

YANN
martel

VIATA LUI PI

Colecția Cotidianul.

EDITURA UNIVERS

Născut în Spania, pe 25 iunie 1963, din părinți canadieni, Yann Martel este unul dintre cei mai originali scriitori canadieni ai momentului. Copilăria și-a petrecut-o mutându-se împreună cu familia în Alaska, apoi în Costa Rica, Cuba, Franța, Canada și Mexic. Mai târziu, a continuat să călătorească în Iran, Turcia și India, țări unde a petrecut suficient timp pentru a strânge material pentru romanele sale. A studiat filozofia la Trent University, în Peterborough, Ontario, și a avut apoi unele dintre cele mai neobișnuite slujbe, inclusiv agent de pază. De la vârsta de 27 de ani s-a orientat exclusiv asupra scrisului. În 1993 publică un volum de povestiri, *The Facts Behind the Fiction*, volum salutat de critică și distins cu Journey Prize. Trei ani mai târziu îi apare primul roman, *Life of Pi*, însă notorietatea i-o va aduce *Viața lui Pi*, câștigătorul prestigiosului Man Booker Prize în 2002 și al premiului Hugh MacLennan, acordat în 2001, anul apariției.

Fiul proprietarului unei grădini zoologice din India, Pi (Piscine Patel) este nevoit să traverseze oceanul împreună cu familia lui și cu animalele, pe un vapor care trebuia să-i ducă în Canada. În timpul călătoriei, vasul se scufundă și singurul care reușește să scape de la naufragiu este Pi. Barca de salvare îl va purta în derivă pe ocean timp de 227 de zile, împreună cu alți câțiva naufragiați: o femelă urangutan, o hienă, o zebra și un tigru bengalez. Naufragiul este o dură intrare în viață a inocentului Piscine Patel, care nu va învăța doar cum să supraviețuiască, ci și cum și în cine să creadă. Povestea curge ca o parabolă, chiar dacă în ea își face loc nu numai înțelepciunea, ci și cruzimea. La sfârșitul călătoriei, Pi descoperă că oamenii nu sunt interesați de supraviețuitori decât în măsura în care povestea supraviețuirii poate să-i șocheze sau să le confirme așteptările de senzational și extraordinar. O dată învățată această ultimă lecție, Pi va realiza că un supraviețuitor este mai ales acela care știe că toate poveștile sunt, de fapt, ajustate pe potrivă celui care vrea să le asculte și să le creadă.

Alina Purcaru

YANN MARTEL

Viața lui Pi

Traducere
de
CĂTĂLINA CHIRIAC

Colecția **Cotidianul.**
EDITURA UNIVERS
București • 2007

NOTA AUTORULUI

Această carte s-a născut pentru că mi-a fost foame. Să vă explic. În primăvara lui 1996, mi-a apărut cea de-a doua carte în Canada, un roman. N-a mers prea bine. Cei care făceau recenzii erau fie încurcați, fie o condamnau în spatele unor pretinse laude. Apoi, cititorii au ignorat-o. În ciuda eforturilor mele de a face pe măscăriciul sau pe acrobatul, cercul mediatic a rămas același. Cartea nu s-a urnit. Toate celelalte cărți se aliniau pe rafturile librăriilor precum stau copiii în rând ca să joace baseball sau fotbal, iar al meu era copilul stângaci, debil, pe care nimeni nu-l dorea în echipa. A dispărut repede și în tăcere.

Eșecul nu m-a afectat prea mult. Trecusem deja la o altă poveste, un roman a cărui acțiune se desfășura în Portugalia în 1939. Numai că mă simțeam neliniștit. Și aveam puțini bani.

Așa că am plecat la Bombay cu avionul. Acest lucru nu este atât de illogic dacă ții seama de trei lucruri: că o perioadă de lucru în India ar alunga neliniștea din orice ființă; că puțini bani pot să-ți ajungă mult timp acolo; și că un roman a cărui acțiune se desfășura în Portugalia anului 1939 putea să aibă puține lucruri în comun cu Portugalia anului 1939.

Mai fusesem în nordul Indiei pentru vreo cinci luni. În acea primă excursie venisem complet nepregătit. De fapt, mă pregătisem cu un singur cuvânt. Când i-am spus despre planurile mele de călătorie unui prieten care cunoștea bine țara, mi-a spus degajat:

– Indienii vorbesc o engleză ciudată. Le plac cuvinte cum ar fi bamboozle.

Mi-am adus aminte de cuvintele lui pe când avionul cobora spre Delhi, deci cuvântul bamboozle a fost singura mea pregătire pentru nebunia opulentă și gălăgioasă ce caracterizează India. Am folosit cuvântul în diverse ocazii și, ca să fiu sincer, mi-a fost util. Unui funcționar de la gară i-am spus:

– N-am crezut că biletul va fi așa de scump. Nu încerci vreo bamboozle cumva?

A zâmbit și a recitat:

– Nu, domnule, nu e nici o bamboozle, v-am calculat bine costul biletului.

În această a doua vizită știam mai bine la ce să mă aștept și ce voiam: aveam să mă stabilesc într-o stațiune între dealuri ca să-mi scriu romanul. Mă și vedeam stând la masă pe o verandă încăpătoare, cu notițele împrăștiate pe jos, cu un ceai aburind în față. Dealuri verzi învăluite în ceață se întindeau înaintea mea și țipetele ascuțite ale maimuțelor mă asurzeau. Vremea era potrivită, cu dimineți și seri răcoroase, când ar fi trebuit să-mi pun un pulover, și cu amiezi calde, în care ar fi fost mai potrivit un tricou cu mâneci scurte. O dată lămurite acestea, cu stiloul în mână, ar fi trebuit să mă apuc de transformarea Portugaliei în ficțiune de dragul marelui adevăr. Pentru că de fapt ficțiunea e transformarea selectivă a realității, nu-i așa? Transformarea ei pentru a ajunge la esență? De ce sa plec în Portugalia pentru asta?

Doamna care era proprietara locului avea să-mi spună povești despre cum s-au luptat să-i alunge pe englezi. Aveam să stabilem meniul pentru prânz și cină pe ziua următoare. După terminarea zilei de muncă, aveam să fac plimbări lungi pe plantațiile de ceai de pe dealuri.

Din nefericire, romanul s-a împotmolit, a tușit și a murit. S-a întâmplat în Matheran, nu departe de Bombay, o stațiune de deal cu maimuțe, dar fără plantații de ceai. E o nenorocire specifică pretenșilor scriitori. Tema e bună, ca și frazele. Personajele sunt atât de grele de viață, încât practic ar avea nevoie de certificate de naștere. Conflictul pe care l-ai creat pentru ele este mareș, simplu și captivant. Ai terminat de cercetat, ai strâns faptele – istorice, sociale, climatice, culinare – care vor da autenticitate povestirii tale. Dialogul curge, tensionat. Descrierea izbucnește în culoare, contrast și detaliu. Povestirea poate fi cu adevărat minunată. Dar toate acestea nu duc la nimic. În ciuda promisiunii evidente și strălucitoare pe care o face povestea, vine un timp când îți dai seama că șoapta care te-a tot necăjit spune în sfârșit groaznicul adevăr: n-o să meargă. Lipsește ceva, acea scânteie care dă viață unei povești adevărate, fără să țină seamă dacă istoria sau hrana sunt potrivite. Povestea ta este moartă din punct de vedere emoțional, asta e principalul. Vă mărturisesc, descoperirea e deprimantă. Rămâi cu o foame dureroasă.

Din Matheran, am trimis notițele romanului meu eșuat la o adresă fictivă din Siberia, cu o adresă de întoarcere din Bolivia,

tot fictivă. După ce funcționarul a ștampilat și a aruncat scrisoarea în cutia de sortare, m-am așezat, întunecat și descurajat.

– Și acum încotro, Tolstoi? Ce alte idei nemaipomenite ai pentru viața ta? m-am întrebat.

Mai aveam ceva bani și încă mă simțeam neliniștit. M-am ridicat și am ieșit din oficiul poștal pentru a explora sudul Indiei.

Mi-ar fi plăcut să pot spune, „Sunt doctor“, celor care mă întrebau ce meserie am, doctorii fiind cei care erau responsabili cu magia și miracolele. Dar sunt sigur că am fi avui un accident de autobuz la următoarea curbă și ar fi trebuit să explic, în mijlocul victimelor care țipau și gemeau, cu toți ochii ațintiți asupra mea, că sunt doctor în drept; apoi, la somația lor de a-i ajuta să dea în judecată guvernul pentru nenorocire, ar fi trebuit să le spun că de fapt am o diplomă în filozofie; apoi, la întrebarea ce poate însemna toată această tragedie, ar fi trebuit să recunosc faptul că nu prea îl cunoșteam pe Kirkegaard, și așa mai departe. M-am mărginit la adevărul umil, dureros.

Am ajuns în orașul Pondicherry, un minuscul teritoriu unional la sud de Madras, pe coasta lui Tamil Nadu. În ceea ce privește populația și mărimea, este o parte inconsecventă a Indiei – prin comparație, Insula Prince Edward este un gigant în Canada – dar istoria a făcut-o cunoscută. Căci Pondicherry a fost odată capitala acestui cel mai modest imperiu colonial care a existat vreodată, India Franceză. Francezilor le-ar fi plăcut să fie rivalii englezilor, dar singurul Raj pe care au putut să-l obțină a fost o mână de porturi mici. Le-au ținut cu dinții timp de aproape trei sute de ani. Au plecat din Pondicherry în 1954, lăsând în urmă clădiri albe, străzi largi construite în unghi drept, nume de străzi ca strada Marinei și strada Saint-Louis și chipiuri pentru polițiști.

Eram în Cafeneaua Indiană, pe strada Nebru. E o cameră mare, cu pereți verzi și un tavan înalt. Ventilatoare se rotesc deasupra pentru a mișca aerul cald și umed. Locul este mobilat la refuz cu același tip de mese pătrate, cu patru scaune fiecare. Stai la masă unde poți și cu cine se nimerește. Cafeaua e bună și se servește pâine prăjită. Conversația începe firesc. Și așa, un bărbat în vârstă, vioi, cu ochi strălucitori, cu părul de un alb pur, a început să-mi vorbească. I-am confirmat că era frig în Canada și că într-adevăr se vorbea franceza în anumite zone și că îmi plăcea India și așa mai departe – conversația obișnuită între indienii prietenoși și curioși și turiștii străini veniți în drumeție. Când i-am spus ce sunt, a făcut ochii mari și a încuviințat. Era timpul să plec. Am ridicat mâna, încercând să-i atrag atenția chelnerului ca să-mi aducă nota.

Atunci, bătrânul a spus:

– Am o poveste care o să te facă să crezi în Dumnezeu.

N-am mai chemat chelnerul. Dar eram suspicios. Oare nu-mi bătea la uşă un Martor al lui Iehova?

– Povestea ta are loc acum două mii de ani, într-un colţ îndepărtat din Imperiul Roman? am întrebat.

– Nu.

Era cumva vreun mahomedan evanghelist?

– Are loc în secolul al XVII-lea?

– Nu, nu. Începe aici, în Pondicherry, acum câţiva ani, şi se termină, vă spun cu plăcere, chiar în ţara de unde veniţi.

– Şi o să mă facă să cred în Dumnezeu?

– Da.

– Aşa e un ţel înalt.

– Nu atât încât să nu-l poţi atinge.

Apăru chelnerul. Am ezitat un moment. Am comandat două cafele. Ne-am prezentat. Îl chema Francis Adirubasamy.

– Spune-mi povestea ta, te rog, am spus.

– Trebuie să fii foarte atent, a replicat el.

– Voi fi.

Am adus hârtie şi creion.

– Spune-mi, ai fost la Grădina Botanică? a întrebat el.

– Am fost ieri.

– Ai observat şinele trenului de jucărie?

– Da.

– Duminica e un tren care încă mai circulă pentru distracţia copiilor. Dar înainte, circula la fiecare jumătate de oră în fiecare zi. Ai fost atent la numele staţiilor?

– Una e Roseville. E chiar lângă grădina de trandafiri.

– Aşa-i. Şi cealaltă?

– Nu-mi aduc aminte.

– Semnul a fost luat. Cealaltă se numea Zootown. Trenuleţul avea două opriri:

Roseville şi Zootown. Cândva a fost o grădină zoologică în Grădina Botanică din Ponticherry.

A continuat. Am luat notiţe, elementele poveştii.

– Trebuie să vorbeşti cu el, a spus el despre personajul principal. L-am cunoscut foarte bine. Acum e bărbat în toată firea. Trebuie să-l întreb tot ce vrei.

Mai târziu, în Toronto, printre nouă coloane de Patel în cartea de telefon, l-am găsit pe personajul principal. Inima îmi bătea cu putere în timp ce-i formam numărul. A răspuns. În engleza

lui se simțea o cadență indiană, ușoară, dar inconfundabilă, ca o urmă de parfum în aer.

– Asta a fost acum mult timp în urmă, a spus.

Cu toate acestea, a fost de acord să ne întâlnim. Ne-am întâlnit de multe ori. Mi-a arătat jurnalul pe care-l ținuse atunci. Mi-a arătat tăieturile îngălbenite din ziare care l-au făcut cunoscut pentru o scurtă și obscură perioadă. Mi-a spus povestea lui. În tot acest timp am luat notițe. Aproape un an mai târziu, după numeroase dificultăți, am primit o casetă și un raport de la Ministerul Transporturilor din Japonia. În timp ce ascultam banda, am fost de acord cu domnul Adirubasamy că aceasta era într-adevăr o poveste care te făcea să crezi în Dumnezeu.

Era firesc ca povestea domnului Patel să fie spusă la persoana întâi – cu vocea lui și prin ochii lui. Dar orice inadvertență sau greșeală îmi aparține.

Trebuie să le aduc mulțumiri câtorva persoane. Îi sunt îndatorat în special domnului Patel. Recunoștința mea e la fel de nemărginită ca Oceanul Pacific și sper ca modul în care îi spun povestea să nu-l dezamăgească. Pentru că m-a făcut să încep, trebuie să-i mulțumesc domnului Adirubasamy. Că m-au ajutat să o termin, trebuie să le fiu recunoscător unor persoane de un profesionalism desăvârșit: domnul Kazuhiko Oda, de la Ambasada Japoneză de la Ottawa; domnul Hiroshi Watanabe, de la Compania Oika Shipping; și în special domnul Tomohiro Okamoto, de la Ministerul Japonez al Transporturilor, acum la pensie. Cât despre scânteia de viață, i-o datorez domnului Moacyr Scilar. În cele din urmă, aș vrea să exprim sincera mea recunoștință acelei instituții, Consiliul Canadian al Artelor, fără a cărui bursa n-aș fi putut să adun această poveste care nu are nimic în comun cu Portugalia anului 1939. Dacă noi, cetățenii, nu ne susținem artiștii, atunci ne vom sacrifica imaginația pe altarul realității vulgare și vom sfârși prin a nu mai crede în nimic și prin a avea vișuri lipsite de valoare.

PARTEA ÎNTÂI

TORONTO ȘI PONDICHERY

CAPITOLUL 1

Suferința m-a făcut să fiu trist și înnegurat.

Studiile academice și practicarea constantă și atentă a religiei m-au readus la viață. Mi-am păstrat ceea ce unii ar putea numi ciudatele mele practici religioase. După un an de liceu, am urmat Universitatea din Toronto și m-am specializat în religie și zoologie. Teza din anul patru la religie a cuprins anumite aspecte ale teoriei cosmogoniei dezvoltate de Isaac Luria, marele kabbalist al secolului al XVI-lea care a trăit în Safed. Teza de zoologie a fost analiza funcțională a glandei tiroide la leneșul cu trei degete. Am ales leneșul pentru că modul său de a fi – calm, liniștit și introspectiv – m-a ajutat să mă adun.

Există leneși cu două degete și cu trei degete, diferența fiind dată de picioarele din față ale animalului, deoarece toți leneșii au trei gheare la picioarele din spate. Într-o vară, am avut marea șansă să studiez un leneș cu trei degete *in situ* în jungla ecuatorială din Brazilia. Este o creatură uimitoare. Singurul său obicei este lenea. Doarme sau se odihnește în medie douăzeci de ore pe zi. Echipa noastră a analizat somnul a cinci leneși cu trei degete punându-le pe cap seara, după ce adormeau, farfurioare roșii cu apă. Le găseam a doua zi în același loc, iar apa din ele era plină de insecte. Animalul este cel mai activ la lăsarea întinericului, activ fiind folosit în sensul cel mai relaxat al cuvântului. Se mișcă pe crengile copacilor cu capul în jos, cu o viteză de abia 400 metri pe oră. Pe sol, se târăște până la următorul copac cu aproximativ 250 metri pe oră, dacă se grăbește, ceea ce îl face de 440 ori mai încet decât un jaguar. Dacă nu se grăbește, parcurge patru, cinci metri pe oră.

Leneșul cu trei degete nu are prea multe informații despre lumea înconjurătoare. Pe o scară de la 1 la 10, în care 2 reprezintă lipsa de acuitate ieșită din comun și 10 acuitatea extremă, Beebe (1962) i-a dat leneșului 2 pentru gust, pipăit, vedere și auz, și 3 pentru miros. Dacă dai peste un leneș care doarme în mediul său natural, îl poți

trezi cu două-trei bobârnace; atunci se va uita adormit în oricare altă direcție, dar nu la tine. Nu se știe de ce se uită împrejur, pentru că e cunoscut faptul că oricum vede totul ca prin ceață. Cât despre auz, e mai degrabă neinteresat de sunete decât surd. Beebe a consemnat că folosirea unei arme în preajma unui leneș adormit sau care mănâncă nu-i provoacă aproape nici o reacție. Iar mirosul, chiar dacă e un pic mai bun, nu trebuie supraestimat. Se spune ca pot mirosi și evita crengile uscate, dar Bullock (1968) a consemnat că leneșii cad adesea de pe crengile uscate.

Și cum supraviețuiește, v-ați putea întreba?

Tocmai pentru că este atât de încet. Somnolența și lentoarea îl țin departe de pericole, departe de jaguari, pisici-tigru, vulturi și anaconde hrăpărețe. Blana lui adăpostește o algă care este maro în timpul sezonului uscat și verde în timpul celui ploios, așa că animalul se pierde în mușchiul și frunzișul care îl înconjoară și seamănă cu un cuib de furnici albe sau cu o parte a unui copac.

Leneșul cu trei degete duce o viață liniștită, vegetariană, în perfectă armonie cu mediul. „Poartă întotdeauna un zâmbet fericit pe față“, a raportat Tirler (1966). Am văzut acel zâmbet cu ochii mei. Nu obișnuiesc să atribui trăsături umane și emoții animalelor, dar de multe ori în acea lună petrecută în Brazilia, uitându-mă la un leneș în repaus, am simțit că eram în prezența unor yoghini cufundați în meditație sau a unor sihaștri rugându-se, ființe înțelepte ale căror vieți intense erau dincolo de investigațiile mele științifice.

Uneori amestecam specializările. Câțiva dintre colegii mei de la religie – agnostici răătăciți, care nu deosebeau stânga de dreapta, sclavi ai rațiunii – îmi aminteau de leneșul cu trei degete; iar leneșul cu trei degete, un exemplu minunat al miracolului vieții, îmi amintea de Dumnezeu.

N-am avut niciodată probleme cu oamenii de știință care-mi erau colegi. Suntem niște oameni prietenoși, atei, muncitori, băutori de bere care sunt preocupați de sex, șah și baseball, când nu sunt preocupați de știință.

Am fost un student foarte bun, dacă mi se permite să spun asta despre mine. Am fost premiant la St. Michael College ani la rând. Am obținut toate distincțiile posibile de la Catedra de Zoologie. Dacă n-am luat nici una de la Catedra de Religie, e pentru că pur și simplu nu există asemenea distincții în acest departament (distincțiile religioase nu se află în mâinile muritorilor, o știm cu toții). Aș fi primit Medalia Academică a Guvernatorului General, distincția cea mai prestigioasă a Universității din

Toronto pentru studenții din ultimul an, distincție care a fost primită de mulți canadieni celebri, dacă n-ar fi fost un băiat rozaliu, mâncător de friptură, cu un gât ca un trunchi de copac și un temperament insuportabil de vesel.

Încă mă doare un pic lovitura. După ce ai suferit mult în viață, fiecare durere în plus este insuportabilă și neînsemnată în același timp. Viața mea e ca o pictură cu tema *memento mori* din arta europeană: există întotdeauna o hârcă care rânjește lângă mine ca să-mi aducă aminte de nebunia ambiției umane. Îmi bat joc de această hârcă. Mă uit la ea și-i spun:

– Ți-ai ales prost omul. Poate că nu crezi în viață, dar eu nu cred în moarte. Du-te în altă parte!

Hârca chicotește și se apropie din ce în ce mai mult, dar asta nu mă surprinde. Motivul pentru care moartea se ține atât de aproape de viață nu este necesitatea biologică, ci invidia. Viața e atât de frumoasă, încât moartea s-a îndrăgostit de ea, o dragoste posesivă care înșfacă tot ce poate. Dar viața trece ușor peste uitare, pierzând doar câteva lucruri neimportante, iar întinericul nu e decât umbra trecătoare a unui nor. Și băiatul rozaliu a primit încuviințarea de la comitetul burselor Rhodes. Îmi place foarte mult și sper că timpul pe care l-a petrecut la Oxford a fost o experiență bogată. Dacă Lakshmi, zeița bogăției, mă va favoriza vreodată, Oxfordul e al cincilea pe lista orașelor pe care aș vrea să le vizitez înainte de a muri, după Mecca, Varanasi, Ierusalim și Paris.

Nu am nimic de spus despre slujba mea, doar că o cravată e un laț, care, deși inversat, poate spânzura un om dacă nu e atent.

Mi-e dragă Canada. Mi-e dor de căldura din India, de mâncare, de șopârlele de casă de pe pereți, de musicalurile de pe ecranele argintii, de vacile care hoinăresc pe străzi, de ciorile croncănitoare, chiar și de pălăvrăgeala greierilor, dar mi-e dragă Canada. Este o țară mult prea rece pentru oamenii obișnuiți, locuită de oameni înțelegători, inteligenți și prost tunși. Oricum, nu am de ce să mă întorc acasă la Pondicherry.

Richard Parker a fost tot timpul cu mine. Nu l-am uitat nicio dată. Să îndrăznesc să spun că mi-e dor de el? Da. Mi-e dor. Încă îl văd în vise. Majoritatea sunt vise, dar vise nuanțate cu dragoste. Inima omenească e ciudată. Încă nu înțeleg cum a putut să mă părăsească atât de brusc, fără nici un la revedere, fără să se uite înapoi măcar o dată. Durerea aceea este ca o secure care-mi ciopârțește inima.

Doctorii și asistentele de la spitalul din Mexic au fost incredibil de amabili cu mine. La fel și pacienții. Victime ale cancerului

sau ale accidentelor de mașină, după ce mi-au auzit povestea, s-au năpustit în cârje și cărucioare să mă vadă, ei și familiile lor, deși nici unul nu vorbea engleza, iar eu nu vorbeam spaniola. Mi-au zâmbit, mi-au strâns mâna, m-au mângâiat pe cap, mi-au lăsat mâncare și îmbrăcăminte pe pat. M-au făcut să trec prin crize incontrolabile de râs și plâns.

Peste câteva zile, puteam să stau în picioare, să fac doi, trei pași chiar, în ciuda senzației de greață și a stării de amețeală și de slăbiciune generală. Analiza sanguină arăta că eram anemic, că nivelul de sodiu era ridicat, iar cel de potasiu scăzut. Aveam retenție de lichide și picioarele mi se umflau îngrozitor. Arătam de parcă aș fi avut picioare de elefant. Urina era de un galben închis spre maro. După o săptămână, puteam să merg aproape normal și puteam să mă încălț dacă nu mă încheiam la șireturi. Pielea mi s-a vindecat, deși mai am cicatrice pe umeri și pe spate.

Prima dată când am deschis un robinet, jetul zgomotos și abundent a fost atât de șocant că am început să mă bâlbâi, picioarele mi s-au înmuiat și am leșinat în brațele unei asistente.

Prima dată când am fost la un restaurant indian în Canada, am mâncat cu mâna. Chelnerul m-a privit critic și mi-a spus:

– De-abia ați venit cu vaporul, nu-i așa?

Am pălit. Degetele mele, care fuseseră papile gustative cu câteva secunde mai devreme, savurând mâncarea un pic înainte ca gura sa o facă, au devenit murdare sub privirile lui. Au înghețat precum criminalii surprinși asupra faptului. N-am îndrăznit să le ling. Mi le-am șters, vinovat, pe șervețel. N-a realizat ce adânc m-au lovit cuvintele lui. Erau ca niște cuie pe care mi le bătea în carne. Am luat furculița și cuțitul. Nu prea folosisem asemenea instrumente. Măinile îmi tremurau. Sambarul pe care îl mâncam își pierduse gustul.

CAPITOLUL 2

Locuiește în Scarborough. Este un om nu foarte înalt, slab, nu măsoară mai mult de un metru șaptezeci și cinci. Cu părul și ochii negri. Părul încăruntit la tâmplă. Nu pare să aibă mai mult de patruzeci de ani. Cu un ten plăcut, de culoarea cafelei. Deși e o vreme blândă de toamnă, își pune o haină de iarnă cu glugă cu blană ca să meargă la restaurant. Are o față expresivă. Vorbește repede, dând din mâini. Nu pălăvrăgește. Acționează.

CAPITOLUL 3

Mi-au pus numele după un bazin de înot. Destul de ciudat, având în vedere că părinții mei n-au fost niciodată prea atrași de apă. Unul dintre primii parteneri de afaceri ai tatălui meu a fost Francis Adirubasamy. A devenit un bun prieten al familiei. L-am numit Mamaji, *mama* fiind cuvântul tamil pentru unchi, iar *ji* un sufix folosit în India pentru a indica respect și afecțiune. Când era tânăr, cu mult înainte de a mă fi născut eu, Mamaji a fost campion la înot, campion pe tot sudul Indiei. Fratele meu Ravi mi-a spus odată că, atunci când s-a născut, Mamaji n-a reușit să respire singur, iar doctorul a trebuit să-l ia de picioare și să-l rotească deasupra capului.

– Și trucul a mers, a spus Ravi, rotindu-și sălbatic mâna deasupra capului. A tușit, a scuipat apa și a început să respire aer, dar toată carnea și tot sângele au fost împinse în partea de sus a corpului. De aceea pieptul lui e atât de dezvoltat, iar picioarele atât de firave.

L-am crezut. (Ravi tachina nemilos. Prima dată când l-a numit pe Mamaji „domnul Pește“ în fața mea, i-am lăsat o coajă de banană în pat.) Chiar la șaiszeci de ani, când era puțin cocârjat, și o viață întreagă de contra-gravitație obstetrică începuse să-i împingă carnea în jos, Mamaji a înotat treizeci de lungimi de bazin în fiecare dimineață, la Aurobindo Ashram.

A încercat să-i învețe pe părinții mei să înoate, dar nu a reușit să-i facă să intre în apă decât până la genunchi și să facă mișcări ridicole cu brațele, care, în cazul în care exersau stilul brass, îi făcea să pară ca și cum ar fi mers prin junglă, dând la o parte iarba înaltă din față, iar dacă exersau stilul crawl, ca și cum ar fi alergat în josul unui deal cu brațele în balans ca să nu cadă. Ravi era la fel de lipsit de entuziasm.

Mamaji a trebuit să aștepte până când am apărut eu ca să găsească un discipol doritor. Când am ajuns la vârsta de șapte ani, vârstă la care Mamaji a pretins că pot să înot, spre disperarea mamei, m-a dus jos, pe plajă, și-a întins brațele spre mare și a spus:

– Asta e cadoul meu pentru tine.

– Și apoi aproape te-a înecat, a pretins Mama.

I-am rămas credincios gurului meu acvatic. Sub privirile sale atente m-am întins pe plajă, mi-am fluturat picioarele și am împins nisipul în lături cu mâinile, întorcând capul la fiecare mișcare pentru a respira. Probabil arătam ca un copil într-o criză de nervi ciudată, care se petrecea cu încetinitorul. În apă încercam să fac

totul ca să pot să înot, pe când el mă ținea la suprafață. Era mult mai dificil decât pe uscat. Dar Mamaji era răbdător și mă încuraja.

Când a crezut că am progresat suficient, am renunțat la râsete și țipete, la bălăceală, la valurile albastru-verzui și la surf și ne-am îndreptat spre bazinul de înot, rectangular și fără valuri, de formalitatea necesară activității și pentru care trebuia să plătim o taxă de intrare.

M-am dus acolo cu el de trei ori pe săptămână toată copilăria, luna, miercurea și vinerea, devreme dimineața, ca un ritual executat cu regularitatea de ceasornic a mișcărilor de *crawl* autentic. Îmi aduc aminte cu exactitate modul demn în care acest om se dezbrăca lângă mine, cum fiecare haină scoasă îi dezvelea o parte a corpului și cum decența era salvată chiar la sfârșit de o întoarcere ușoară și de un costum de înot athletic, de import. Stătea drept și era gata. Era de o simplitate epică. Lecțiile de înot, care între timp au devenit antrenamente, erau istovitoare, dar aveam plăcerea profundă de a face mișcările cu ușurință și viteză din ce în ce mai mare, iar și iar, până la o stare de transă, apa transformându-se din plumb topit în lumină lichidă.

Doar eu mă duceam pe țărm – plăcere vinovată – atras de valurile puternice care se spărgeau și mă cuprindeau în unduirea umilă a mișcării de du-te-vino, lasouri blânde care-l prindeau pe binevoitorul băiat indian.

Cadoul meu pentru Mamaji, când trebuie să fi avut vreo treisprezece ani, a fost să înot două lungimi într-un perfect stil fluture. Eram atât de extenuat la sfârșit, încât n-am putut nici să-i fac semn cu mâna.

Pe lângă înotul propriu-zis, erau discuțiile pe marginea lui. Astea îi plăceau tatei. Cu cât se împotriva mai tare înotului, cu atât era mai pasionat de ele. În vacanță discuta despre înot, în timpul lucrului despre cum să conduci o grădină zoologică. Era mult mai ușor să te descurci într-o apă fără hipopotami decât într-una plină de animalele astea.

Mamaji a studiat la Paris timp de doi ani datorită administrației coloniale. A fost perioada cea mai bună a vieții sale. Asta se întâmpla la începutul anilor '30, când francezii încercau să facă Pondicherry la fel de galic pe cât de britanic voiau britanicii să facă restul Indiei. Nu-mi aduc aminte exact ce studiasse Mamaji. Presupun că ceva comercial. Era un povestitor minunat, dar uitase de studii, de Turnul Eiffel, de Luvru sau de cafenelele de pe Champs-Elysees. Toate povestirile sale erau despre înot și competiții de înot. De exemplu, era piscina Deligny, cea mai ve-

che piscină a oraşului, datând din 1796, o barjă în aer liber amarată în Cheiul Orsay şi locul de desfăşurare a probelor de înot la Olimpiada din 1900. Dar nici unul dintre timpî nu a fost validat de Federaţia Internaţională de înot pentru că bazinul era cu şase metri prea lung. Apa din bazin era adusă direct din Sena, nefiltrată şi neîncălzită.

– Era rece şi murdară, spunea Mamaji. După ce traversase tot Parisul, apa era destul de îndoielnică. Iar oamenii de la bazin o făceau absolut dezgustătoare.

Cu şoapte conspirative, cu detalii şocante care să-i susţină afirmaţia, ne asigura că francezii aveau standarde scăzute în ceea ce priveşte igiena.

– Deligny era destul de rău. Bain Royal, o altă latrină pe Sena, era şi mai rău. Cel puţin la Deligny scoteau peştii morţi.

Oricum ar fi, un bazin olimpic rămâne un bazin olimpic, binecuvântat de o glorie nemuritoare. Deşi era un cloacă, Mamaji vorbea despre Deligny cu un zâmbet de îndrăgostit.

Te simţai mai bine la piscinele Chateau-Landon, Rouvet sau Boulevard de la Gare. Erau piscine acoperite, şi deschise tot anul. Apa era asigurată prin condensare din motoare cu aburi de la fabricile din apropiere şi deci era mai curată şi mai caldă. Dar aceste piscine erau totuşi puţin mizere şi erau destul de aglomerate.

– Erau atâţia scuipaţi şi flegmă pe apă, încât credeam că înot printre meduze, a chicotit Mamaji.

Piscinele Hebert, Ledru-Rollin şi Butte-aux-Cailles erau luminoase, moderne, spaţioase, alimentate prin fântâni arteziene. Ele stabileau standardele de excelenţă în domeniul piscinelor municipale. Era şi piscina des Tourelles, bineînţeles, cea de-a doua piscină olimpică a oraşului, inaugurată în timpul jocurilor din 1924. Şi mai erau şi altele, multe.

Dar pentru Mamaji nici o piscină nu atingea gloria piscinei Molitor. Era într-adevăr gloria supremă a piscinelor Parisului şi a întregii lumi civilizate.

– Era o piscină în care le-ar fi plăcut şi zeilor să înoate. Molitor avea cel mai competitiv club de înot din Paris. Erau două bazine, unul în aer liber şi altul acoperit. Amândouă erau mari ca două mici oceane. Cel acoperit avea întotdeauna două culoare rezervate pentru înotători care voiau să facă lungimi de bazin. Apa era atât de limpede şi de curată că ai fi putut s-o foloseşti pentru cafeaua de dimineaţă. Cabine de lemn albastre şi albe înconjurau bazinul pe două etaje. Puteai să priveşti în jos ca să vezi orice şi pe oricine. Paznicii care îţi marcau cabina cu cretă ca să arate că e ocupată erau bătrâni

șchiopi, prietenoși, într-un fel ursuz. Nici un fel de țipete sau de prostii nu reușeau să-i scoată din sărite. Apa de la dușuri era fierbinte, relaxantă. Exista o saună și o cameră pentru exerciții. Bazinul în aer liber era transformat în patinoar iarna. Avea bar, cafenea, o punte însorită, chiar și două plaje mici cu nisip adevărat. Lemnul, gresia și alama străluceau de curățenie. Era – era...

Era singurul bazin care-l făcea pe Mamaji să tacă, memoria sa trebuind să facă prea multe lungimi ca să le poată menționa.

Mamaji își aducea aminte, Tata visa.

Așa mi-am dobândit numele când am venit pe lume, un ultim element binevenit adăugat familiei mele, la trei ani după Ravi: Piscina Molitor Patel.

CAPITOLUL 4

Bătrâna noastră națiune era republică doar de șapte ani când s-a mărit cu încă un mic teritoriu. Pondicherry a intrat în Uniunea Indiană pe 1 noiembrie 1954. Și cum realizările civice se succed, o porțiune din terenurile Grădinii Botanice din Pondicherry a devenit disponibilă fără taxă de închiriere pentru o atrăgătoare oportunitate de afacere – iată! – și India avea un zoo nou-nouț, proiectat și condus pe baza celor mai moderne și sănătoase principii din punct de vedere biologic.

Era o grădină imensă, întinsă pe acri de teren, mare cât să fie explorată cu trenul, deși și ea și trenul păreau să se micșoreze pe măsură ce creșteam. Acum e atât de mică încât îmi încapă în cap. Trebuie să vă imaginați un loc fierbinte și umed, scăldat în lumină și în culori vii. Diversitatea florilor e nesfârșită. Sunt copaci, tufe și plante cățărătoare din abundență – smochini indieni, copaci *gulumohurs*, flăcări ale pădurii, capoc, palisandri, mango, arbori de pâine indieni și multe altele care ți-ar rămâne necunoscute dacă n-ar avea etichete. Sunt și bănci. Pe ele dorm oameni, întinși, sau stau cupluri care se privesc pe furiș, cu timiditate, și ale căror mâini se ating ca din întâmplare.

Deodată, printre copacii înalți și zvelți, vezi două girafe care te fixează în liniște. Și asta nu este ultima dintre surprize. Imediat ești surprins de o izbucnire furioasă care vine din partea unui grup mare de maimuțe, depășit în intensitate doar de țipetele ascuțite ale unor păsări ciudate. Ajungi la un chioșc. Plătești distrat o mică sumă de bani. Mergi mai departe. Vezi un zid scund. Ce crezi că vei găsi în spatele unui zid scund? Cu siguranță că nu te aștepți să

vezi o groapă puțin adâncă în care se bălăcesc doi puternici rinocer indieni. Dar asta o să găsești. Și când întorci capul vezi elefantul care a fost timpul acolo, dar pe care nu l-ai putut vedea pentru că era prea mare. Iar în apă plutesc hipopotami. Cu cât privești mai cu atenție, cu atât vezi mai mult. Ești în Zootown.

Înainte de a se muta la Pondicherry, Tata a condus un hotel mare în Madras. Interesul său dintotdeauna pentru animale l-a dus către afacerea cu grădina zoologică. S-ar putea crede că trecerea e firească. Dar nu e așa. Să conduci o grădină zoologică este din multe puncte de vedere coșmarul oricărui hotelier. Hai să ne gândim: oaspeții nu-și părăsesc niciodată camerele; vor nu doar cazare, ci și masă; primesc vizitatori non-stop, unii gălăgioși și indisciplinați. Trebuie să aștepti până ies alene în balcon, ca să zic așa, ca să le poți face ordine în cameră, și apoi trebuie să aștepti până se plictisesc de priveliște și se întorc în camere ca să le faci curat în balcon; și curățenia e greu de făcut pentru că oaspeții sunt la fel de lipsiți de cele mai elementare reguli de igienă ca și alcoolicii. Fiecare oaspete are pretenții la mâncare, se plânge încontinuu de servirea prea lentă și nu lasă niciodată bacșiș. Ca s-o spun pe șleau, mulți au obiceiuri sexuale dintre cele mai deviate, de la frustrare și explozii de lascivitate frenetică, la depravare pe față, în ambele cazuri punând conducerea grădinii în fața unor cazuri de ultraj implicând sexul liber și incestul. Aștia sunt oare oaspeții pe care ai vrea să-i ai în hotelul tău? Grădina zoologică era sursa plăcerii și a durerilor de cap pentru domnul Santosh Patel, fondator, proprietar, director, șef al unui personal de cincizeci și trei de persoane, și tatăl meu.

Pentru mine, era paradisul pe pământ. Nu am decât amintiri plăcute despre modul în care am crescut în grădina zoologică. Am trăit ca un prinț. Ce fiu de maharadjah avea un teren de joc atât de luxuriant și de mare? Ce palat avea o asemenea menajerie? În copilărie, ceasul meu deșteptător era un grup de lei. Nu erau ceasuri elvețiene, dar puteai să fii sigur că o să ragă din toate puterile între cinci și jumătate și șase în fiecare dimineață. Micul dejun era anunțat de țipetele unui grup de maimuțe urlătoare, păsări vorbitoare de deal și papagali Moluccan. Plecam la școală sub privirile înțeleghătoare ale mamei și ale vidrelor cu ochi strălucitori, ale puternicilor bizoni americani și ale urangutanilor care se întindeau și căscau. Mă uitam în sus când treceam pe lângă copacii care adăposteau coloniile de lilieci; dacă treceam pe acolo la ora aceea a dimineții, riscam să fiu atacat doar de concertele discordante de chițaituri și vorbărie. Pe drumul spre ieșire puteam

să mă opresc la terariu să mă uit la broaștele în culori vii: verde strălucitor, galben sau albastru profund, maro și verde pal. Sau îmi captau atenția păsările: păsări flamingo roz, lebede negre, păsări emu cu moț, sau porumbei mai mici, argintii ca diamantul, grauri cu robă strălucitoare, papagali cu față de piersică, papagali cu piept portocaliu. Era puțin probabil ca elefanții, focile, felinele mari sau urșii să se fi trezit, dar maimuțele babuin, macacii, gibonii, căprioarele, tapirii, lamele, girafele, lemuri erau matinali.

În fiecare dimineață, înainte de a ieși pe poarta principală, aveam o ultimă imagine, obișnuită și de neuitat în același timp: o piramidă de broaște țestoase; nasul multicolor al unui babuin; tăcerea impunătoare a unei girafe; gura deschisă a unui hipopotam, imensă și galbenă, imaginea unui papagal macao care se cățăra cu ghearele și ciocul pe un gard de sârmă; aplauzele de bun-venit ale ciocului cormoranului; expresia senilă și lascivă a unei cămile. Și toate aceste bogății veneau toate odată, în graba mea spre școală. Numai după ce veneam acasă aveam răgazul să descopăr ce înseamnă ca un elefant să-ți caute prin buzunare sperând să găsească vreo nucă, sau ca un urangutan să încerce să-ți mănânce căpușele din păr și să ofteze dezamăgit că nu găsește nici una. Aș vrea să vă pot transmite perfecțiunea saltului unei foci care intră în apă, a balansului unei maimuțe-păianjen sau a mișcării unui leu care doar își întoarce capul. Dar cuvintele sunt prea puține pentru complexitatea imaginilor. E mai bine să ți le imaginezi dacă vrei să le simți.

Cel mai bun moment pentru a vizita o grădină zoologică sau a te plimba în natură este la răsăritul și la apusul soarelui. Atunci e momentul când majoritatea animalelor se însuflețesc. Se agită, își părăsesc adăposturile și merg tiptil spre marginea apei. Își arată costumele. Cântă. Își acordă atenție unul altuia și-și îndeplinesc ritualurile. Recompensa e mare pentru cei care știu să privească și să asculte. Am fost de nenumărate ori martor mut al manifestărilor elevate și complexe ale vieții care ne binecuvântează planeta. E ceva atât de strălucitor, zgomotos, ciudat și delicat încât surprinde simțurile.

Am auzit aproape tot atâtea prostii despre grădinile zoologice cât despre Dumnezeu și religie. Oamenii binevoitori, dar prost informați, cred că animalele care trăiesc în libertate sunt „fericite” pentru că sunt „libere”. Aceste persoane se gândesc de obicei la o felină frumoasă, un ghepard sau un leu (viața unei gazele gnu sau a unui furnicar e rareori solemnă). Și le imaginează bântuind prin savană după ce au mâncat o pradă care și-a acceptat soarta cu pioșenie, sau alergând câteva runde pentru a se menține în formă

după ce s-au ghiftuit. Le văd veghind cu mândrie și tandrețe asupra odraslelor, cu toată familia privind apusul de pe crengile copacilor și oftând de plăcere. Își imaginează că viața animalelor sălbatice e simplă, nobilă și plină de sens. Apoi sunt capturate de ticăloși și aruncate în cuști minuscule. „Fericirea“ le e distrusă. Tânjesc după „fericire“ și fac totul ca să scape. Pentru că li s-a interzis libertatea prea mult timp, devin umbre a ceea ce erau odată, spirite frânte. Asta își imaginează unii.

Nu e deloc așa.

În sălbăticie, animalele duc o viață plină de constrângeri și nevoi într-o ierarhie socială nemiloasă și într-un mediu unde au parte de multă frică și puțină hrană, unde trebuie să-ți aperi teritoriul tot timpul și să suporti paraziții. Ce înțeles are fericirea într-un asemenea context? Animalele din sălbăticie nu sunt, de fapt, libere nici în spațiu, nici în timp, nici în relațiile personale. În teorie – ca posibilitate fizică – un animal poate să se miște liber, afișând toate convențiile sociale și toate limitele proprii speciei sale. În practică, un asemenea eveniment e mai improbabil în cazul lor decât în cazul unui membru al speciei noastre un patron de magazin, de exemplu, cu toate legăturile – familie, prieteni, societate – care ar lăsa totul și și-ar abandona viața cu doar câțiva bănuți în buzunar și hainele de pe el. Dacă un om, cea mai inteligentă și mai curajoasă din toate creaturile, n-ar hoinări din loc în loc, străin tuturor, dator nimănui, de ce ar face-o un animal, care e mai conservator prin natura sa? Căci animalele sunt conservatoare, chiar reacționare, ar spune unii. Cea mai mică schimbare le poate deranja. Vor ca lucrurile să rămână neschimbate zi după zi, lună de lună. Nu le plac deloc surprizele. Acest lucru e evident în relațiile lor spațiale. Un animal își locuiește spațiul, fie că e într-o grădină zoologică sau în sălbăticie, în același mod în care piesele de șah se mișcă pe tablă: cu un anumit sens. E la fel de multă întâmplare sau „libertate“ în comportamentul unei șopârle, al unui urs sau al unei căprioare ca în localizarea unui nebun pe o tablă de șah. În ambele cazuri, e vorba de un model și un scop. În sălbăticie, animalele păstrează același drum pentru același scop, anotimp după anotimp. La o grădină zoologică, dacă un animal nu e la locul lui, în poziția obișnuită, la ora obișnuită, aceasta înseamnă ceva. Poate să nu fie nimic altceva decât o reflectarea unei schimbări minore de mediu. Un furtun încolăcit, lăsat afară de un îngrijitor, a părut o amenințare. S-a format o băltoacă care-l deranjează. O scară lasă o umbră. Dar ar putea să însemne și ceva mai mult. În cel mai rău caz, ar putea fi acel lucru de care se tem

cel mai mult directorii: un simptom, un semn al unei viitoare probleme, un motiv pentru a verifica excrementele, a interoga îngrijitorul sau a chema veterinarul. Și toate acestea doar pentru că un cocostârc nu stă unde stătea de obicei!

Dar dați-mi voie să urmăresc puțin un aspect al problemei.

Dacă te-ai duce la cineva acasă, ai da ușa de perete, i-ai alunga pe proprietari în stradă și le-ai spune:

– Plecați, sunteți liberi, liberi ca pasărea cerului! Plecați! Plecați!

Credeți că ar sări în sus de bucurie? N-ar face-o. Păsările nu sunt libere. Oamenii pe care tocmai i-am evacuat ar face scandal:

– Cu ce drept ne dați afară? Asta este casa noastră. E proprietatea noastră. Locuim aici de ani de zile. O să chemăm poliția, ticălosule!

Nu spunem noi „Nu e nicăieri mai bine ca acasă”? Cu siguranță, asta simt și animalele. Animalele sunt teritoriale. Asta e cheia către mintea lor. Doar un teritoriu familiar le va permite să-și îndeplinească cele două imperative ale vieții în sălbăticie: evitarea dușmanilor și procurarea hranei și apei. Orice spațiu zoologic sănătos din punct de vedere biologic – fie că e o cușcă, o groapă, o insula înconjurată de apă, un țarc, un terariu, un aviar sau un acvariu – e doar un teritoriu, diferit doar prin mărime și prin apropierea de teritoriul uman. E normal să fie mult mai mic decât în sălbăticie. Acolo, el este mai mare nu din rațiuni de gust, ci din necesitate. Într-o grădină zoologică, aplicăm animalelor principiile după care ne ghidăm noi: adunăm într-un spațiu redus ceea ce în sălbăticie este un spațiu întins. Înainte, pentru noi peștera era aici, râul acolo, terenul de vânătoare la o milă depărtare, cel de pândă alături de el, fructele de pădure în altă parte – totul plin de lei, șerpi, furnici, lipitori și iederă otrăvitoare – pe când acum, apa curge la robinet și ne putem spăla acolo unde dormim, putem mânca acolo unde am gătit, și putem înconjura totul cu un zid protector ca să menținem căldura și curățenia. Casa e un teritoriu comprimat unde toate necesitățile noastre pot fi satisfăcute în siguranță. Un spațiu zoologic sănătos este echivalentul celui descris mai sus pentru un animal (cu excepția focului). Prin faptul că găsește în el toate locurile de care are nevoie: un spațiu de pândă, un loc de odihnă, un loc unde poate mânca, bea, unde se poate îmbăia, – și prin faptul că își dă seama că nu trebuie să mai plece la vânătoare, pentru că mâncarea vine de șase ori pe săptămână, animalul se va face stăpân pe spațiul de la grădina zoologică la fel cum ar face-o în sălbăticie, explorându-l și marcându-l în modul

lui specific, poate cu urină. O dată ce acest ritual de mutare se termină și animalul s-a instalat, se va simți nu ca un chiriaș emoționat sau ca un prizonier, ci mai degrabă ca un proprietar, și se va comporta în teritoriul acesta ca pe teritoriul său din sălbăticie, apărându-l cu prețul vieții, în caz că ar fi invadat. Pentru un animal, acest teritoriu, subiectiv vorbind, nu e nici mai bun, nici mai rău decât condiția sa în sălbăticie; atâta vreme cât satisface nevoile animalului, un teritoriu, natural sau construit, este un dat, pur și simplu, la fel ca petele de pe leopard. S-ar putea chiar spune că, dacă un animal ar putea să aleagă în mod inteligent, ar alege să trăiască într-o grădină zoologică, din moment ce diferența între grădina zoologică și habitatul său natural e absența paraziților, a dușmanilor și abundența hranei, în prima, și abundența acestora opusă lipsei de hrană și mâncare, în a doua. Gândiți-vă. Ce ați prefera, să fiți cazați la Ritz, cu *room-service* gratuit și asistență medicală, sau să locuiți pe străzi, fără să vă bage nimeni în seamă? Dar animalele nu au acest discernământ. În limitele naturii lor, se limitează la ce au.

O grădină zoologică e un loc al coincidențelor lucrate: exact acolo unde un animal ne spune: „Nu intra!“ prin urina sau prin altă secreție, barierele noastre ne spun: „Nu ieși!“ În aceste condiții de pace diplomatică, toate animalele sunt mulțumite și putem să ne relaxăm și să ne uităm unii la ceilalți.

În literatură putem găsi o mulțime de exemple de animale care au putut să scape, dar n-au făcut-o, sau au făcut-o, dar s-au întors. Există cazul unui cimpanzeu a cărui cușcă a fost lăsată deschisă. Din ce în ce mai îngrijorat, cimpanzeul a început să țipe și să trântască ușa cu un zgomot asurzitor, până când îngrijitorul, anunțat de un vizitator, a venit în grabă să rezolve problema. O turmă de reni dintr-o grădină zoologică din Europa a ieșit din țarc când poarta a fost lăsată deschisă. Însăpăimântați de vizitatori, renii au fugit către pădurea apropiată, unde existau alți reni și unde ar fi putut să supraviețuiască. Totuși, turma s-a întors repede în țarc. Într-o altă grădină zoologică, un muncitor venea dimineața de vreme la muncă, cărând niște scânduri, când, spre groaza lui, a văzut prin ceața dimineții un urs mare îndreptându-se spre el, cu pași siguri. Omul a scăpat scândurile și a fugit mâncând pământul. Personalul grădinii a început să caute ursul imediat. L-au găsit în țarcul lui, după ce coborâse, așa cum urcase ca să scape, pe un copac doborât. Se crede că l-a speriat zgomotul scândurilor căzute.

Dar n-o să insist. Nu vreau să apăr grădinile zoologice. Închideți-le pe toate, dacă vreți (și să sperăm că tot ce a mai rămas din

viața sălbatică poate supraviețui în ceea ce a mai rămas din natură). Știu că grădinile zoologice nu mai sunt în grațiile oamenilor. Nici religia nu mai este. Amândouă sunt subminate de anumite iluzii de libertate.

Grădina zoologică de la Pondicherry nu mai există. Șanțurile au fost acoperite, cuștile dărâmate. Singurul loc în care le mai pot explora este memoria mea.

CAPITOLUL 5

Numele meu nu e sfârșitul poveștii despre numele meu. Când te cheamă Bob, nimeni nu te întreabă:

– Cum spui asta pe litere?

Dar nu-i același lucru când te cheamă Piscine Molitor Patel.

Unii au crezut că era P. Singh și că eram din Punjab și se mirau de ce nu port turban.

Când eram la universitate, am fost odată cu niște prieteni în Montreal. Într-o seară, am vrut să comand o pizza. N-aveam chef să aud încă un francez râzând de numele meu, așa că, atunci când m-a întrebat:

– Cum vă numiți? am răspuns:

– Sunt cine sunt.

O jumătate de oră mai târziu, am primit două pizza pe numele Sun Cinesun.

E adevărat că putem fi schimbați de cei pe care-i întâlnim, uneori atât de profund încât nu mai suntem aceeași, chiar și în privința numelui. De pildă, Simon a fost numit Petru, Matei e cunoscut și ca Levi, Natanael este și Bartolomeu, Iuda, nu Iscariotul, a luat numele Tadeus, Simeon se numea Niger, Saul a devenit Paul.

Soldatul meu roman era în curtea școlii într-o dimineață, când aveam doisprezece ani. Tocmai sosisem. M-a văzut și un soi de inspirație malefică i-a aprins mintea. Și-a ridicat brațul, a arătat spre mine și a strigat:

– Uite-l pe Patel Pișare!

Într-o secundă, toată lumea a izbucnit în râs. Apoi a trebuit să intrăm în clasă și râsul s-a mai domolit. În cele din urmă, am intrat și eu, purtându-mi cununa de spini.

Cruzimea copiilor e foarte cunoscută. Cuvintele astea îmi ajungeau la urechi, de peste tot din curtea școlii, fără să fac nimic:

– Unde e Pișare? Trebuie să mă duc la toaletă.

Sau:

– Stai cu fața la perete. Faci Pișare?

Sau cam așa ceva. Mă opream sau îmi continuam activitatea, pretinzând că n-am auzit nimic. Sunetul dispărea, dar durerea continua, ca mirosul de urină după ce aceasta s-a evaporat.

Și profesorii au început să mă numească așa. Era caniculă. Pe măsură ce se făcea mai cald, lecția de geografie, care la începutul dimineții era compactă ca o oază, se lățea ca deșertul; lecția de istorie, atât de vie la început, devenea scorjită și prăfuită; matematica, atât de precisă, se încâlcea. În oboseala după-amiezii, ștergându-și fruntea și ceafa cu batista, fără intenția de a mă jigni sau de a stârni râsul, chiar și profesorii uitau promisiunea acvatică a numelui meu și îl distorsionau într-un mod rușinos. Simțeam schimbarea în modulații imperceptibile. Limba lor era ca un birjar care conducea cai sălbatici. Se descurcau bine cu prima silabă, Pi, dar, în cele din urmă, căldura îi doboră, pierdeau controlul armăsarilor cu gurile înspumate și nu mai puteau să le țină în frâu pentru urcușul spre a doua silabă, care ar fi trebuit să sune așa: *sine*. Cădeau înspre silaba *sing*¹ și, într-o secundă, totul era pierdut. Ridicam mâna să pun o întrebare și mi se dădea voie cu un:

– Da, Pișare.

Adesea, profesorul nu-și dădea seama ce făcuse. Se uita la mine îngrijorat, întrebându-se de ce nu ieșeam să răspund. Iar uneori, doborât de căldură, nici nu mai reacționa. Nici măcar un chicot sau un zâmbet. Dar eu am auzit întotdeauna ponegrirea.

Mi-am petrecut ultimul an la St. Joseph simțindu-mă ca profetul persecutat Mohamed în Mecca, Domnul fie cu el. Dar, așa cum și-a plănuit el fuga de primejdie, fuga la Medina, locul care avea să marcheze începutul erei mahomedane, așa mi-am plănuit și eu scăparea și începutul unei noi vieți.

După St. Josephs, m-am dus la Petit Séminaire, cel mai bun liceu englez particular din Pondicherry. Ravi era deja acolo, iar eu, ca toți frații mai mici, trebuia să sufăr de pe urma faptului că veneam după fratele mai mare, care era foarte popular. Era atletul generației sale la Petit Séminaire, un jucător de popice temut și un jucător de baseball puternic, căpitanul celei mai bune echipe de cricket, Kapil Dev al nostru. Faptul că eram înotător nu făcea valuri; se pare că există o lege a naturii umane care-i face pe cei care locuiesc lângă mare să nu le placă înotătorii, tot așa cum ce-

¹ În engleză, porecla copilului este Pissing, cuvânt foarte asemănător, fonetic, cu Piscine.

lor ce locuiesc la munte nu le plac alpinistii. Dar faptul că stăteam în umbra cuiva nu mă salva, deși aș fi acceptat orice alt nume în afară de Pișare, chiar și fratele lui Ravi. Aveam însă alt plan mai bun.

L-am pus în funcțiune chiar în prima zi de școală, la prima oră. În jurul meu erau și alți absolvenți de la St. Josephs. Ora a început ca toate orele, cu strigarea numelor. Le spuneam din bănci, în ordinea în care eram așezați.

- Ganapathy Kumar, a spus Ganapathy Kumar.
- Vipin Nath, a spus Vipin Nath.
- Shamshool Hudha, a spus Shamshool Hudha.
- Peter Dharmaraj, a spus Peter Dharmaraj.

Fiecare nume era bifat pe o listă și primea o privire scurtă de identificare. Eram groaznic de emoționat.

– Aijith Giadson, a spus Aijit Giadson, de la patru bănci distanță...

- Sampath Saroja, a spus Sampath Saroja, de la trei ...
- Stanley Kumar, a spus Stanley Kumar, de la două ...
- Sylvester Naveen, a spus Sylvester Naveen, chiar în fața mea.

Era rândul meu și momentul să-l înving pe Satana. Medina, sosesc.

M-am ridicat din bancă și am alergat spre tablă. Înainte ca profesorul să spună ceva, am luat o bucată de cretă și am spus în timp ce scriam:

**Numele meu e
Piscine Molitor Patel
cunoscut de toți ca**

– am subliniat cu două linii primele două litere ale numelui –

PI Patel

Ca măsură de siguranță, am adăugat

$\pi = 3,14$

și am desenat un cerc mare, pe care l-am tăiat în două cu un diametru pentru a evoca acea lecție de geometrie.

S-a lăsat liniștea. Profesorul se uita fix la tablă. Eu îmi țineam respirația. Apoi, a spus:

– Foarte bine, domnule Pi. Stai jos. Data viitoare, cere permisiunea înainte de a-ți părăsi locul.

– Da, domnule.

Mi-a bifat numele. Și s-a uitat la următorul băiat.

– Mansor Ahamad, a spus Mansor Ahamad.

Eram salvat.

– Gautham Selvaraj, a spus Gautham Selvaraj.

Am putut respira.

– Arun Annaji, a spus Arun Annaji.

Un nou început.

Am repetat cascadoria cu fiecare profesor. Repetiția e importantă nu doar în pregătirea animalelor, ci și în cea a oamenilor. Între doi băieți cu nume comun, am ieșit și mi-am făcut un blazon, uneori cu un teribil scârțâit de cretă, din toate detaliile renașterii mele.

Am ajuns la acest moment după ce băieții mi-au cântat numele o dată cu mine, un crescendo care a atins punctul culminant, după ce am tras aer în piept în timp ce subliniam nota exactă, cu o asemenea redare a noului meu nume încât ar fi făcut deliciul oricărui dirijor. Câțiva băieți au continuat în șoaptă:

– Trei! Punct! Unu! Patru!

Pe măsură ce scriam cât de repede puteam, și am terminat concertul tăind cercul cu o asemenea forță, încât am rupt creta.

Când am ridicat mâna în ziua aceea, și o făceam ori de câte ori aveam prilejul, profesorii mi-au permis să răspund cu o singură silabă, o adevărată muzică pentru urechile mele. Și elevii i-au imitat. Chiar și dracii de la St. Joseph. De fapt, numele a prins. Suntem o nație de ingineri aspiranți: la scurt timp, a apărut un băiat numit Omprakash, care se intitula Omega, și un altul, care era cunoscut ca Upsilon, și un timp au existat un Gamma, un Lambda și un Delta. Dar eu am fost primul și cel mai durabil dintre grecii de la Petit Séminaire. Chiar și fratele meu, căpitanul echipei de cricket, acel zeu local, a încuviințat. M-a luat deoparte săptămâna următoare.

– Ce e chestia aia cu porecla? a spus el.

N-am spus nimic. Pentru că n-aveam cum să împiedic ironia care avea să vină oricum.

– Nu mi-am dat seama că îți place atât de mult culoarea galbenă.

Culoarea galbenă? M-am uitat în jur. Nimeni nu trebuia să audă ce urma să spună, mai ales lacheii lui.

– Ce vrei să spui? am șoptit.

– Eu n-am nimic împotrivă. Orice e mai bine decât „Pișare“. Chiar și „Plăcintă“ cu lămâie.¹

A zâmbit și a spus, pe când se îndepărta alene:

– Te-ai cam înroșit.

Dar n-a spus-o nimănui.

Și așa mi-am găsit refugiul în acea literă grecească care arată ca o baracă acoperită cu un acoperiș de tablă ondulată, în acel număr evaziv, irațional, cu care oamenii încearcă să înțeleagă Universul.

CAPITOLUL 6

Este un bucătar excelent. Casa lui supraîncălzită întotdeauna miroase a ceva bun. Raftul de mirodenii arată ca polițele unei farmacii. Când deschide frigiderul sau dulapurile, sunt multe produse pe care nu le recunoști; de fapt, nu pot să spun nici în ce limbă sunt. Suntem în India. Dar se descurcă bine și cu mâncărurile occidentale. Îmi face cele mai gustoase paste cu brânză pe care le-am mâncat vreodată. Iar mâncarea vegetariană taco pe care o prepară ar face tot Mexicul să moară de invidie.

Am mai observat ceva: dulapurile sale sunt pline ochi. În spatele oricărei uși, pe fiecare raft, stau munți de pachete și conserve frumos aranjate. O rezervă de hrană care să țină cât tot asemiul Leningradului.

A fost norocul meu să am câțiva profesori buni în tinerețea mea, bărbați și femei care au pătruns în mintea mea întunecată și au aprins un chibrit. Unul dintre aceștia a fost domnul Satish Kumar, profesorul meu de biologie de la Petit Séminaire și un comunist activ care spera mereu că Tamil Nadu va înceta să mai aleagă vedete de cinema și va merge pe drumul deschis de Kerala. Arăta foarte ciudat. Creștetul îi era chel și ascuțit, dar avea cele mai impresionante fălci pe care le-am văzut, iar umerii înguști făceau loc unui pântec care arăta ca baza unui munte, numai că muntele sfârșea în aer, iar pântecul lui se oprea brusc și dispărea orizontal în pantalonii. E un mister cum picioarele lui ca niște bețe puteau să suporte greutatea trupului, dar adevărul e că puteau, deși uneori o lua în direcții ciudate, ca și cum genunchii lui s-ar fi putut îndoi în orice direcție. Era construit geometric – era ca două triumfiuri, unul mic și altul mare, în echilibru

¹ Pie – plăcintă(engl.)

pe două linii paralele –, dar organic, cu foarte mulți negi și cu smocuri de păr negru care-i ieșeau din urechi. Și prietenos. Zâmbetul părea să-i ocupe toată partea de jos a capului triumfiar.

Domnul Kumar era primul ateu declarat pe care l-am întâlnit. Am descoperit asta nu în clasă, ci la grădina zoologică. Venea des și citea etichetele și descrierile cu atenție și era de acord cu fiecare animal pe care îl vedea. Pentru el toate erau un triumf al logicii și mecanicii, iar natura era o ilustrare excepțională a științei. Pentru el, când un animal simțea nevoia de împerechere, spunea „Gregor Mendel“, amintindu-și de tatăl geneticii, iar când era timpul să-și arate adevărata natură, spunea „Charles Darwin“, tatăl selecției naturale; ceea ce ni se pare a fi behăit, grohăit, sâsăit, urlet, ciripit, scârțâit erau doar puternice accente străine. Vizita grădina zoologică ca să ia pulsul universului, iar mintea sa stetoscopică îi confirma că totul e în ordine, că totul *era* ordine. Pleca de la zoo purificat din punct de vedere științific.

Prima dată când i-am văzut forma triumfiară clătinându-se prin zoo, n-am îndrăznit să mă apropiu. Oricât mi-ar fi plăcut ca profesor, era o figură a autorității, iar eu eram un supus. Îmi era un pic teamă de el. Îl observam de la distanță. Tocmai venise la țarcul rinocerilor. Cei doi rinoceri indieni erau marea atracție a parcului din cauza caprelor. Rinocerii sunt ființe sociabile, și, când l-am luat pe Peak, un mascul tânăr, dădea semne că ar suferi de izolare și mânca din ce în ce mai puțin. Ca o măsură de urgență, până s-ar fi găsit o femelă, Tata s-a gândit să vadă dacă nu s-ar putea obișnui cu caprele. Dacă asta ar fi mers, ar fi salvat viața unui animal valoros. Dacă nu, avea să îl coste câteva capre. A mers de minune. Peak și turma de capre erau de nedespărțit, chiar și după ce a sosit Summit. Acum, când rinocerii se îmbăiau, caprele stăteau în jurul bălții pline cu nămol, iar când caprele pășteau într-un colț, Peak și Summit le păzeau. Aranjamentul era foarte plăcut de public.

Domnul Kumar și-a ridicat și privirea și m-a văzut. A zâmbit și, ținându-se cu o mână de balustradă, mi-a făcut semn să vin mai aproape.

– Bună, Pi, a spus.

– Bună ziua, domnule. Ce bine îmi pare că ați venit la zoo.

– Vin aici mereu. S-ar zice că e templul meu. E interesant...

Arăta spre groapă.

– Dacă am avea politicieni ca aceste capre și rinoceri, am avea mai puține probleme în țară. Din nefericire, avem un prim ministru care are platoșa unui rinocer, fără a avea și bu-
nul simț al acestuia.

Nu mă prea pricepeam la politică. Tata și Mama se plâneau adesea de doamna Ghandi, dar pentru mine nu însemna nimic. Ea locuia departe, în nord, nu la zoo și nu în Pondicherry. Dar am simțit că trebuie să spun ceva.

– Religia ne va salva, am spus.

Religia mi-a fost foarte aproape dintotdeauna.

– Religia? a rânjit domnul Kumar. Nu cred în religie. Religia e întuneric.

Întuneric? Eram încurcat. Credeam că religia e orice, dar nu Întuneric. Religia e Lumină. Oare mă testa? Spunea „Religia e întuneric“ la fel cum spunea în clasă „Mamiferele depun ouă“ ca să vadă dacă îl corectează cineva? („Doar ornitorincul, domnule.“)

– Nu sunt motive să mergem dincolo de o explicație științifică a realității și nici să credem în altceva decât în experiența simțurilor noastre. Un intelect limpede, atenție la detalii și ceva cunoștințe științifice vor demonstra că religia e un nonsens superstițios. Nu există Dumnezeu.

Oare a spus el asta? Sau îmi aduc aminte din scrierile ateștilor? Oricum, e tot aia. Nu mai auzisem asemenea cuvinte.

– De ce să tolerăm întunericul? Totul e aici, clar, dacă știm să privim cu atenție.

Arăta spre Peak. Deși îl admiram pe Peak, nu mă gândisem niciodată la el ca la un bec electric.

A vorbit din nou.

– Unii spun că Dumnezeu a murit la Împărțirea din 1947. Poate a murit în timpul războiului din 1971. Sau poate a murit ieri, aici, într-un orfelinat din Pondicherry. Așa spun unii, Pi. Când eram ca tine, zăceam în pat, bolnav de poliomielită. Mă întrebam în fiecare zi: „Unde e Dumnezeu? Unde e Dumnezeu? Unde e Dumnezeu?“ Dumnezeu n-a venit. Nu el m-a salvat, ci medicamentele. Rațiunea mi-e singurul profet și ea îmi spune că murim așa cum se oprește un ceas. Asta e tot. Dacă ceasul nu merge bine, trebuie reparat pe ici, pe colo. Într-o zi vom pune mâna pe mijloacele de producție și atunci va fi dreptate pe pământ.

Era mult prea mult pentru mine. Tonul era potrivit – amabil și curajos – dar detaliile păreau triste. N-am spus nimic. Nu pentru că mi-era frică să nu-l enervez pe domnul Kumar. Mi-era teamă că doar câteva cuvinte ar fi putut strica ceva ce iubisem întotdeauna. Dacă ar fi avut efectul poliomielitei asupra mea? Ce boală teribilă, dacă îl putea ucide pe Dumnezeu într-un om.

S-a îndepărtat, navigând pe marea zbuciumată care era pământul.

– Nu uita de testul de marți. Învață, 3,14!

– Da, domnule Kumar.

A devenit profesorul meu preferat de la Petit Séminaire și motivul pentru care am ales zoologia la Universitatea din Toronto. Simțeam că între noi era o legătură. Era primul meu indiciu că ateii îmi erau frați și surori într-o altă credință, și că orice cuvânt al lor era despre credință. Ca și mine, și ei merg până unde îi duc picioarele rațiunii, iar după aceea sar.

O să fiu cinstit. Nu ateii îmi stau în gât, ci agnosticii. Îndoiala e bună un timp. Toți trebuie să trecem prin Grădina Ghetsemani. Dacă și Cristos a simțit-o, trebuie s-o facem și noi. Dacă Cristos a petrecut o noapte dureroasă în rugăciune, dacă a izbucnit, pe cruce: „Doamne, Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?”, atunci toți avem dreptul la îndoială. Dar trebuie să mergem mai departe. A alege îndoiala ca filozofie de viață e la fel cum ai alege imobilitatea ca mijloc de transport.

CAPITOLUL 8

Se spune că cel mai periculos animal de la zoo este Omul. În general, înțelegem prin asta cum rapacitatea speciei noastre a făcut ca întreaga planetă să-i fie pradă. În special, ne gândim la cei care le oferă cârlige vidrelor, lame de ras urșilor, mere care au cuiu înfipite în ele elefanților și alte variații pe aceeași temă: pixuri, clame, ace de siguranță, benzi elastice, piepteni, lingurițe, potcoave, cioburi, inele, broșe și alte bijuterii (și nu doar imitații din plastic: chiar verighete), paie de băut, tacâmuri din plastic, mingi de ping-pong, mingi de tenis și așa mai departe. Lista animalelor de la zoo care au murit după ce au fost hrănite cu asemenea lucruri include gorile, bizoni, cocostârci, struți, foci, lei de mare, feline, urși, cămile, elefanți, maimuțe, aproape toate speciile de caprioare, rumegătoare și păsări cântătoare. Moartea lui Goliat e renumită în lumea celor de la grădinile zoologice; era un elefant de mare, o venerabilă sălbăticiune de două tone, vedeta unei grădini zoologice europene, iubit de toată lumea. A murit de hemoragie internă după ce un om i-a dat să mănânce o sticlă de bere spartă.

Cruzimea e adesea mai activă și directă. Literatura conține rapoarte despre multe torturi la care au fost supuse animalele de la zoo: un cormoran care a murit ca urmare a stării de șoc după ce i-a fost zdrobit ciocul cu un ciocan; un elan și-a pierdut barba și o fâșie de carne de mărimea unui deget arătător ca urmare a atacului

cu un cuțit (același elan a fost otrăvit șase luni mai târziu); brațul unei maimuțe a fost rupt când s-a întins după nucile oferite; coar-nele unui cerb au fost atacate cu un fierăstrău; o zebură a fost înjun-ghiată cu o sabie; alte animale au fost atacate cu bastoane, um-brele, ace de păr, andrele, foarfeci și altele, adesea cu scopul de a le scoate ochii sau a le răni organele genitale. Mai e și otrava și alte indecențe și mai bizare: onaniști arătându-se în fața maimuțe-lor, poneilor, păsărilor; un ciudat religios care a tăiat capul unui șarpe; un nebun care a încercat să urineze în gura unui elan.

La Pondicherry, eram relativ norocoși. Eram scutiți de sadicii care circulau liberi prin grădinile zoologice din Europa și Ame-rica. Totuși, popândăul auriu a dispărut, iar Tata bănuia că a fost furat de cineva ca să-l mănânce. Diferite păsări – fazani, păuni, papagali – erau jumuliți de cei care erau impresionați de frumuse-țea penelor lor. Am prins un om cu un cuțit care se cățara în țarcul căprioarelor; spunea că avea să-l pedepsească pe diabolicul Ravana (care în Ramayana a luat forma unei căprioare ca s-o răpească pe Rita, soția lui Rama). Un alt bărbat a fost surprins când voia să fure o cobră. Era împlânzitor de șerpi și-i murise șarpele. Au fost salvați amândoi: cobra de la o viață de servitute și muzică proastă, omul de la o posibilă mușcătură aducătoare de moarte. A trebuit să ne ocupăm și de cei care aruncau cu pietre pentru că li se părea că animalele sunt prea placide și doreau să le vadă mișcându-se. Și a mai fost și doamna al cărei sari a fost apucat de ghearele unui leu. Se învârtea ca un yo-yo, alegând să se facă de râs decât să moară. Cel mai important e că n-a fost un accident. S-a aplecat, a băgat mâna printre gratii și a agitat sariul în fața leului, nu se știe cu ce scop. N-a fost rănită; au fost mulți bărbați fascinați care i-au sărit în ajutor. Explicația ei iritată către Tata a fost:

– Cine a mai auzit de un leu care să mănânce un sari de bum-bac? Am crezut că leiul sunt carnivori.

Cei care ne făceau cele mai multe probleme erau oamenii care le dădeau de mâncare animalelor. În ciuda vigilenței noastre, doctorul Atal, veterinarul grădinii, putea spune care fuseseră zi-lele cele mai aglomerate după numărul de boli digestive. Numea „tidbită” cazurile de enterită sau gastrită datorate prea multor carbohidrați, în special zahărului. Uneori ne doream să se fi limi-tat la dulciuri. Oamenii cred că animalele pot mânca orice fără nici o urmare pentru sănătatea lor. Nu e așa. Unul dintre leneși s-a îmbolnăvit grav de enterită hemoragică după ce un om i-a dat pește stricat, crezând că face un lucru bun.

Dincolo de chioșcul de bilete, Tata a cerut să se scrie pe un perete ȘTIȚI CARE E CEL MAI PERICULOS ANIMAL DIN GRĂDINA ZOOLOGICĂ? cu litere roșii, strălucitoare. O săgeată arăta spre o perdea. Erau atât de multe mâini curioase care o trăgeau, încât trebuia să o înlocuim în mod regulat. În spatele ei era o oglindă.

Dar am învățat pe propria-mi piele că Tata credea că există un animal chiar mai periculos decât noi, și extrem de comun pe orice continent, în orice habitat: redutabila specie *Animalus anthropomorphicus*, animalul văzut prin ochii umani. Toți am văzut unul sau am avut unul. Este un animal care e „drăguț“, „prietenos“, „iubit“, „devotat“, „vesel“, „înțeleghător“. Aceste animale pot fi găsite în orice magazin de jucării și la grădina zoologică. Se spun o mulțime de povești despre ele. Ele sunt pandantele acelor animale „vicioase“, „sângeroase“, „depravate“ care îi înfuriau pe maniacii despre care vorbeam, își varsă furia pe animale cu bastoane și umbrele. În ambele cazuri, ne uităm la un animal și vedem o oglindă. Obsesia de a ne plasa în centrul tuturor lucrurilor este blestemul teologilor și al zoologilor.

Am învățat lecția că un animal este un animal, în mod esențial și practic diferit de noi, de două ori: o dată de la Tata și o dată de la Richard Parker.

Era într-o duminică dimineată. Mă jucam singur. Tata m-a strigat.

– Copii, veniți aici.

Se întâmplase ceva. Tonul lui mi-a spus că trebuia să mă îngrijorez. Mi-am revizuit rapid conștiința. Era clar. Ravi o încurcase iar. Mă întrebam ce mai făcuse de data asta. Am intrat în camera de zi. Mama era acolo. Disciplinarea copiilor, ca și îngrijirea animalelor, era de obicei treaba tatei. Ravi a intrat ultimul, cu vina pe chip.

– Ravi, Piscine, am o lecție importantă petru voi azi.

– E chiar necesar? a întrerupt Mama.

Fața i se înroșise. Am înghițit în sec. Dacă Mama, de obicei atât de netulburată și calmă, era îngrijorată, chiar supărată, însemna că era foarte rău. Am schimbat priviri cu Ravi.

– Da, este, a spus Tata, supărat. Ar putea să le salveze viețile.

Să ne salveze viețile? Nu mai era un clopoțel de alarmă – erau clopote, ca acelea pe care le-am auzit la Inima Sacră a lui Isus Cristos, nu departe de grădină.

– Dar Piscine? Are doar opt ani, a insistat Mama.

– El mă îngrijorează cel mai mult.

– Sunt nevinovat! am izbucnit. E vina lui Ravi, oricare ar fi. El a făcut-o.

– Ce? a zis Ravi. N-am făcut nimic rău.

S-a uitat la mine cu răutate.

– Liniște! a spus Tata, ridicând mâna.

Se uita la Mama.

– Gita, l-ai văzut pe Piscine. E la vârsta când băieții aleargă de colo-colo și-și bagă nasul peste tot.

Eu? Alerg și-mi bag nasul? Nu prea era adevărat. Apără-mă, mamă, am implorat în străfundul inimii. Dar ea doar a oftat și a dat din cap, semn că groaznica afacere putea continua.

– Veniți cu mine, a zis Tata.

Am pornit-o ca prizonierii la execuție.

Am părăsit casa, am ieșit pe poartă și am intrat în grădina zoologică. Era devreme și grădina nu se deschisese încă pentru public. Îngrijitorii și cei care aveau grijă de alei își vedeau de treabă. L-am observat pe Sitaram, care se ocupa de urangutani, îngrijitorul meu preferat. S-a oprit să ne urmărească. Am trecut pe lângă păsări, urși, maimuțe, copitate, pe lângă terariu, rinoceri, elefanți, girafe.

Am ajuns la feline, tigrii, lei și leoparzii noștri. Babu, îngrijitorul lor, ne aștepta. Am înconjurat și am coborât poteca, iar el a descuiat poarta de la cușca lor, care era în mijlocul unei insule înconjurată de apă. Am intrat. Era o cavernă mare și întunecoasă din ciment, circulară, caldă și umedă, care mirosea a urină de felină. De jur împrejur erau cuști mari despărțite prin bare de fier groase, de culoare verde. O lumină gălbuie se filtra prin găurile din tavan. Prin gratiile cuștii se vedea vegetația insulei, scăldată de soare. Cuștile erau goale, cu excepția uneia: Matisha, patriarhul tigrilor bengalezi, un animal osos, mătăhălos, de vreo 250 kilograme, era închis acolo. Cum am intrat, a făcut un salt până la barele cuștii și a început să mârâie, cu urechile date pe spate și cu ochii fixați asupra lui Babu. Sunetul era atât de puternic și de înfricoșător, încât părea să zguduie toată cușca felinei. Genunchii au început să-mi tremure. M-am apropiat de Mama. Și ea tremura. Chiar și Tata părea să nu se miște. Numai Babu era indiferent la izbucnire și la privirea sfredelitoare care săpa în el ca o freză. Avea încredere în barele de fier. Marisha a început să se plimbe prin cușcă.

Tata s-a întors către noi.

– Ce animal e ăsta? a strigat ca să acopere mârâiturile Marishei.

– E un tigru, am răspuns la unison Ravi și cu mine, remarcând ascultători ceea ce era evident.

– Sunt periculoși?

– Da, tată, sunt.

– Tigrii sunt foarte periculoși, a strigat Tata. Vreau să înțelegi că nu trebuie sub nici o formă să atingezi sau să mângâiați un tigrul, să băgați mâna printre barele cuștii, chiar să vă apropiați de o cușcă. E clar? Ravi?

A încuviințat cu putere.

– Piscine?

Eu am dat din cap și mai tare.

A continuat să se uite la mine.

Am încuviințat atât de tare, încât m-a surprins că nu mi s-a desprins capul și n-a căzut pe podea.

Aș vrea să spun în apărarea mea că, deși aveam tendința de a antropologiza animalele până la a le face să vorbească fluent engleza, păunii plângându-se cu aroganță de faptul că ceaiul era rece, iar babuinii plănuind atacul băncii în tonurile plate, amenințătoare ale gangsterilor americani, fantezia mea era întotdeauna conștientă. Îmbrăcam animalele în mod deliberat în costumele îmblânzite ale imaginației mele. Dar niciodată nu-mi făceam iluzii cu privire la adevărata fire a tovarășilor mei de joacă. Deși eram curios, aveam un simț deosebit al pericolului. Nu știu de unde îi venise tatei ideea că fiul lui cel mic murea de dorința de a se intra în cușca unui carnivor feroce. Dar indiferent de unde îi venea îngrijorarea – și Tata era specialist în a-și face griji – era hotărât să scape de ea în dimineața aceea.

– O să vă arăt cât de periculoși sunt tigrii, a continuat el. Vreau să vă aduceți aminte asta tot restul vieții.

S-a întors către Babu și a încuviințat. Babu a plecat. Ochii Marishei l-au urmărit și nu s-au mișcat de pe ușa pe care dispăruse. S-a întors câteva minute mai târziu cu o capră care avea picioarele legate. Mama m-a apucat de umeri pe la spate. Mârâitul Marisei s-a transformat într-un răget gutural.

Babu a descuiat, a intrat, a închis la loc și a încuiat o cușcă vecină cu cea a tigrlui. Erau separate doar prin bare și o trapă. Imediat, Marisha s-a suit pe bare. A început să scoată sunete explozive, ca niște lătrături. Babu a pus capra jos; pieptul i se zbătea violent, limba îi atârna din gură, iar ochii i se mișcau cu repeziciune în orbite. I-a dezlegat picioarele. Capra s-a ridicat. Babu a ieșit din cușcă la fel de grijuliu cum intrase. Cușca avea două nivele, un nivel pe care stăteam noi, celălalt în spate, mai sus cu un metru, care ducea la insulă. Capra a urcat la acest din urmă nivel. Marisha nu-l mai băga în seamă pe Babu și urmări mișcările caprei. Se

ghemuia și stătea nemișcat, dând din coadă ușor, singurul lucru ce-i trăda starea de tensiune.

Babu s-a îndreptat către trapă și a încercat s-o deschidă. Anticipând plăcerea, Marisha a tăcut brusc. În acel moment, am auzit două lucruri: pe Tata spunând:

– Să nu uitați niciodată această lecție

Avea o privire cumplită; și behăitul caprei. Probabil că behăia demult, dar nu putusem să o auzim mai înainte.

Am simțit mâna mamei pe inima care-mi bătea nebunește.

Trapa rezista cu scârțâituri ascutite. Marisha nu se mai putea abține – arăta de parcă ar fi vrut să țâșnească printre bare. Părea să ezite între a sta unde era, unde prada era mai aproape, dar nu la îndemână, și a se muta la nivelul de jos, mai departe de pradă, dar lângă trapă. S-a ridicat și a început să mârâie din nou.

Capra a început să sară. Sărea incredibil de sus. Nu știam că o capră poate sări așa. Dar spatele cuștii era un perete din ciment neted și înalt.

Deodată, trapa s-a deschis. S-a așternut din nou liniștea, cu excepția behăitului și a zgomotului copitelor caprei pe ciment.

O săgeată negru-portocalie a trecut dintr-o cușcă în alta.

În mod normal, felinele nu erau hrănite o zi pe săptămână ca să se simuleze condițiile din sălbăticie. Am aflat mai târziu că Tata ordonase ca Marisha să nu fie hrănită trei zile.

Nu știu dacă am văzut sânge înainte de a mă întoarce în brațele mamei sau dacă l-am pictat eu mai târziu, în mintea mea, cu o pensulă mare. Dar am auzit. Era destul ca să mă sperie definitiv. Mama ne-a scos afară. Eram isterici. Ea era înfuriată.

– Cum ai putut, Santosh? Sunt copii! Or să rămână speriați toată viața.

Vocea ei caldă tremura. Am văzut că avea lacrimi în ochi. M-am simțit mai bine.

– Gita, păsărica mea, e spre binele lor. Dacă Piscine și-ar fi băgat mâna printre barele cuștii să mângâie blana aia portocalie? Mai bine o capră decât el, nu?

Vocea lui era slabă, aproape o șoaptă. Părea cuprins de remușcări. Niciodată n-o numise „păsărica mea” în fața noastră.

Eram adunați în jurul ei. A venit și el. Dar lecția nu se terminase, deși a fost mai puțin dură după aceea.

Tata ne-a condus la lei și la leopardzi.

– A fost odată un nebun în Australia care avea centură neagră la karate. A încercat să se măsoare cu lei. A pierdut. Îngrijitorii i-au găsit doar jumătate din corp dimineața.

– Da, tată.

Apoi ne-a dus la urșii himalayani și la urșii leneși.

– Doar o lovitură din partea acestor creaturi drăguțe și ghearele ți-ar scoate măruntaiele și le-ar împrăștia pe jos.

– Da, tată.

La hipopotami.

– Cu aceste guri moi, fleșcăite ți-ar transforma trupul în carne sângerândă. Pe uscat, pot fugi mai repede decât tine.

– Da, tată.

La hiene.

– Au cele mai puternice maxilare. Să nu credeți că sunt lașe sau că mănâncă doar stârvuri. Nu, nu așteaptă să mori ca să te mănânce.

– Da, tată.

La urangutani.

– Sunt puternici cât zece bărbați. Îți frâng oasele ca pe niște crenguțe. Știu că unele dintre ele au fost cândva animale de companie și că v-ați jucat cu ele când erau mici. Dar acum sunt adulți, sălbatici și imprevizibili.

– Da, tată.

La struți.

– Par amețiți și proști, nu-i așa? Ascultați aici: e unul dintre cele mai periculoase animale de la zoo. O lovitură de picior și-ți rup coloana sau îți strivesc pieptul.

– Da, tată.

La căprioara pătată.

– Nu-i așa că sunt drăguțe? Dacă are chef, masculul te atacă și coarnele alea scurte te străpung ca niște pumnale.

– Da, tată.

La cămila arabă.

– O mușcătură băloasă și ai pierdut o bucată de carne.

– Da, tată.

La lebedele negre.

– Îți pot crăpa capul cu ciocul sau îți pot rupe brațele cu aripile.

– Da, tată.

La păsările mai mici.

– Îți pot trece prin degete cu ciocul ca și cum ar fi unt.

– Da, tată.

La elefanți.

– Cel mai periculos animal dintre toate. A ucis mai mulți îngrijitori și vizitatori decât orice alt animal din grădina zoologică.

Un elefant tânăr te va dezmembra și te va strivi în picioare. Asta i s-a întâmplat unui tânăr la o grădină din Europa, care a intrat într-un țarc al elefanților printr-o fereastră. Un animal mai în vârstă și mai răbdător te va strivi de un perete sau se va așeza peste tine. Pare caraghios – dar ia gândiți-vă!

– Da, tată.

– Sunt animale la care nu ne-am oprit. Să nu credeți că sunt inofensive. Viața se va apăra oricât de mică ar fi. Orice animal e feroce și periculos. S-ar putea să nu te omoare, dar cu siguranță o să te rănească. Te zgârie, te mușcă, și te-ai asigurat de o infecție cu puroi, de febră și de o internare de zece zile.

– Da, tată.

Am ajuns la porcii de Guineea, singurele animale în afară de Marisha care fuseseră înfometate la ordinele tatei. Nu li se dăduse masa de seară. Tata a deschis cușca. A scos o pungă cu mâncare din buzunar și a golit-o înăuntru.

– Vedeți acești porci de Guineea?

– Da, tată.

Creaturile tremurau de slăbiciune pe când ciuguleau cu înfrigurare boabele de porumb.

– Ei bine...

S-a aplecat și a luat unul.

– Nu sunt periculoși.

Ceilalți s-au împrăștiat imediat.

Tata a râs. Mi-a dat porcușorul care guița. A vrut să termine într-o notă optimistă.

Porcușorul a stat în brațele mele destul de temător. Era un pui. M-am dus la cușcă și l-am pus jos încet. S-a dus spre mama lui. Singurul motiv pentru care porcușorii nu erau periculoși – nu te răneau cu dinții sau cu ghearele – era faptul că, practic, fuseseră domesticiți. Altfel, să iei unul cu mâna goală ar fi însemnat să iei un cuțit de lamă.

Lecția se sfârșise. Ravi și cu mine ne-am îmbufnat și l-am tratat pe Tata cu răceală o săptămână. Și Mama l-a ignorat. Când am ajuns la rinoceri, mi s-a părut că erau triști că-și pierduseră un tovarăș drag.

Dar ce poți face când îți iubești tatăl? Viața merge mai departe și nu te atingi de tigri. Numai că acum, pentru că-l acuzașem pe Ravi de ceva ce nu făcuse, eram un om mort. În următorii ani, când voia să mă chinuiască, îmi șoptea:

– Așteaptă până rămânem singuri. *Tu ești următoarea capră!*

CAPITOLUL 9

Adevărata artă și știință a administrării unei grădini zoologice constă în a obișnui animalele cu prezența umană. Scopul final e să diminuezi distanța de la care un animal nu se mai simte în siguranță, adică distanța minimă la care un animal vrea să-și țină dușmanii. În sălbăticie, un flamingo n-o să se simtă amenințat dacă o să stai la o distanță mai mare de 280 metri. Dacă depășești această limită, va deveni agitat. Dacă te apropii și mai mult, va avea tendința de a fugi și nu se va opri până când nu se va restabili distanța de 280 metri sau până când nu va obosi. Orice animal are distanța lui de apărare și le măsoară în feluri diferite. Felinele se uită, căprioarele ascultă, urșii miros. Girafele îți permit să te apropii la 27 metri dacă ești în mașină, dar fug dacă te apropii la 130 de metri pe jos. Crabii o zbughesc atunci când ești la 9 metri; maimuțele urlătoare se agită pe crengi când ești la 18 metri; bizonii africani reacționează la 68.

Mijloacele noastre de a reduce distanța de siguranță sunt cunoștințele noastre despre animal, hrana și adăpostul pe care li-l asigurăm, protecția pe care ne-o permitem. Când funcționează, rezultatul este un animal stabil din punct de vedere emoțional, nestresat, care nu numai că stă liniștit, dar este și sănătos, trăiește mult, nu face mofturi la mâncare, se comportă bine, este sociabil – și cel mai bun semn – se reproduce. Nu spun că grădina noastră se compară cu grădinile din San Diego, Toronto, Berlin sau Singapore, dar nu poți subestima un bun administrator. Tata avea talent. Suplinea lipsa de educație științifică prin darul intuiției și printr-un ochi ager. Avea talentul de a se uita la un animal și de a vedea imediat ce simțea. Era foarte atent la îndatoririle sale, care, ca drept răspuns, se multiplicau, unele devenind chiar copleșitoare.

CAPITOLUL 10

Totuși, sunt animale care vor să scape din grădina zoologică. Cele mai bune exemple sunt animalele care sunt ținute în locuri nepotrivite. Orice animal are anumite nevoi în ceea ce privește habitatul, nevoi ce trebuie respectate. Dacă locul e prea înșorit, prea umed sau prea gol, dacă ramura e prea sus sau prea expusă, dacă solul e prea nisipos, dacă nu sunt destule ramuri pentru cuib, dacă mâncarea e prea puțină, dacă nu e destul noroi în care să te tăvălești, – și alți mulți dacă – atunci animalul nu se va simți bine. Nu

e vorba atât de reconstruirea unei imagini a habitatului natural, ci de surprinderea „esenței“ acestor condiții. Într-un loc ideal, totul trebuie să fie corect – adică în limitele capacității animalului de a se adapta. Rușine grădinilor care oferă locuri nepotrivite! Ele aruncă o lumină nefavorabilă asupra tuturor grădinilor zoologice.

O altă cauză pentru care animalele au tendința de a fugi este capturarea animalelor mature; adesea, ele sunt prea obișnuite cu mediul inițial pentru a se adapta la noile condiții.

Dar chiar animalele crescute în grădinile zoologice, care n-au gustat niciodată din viața în libertate, care sunt perfect adaptate la locurile în care trăiesc și nu sunt agitate în prezența omului, au momentele lor de neliniște care le determină să evadeze. Orice ființă are o fărâmă de nebunie care uneori o determină să se comporte ciudat, inexplicabil. Această capacitate poate fi salvatoare; e parte componentă din capacitatea de adaptare. Fără ea, nici o specie nu ar supraviețui.

Oricare ar fi motivul pentru care vor să evadeze, detractorii ar trebui să-și dea seama că animalele nu vor să scape *undeva*, ci *de ceva*. Ceva din teritoriul lor i-a înspăimântat – intruziunea unui dușman, asaltul unui animal dominant, un zgomot neobișnuit – și le-a trezit instinctul de a fugi. Animalul scapă sau încearcă să scape. Am fost surprins să citesc la grădina zoologică din Toronto – o grădină foarte bună, as spune – că leoparzii pot sări 17 metri pe verticală. Țarcul leoparzilor de la noi avea un gard de doar 15 metri; presupun că Rosie și Copycat n-au sărit niciodată, nu din cauză că nu puteau, ci pur și simplu pentru că n-aveau de ce. Animalele care evadează pleacă dintr-un loc cunoscut spre unul necunoscut – și, dacă e ceva ce animalele urăsc, acel lucru e necunoscutul. Animalele care fug se ascund în primul loc care le oferă sentimentul de siguranță, și sunt periculoase doar pentru cei care se întâmplă să se așeze între ei și acel loc mult dorit.

CAPITOLUL 11

Să luăm cazul unei femele leopard care a scăpat de la grădina zoologică din Zürich, în iarna anului 1933. Era nouă la zoo și părea să se înțeleagă bine cu masculul. Dar câteva răni provocate de gheare arătau că existau probleme în cuplu. Înainte să se ia vreo decizie cu privire la măsurile care trebuiau luate, femela s-a strecurat printr-o gaură între barele din tavan și a dispărut în noapte. Descoperirea că au printre ei o felină care umbla liberă

i-a înspăimântat pe locuitorii din Zürich. S-au pus capcane și s-au folosit câini de vânătoare. N-au găsit nici o urmă timp de *zece săptămâni*. În cele din urmă, un muncitor a dat peste ea într-un șopron la 40 de kilometri distanță de zoo și a împușcat-o. Au găsit hoitul unui cerb în apropiere. Faptul că o felină tropicală a putut supraviețui mai mult de două luni de iarnă elvețiană fără să fie văzută de nimeni, fără să atace pe nimeni, spune multe despre faptul că animalele evadate nu sunt criminali periculoși fugari, ci pur și simplu sălbăticiuni care încearcă să se adapteze.

Și acesta e doar unul dintre numeroasele cazuri. Dacă ai lua orașul Tokio și l-ai întoarce cu susul în dos, ai fi uimit de numărul de animale care ar cădea din el. Și n-ar fi doar câini și pisici, vă asigur. Șerpi boa, varani, crocodili, pești piranha, struți, lupi, lincși, canguri pitici, lamantini, porci spinoși, urangutani, mistreți – asta ți-ar cădea pe umbrelă. Iar ei se așteaptă să găsească... ha! În mijlocul unei jungle tropicale din Mexic, imaginați-vă! Ha! Ha! E hilar, pur și simplu hilar. Ce credeau?

CAPITOLUL 12

Uneori devine agitat. Nu e din cauză că am spus eu ceva (vorbesc foarte puțin). E din cauza propriei lui povești. Memoria e un ocean și povestea apare la suprafață. Mă îngrijorez că ar vrea să se oprească. Dar el vrea să-mi spună povestea lui. Continuă. După atâția ani, Richard Parker încă îi mai bântuie mintea.

Este un bărbat amabil. De fiecare dată când îl vizitez, pregătește un festin vegetarian specific sudului Indiei. I-am spus că îmi place mâncarea condimentată. Nu știu de ce am spus un lucru atât de prostesc. E o minciună. Aداug iaurt din belșug. Nu servește la nimic. De fiecare dată e la fel: papilele mele gustative se scorojesc și mor, pielea mi se face ca sfecla, ochii îmi lăcrimează, capul mi-e ca o casă în flăcări, iar tractul digestiv începe să se răsucescă și să scoată sunete de agonie, ca un șarpe boa care a înghițit o mașină de tuns iarba.

CAPITOLUL 13

Deci, dacă ai să cazi într-o groapă cu lei, nu te vor sfâșia pentru că le e foame – la zoo animalele sunt bine hrănite – ori pentru că sunt însetați de sânge, ci pentru că le-ai încălcat teritoriul.

Ca un element suplimentar, de aceea împlânzitorul de la circ trebuie să intre în arenă primul, ca leii să-l vadă bine. Făcând asta, el stabilește că arena e teritoriul *lui*, nu al lor, lucru pe care-l subliniază strigând, bătând din picioare, plesnind din bici. Leii sunt impresionați. E clar că sunt în dezavantaj. Priviți cum intră: oricât de puternici ar fi, „regele animalelor“, se târăsc înăuntru, spășiți, și se plimbă pe lângă marginea ringului, care e întotdeauna rotund, ca să nu se poată ascunde. Sunt în prezența unui mascul dominant puternic, un mascul super-alfa, și trebuie să i se supună. Deci deschid gura larg, stau în două labe, sar prin cercuri de hârtie, se târăie prin tuburi, merg cu spatele, se rostogolesc.

– E un ciudat, gândesc ei. N-am mai văzut un conducător ca el. Dar conduce bine grupul. Dulapul cu mâncare e întotdeauna plin și – hai să fim cinstiți – bufoneriile lui ne distrează. E plictisitor să moști tot timpul. Cel puțin nu ne pune să mergem pe bicicletă ca pe urșii brunii sau să prindem discuri zburătoare ca pe cimpanzei.

Dar împlânzitorul trebuie să aibă grijă să fie tot timpul masculul super-alfa. Va plăti scump dacă ajunge beta din nechipzuință. Majoritatea cazurilor de ostilitate și agresivitate între animale sunt expresia insecurității sociale. Animalul din fața ta trebuie să știe care-i este poziția, dacă îți e superior sau inferior. Poziția socială e importantă în modul în care își organizează viața. Rangul determină asocierile, locul în care poate vâna, locul de odihnă, de adăpare, și așa mai departe. Animalul duce o viață anarhică insuportabilă până își găsește poziția. Este emotiv, arțagos, periculos. Din fericire pentru împlânzitorul de la circ, luarea deciziilor cu privire la animalele de rang superior nu este întotdeauna bazat pe forță brută. Hediger (1950) spune: „Când două ființe se întâlnesc, cea care e capabilă să intimideze este recunoscută ca superioară din punct de vedere social, așa că o decizie socială nu e bazată întotdeauna pe luptă; în anumite situații, o întâlnire e de ajuns.“ Sunt cuvintele unui înțelept cunoscător al animalelor. Domnul Hediger a fost mulți ani director de zoo, mai întâi la grădina din Basel și apoi la Zürich. Înțelegea comportamentul animalelor.

Este vorba de superioritatea inteligenței asupra forței. Ascendența împlânzitorului este de ordine psihologică. Un mediu necunoscut, poziția bipedă, comportamentul calm, privirea fixă, pasul înainte făcut fără frică, sunetul ciudat (plesnetul biciului sau şuieratul fluierului), toate acestea sunt elemente menite să-l facă nesigur pe animal, să-l înspăimânte și să-l facă să știe unde îi este locul, adică exact lucrul pe care-l dorește. Satisfăcut, Nu-

mărul Doi se va da la o parte, iar Numărul Unu poate să se întoarcă la public și să strige:

– Să continue spectacolul! Și acum, doamnelor și domnilor, săritura prin cercuri de foc...

CAPITOLUL 14

Este interesant de notat că leul care e cel mai receptiv la trucurile împlânzitorului, este cel cu rangul cel mai mic în grup, animalul omega. Are cel mai mult de câștigat din alianța cu super-alfa. Nu e mai cooperant numai pentru că i s-a dat mai multă atenție. E știe că o relație mai strânsă înseamnă protecție față de ceilalți membri ai grupului. Acest animal obedient va fi vedeta spectacolului, deși pentru public nu există nici o diferență de mărime sau ferocitate între el și ceilalți, iar animalele beta și gamma, subordonați mai greu de disciplinat, vor fi lăsate să stea pe postamentele lor colorate din spatele ringului.

Acest lucru e valabil și pentru alte animale de la circ sau din grădinile zoologice. Animalele inferioare din punct de vedere social sunt cele care fac eforturile cele mai mari de a-și cunoaște împlânzitorul. Par să fie cele mai credincioase, doritoare de companie, cele mai puțin solicitante sau dificile. Același comportament a fost observat la feline, bizoni, căprioare, oi sălbatice, maimuțe și multe alte animale. Este un fapt bine cunoscut în domeniu.

CAPITOLUL 15

Casa lui e un templu. În holul de la intrare e tabloul lui Ganesha, cel cu capul de elefant. Roz, gras, încoronat și zâmbitor, stă cu fața la trei mâini care țin diverse obiecte, iar a patra, cu palma în sus, binecuvântează și salută. El este cel care trece peste obstacole, zeul norocului, al înțelepciunii, patronul învățării. Foarte simpatic. Mă face să zâmbesc. La picioare are un șobolan care se uită atent. Vehiculul lui. Pentru că, atunci când călătorește, se suie pe un șobolan. Pe peretele de vis-a-vis se află o cruce simplă din lemn.

În camera de zi, pe o masă alături de canapea, este un tablou al Fecioarei Maria din Guadalupe, cu flori care-i cad din mantia deschisă. Alături, este o fotografie, în robă neagră, a lui Kaaba, cel mai sfânt sanctuar din Islam, înconjurat de în jur de zece mii de credincioși. Pe televizor, e o statuie de alamă a lui Shiva ca

Nataraja, regele cosmic al dansului, care controlează mișcările universului și curgerea timpului. Dansează pe demonul ignoranței, cu cele patru brațe întinse într-un gest coregrafic, cu un picior pe spatele demonului și celălalt în aer. Când piciorul lui Natarajaval va atinge pământul, se spune că timpul se va opri.

În bucătărie este un altar. Este amplasat într-un dulap a cărui ușă a fost înlocuită cu o arcadă din traforaj. Arcada ascunde parțial becul galben care luminează altarul seara. Picturile sunt în spatele unui altar mic: într-o parte, e din nou Ganesha, iar în centru, într-o ramă mai mare, zâmbitor și cu pielea albastră, Krishna care cântă la flaut. Amândoi au urme de pudră roșie și galbenă pe geam, deasupra frunții. Într-o farfurie de cupru de pe altar sunt trei statuete de argint, reproduceri. Mi le arată cu degetul întins: Lakshmi, Shakti, zeița mamă, în forma lui Parvati; și Krishna, de data asta ca un copil jucăuș târându-se în patru labe. Între zeițe este o piatră Shiva yoni linga, care arată ca o jumătate de avocado cu o buturugă falică ridicându-se din mijloc, un simbol hindus care reprezintă energiile feminine și masculine ale universului. Într-o parte a farfuriiei este o scoică în spirală așezată pe un pedestal; în cealaltă, un mic clopoțel de argint. În jur sunt boabe de orez și o floare care începe să se ofilească. Multe dintre aceste obiecte sunt unse cu uleiuri în nuanțe de galben și roșu.

Pe raftul de dedesubt sunt diverse obiecte de cult: un ulcior plin cu apă; o lingură de cupru: o lampă cu un fitil încolăcit în ulei; bețe de tămâie; și boluri mici cu pudră roșie, galbenă, boabe de orez și cuburi de zahăr.

În sufragerie e o altă Fecioară Maria.

Sus, în birou, este un Ganesha din cupru care stă cu picioarele încrucișate alături de computer, un Isus pe cruce din lemn din Brazilia pe un perete și un covoraș verde de rugăciuni într-un colț. Isus e expresiv. Suferă. Covorașul de rugăciuni este așezat în propriul său spațiu delimitat. Alături, pe un raft de cărți scund, e o carte acoperită de o pânză. În mijlocul pânzei este un singur cuvânt în arabă, patru litere împletite complicat: un alif, două lams și un ha. Cuvântul Dumnezeu în arabă.

Cartea de pe măsuta de lângă pat e Biblia.

CAPITOLUL 16

Toți suntem născuți precum catolicii, nu-i așa? În pragul iadului, fără religie, până când cineva ni-l prezintă pe Dumnezeu? După acea întâlnire, totul se termină pentru mulți dintre noi. Dacă

există schimbare, ea se întâmplă pentru foarte puțini; mulți oameni îl pierd pe Dumnezeu undeva pe drum. N-a fost și cazul meu. Persoana care mi l-a prezentat era o soră mai mare a Mamei, cu o minte mai tradițională, care m-a dus la un templu când eram mic. Mătușa Rohini a fost încântată să-și întâlnească nepotul nou-născut și s-a gândit că și Mama Zeiță s-ar bucura.

– Ar fi prima lui ieșire simbolică, a spus ea. E *samskara*!

Într-adevăr simbolic. Eram în Madurai; eram în prima mea călătorie cu trenul. Durase șapte ore. Nu conta. Ne-am aruncat în ritualul hindus al trecerii, Mama ducându-mă în brațe, iar mătușa conducând-o. Nu am nici o amintire despre acest prim tur într-un templu, dar probabil că mi-a rămas ceva din mirosul de tămâie, din jocul de lumini și umbre, de flăcări și culori, din zăpușeala și din misterul locului. Un germen de exaltare religioasă, nu mai mare decât o boabă de muștar, a fost semănat în mine și a fost lăsat să germineze. Și nu s-a oprit din creștere până acum.

Conurile sculptate și pudra *kumkum*, coșurile cu pepite galbene de șofran indian, ghirlandele de flori, bucățile de nucă de cocos spartă, clopoței cristalini care-i anunță lui Dumnezeu sosirea ta, tânguirea *nadaswaram*-ului (instrument clasic folosit în templele indiene) din trestie și ritmul tobelor, zgomotul de picioare goale pe coridoare întunecate pavate cu piatră, străpunse de săgeți de lumină, mirosul de tămâie, flăcările lămpilor *arati* rotindu-se în întuneric, cântecele *bhajans*, elefanții din jur care așteaptă binecuvântarea, picturile murale multicolore care spun povești colorate, frunțile care poartă același cuvânt – credință – cu diverse semnificații, toate spun că sunt hindus. Am devenit credincios acestor impresii chiar înainte de a ști ce însemnau. Inima mi-o cere. Într-un templu hindus mă simt acasă. Simt Prezența, dar nu așa cum o simțim de obicei, ci mai puternic. Inima încă mi se oprește la vederea unei statuete *murti*, a Locuinței Domnului, în sanctitatea unui templu. Sunt într-adevăr în pântecul cosmic și sacru, originea tuturor lucrurilor, și sunt un norocos să-i privesc esența. Mâinile mi se împreună într-o rugă plină de evlavie. Mi-e dor de *prasad*, acea ofrandă dulce către Dumnezeu care se întoarce spre noi ca un dar sanctificat. Palmele mele au nevoie să simtă căldura unei flăcări sfințite a cărei binecuvântare o duc la ochi și frunte.

Dar religia este mai mult decât rit și ritual. E esența ritului și ritualului. Și, din acest punct de vedere, sunt hindus. Universul are sens pentru mine doar prin ochi hinduși. Există Brahma, sufletul lumii, cadrul pe care se țese, cu urzeală și țesătură, pânza fi-

înțării, cu toate elementele decorative ale timpului și spațiului; există Nirguna Brahma, fără calități, dincolo de înțelegere, de descriere, de abordare; îi țesem haină din cuvintele noastre sărace – Unul, Adevărul, Unitatea, Absolutul, Realitatea Supremă, Pământul Ființării – și încercăm s-o facem să i se potrivească, dar Nirguna Brahma rupe întotdeauna cusăturile. Rămânem fără cuvinte. Există Saguna Brahma, plină de calități, căreia costumul i se potrivește. Acum putem s-o numim Shiva, Krishna, Shakti, Ganesha; putem să o înțelegem cât de cât; putem să-i descoperim anumite caracteristici – iubitoare, miloasă, înfricoșătoare – și-i simțim atracția. Saguna Brahma este Brahma care se arată simțurilor noastre limitate, Brahma exprimată nu doar în zei, ci în oameni, animale, copaci, într-o mână de pământ, căci totul poartă semnul divinului. Adevărul vieții este că Brahma nu e diferit de *atma*, forța spirituală din noi, pe care o putem numi suflet. Sufletul individual îl atinge pe cel universal în același fel în care o ciutură coboară în fântână după apă. Cel ce susține universul dincolo de gând și limbă și cel care este esența noastră, încercând din răputeri să se exprime, este unul și același lucru. Finitul în infinit și infinitul în finit. Dacă o să mă întrebați care e legătura dintre Brahma și *atman*, v-aș spune că e asemănătoare celei dintre Tată, Fiu și Sfântul Duh: misterioasă. Dar un lucru e clar: *atman* încearcă să împlinească Brahma, să fie una cu Absolutul, și e în pelerinaj în viața asta în care se naște și moare, și renaște pentru a muri iar, și iar, și iar, până când ajunge să arunce forma limitată care îl leagă aici, jos. Căile către eliberare sunt multe, dar malul care mărginește drumul e întotdeauna același, Malul Karma, unde contul eliberării pentru fiecare dintre noi este creditat sau debitat în funcție de acțiunile noastre.

Acesta este, pe scurt, hinduismul, iar eu am fost hindus toată viața. Îmi văd locul în univers purtând în mine noțiunile lui.

Dar nu trebuie să ne agățăm de el! Fundamentalistii și literaliștii sunt de vină pentru această atitudine. Mi se aduce aminte momentul când Zeul Krishna era văcar. În fiecare noapte, el invită mulgătoarele să danseze cu el în pădure. Ele vin și dansează. Noaptea e întunecoasă, focul trosnește, ritmul muzicii crește – fetele dansează iar și iar cu dulcele lor domn, care s-a multiplicat pentru a putea fi în brațele fiecăreia. Dar în momentul în care fetele devin prea posesive, când fiecare crede că e doar al ei, el dispare. De aceea nu trebuie să fim niciodată geloși pe Domnul.

Știu o femeie, aici, în Toronto, care îmi este foarte dragă. A fost mama mea adoptivă. Îi spun Auntieji și îi place. Este din

Quebec. Deși locuiește în Toronto de peste treizeci de ani, mintea ei de origine franceză pare să nu înțeleagă anumite sunete din engleză. Așa că, atunci când a auzit prima oară numele lui Hare Krishna, n-a înțeles bine. A înțeles „creștini fără păr”¹ și asta a însemnat pentru ea mulți ani. Când am corectat-o, i-am spus că de fapt nu greșise prea tare; că hindușii, din punctul de vedere al capacității de a iubi, sunt într-adevăr niște creștini lipsiți de păr, așa cum musulmanii sunt hinduși cu barbă, după felul în care îl văd pe Dumnezeu în tot și în toate, iar creștinii sunt musulmani cu pălărie, după felul în care îi sunt devotați lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 17

Prima minune e cea mai adâncă; cele care-i urmează se muzează după urma lăsată de prima. Îi datorez hinduismului peisajul original al imaginației mele religioase, acele orașe și râuri, câmpuri de bătălie și păduri, munți, sfinți și mări adânci unde se întâlnesc zeii, sfinții, ticăloșii și oamenii de rând și astfel spun cine sunt și de ce există. Prima dată am auzit despre puterea cosmică de a iubi bunătatea pe acest tărâm hindus. Vorbea Zeul Krishna. L-am auzit și l-am urmat. Cu dragostea și înțelepciunea lui, Krishna m-a făcut să întâlnesc un om.

Aveam paisprezece ani – și eram un hindus mulțumit în vacanță – când l-am întâlnit pe Isus Cristos.

Tata nu-și prea lua liber de la zoo, dar în una dintre puținele dăți când a făcut-o a fost atunci când am plecat în Kerala. Munnar este o mică stațiune de deal înconjurată de una dintre cele mai mari plantații de ceai din lume. Era la începutul lui mai și nu începuse încă musonul. Câmpiile din Tamil Nadu erau fierbinți. Am ajuns la Munnar după ce am condus cinci ore pe un drum șerpuit timp de la Madurai. Era o răcoare plăcută, ca și cum am fi avut mentă în gură. Am făcut ce fac toți turiștii. Am vizitat fabrica de ceai Tata. Ne-am plimbat cu barca pe un lac. Am făcut turul unui centru de creștere a vitelor. Le-am dat sare unor Nilgri Tahrs – o specie de capră sălbatică – într-un parc național.

– Avem și noi la zoo. Ar trebui să veniți la Pondicherry, le-a spus Tata unor turiști suedezi.

Ravi și cu mine ne-am dus să ne plimbăm pe plantațiile de ceai de lângă oraș. Era o scuză pentru a mai ieși din letargie. Du-

¹ *Hairless Christians*: creștini lipsiți de păr (engl).

pă-amiezele, Tata și Mama se instalau în ceainăria hotelului nostru ca pisicile la soare. Mama citea, iar Tata discuta cu alți oaspeți.

Sunt trei dealuri în Munnar. Nu se pot compara cu dealurile înalte – aproape munți – care înconjoară orașul, dar am observat în prima dimineață, la micul dejun, că ieșeau în evidență cumva: pe fiecare era câte o Casă a Domnului. Dealul din dreapta, peste drum de hotel, avea un templu hindus; dealul din mijloc, mai îndepărtat, avea o moschee; dealul din stânga era încoronat cu o biserică creștină.

În cea de-a patra zi pe care o petreceam în Munnar, pe la sfârșitul după-amiezii, eram pe dealul din stânga. În ciuda faptului că urmasem o școală creștină, nu mai fusesem într-o asemenea biserică – și nu aveam de gând să încerc acum. Știam foarte puține lucruri despre religia creștină. Știam doar că aveau puțini zei și multe acte de violență. Dar și școli bune. M-am plimbat în jurul bisericii. Era o clădire care nu trăda cu nimic ceea ce se afla înăuntru, cu pereți albastru deschis, înalți, groși și fără decorații, ferestre înguste prin care nu se putea privi înăuntru. O fortăreață.

Am dat peste presbiteriu. Ușa era deschisă. M-am ascuns într-un colț ca să văd ce se petrece. La stânga ușii era o placă pe care scria: Preotul Paroh și Preotul Asistent. Lângă fiecare dintre ele era o plăcuță glisantă. Atât preotul, cât și asistentul erau ACOLO, după cum mă informa plăcuța cu litere de aur, pe care le vedeam foarte bine. Un preot lucra în biroul lui, cu spatele către ferestre, în timp ce celălalt era așezat pe o bancă, la o masă rotundă, în vestibulul mare, care funcționa cu siguranță ca o cameră de primire a oaspeților. Stătea cu fața la ușă și la ferestre, cu o carte în mână, probabil o Biblie. Citea puțin, se uita în sus, mai citea puțin, apoi se uita din nou în sus. Făcea asta calm, dar concentrat și ritmic. După câteva minute, a închis cartea și a pus-o alături. Și-a încrucișat palmele pe masă și a rămas așa, cu o expresie senină pe față, fără să arate așteptare sau resemnare.

Vestibulul era curat, cu pereți albi; masa și băncile erau din lemn închis la culoare, iar preotul purta o rasă albă – totul era curat și simplu. Aveam un sentiment de pace. Dar ceea ce m-a atras spre acest loc, în afara peisajului, a fost înțelegerea mea intuitivă că el era acolo – deschis, răbdător – în caz că cineva ar fi dorit să-i vorbească; o problemă de suflet, o durere, o problemă de conștiință, toate ar fi fost ascultate cu dragoste. Era un om a cărui profesie era să iubească și el oferea alinare și îndrumare cât putea de bine.

Am fost mișcat. Mă încânta și mă înfiora ceea ce vedeam în fața ochilor.

S-a ridicat de la masă. Am crezut că își va închide ușa, dar n-a făcut-o. S-a retras spre capătul presbiteriului, lăsând ușa dintre vestibul și următoarea cameră deschisă. Am observat acest lucru, cum amândouă ușile erau larg deschise. În mod evident, și el și colegul lui erau încă disponibili.

Am făcut câțiva pași și am îndrăznit. Am intrat în biserică. Aveam un nod în stomac. Era îngrozit că voi vedea un creștin care va striga la mine:

– Ce faci aici? Cum ai îndrăznit să intri în acest loc sacru, pângăritorele? Ieși imediat!

Dar nu era nimeni. Și nu era mare lucru de înțeles. Am înaintat observând cu atenție interiorul. Era o pictură acolo. Era asta oare *murti*? Ceva despre un sacrificiu uman. Un zeu supărat care trebuia îmbunat cu sânge. Femei uimite se uitau în sus și copii dolofani cu aripioare zburau împrejur. O pasăre carismatică. Care din ei era Dumnezeu? Într-o parte a sălii era o sculptură din lemn pictat. Din nou victima, lovită și plină de sânge. M-am uitat la genunchi. Erau zgâriați rău. Pielea roz era jupuită și arăta ca petalele unei flori, dând la iveală rotulele roșii ca focul. Era greu să găsec o legătură între această scenă de tortură cu imaginea preotului.

A doua zi, cam pe la aceeași oră, am intrat din nou.

Catolicii sunt renumiți pentru severitatea lor, pentru judecata rapidă și grea. Experiența mea cu Părintele Martin n-a fost deloc așa. El era foarte blând. Îmi dădea ceai și biscuiți într-un serviciu de ceai care strălucea și zornăia la fiecare mișcare; mă trata ca pe un adult; și mi-a spus o poveste. Sau, deoarece creștinilor le plac literele mari, o Poveste.

Și ce poveste. Primul lucru care m-a atras a fost neîncrederea. Ce? Omenirea păcătuiește și Fiul Domnului plătește prețul pentru ei? Am încercat să mi-l imaginez pe Tata spunându-mi:

– Piscine, un leu a scăpat în țarcul lamelor azi și a ucis două. Ieri, un alt leu a omorât un țap negru. Săptămâna trecută, doi au ucis o cămilă. Acum două săptămâni, au omorât niște cocostârci pictați și niște bătlani cenușii. Și cine poate spune cu siguranță cine a mâncat un aguti auriu? Situația a devenit intolerabilă. Trebuie să facem ceva. Am decis că singura modalitate de a-i potoli pe lei este să te sacrific pe tine.

– Da, Tată, asta ar fi cel mai logic și cel mai corect lucru pe care l-am putea face. Dă-mi un răgaz să mă spăl.

– Aleluia, fiul meu.

– Aleluia, Tată.

Ce poveste de adormit copiii. Ce psihologie ciudată.

Am cerut să-mi spună o altă poveste, una pe care s-o găsesc mai acceptabilă. Cu siguranță, această religie avea și alte povești – religiile au multe. Dar Părintele Martin m-a făcut să înțeleg că poveștile de dinaintea acestora – și erau multe – erau doar prologul pentru creștini. Religia lor nu avea decât o Poveste, și la ea se întorceau iar și iar. Era destul pentru ei.

În seara aceea, la hotel, am fost foarte tăcut.

Puteam să înțeleg că un zeu se luptă cu răul. Zeii hinduși au și ei partea lor de hoți, tirani, răpitori, uzurpatori. Ramayana nu e nimic altceva decât povestea unei zile lungi și grele din viața lui Rama. Răul, da, răsturnări de situație, da. Trădare, da. Dar *umilință*? *Moarte*? Nu mi l-aș fi imaginat pe Zeul Krishna consimțind să fie dezbrăcat, biciuit, batjocorit, târât pe străzi și, în cele din urmă, crucificat – torturat de oameni. N-am auzit ca vreun zeu hindus să moară. Brahma, descoperit, n-a ales moartea. Ca și muritorii, diavolii și monștrii mor cu miile și milioanele – asta-i soarta lor. Dar divinitatea n-ar trebui să fie atinsă de moarte. Nu e bine. Sufletul lumii nu poate să moară, nici chiar într-o mică parte a ei. Acel Zeu Creștin nu trebuia să-și lase avatarul să moară. Asta e ca și cum ar o muri parte din EL. Căci, dacă fiul lui urmează să moară, asta nu se poate falsifica. Dacă Dumnezeu pe Cruce simulează o tragedie umană, asta transformă Patimile lui Cristos în Farsa lui Cristos. Moartea Fiului trebuie să fie reală. Părintele Martin m-a asigurat că era. Dar o dată ce un zeu a murit, el rămâne mort, fie că reînvie sau nu. Fiul simte în gură gustul morții pentru totdeauna. Trinitatea trebuie să poarte stigmatul ei; probabil că mâna dreaptă a lui Dumnezeu Tatăl duhnește. Oroarea trebuie să fie reală. De ce ar vrea Dumnezeu una ca asta pentru Sine? De ce să nu lași mortalitatea muritorilor? De ce să murdărești ce e frumos sau să strici ce e perfect?

Din dragoste. Asta a fost răspunsul Fratelui Martin.

Dar despre deportarea Fiului Său? Există povestea copilului Krishna, acuzat pe nedrept de prietenii lui că a mâncat noroi. Mama lui adoptivă, Yashoda, vine spre el cu degetul ridicat.

– Nu trebuie să mănânci noroi, obraznicătură, îl ceartă ea.

– Dar n-am mâncat, spune zeul neegalat al tuturor, deghizat în glumă sub forma unui copil înspăimântat.

– Liniște! Deschide gura, îi ordonă Yashoda.

Krishna se supune. Deschide gura. Yashoda rămâne cu gura căscată. Ea vede în gura lui Krishna universul întreg, toate stelele și planetele și distanța dintre ele, toate pământurile și mărele pământului și viața din ele; vede toate zilele de ieri și de mâine, toate

ideile și emoțiile, toată mila și toată speranța, și cele trei straturi ale materiei; nu e pietricică, lumânare, ființă, sat sau galaxie care să lipsească, se vede și pe ea, și fiecare fir de nisip la locul lui.

– Stăpâne, poți să închizi gura, spune ea cu respect.

Există o poveste a lui Vishnu încarnat ca Vamana, piticul. El cere regelui demon Bali atâta pământ cât poate acoperi cu trei pași. Bali râde de acest supus nevolnic și de cererea lui neînsemnată. Consimte. Imediat, Vishnu revine la dimensiunea lui cosmică. Cu un pas înconjoară pământul, cu al doilea cerul și cu al treilea îl aruncă pe Bali în neant.

Nici chiar Rama, cel mai uman dintre avataruri, căruia a trebuit să i se amintească de originea sa când s-a supărat în bătaia pentru Sita, soția sa, pe care trebuia s-o recupereze de la Ravana, regele demon din Lanka, nu era umil. Nici o cruce înspînată nu l-ar fi ținut în ascultare. Când a trebuit să se ridice, a trecut dincolo de limitele sale umane cu o putere pe care nimeni nu putea s-o aibă și cu arme pe care nimeni nu le putea mânui.

Asta este și ar trebui să fie Dumnezeu. Cu o strălucire și o putere care să-l doboare pe diavol.

Acest Fiu, pe de altă parte, căruia i se face foame, sete, care obosește, care e trist, îngrijorat, hăituit care trebuie să fugă de urmăritori care nu-L înțeleg și dușmani care nu-L respectă – ce fel de Dumnezeu e acesta? E un zeu la o scară mult prea umană, asta e. Există miracole, de acord, majoritatea de natură medicală, câteleva pot să satisfacă niște stomacuri înfometate; în cel mai bun caz, se oprește o furtună și se merge pe apă pentru scurt timp. Acestea sunt minuni neînsemnate, de felul trucurilor de la jocul de cărți. Orice zeu hindus poate face de o sută de ori mai mult. Acest Fiu e un zeu care și-a petrecut cea mai mare parte a timpului spunând povești, *vorbind*. Acest Fiu e zeul care a mers pe jos, un zeu pedestru – și încă în deșertul fierbinte – cu un pas ca al celorlalți oameni, călcând cu sandalele pe pietre; și, când nu mai putea, mijlocul de transport era un măgar obișnuit. Acest Fiu e un zeu care a murit în trei ore, cu gemete și plânsete. Ce fel de zeu e acesta? Ce să te inspire la acest Fiu?

Dragostea, a spus Fratele Martin.

Și acest Fiu apare numai o dată, atunci, demult? Într-un trib obscur din Asia de Vest, la marginea unui imperiu de mult dispărut? Moare înainte de a avea un singur fir de păr alb? Nu lasă nici un moștenitor, numai dovezi parțiale ici și colo, iar operele lui complete sunt scrijelite în praf? Stați puțin. E mai mult decât Brahma când are trac. E Brahma egoist. Acesta e Brahma lipsit

de generozitate și nedrept. Acesta Brahma care nu e Brahma. Dacă Brahma ar fi avut doar un fiu, el trebuia să fie la fel de prezent peste tot precum Krishna cu mulgătoarele, nu-i așa? Ce ar putea justifica o asemenea zgârcenie divină?

Dragostea, a repetat Fratele Martin.

Mulțumesc mult, dar o să rămân la Krishna. Mi se pare că divinitatea lui este însuflețitoare. Puteți să vă păstrați Fiul transpirat și vorbăreț.

Așa a fost întâlnirea mea cu preotul acela: plină de neîncredere și iritare.

Am luat ceaiul cu Fratele Martin trei zile la rând. De fiecare dată când puneam ceșcuța pe farfurie cu un clinchet sau când lingurița se lovea de marginea ceștii, puneam o întrebare.

Răspunsul era mereu același.

Începuse să mă calce pe nervi, Fiul asta. În fiecare zi eram mai indignat și-i găseam mai multe defecte.

E enervant! E dimineată în Bethany și Fiului îi e foame; Dumnezeu vrea micul dejun. Se duce la un smochin. Nu era anotimpul lor, deci smochinul n-avea smochine. Domnul e iritat. Murmură:

– Fie să nu mai faci fructe niciodată!

Și smochinul se usucă imediat. Așa spune Matei, susținut de Marcu.

Vă întreb, este oare vina smochinului că nu era anotimpul pentru smochine? De ce să usuci instantaneu un smochin nevinovat?

Nu mi-l puteam scoate din cap. Și nici acum nu pot. Mi-am petrecut trei zile încheiate gândindu-mă la el. Cu cât mă deranja mai tare, cu atât mai tare nu puteam să-l uit. Cu cât învățam mai mult despre el, cu atât mai puțin voiam să-l părăsesc.

În ultima noastră zi, cu câteva ore înainte de plecare, am alergat pe dealul din stânga. Acum mi se pare o scenă creștină tipică. Creștinismul e o religie grăbită. Amintiți-vă că lumea a fost creată în șapte zile. Chiar și la nivel simbolic, tot frenezie e. Unuia care e născut într-o religie în care lupta pentru un singur suflet poate fi ca o cursă pe mai multe secole, cu nenumărate generații care-și predau ștafeta, deznodămintele rapide ale creștinismului au un efect amețitor. Dacă hinduismul plutește încet ca Gangele, creștinismul se agită precum orașul Toronto în orele de vârf. Este o religie iute ca o rândunică și grăbită ca o ambulanță. Se exprimă într-o secundă. Într-o clipită, ești pierdut sau salvat. Creștinismul se întinde pe ani de zile în urmă, dar, în realitate, el există doar într-un timp: acum.

Am alergat pe deal în sus. Deși Părintele Martin nu era oficial acolo – vai, plăcuța lui era întoarsă – mulțumesc lui Dumnezeu că, neoficial, era.

Cu sufletul la gât, i-am spus:

– Părinte, aș vrea să fiu creștin, vă rog.

A zâmbit.

– Ești deja, Piscine – în inima ta. Oricine îl întâlnește pe Domnul cu inima deschisă e creștin. Aici, în Munnar, l-ai întâlnit pe Isus.

M-a mângâiat pe creștet. De fapt era mai mult o castană. Capul mi-a făcut BUM, BUM, BUM.

Am crezut că o să explodez de bucurie.

– Când te întorci, o să luăm iar ceaiul împreună, fiule.

– Da, părinte.

Mi-a zâmbit frumos. Zâmbetul lui Isus.

Am intrat în biserică, de data asta fără teamă, pentru că acum era și casa mea. M-am rugat la Isus, care e viu. Apoi am coborât dealul în fugă și am urcat pe dealul din dreapta – ca să-i mulțumesc Zeului Krishna pentru că mi l-a scos în cale pe Isus din Nazaret, a cărui umanitate m-a atras atât de mult.

CAPITOLUL 18

Islamul a urmat anul următor. Aveam cincisprezece ani și-mi exploram orașul natal. Cartierul musulman nu era departe de zoo. Un cartier mic, liniștit, ale cărui case aveau gravate pe fațade semiluna și câteva litere scrise în arabă.

Am ajuns pe strada Mullah. M-am uitat la Jamia Masjid, Mara Moschee, atent să nu intru, bineînțeles. Islamul are o reputație mai proastă decât creștinismul – mai puțini zei, mai multă violență, și n-am auzit pe nimeni să vorbească de bine despre școlile musulmane – deci n-aveam de gând să intru, deși nu era nimeni măntru. Clădirea, curată și albă, cu excepția câtorva margini vopsite în verde, era o construcție deschisă, care se desfăcea în jurul unei camere centrale goale. Rogjini lungi acopereau podeaua. Deasupra, se ridicau două minarete zvelte, ca niște flaute, pe fundalul unor cocotieri înalți și drepti. Nu era nimic evident religios și deci interesant în locul acela, dar era plăcut și liniștit.

Am mers mai departe. Chiar dincolo de moschee era o serie de clădiri cu un singur etaj, cu porți mici, umbrite. Erau dărăpănate și sărăcicioase, cu pereții din stuc vernil. Una dintre ele era

un mic magazin. Am observat un raft de sticle prăfuite de Thumbs Up și patru borcane transparente din plastic, pe jumătate pline cu dulciuri. Dar marfa principală era alta: ceva plat, rotund și alb. M-am apropiat. Părea să fie un fel de lipie. Am împins-o pe una cu degetul. A sărit în sus, țeapănă. Păreau vechi de vreo trei zile. Cine ar mânca așa ceva? m-am întrebat. Am ridicat una și am început s-o agit să văd dacă se rupe. O voce a spus:

– Vrei să încerci una?

Aproape că mi-a sărit inima din piept. Tuturor ni se întâmplă: deslușești lumini și umbre, modele și pete de culoare, ești distrat – și nu reușești să vezi ceva ce e chiar în fața ta.

La nici trei metri de mine, era un bărbat ce stătea în fața lipiilor, cu picioarele încrucișate. M-am speriat atât de tare, încât am scăpat din mână pâinea, care a zburat și a aterizat în mijlocul drumului, pe o balegă proaspătă.

– Îmi pare rău, domnule. Nu v-am văzut! am izbucnit.

Eram pe punctul de a o lua la goană.

– Să nu-ți pară. O s-o mănânce o vacă. Ia alta, a spus el calm.

A rupt una în două. Am mâncat împreună. Era tare și pie-loasă, îți puneă dinții la treabă, dar era sățioasă. M-am liniștit.

– Deci, dumneavoastră le faceți, am spus, ca să spun ceva.

– Da. Dă-mi voie să-ți arăt cum.

S-a dat jos de pe platformă și m-a poftit în casă.

Era o cocioabă cu două camere. Camera mai mare, dominată de un cuptor, era brutăria, iar cealaltă, despărțită de o perdea ușoară, era dormitorul. Fundul cuptorului era căptușit cu piatră netedă. Tocmai îmi explica modul în care se cocea pâinea pe pietrele încinse, când se auzi vocea nazală a muezinului venind dinspre moschee. Știam că e chemarea la rugăciune, dar nu știam ce presupune ea. Îmi imaginam că-i cheamă pe credincioșii musulmani la rugăciune, la fel cum clopoțele cheamă creștinii. Nu e așa. Brutarul s-a oprit în mijlocul propoziției și a spus:

– Mă scuzați.

A trecut aplecându-se în cealaltă cameră pentru o clipă și s-a întors cu un covoraș rulat, pe care l-a așezat pe jos, în brutărie, stârnind un nor de făină. Și, acolo, în fața mea, a început să se roage. Era ciudat, dar eu eram cel care se simțea stingherit. Din fericire, s-a rugat cu ochii închiși.

Stătea drept și mormăia în arabă. Și-a dus mâinile la urechi, cu degetul mare atingându-i lobul, ca și cum s-ar fi străduit să audă răspunsul lui Allah. S-a aplecat înainte. S-a îndreptat din nou. A căzut din nou în față. S-a ridicat. A luat totul de la capăt.

Aha, deci Islamul e doar un exercițiu fizic simplu, mi-am zis. Yoga de caniculă pentru beduini. *Asane* fără transpirație, rai fără efort.

A făcut același lucru de patru ori, mormăind ceva în tot acest timp. Când a terminat – cu o mișcare a capului la dreapta, apoi la stânga și o scurtă meditație – a deschis ochii, a zâmbit, s-a dat jos de pe covoraș și l-a rulat cu o mișcare rapidă care trăda exercițiu. L-a dus în camera de alături și a revenit la mine.

– Ce spuneam? a întrebat.

Așa a fost când am văzut prima oară un musulman rugându-se rapid, necesar, fizic, uimitor, murmurat. Următoarea dată când m-am rugat la biserică – în genunchi, nemișcat, tăcut în fața lui Isus pe Cruce – mi-a venit în minte această imagine a comuniunii cu Dumnezeu printre saci de făină, în ritm de gimnastică suedeză.

CAPITOLUL 19

M-am dus să-l văd din nou.

– Cum e religia ta? l-am întrebat.

Ochii i s-au aprins.

– E despre Cel Iubit, a replicat.

Îndeamnă oamenii să înțeleagă Islamul, spiritul lui, nu să-l și iubească. Este o religie a frăției și a smereniei.

Moscheea era într-adevăr o construcție deschisă, lui Dumnezeu și vântului. Ne-am așezat cu picioarele încrucișate și am ascultat imamul până a venit timpul rugăciunii. Apoi, ne-am aliniat umăr la umăr, făcând să dispară distanțele ce ne separau, până când am format rânduri compacte de credincioși care se rugau. Îmi plăcea să ating podeaua cu fruntea. Mi se apărea că era o relație profund religioasă în acest gest.

CAPITOLUL 20

Era un Sufi, un mistic musulman. Căuta *fana*, uniunea cu Dumnezeu, iar relația sa cu divinitatea era personală și apropiată.

– Dacă faci doi pași către Domnul, îmi spunea, Domnul vine la tine!

Era un om cu trăsături simple, care nu-ți rămânea în minte prin nici un detaliu.

Nici nu mă surprinde că nu l-am observat prima oară. Chiar după ce îl văzusem de mai multe ori și îl știam bine, îmi era greu

să-l recunosc. Îl chema Satish Kumar. E un nume obișnuit în Tamil Nadu, deci coincidența nu e șocantă. Totuși, îmi plăcea faptul că acest brutar pios, simplu ca o umbră și sănătos tun, și profesorul de biologie, comunistul și omul de știință, muntele pe picioroange, care fusese bolnav de poliomielită în copilărie, aveau același nume.

Cei doi domni Kumar m-au învățat biologie și islamism, m-au determinat să studiez zoologia și religia la Universitatea din Toronto. Amândoi au fost profeții tinereții mele indiene.

Ne rugam împreună și practicam *dhikr*, recitarea celor nouăzeci și nouă de nume existente ale lui Dumnezeu. El era *hafiz*, știa Coranul pe de rost și-l cânta într-un ritm simplu, liniștit. Nu prea știam arabă, dar îmi plăcea cum suna. Erupțiile guturale și vocalele care curgeau se rostogoleau ca un pârlăș care mi se părea frumos, dar de neînțeles. Mă oglindeam în el. Nu era mare, doar vocea unui singur om, dar era cât universul de adânc.

Am descris casa domnului Kumar ca pe o cocioabă. Totuși, nici o moschee, biserică sau templu nu mi s-au părut mai sacre. Ieșeam câteodată din brutărie simțindu-mă greu de strălucire. Mă suiam pe bicicletă și-mi plimbam strălucirea spre casă.

Într-una dintre aceste dăți, am plecat din oraș și, când, pe drumul de întoarcere, am ajuns la un loc de pe deal de unde se vedea marea, am simțit deodată că sunt în rai. Drumul era același ca întotdeauna, eu eram cel schimbat. Sentimentul, un amestec paradoxal de energie și pace profundă, era intens și înălțător. Dacă înainte, drumul, copacii, marea, aerul și soarele vorbeau limbi diferite, acum erau la unison. Copacul vedea drumul, care vedea aerul, care se uita la mare, care împărțea totul cu soarele. Fiecare element trăia într-o relație armonioasă cu vecinul, cu rudele și cunoscuții; când am îngenuncheat, eram muritor, când m-am ridicat, eram veșnic. M-am simțit centrul unui cerc în centrul altuia, mai mare. *Atman* îl întâlnește pe Allah.

Altă dată, l-am simțit pe Dumnezeu foarte aproape. Eram în Canada, mult mai târziu. Îmi vizitam niște prieteni de la țară. Era iarnă. Mă plimbam singur, pe proprietatea lor, și mă îndreptam spre casă. Era o zi limpede, însorită, după o noapte cu ninsoare. Toată natura era albă. Cum mergeam spre casă, am întors capul. Era o pădure și, în acea pădure, o poieniță. Vântul, sau poate un animal, mișcase o crenguță. Zăpada pulverizată zbura prin aer, strălucind în lumina soarelui. În acea poieniță, în acel praf de aur, am văzut-o pe Fecioara Maria. Nu știu de ce tocmai pe ea. Nu era cea mai importantă figură în care credeam. Dar ea a fost. Pielea îi

era palidă. Purta o rochie albă și o mantie albastră; țin minte că mi-au atras atenția faldurile. Când am spus că am văzut-o, nu am spus adevărul, deși avea corp și culoare. Am simțit că am văzut-o, o viziune dincolo de viziune. M-am oprit și am privit cu coada ochiului. Era frumoasă și arăta ca o regină. Zâmbea la mine cu bunătate. A plecat după câteva secunde. Inima îmi bătea de teamă și fericire.

Prezența lui Dumnezeu este cea mai mare recompensă.

CAPITOLUL 21

Stau într-o cafenea din centru și reflectez. Tocmai mi-am petrecut o după-amiază cu el. Întâlnirile noastre mă fac întotdeauna să mă gândesc la mulțumirea întunecată care-mi caracterizează existența. Oare care erau acele cuvinte care m-au șocat? A, da: „factualitatea uscată, fără esență creatoare”, „povestea cea mai bună”. Scot stiloul și hârtia și scriu:

Cuvintele conștiinței divine: exaltarea morală; sentimente durabile de bucurie, de extaz, înălțătoare; o ascuțire a simțului moral, care te surprinde ca fiind mult mai important decât o înțelegere intelectuală a lucrurilor; o aliniere a Universului de-a lungul liniilor morale, nu intelectuale; realizarea faptului că principiul fondator al existenței este ceea ce numim dragoste, care nu apare clar, curat, imediat, deși este inevitabil.

Mă opresc. Dar despre tăcerea lui Dumnezeu? Mă gândesc. Aduug:

Intelectul a amestecat un sens demn de încredere al prezenței și al scopului suprem.

Pot să-mi imaginez ultimele cuvinte ale unui ateu: Alb, Alb! D-D-Dragoste! Dumnezeule! – și saltul spre credință pe patul de moarte. În timp ce agnosticul, dacă e consecvent cu eul său rațional, dacă păstrează legătura cu realitatea factuală uscată, fără esență creatoare, poate încerca să explice lumina galbenă care-l înconjoară spunând:

– Poate e o s-s-s-cădere a nivelului de oxigen din c-c-creier.

Și, chiar la sfârșit, duc lipsă de imaginație și pierd cea mai bună poveste.

Vai, simțul comunității pe care o credință comună îl aduce unui popor îmi miroase a pericol. Cu timpul, credința mea, care, la început, era observată și îi amuza pe cei pentru care nu conta, a ajuns să fie observată de cei pentru care conta, și care n-au fost amuzați deloc.

– Ce e cu băiatul tău de merge la templu? a întrebat preotul.

– Fiul tău a fost văzut în biserică, închinându-se, a spus imamul.

– Fiul tău a devenit musulman, a spus învățatul brahman.

Da, totul a fost adus la cunoștința părinților mei uimiți. Vedeți, ei nu știau nimic. Nu știau că eram practicant hindus, creștin și mahomedan. Adolescenții întotdeauna au ceva de ascuns față de părinți, nu-i așa? Toți cei de șaisprezece ani au secrete, nu-i așa? Dar destinul a decis ca părinții mei, eu și cei trei înțelepți, cum îi voi numi de acum, să ne întâlnim într-o zi pe esplanada Goubert Salai și ca secretul meu să iasă la iveală. Era o după-amiază de duminică plăcută, caldă și cu un vânt ușor, iar Golful Bengal strălucea sub cerul albastru. Oamenii ieșiseră la plimbare. Copii țipau și râdeau. În aer pluteau baloane colorate. Se vindea multă înghețată. Dar mă întreb, de ce să ne gândim la afaceri pe o asemenea vreme? De ce n-ar fi putut să treacă unul pe lângă altul cu un zâmbet și un semn din cap? N-a fost să fie. Aveam să ne întâlnim nu doar cu un înțelept, ci cu toți trei, și în același timp. Și fiecare a văzut în această întâlnire ocazia unică de a-l vedea pe directorul grădinii zoologice din Pondicherry, pe el și pe credinciosul său fiu. Când l-am văzut pe primul, am zâmbit; până când l-am văzut pe al treilea, zâmbetul mi se transformase într-o mască a groazei. Când a devenit clar că toți se îndreptau spre noi, inima mi-a sărit înainte de a se cufunda în adâncuri.

Înțelepții au părut deranjați în momentul în care și-au dat seama să se îndreptau toți trei spre aceleași persoane. Cred că fiecare presupunea că ceilalți aveau altă problemă decât cea religioasă și că, nepoliticos, își aleseseră acel moment pentru a o rezolva. Și-au schimbat priviri care trădau nemulțumirea.

Părinții mei erau uimiți că drumul le era blocat de trei străini care zâmbeau larg. Ar trebui să vă spun că familia mea era orice, dar nu ortodoxă. Tata se considera ca făcând parte din Noua Indie – bogată, modernă și la fel de laică precum înghețata. Nu avea nici măcar un oscior religios în el. Era un om de afaceri, pronunțat om de-*a-faceri* în cazul său, un profesionist muncitor,

terestru, mai preocupat de ereditatea leilor decât de o schemă morală sau existențială. E adevărat că apela la un preot pentru a binecuvânta animalele și că erau două altare la zoo, unul al Zeului Ganensha și altul al lui Hanuman, zei care pot să facă pe plac unui director de zoo, fie simbolizând un cap de elefant, fie cu semănând cu o maimuță, dar Tata credea că era bine pentru afaceri, nu pentru sufletul lui, o chestiune de relații cu publicul mai degrabă decât o problemă de salvare personală. Nu-și făcea griji spirituale; cele financiare erau cele ce-l măcinau.

– Ajunge o epidemie la zoo ca să ajungem să spargem piatră pentru drumuri, obișnuia să spună.

Mama era mama, plictisită și neutră în această problemă. Un mediu familial hindus și o educație baptistă se excluseseră reciproc în ceea ce privește religia, iar rezultatul era o persoană profană, dar senină. Cred că mă suspecta că am alte păreri despre problemă, dar nu spunea nimic atunci când, în copilărie, devoram cărțile de benzi desenate cu Ramayana și Mahabharata, o Biblie pentru copii și alte povești despre zei. Ea însăși era o cititoare pasionată. Îi plăcea să mă vadă cu nasul într-o carte, orice carte, atâta vreme cât nu eram obraznic. Cât despre Ravi, dacă Zeul Krishna ar fi ținut o crosă de cricket în loc de fluier, dacă Isus i s-ar fi arătat ca arbitru, dacă profetul Mahomed, pacea fie cu el, ar fi știut ceva *bowling*, poate că l-ar fi făcut să ridice o pleoapă religioasă, dar n-o făceau, așa că el continua să moțăie.

După saluturi, a urmat o liniște stânjenitoare. Preotul a fost cel care a început, când a spus cu mândrie în glas:

– Piscine e un bun creștin. Sper să-l văd în cor în curând.

Părinții, învățatul hindus și imamul au părut surprinși.

– Cred că greșiți. Este un bun musulman. Vine în fiecare vineri la rugăciune, și cunoștințele sale despre Coran sunt din ce în ce mai solide.

Așa a vorbit imamul.

Părinții mei, preotul și înțeleptul hindus s-au uitat neîncrezători.

Înțeleptul hindus a început să vorbească.

– Amândoi greșiți. E un bun hindus. Îl văd adesea la *darshan* și făcând *puja*.

Părinții mei, imamul și preotul au părut uimiți.

– Nu e nici o greșală, a spus preotul. Îl cunosc. Este Piscine Molitor Patel și este creștin.

– Și eu îl cunosc. Și vă spun că e musulman, a afirmat imamul.

– Prostii! a spus înțeleptul hindus. Piscine s-a născut hindus, trăiește ca hindus și va muri hindus!

Cei trei înțelepți s-au uitat lung unul la altul, fără suflare și neîncrezători.

– Doamne, ia-ți ochii de pe mine, am șoptit în sinea mea.

Toți ochii s-au îndreptat spre mine.

– Piscine, e adevărat? a întrebat imamul deschis. Hindușii și creștinii sunt idolatri. Au mulți zei.

– Și musulmanii au multe neveste, a răspuns înțeleptul hindus.

Preotul s-a uitat chiorăș la amândoi.

– Piscine, salvarea e doar în Isus, aproape că a șoptit.

– Prostii! Creștinii nu știu nimic despre religie, a spus înțeleptul hindus.

– S-au îndepărtat demult de calea lui Dumnezeu, a spus imamul.

– Unde este Dumnezeu în religia voastră? l-a întrerupt preotul. Nu ne puteți arăta nici măcar un singur miracol. Ce fel de religie e aceea fără miracole?

– Nu este un circ în care morții sar din morminte tot timpul, asta e! Noi, musulmanii, ținem la miracolul esențial al existenței. Păsările zboară, ploaia cade, recolte cresc – acestea sunt miracolele noastre.

– Penele și ploaia sunt lucruri minunate, dar am vrea să știm că Dumnezeu e cu adevărat cu noi.

– Oare? Isus a vrut să vă facă mult bine, și ce-ați făcut cu el? Ați încercat să-l omorâți. L-ați bătut pe o cruce, cu piroane. Oare așa se tratează civilizat un profet? Profetul Mahomed – pacea fie cu el – ne-a adus cuvântul lui Dumnezeu fără nici un nonsens lipsit de demnitate și a murit la o vârstă matusalemică.

– Cuvântul Domnului? Analfabeților din deșert? Acelea erau crize de epilepsie determinate de legănatul cămilelor, nu de revelația divină. Ori de asta, ori de soarele care le prăjea creierii.

– Dacă profetul – laudat fie-i numele – ar fi în viață, ar avea cuvinte speciale pentru dumneavoastră, a replicat imamul, îngustându-și ochii.

– Ei bine, nu e. Cristos e viu, în timp ce bătrânul vostru „laudat fie-i numele“ e mort ca toți morții.

Înțeleptul hindus i-a întrerupt brusc. Fără să-și dea seama că era în Tamil, a spus:

– Adevărata întrebare e de ce își pierde Piscine timpul cu aceste religii *străine*?

Ochii celorlalți doi le-au sărit literalmente din cap. Erau amândoi născuți în Tamil.

– Dumnezeu e universal, a bolborosit preotul.

Imamul a încuviințat cu putere.

– Există un singur Dumnezeu.

– Și cu acest unic Dumnezeu musulmanii aduc numai nenorociri și provoacă numai revolte. Asta arată cât de rău e islamul și cât de necivilizați sunt musulmanii, a continuat înțeleptul hindus.

– Uite cine vorbește! Conducătorul de sclavi din sistemul de castă, s-a răstit imamul. Hindușii îi transformă pe oameni în sclavi și se roagă la păpuși costumate.

– Ei se prosternează în fața vițelului de aur. Se roagă la vaci, a spus târăgănat preotul.

– În timp ce creștinii îngenunchează în fața unui om alb! Sunt lacheii unui zeu străin și coșmarul tuturor celor ce nu sunt albi.

– Și mănâncă porci și sunt canibali, a adăugat imamul, pentru echilibru.

– Totul se reduce la ceea ce își dorește Piscine – o religie *adevărată* sau mituri din benzi desenate.

– Dumnezeu sau idoli, a intonat grav imamul.

– Zeii noștri sau cei coloniali, a sâsâit înțeleptul hindus.

Era greu de spus care parte era mai înverșunată. Părea că o să se ia la bătaie.

Tata și-a ridicat mâinile.

– Domnilor, domnilor, vă rog! a intervenit el. A vrea să vă aduc aminte că există libertatea credinței în țara asta.

Trei fețe lovite de apoplexie s-au îndreptat spre el.

– Da! Religie! – La singular! au strigat cei trei înțelepți la unison.

Trei arătătoare, ca niște semne de punctuație, s-au ridicat pentru a sublinia ideea.

N-au fost mulțumiți de efectul de cor pe care nu-l planificaseră sau de spontaneitatea gestului lor. Degetele au coborât urgent, iar ei au început să bombăne și să ofteze pe cont propriu. Tata și Mama continuau să se uite lung, fără cuvinte.

Înțeleptul hindus a fost primul care a rupt tăcerea.

– Domnule Patel, pietatea lui Piscine e admirabilă. În vremurile astea tulburi e bine să vezi un băiat atât de pasionat de Dumnezeu. Cu toții suntem de acord în această privință.

Imamul și preotul au încuviințat.

– Dar nu poate fi hindus, mahomedan și creștin în același timp. E imposibil. Trebuie să aleagă.

– Nu cred să e o crimă, dar presupun că aveți dreptate, a replicat tata.

Cei trei au fost de acord și s-au uitat spre cer, ca și tata, de unde știau că trebuie să vină hotărârea. Mama s-a uitat la mine.

S-a lăsat o liniște apăsătoare.

– Hei, Piscine, ce crezi despre problema asta? m-a înghiontit Mama.

Bapu Gandhi a spus că toate religiile sunt adevărate. Eu vreau doar să-l iubesc pe Domnul, am izbucnit, și m-am uitat în jos, roșu la față.

Stânjeneala mea a fost contagioasă. Nimeni n-a spus nimic. Se întâmpla să nu fim departe de statuia lui Gandhi de pe esplanadă. Mahatma se plimba, cu bastonul în mână, cu un zâmbet malițios pe față, cu o sclipire în ochi. Îmi imaginez că auzise toată conversația noastră, dar că pentru el era mai importantă inima mea. Tata a tușit și a spus cu jumătate de gură:

– Cred să toți încercăm să-l iubim pe Dumnezeu.

Mă gândeam că era caraghios să spună asta tocmai el, care nu intrase în nici un templu cu o intenție clară în minte, dacă-mi aduc bine aminte. Dar a mers. Nu poți certa pe cineva pentru că vrea să-l iubească pe Domnul. Cei trei înțelepți au dat înapoi, zâmbind forțat și înciudat.

Tata s-a uitat la mine o secundă, ca și cum ar fi vrut să-mi vorbească, apoi s-a răzgândit și a spus:

– Vrea cineva înghețată?

Și a pornit-o către chioșc, fără să mai aștepte răspuns. Mama a continuat să se uite la mine cu o expresie amestecată, de tandrețe și perplexitate.

Aceasta fost introducerea mea la dialogul inter-credințe. Tata a adus trei înghețate. Le-am mâncat într-o liniște neobișnuită și ne-am continuat plimbarea de duminică.

CAPITOLUL 24

Ravi a fost grozav de interesat când a auzit povestea.

– Așadar, Swami Isus, *mergi* la haji anul acesta? a spus el, unindu-și palmele într-un salut *namaskar* plin de evlavie.

– Te cheamă Mecca? și-a făcut cruce.

– Sau te încoronezi la Roma ca Papa Pius?

A desenat o literă grecească în aer, arătându-și bătaia de joc prin scrierea cuvântului.

– Te-ai grăbit să-ți faci circumcizie ca să devii evreu? În ritmul ăsta, dacă mergi la templu joia, la moschee vinerea, la sinagogă sâmbăta și la biserică duminica, trebuie să te mai convertești doar la încă trei religii ca să fii în vacanță toată viața.

Și alte răutăți de felul ăsta.

CAPITOLUL 25

Și asta nu era tot. Există întotdeauna oameni care își iau sarcina de a-l apăra ei înșiși pe Dumnezeu, ca și cum Realitatea Supremă și cadrul care susține existența ar fi slabe și neputincioase. Acești oameni trec pe lângă o văduvă mutilată de lepră cerșind câteva rupii și pe lângă copii în zdrențe care trăiesc pe stradă și gândesc: „O altă zi de muncă“. Fața li se înroșește, respiră greu, scuipă cuvinte mânioase. Sunt sufocați de indignare. Hotărârea lor este înspăimântătoare.

Oamenii aceștia nu realizează că Dumnezeu trebuie apărat în interior, nu în exterior. Ar trebui să-și îndrepte furia către ei înșiși. Căci răul exterior e răul interior căruia i s-a permis să iasă. Lupta binelui nu se dă în câmpul deschis al arenei, ci în poiana mică a fiecărui suflet. În același timp, există o mulțime de văduve și de copii fără adăpost, iar cei drepti ar trebui să se ridice mai degrabă în apărarea lor, decât în apărarea lui Dumnezeu.

O dată, am fost alungat din Marea Moschee de un idiot. Când m-am dus la biserică, preotul a țipat la mine ca să nu pot simți pacea lui Isus. Un brahman m-a alungat din *darshan*. Părinții au aflat de înclinațiile mele religioase pe ascuns, ca și cum asta ar fi fost o trădare.

Ca și cum această delațiune i-ar fi făcut bine Domnului.

Pentru mine, religia e demnitatea noastră, nu perversiunea noastră.

Nu m-am mai dus la slujbă la biserica Fecioara Imaculatei Concepții; în schimb, m-am dus la Doamna Îngerilor. N-am mai zăbovit printre credincioșii musulmani în fiecare vineri, după slujbă. M-am dus la templu atunci când era plin, atunci când brahmanii erau prea ocupați ca să intervină între mine și Dumnezeu.

CAPITOLUL 26

La câteva zile după întâlnirea de pe esplanadă, mi-am luat mima în dinți și m-am dus să-l văd pe tata la birou.

– Tată?

– Da, Piscine.

– Aș vrea să fiu botezat și aș vrea un covoraș pentru rugăciuni. Cuvintele mele au părut să nu aibă un efect imediat. Și-a ridicat privirea din dosare după câteva secunde.

– Un ce? Ce?

– Aș vrea să mă pot ruga afară fără să-mi murdăresc pantalonii. Și urmez o școală creștină fără să fi fost botezat.

– De ce vrei să te rogi afară? De fapt, de ce vrei să te rogi?

– Pentru că-l iubesc pe Dumnezeu.

– Aha.

A părut surprins de răspunsul meu, aproape stânjenit. A urmat o pauză. Am crezut că o să-mi ofere înghețată din nou.

– Ei bine, Petit Séminaire e creștin doar cu numele. Sunt acolo mulți băieți hinduși care nu sunt creștini. O să ai o educație bună și fără botez. Și nici dacă te rogi lui Allah n-o să schimbe nimic.

– Dar vreau să mă rog lui Allah și vreau să fiu creștin.

– Nu poți să fii amândouă. Trebuie să fii ori una, ori alta.

– De ce nu pot fi amândouă?

– Sunt religii separate. N-au nimic în comun.

– Ei spun altceva. Amândouă spun că Abraham este al lor. Musulmanii spun că Dumnezeuul evreilor și al creștinilor e același cu cel al musulmanilor. Îi recunosc pe David, Moise și Isus ca profeți.

– Ce legătură are asta cu noi, Piscine? *Noi suntem indieni!*

– Au fost musulmani și creștini în India de secole! Unii spun că Isus e înmormântat în Kashmir.

N-a spus nimic. Doar s-a uitat la mine cu sprâncenele încruntate. Deodată, a fost chemat înapoi la muncă.

– Vorbește cu Mama despre asta.

Mama citea.

– Mamă?

– Da, dragă.

– Aș vrea să mă botez și aș mai vrea și un covoraș de rugăciune.

– Vorbește cu Tata.

– Am vorbit și mi-a spus să vorbesc cu tine.

– Da?

A pus cartea jos. S-a uitat în direcția grădinii zoologice. Sunt sigur că în acel moment tata a simțit un suflu rece în ceafă. S-a întors către bibliotecă.

– Am aici o carte care ți-ar plăcea.

Și deja întinsese mâna după un volum. Era Robert Louis Stevenson. Asta era tactica ei.

– Am citit-o deja. De trei ori.

– O!

Brațul i s-a dus către stânga.

– La fel și Connan Doyle.

Brațul i s-a dus spre dreapta.

– R. K. Narayan? Nu se poate să fi citit tot ce a scris Narayan.

– Aceste lucruri sunt importante pentru mine, Mamă.

– Robinson Crusoe!

– Mamă!

– Dar, Piscine! spuse.

Se așază la loc în fotoliu, cu o privire de minimă rezistență, care spunea că trebuia să lupt pentru anumite lucruri importante. Și-a aranjat o pernuță.

– Tata și cu mine credem că zelul tău religios e cam misterios.

– Chiar este un Mister.

– Mmm. Nu vorbesc în sensul acela. Ascultă, dragul meu, dacă o să fii religios, trebuie să fii sau hindus, sau creștin, sau musulman. Ai auzit ce au spus pe esplanadă.

– Nu văd de ce n-aș putea să fiu toate trei. Mamaji are două pașapoarte. Este indian și francez. De ce eu nu pot fi hindus, creștin și musulman?

– Sunt două lucruri diferite. Franța și India sunt două națiuni de pe glob.

– Câte națiuni sunt în cer?

S-a gândit o secundă.

– Una, asta-i problema. O națiune, un pașaport.

– O națiune în cer?

– Da, sau nici una. Există și opțiunea asta. Te-ai încurcat în niște probleme foarte demodate.

– Dacă există doar o națiune în cer, n-ar trebui ca toate pașapoartele să fie valide pentru ea?

Un nor de incertitudine i-a trecut prin față.

– Bapu Gandhi a spus...

– Da, știu ce-a spus.

Și-a dus o mână la frunte. Avea o privire îngrijorată.

– Ah, ce suferință! a spus.

CAPITOLUL 27

Mai târziu, în aceeași seară, i-am auzit pe părinții mei vorbind.

– Ai spus da? a spus Tata.

– Cred că te-a întrebat și pe tine. L-ai trimis la mine, a replicat Mama.

– L-am trimis?

– Da.

– Am avut o zi foarte grea...

– Acum nu mai ești ocupat. Dacă vrei să te duci în camera lui, să-i smulgi covorașul de sub picioare și să discuți problema botezului creștin, poftim, fă-o. N-am nimic împotrivă.

– Nu, nu.

Puteam să-mi dau seama după voce că Tata se așeza mai bine în fotoliu. S-a făcut liniște.

– Trag religiile la el precum puricii la câine, a urmat el. Nu înțeleg. Suntem o familie indiană modernă; trăim într-un stil modern; India este pe punctul de a ajunge o țară modernă și avansată – și, iată că am produs un fiu care crede că e încarnarea lui Sri Ramakrishna.

– Dacă doamna Gandhi este întruchiparea modernismului, atunci nu sunt sigură că-mi place, spuse Mama.

– Doamna Gandhi o să plece. Progresul e de neoprit. E ca un ritm de tobe pe care trebuie să mărșăluim toți. Tehnologia ne ajută și ideile noi se răspândesc – acestea sunt legile naturii. Dacă nu lași tehnologia să te ajute, dacă ești rezistent la ideile noi, devii un dinozaur. Sunt pe deplin convinși de asta. Doamna Gandhi și prostia ei vor trece. Va veni Noua Indie.

(Într-adevăr va trece. Și Noua Indie, sau cel puțin o familie din ea, va hotărî să se mute în Canada).

Tata a continuat:

– L-ai auzit când a zis că Bapu Gandhi a zis că toate religiile sunt adevărate?

– Da.

Bapu Gandhi? Băiatului îi place Gandhi? După Tata Gandhi ce va urma? Unchiul Isus. Și ce-i prostia asta – a devenit *musulman*?

– Se pare că da.

– musulman! Credincios hindus, hai, treacă, înțeleg. Și creștin pe deasupra, devine ciudat, dar încă pot să înțeleg. Creștinii sunt aici de multă vreme – Sfântul Tomas, Sfântul Xavier, misionarii, și așa mai departe. Le datorăm școlile bune.

- Da.
- Deci pot să accept asta, într-un fel. Dar musulman? Nu e în tradiția noastră. Musulmanii sunt străini.
- Și ei sunt de mult aici. Sunt de o sută de ori mai mulți decât creștinii.
- N-are a face. Sunt străini.
- Poate că Piscine urmează un alt ritm al progresului.
- Îl aperi? Nu te deranjează că se crede musulman?
- Ce putem face, Santosh? E pasionat și nu face nimănui nici un rău. Poate e doar o fază. Poate o să treacă, la fel ca doamna Gandhi.
- De ce nu poate să se pasioneze de lucrurile normale pentru vârsta lui? Uită-te la Ravi. Nu se gândește decât la cricket, filme și muzică.
- Crezi că asta e mai bine?
- Nu, nu. Ah, nu mai știi ce să cred. A fost o zi lungă, a oftat. Mă întreb cât de departe o să meargă cu aceste pasiuni.
- Mama a chicotit.
- Săptămâna trecută a terminat o carte numită *Imitația lui Isus*.
- *Imitația lui Isus*? Iar spun, nu știi cât de departe va merge cu această pasiune, a strigat Tata.
- Au izbucnit amândoi în râs.

CAPITOLUL 28

Îmi plăcea covorașul de rugăciune. Deși era obișnuit, în ochii mei strălucea de frumusețe. Îmi pare rău că l-am pierdut. De fiecare dată când îl întindeam, simțeam o afecțiune specială pentru peticul de pământ de sub el și pentru împrejurimi, care pentru mine arată clar că era un covoraș foarte bun deoarece mă ajuta să-mi aduc aminte că pământul este creația lui Dumnezeu și că e sacru. Modelul, cu linii aurii pe un fond roșu, era simplu: un dreptunghi cu un vârf triunghiular la o extremitate pentru a indica *qibla*, direcția rugăciunii, și mici înflorituri în jur, ca niște roto-coale de fum sau accente dintr-o limbă ciudată. Lâna era moale. Când mă rugam, ciucurii scurți, neînnoțați, erau la câțiva centimetri de fruntea mea, la un capăt, și la câțiva centimetri de degetele de la picioare, la celălalt, o mărime confortabilă, care te făcea să te simți bine oriunde pe acest pământ vast.

Mă rugam afară pentru că-mi plăcea. Adesea îmi desfăceam covorașul într-un colț al curții, în spatele casei. Era un loc izolat la umbra unui arbore de coral, aproape de un perete acoperit de plante tropicale bougainvillea. De-a lungul zidului era un șir de plante decorative poinsettia în ghivece. Planta tropicală bougainvillea se cățăraseră și pe copac. Contrastul dintre florile ei violete și florile roșii ale copacului era foarte frumos. Și când copacul e în floare, e un adevărat aviar: ciori, păsări *babbler*, pastori roz; păsări ale soarelui, papagali. Peretele era la dreapta mea, într-un unghi larg. În fața mea și spre stânga, dincolo de umbra lăptoasă, marmorată a copacului, era spațiul curții, scăldat în soare. Înfățișarea lucrurilor se schimba în funcție de vreme, ora zilei, anotimp. Dar totul e foarte clar în mintea mea, ca și cum nu s-ar fi schimbat niciodată. Mă așezam cu fața la Mecca, ajutat de o linie trasă pe pământul galben și păstrată cu grijă.

Uneori, după ce-mi terminam ruga, mă întorceam și-i vedeam pe Mama și pe Tata urmărindu-mă, până când s-au obișnuit cu priveliștea.

Botezul meu a fost destul de ciudat. Mama și-a intrat bine în rol, Tata era șocat, iar Ravi a fost absent, din fericire, pentru că era la un meci de cricket, ceea ce nu l-a împiedicat să comenteze pe larg evenimentul. Apa îmi picura pe față și pe gât; deși era apă dintr-o carafă, avea efectul revigorant al unei ploii musonice.

CAPITOLUL 29

De ce se mută oamenii? Ce-i face să se dezrădăcineze și să părăsească tot ce știu pentru un mare necunoscut de dincolo de orizont? De ce să urci acest Everest de formalități care te face să te simți ca un cerșetor? De ce să intri în această junglă a străinătății, în care totul e nou, ciudat și dificil?

Răspunsul e același peste tot pe pământ: oamenii se mută în speranța unei vieți mai bune.

Mijlocul anilor '70 a fost o perioadă foarte agitată în India. Am înțeles asta din ridurile de pe fruntea tatălui meu când citea ziarele. Sau din fragmentele de conversație pe care Tata le avea cu Mama, Mamaji și alții. Nu că nu înțelegeam ce spuneau, de fapt nu eram interesat. Urangutanilor le plăceau lipiile mai mult ca niciodată; maimuțele nu cereau niciodată știrile din Delhi; ri-

nocerii și caprele continuau să trăiască în pace; păsările ciripeau; norii aduceau ploaie; soarele era fierbinte; pământul respira; Dumnezeu exista – nimic nu era urgent în lume.

Doamna Gandhi l-a dat gata pe tata. În februarie 1976, guvernul din Tamil Nadu a fost înlăturat de Delhi. Era unul dintre cei mai vehemenți critici ai doamnei Gandhi. Preluarea a fost lină – Miniștrii Primului-ministru Karunanidhi au dispărut în liniște, în „resemnare“ sau arest la domiciliu – și ce mai contează căderea unui guvern local când Constituția a fost suspendată pe ultimele opt luni. Dar pentru Tata asta a fost picătura care a vărsat paharul.

A strigat:

– În curând o să vină la zoo și o să ne spună că închisorile sunt pline și că are nevoie de mai mult spațiu. Putem să-l punem pe Desai cu leii?

Morarji Desai era un politician din opoziție. Nu era prieten cu doamna Gandhi. Îngrijorarea tatei mă întrista. Doamna Gandhi n-avea decât să bombardeze personal grădina, numai Tata să fie vesel. Aș fi vrut să nu se agite atât. E greu pentru un fiu să-și vadă tatăl bolnav de grijă.

Dar asta nu-l făcea să nu se îngrijoreze mai puțin. Orice afacere este riscantă, cu atât mai mult cea pentru care poți plăti cu cămașa de pe tine. O grădină zoologică este o instituție culturală. La fel ca o bibliotecă publică sau un muzeu, ea este în serviciul educației și al științei. Din această cauză, nu este o afacere profitabilă, având în vedere că Binele și Profitul nu sunt prea compatibile, spre supărarea tatei. Adevărul era că nu eram o familie bogată, mai ales după standardele canadiene. Eram o familie săracă ce deținea din întâmplare o mulțime de animale, dar nu și acoperișul de deasupra lor. Viața unei grădini zoologice, ca și viața pensionarilor ei în sălbăticie, e sărăcăcioasă. Nu este o afacere atât de mare încât să fie deasupra legii, dar nici atât de mică încât să supraviețuiască din garanții. Pentru a prospera, unei grădini îi trebuie un guvern parlamentar, alegeri democratice, libertatea cuvântului, libertatea presei, libertate de asociere, domnia legii și toate celelalte înscrise în Constituția Indiei. Altfel, e imposibil să te bucuri de animale. Politica proastă pe termen lung nu face bine afacerilor.

Oamenii se mută din cauza efectelor stresului prelungit. Din cauza sentimentului că, oricât de mult ai munci, eforturile nu duc nicăieri, sau că, oricât de mult ai construi într-un an, altora le va lua doar o zi să distrugă totul. Din cauza sentimentului că viitorul e blocat, că ei ar putea să se descurce, dar nu și copiii lor. Din

cauza sentimentului că nimic nu se va schimba, că fericirea și prosperitatea sunt posibile doar altundeva.

Noua Indie s-a spart în bucăți și s-a dărâmat în mintea tatei. Mama a consimțit. Plecăm.

Am aflat-o într-o seară, în timpul cinei. Ravi și cu mine am rămas trăsnii. Canada! Dacă Andhra Pradesh, la nord de noi, era străină, dacă Sri Lanka, la o zvârlitură de băț, era partea întunecată a lunii, imaginați-vă cum era Canada. Canada nu însemna nimic pentru noi. Era ca Timbaktu, un loc foarte îndepărtat prin definiție.

CAPITOLUL 30

Este căsătorit. Sunt aplecat, pentru că îmi scot pantofii, când îl aud spunând:

– Aș vrea să faci cunoștință cu soția mea.

Îmi ridic privirea și lângă el e... doamna Patel.

– Bună, spune ea, întinzându-mi mâna și zâmbind.

– Piscine mi-a povestit multe despre dumneavoastră.

Nu pot spune același lucru. Nu știam. E pe punctul de a ieși, deci schimbăm doar câteva vorbe. E tot indiană, dar are un accent mai aproape de cel canadian. Trebuie să fie din a doua generație. E ceva mai tânără decât el, cu pielea puțin mai închisă, cu părul lung, împletit într-o coadă. Are ochi mari, negri și dinți foarte albi și frumoși. Pe braț are un halat alb luat de la curățătorie într-un sac de plastic. Este farmacistă. Când i-am spus:

– Încântat de cunoștință, doamnă Patel.

A replicat:

– Te rog să-mi spui Meena.

După ce s-au sărutat de rămas-bun, a plecat la farmacie pentru că lucra sâmbăta.

Casa asta e mai mult decât o cutie plină de icoane. Am început să observ mici semne de existență conjugală. Au fost aici tot timpul, dar nu le-am văzut pentru că nu le-am dat atenție.

E un bărbat timid. Viața l-a învățat să nu scoată în evidență ce are mai bun în el.

E oare ea zeița Nemesis a tractului meu digestiv?

– V-am pregătit un condiment special, spune el.

Zâmbește.

Nu, el este.

CAPITOLUL 31

Cei doi domni Kumar, brutarul și profesorul, s-au întâlnit o dată. Primul își exprimare dorința de a vedea grădina.

– Au trecut atâția ani și n-am fost s-o văd. Și doar e foarte aproape. Mă conduci?

– Da, bineînțeles, am răspuns. Ar fi o onoare.

Ne-am înțeles să ne întâlnim la poarta principală a doua zi, după școală.

Mi-am făcut griji toată ziua. M-am certat singur:

– Prostule! De ce ai spus poarta principală? Acolo e tot timpul multă lume. Ai uitat cum arată? N-o să-l recunoști niciodată!

Dacă aş trece pe lângă el fără să-l recunosc, s-ar simți jignit. Ar crede că m-am răzgândit și că nu vreau să fiu văzut cu un biet brutar musulman. Ar pleca fără un cuvânt. Nu s-ar enerva – ar accepta explicațiile mele că mă orbise soarele – dar n-ar mai vrea să vină la zoo. Vedeam deja scena. Trebuia să-l recunosc. Aveam să mă ascund și să aștept până când eram sigur că era el, asta aveam să fac. Îmi era totuși teama pentru că încercasem și înainte și știam că îmi era cu atât mai greu să-l recunosc, cu cât încercam mai tare. Efortul părea să mă orbească.

La ora fixată, m-am așezat în fața porții principale și am început să mă frec la ochi cu ambele mâini.

– Ce faci?

Era Raj, un prieten.

– Sunt ocupat.

– Ești ocupat să te freci la ochi?

– Pleacă.

– Hai să mergem la Beach Road.

– Aștept pe cineva.

– O să-l ratezi dacă o să te freci așa la ochi.

– Mulțumesc pentru informație. Petrecere frumoasă la Beach Road.

– Hai la Government Park.

– Nu pot, ți-am spus.

– Hai.

– Te rog, Raj, pleacă.

A plecat. Am reînceput să mă frec la ochi.

– Mă ajuți la matematică?

Era Ajith, un alt prieten.

– Mai târziu. Pleacă.

– Bună, Piscine.

Era doamna Radhakrishna, o prietenă a mamei. După câteva cuvinte, a plecat.

– Scuzați-mă. Unde este strada Laporte?

Un străin.

– În partea aceea.

– Cât costă intrarea la zoo?

Alt străin.

– Cinci rupii. Casa de bilete e acolo.

– Ți-a intrat clor în ochi?

Era Mamaji.

– Bună, Mamaji. Nu.

– Tata e acasă?

– Cred că da.

– Ne vedem mâine dimineată.

– Da, Mamaji.

– Aici sunt, Piscine.

Mi-au înghețat mâinile pe ochi. Vocea aceea. Ciudată într-un mod familiar, familiară într-un fel ciudat. Am simțit cum îmi venea să zâmbesc.

– *Salaam alaykum*, domnule Kumar. Ce bine-mi pare să vă văd.

– *Wa alaykum as-salaam*. Ai ceva la ochi?

– Nu, nimic, puțin praf.

– Sunt cam roșii.

– Nu-i nimic.

S-a îndreptat spre casa de bilete, dar l-am chemat înapoi.

– Nu, nu pentru dumneavoastră, maestre.

Am dat la o parte mâna vânzătorului de bilete cu mândrie și l-am condus pe domnul Kumar în zoo.

Se mira de tot ce vedea, cum girafele înalte veneau la copacii înalți, cum carnivorelor li se aduceau ierbivore, iar ierbivorelor iarbă, cum unele animale se adunau ziua și altele noaptea, cum animale care aveau nevoie de cioc aveau cioc, iar altele care aveau nevoie de membre suple aveau membre suple. Mă bucura că era atât de impresionat.

A citat din Coran: „În toate acestea se găsesc mesaje pentru un popor care își folosește rațiunea.”

Am ajuns la zebre. Domnul Kumar nu auzise de asemenea creaturi, darmite să mai fi văzut vreuna. Era extaziat.

– Se numesc zebre, am spus.

– Au fost pictate cu pensula?

– Nu, așa sunt ele.

– Ce se întâmplă când plouă?

- Nimic.
- Dungile nu se topesc?
- Nu.

Adusesem niște morcovi. Rămăsese doar unul, destul de mare. L-am scos din geantă. În acel moment, am auzit pietrișul scârțâind în dreapta mea. Era domnul Kumar, venind dinspre balustradă cu mersul lui schiopătat.

- Bună ziua, domnule.
- Bună, Pi.

Brutarul, un om timid, dar demn, l-a salutat cu o mișcare a capului, la care profesorul a răspuns la fel.

O zebra atentă a observat morcovul și a venit la gard. A mișcat din urechi și a bătut din picioare ușor. Am rupt morcovul în două și le-am dat fiecăruia jumătate.

- Mulțumesc, Piscine, a spus unul.
- Mulțumesc, Pi, a spus al doilea.

Domnul Kumar a fost primul care s-a aplecat peste gard. Buzele groase, puternice și negre ale zebrei au apucat morcovul cu poftă. Domnul Kumar nu voia să-i dea drumul. Zebra și-a băgat dinții în morcov și l-a rupt. L-a ronțăit cu zgomot, apoi a vrut și a doua bucată, acoperind degetele domnului Kumar cu buzele. Acesta a dat drumul morcovului și a atins botul moale al zebrei.

Era rândul domnului Kumar. El n-a cerut atât de mult de la zebra. O dată ce aceasta a apucat morcovul, i-a dat drumul. Bucata a dispărut imediat în gură.

Ambii domni Kumar păreau încântați.

- Ziceai că e zebra? a spus domnul Kumar.
- Așa-i, am spus. E din aceeași familie cu măgarul și calul.
- Un Rolls-Royce al cailor, a spus domnul Kumar.
- Ce creatură minunată! a spus domnul Kumar.
- Asta este o zebra Grant, am spus.

Domnul Kumar a spus:

- *Equus burchelli boehmi*, a spus domnul Kumar.
- *Allahu akbar*, a spus domnul Kumar.
- E foarte frumos, am spus eu.

Am mers mai departe.

CAPITOLUL 32

Sunt multe exemple de animale care au ajuns la aranjamente surprinzătoare în viață. Ele sunt ipostaze ale acelui animal echi-

valente ale antropomorfismului: zoomorfismul, unde animalul își alege o ființă umană sau un alt animal pentru a-i semăna.

Cel mai renumit caz e și cel mai comun: câinele, animal de companie, care a asimilat într-atât oamenii cu lumea sa câinească, încât să dorească să se împerecheze cu ei. Orice posesor de câine o să vă spună cât de greu a putut să îndepărteze un câine îndrăgostit de piciorul musafirului.

Popândăul auriu și paca pătată se înțelegeau foarte bine, cui-băriți unul în altul când dormeau, până unul a fost furat.

Am vorbit deja despre turma de rinoceri și capre, și despre cazul leilor de la circ.

Au fost marinari salvați de la înec de către delfini, care i-au împins și i-au ținut la suprafață, o modalitate pe care aceștia o folosesc pentru a se ajuta unul pe altul.

În literatură există cazul unui hermelin și al unui șobolan care trăiau în armonie, în timp ce aceeași hermelină i-a devorat pe toți ceilalți șobolani care i-au fost aduși.

Și noi am avut cazuri de relații ciudate între prădător și pradă. Am avut un șoarece care a trăit câteva săptămâni cu niște vipere. În timp ce alți șoareci dispăreau imediat ce erau aruncați în terariu, acest mic Matusalem și-a făcut cuib, a adunat grăunțele pe care i le dădeam în diverse locuri și s-a plimbat fără frică prin fața șerpilor. Eram uimiți. Am pus un anunț ca să atragem atenția publicului asupra șoarecelui. În cele din urmă, a murit într-un fel ciudat: l-a mușcat o viperă tânără. Oare vipera nu știa de statutul special pe care-l avea? Nu socializase cu el? În orice caz, a fost mușcat de o viperă tânără, dar a fost devorat imediat de una adultă. Dacă exista o vrajă, aceasta a fost ruptă de puiul de viperă. După aceea, lucrurile au intrat în normal. Toți șoarecii au dispărut pe gâtlejul viperelor cu viteza obișnuită.

În grădinile zoologice, câinii sunt folosiți ca mame adoptive pentru puii de lei. Deși puii cresc și devin mai mari și mai periculoși decât părintele adoptiv, niciodată nu-i fac probleme, iar mama nu-și pierde niciodată autoritatea asupra lor. Se pun plăcuțe cu explicația că el nu este hrană pentru lei, la fel cum trebuie să explicăm că rinocerii sunt ierbivori și caprele nu vor fi mâncate.

Care ar putea să fie explicația zoomorfismului? Oare rinocerul nu știe să facă diferența între mare și mic, între platoșă și blană? Nu e clar pentru un delfin cum arată un delfin? Cred că răspunsul e în ceea ce am menționat mai devreme, acea nebulie care conduce viața în direcții ciudate, dar salvatoare. popândăul auriu, ca și rinocerii, avea nevoie de companie. Pe lei de la circ

nu-i interesează că liderul lor e o ființă umană slabă; ficțiunea garantează bunăstarea lor socială și împiedică anarhia violentă. Ca și puii de leu, care ar leșina de frică dacă ar ști că mama lor e câine, pentru că asta ar însemna că sunt orfani, cea mai rea situație pentru orice copil. Chiar și vipera adultă trebuie să fi simțit o urmă de regret atunci când a înghițit șoarecele, un sentiment că se pierduse ceva mareț, un salt al imaginației care o scotea din lumea singuratică și crudă a reptilelor.

CAPITOLUL 33

Îmi arată amintirile de familie. Mai întâi fotografiile de la nuntă. O nuntă hindusă, pe un fundal evident canadian. Un el și o ea mai tineri. Au fost la Cascada Niagara în luna de miere. S-au distrat grozav. Zâmbește pentru a o dovedi. Ne întoarcem în timp. Îmi arată fotografii din studenție, cu prieteni; în fața bisericii Sfântul Mike; în cameră; în timpul sărbătorii de Diwali pe strada Gerrard; citind în biserica Sfântul Basil, îmbrăcat în robă albă; într-o altă robă albă într-un laborator al departamentului de zoologie; la absolvire. De fiecare dată, zâmbește, dar ochii lui spun altceva.

Fotografii din Brazilia, cu o mulțime de leneși în mediul lor natural.

Întoarcem pagina și ne trezim în Pacific – acolo nu e aproape nimic. Mi-a spus că aparatul a declanșat de fiecare dată, dar totul s-a pierdut. Ce-a mai rămas, a fost strâns de Mamaji și trimis după eveniment.

Există o poză făcută la grădina zoologică în timpul vizitei unui VIP. E o altă lume, în alb și negru. Sunt mulți în fotografie. Atenția e îndreptată spre Cabinetul ministrului. În fundal, o girafă. Lângă marginea grupului, îl recunosc pe domnul Adirubsamy, mai tânăr.

– Mamaji? am întrebat.

– Da, spune el.

Bărbatul de lângă ministru, cu ochelari cu rame de baga și cu părul pieptănat îngrijit, arată ca un posibil domn Patel, cu fața mai rotundă decât a fiului său.

– Este tata? am întrebat.

– Nu știu cine este, a răspuns.

Face câteva secunde de pauză.

– Tata a făcut poza, a spus.

Pe aceeași pagină există o altă poză de grup, reprezentând elevi. Îmi arată:

– Asta este Richard Parker.

Sunt uimit. Mă uit cu atenție pentru a putea să ghicesc personalitatea din aparențe.

Din nefericire, e tot alb negru și un pic mișcată. Fotografia e făcută în zile mai bune, neglijent. Richard Parker se uită într-o parte. Nici nu-și dă seama că i se face o poză.

Pagina alăturată este ocupată de o poză în culori a piscinei Aurobindo Ashram.

Este un bazin mare, în aer liber, cu apă curată și strălucitoare, și un bazin alăturat pentru sărituri.

Pe pagina următoare e o poză a porții de la intrarea în școala Petit Séminaire. Motto-ul școlii este pictat pe o arcadă: Nil magnum nisi bonum. Nu există măreție fără bunătate.

Asta-i tot. O întreagă copilărie surprinsă în patru fotografii nerelevante.

Se întristează.

– Cel mai rău lucru este că de-abia îmi aduc aminte cum arăta mama. O văd cu ochii minții, dar dispare prea repede. Cum încerc să mă uit la ea mai cu atenție, se face nevăzută. La fel și vocea. Dacă aș vedea-o din nou pe stradă, mi-aș aduce aminte. Dar e imposibil. E foarte trist să nu-ți aduci aminte cum arăta mama ta.

Închide cartea.

CAPITOLUL 34

Tata a spus:

– O să navigăm precum Columb.

– El spera să găsească India, am subliniat posomorât.

Am vândut grădina, cu tot cu animale și cuști. Într-o altă țară, o altă viață.

Pe lângă faptul că ne dădeau iluzia un viitor fericit, banii ne ajungeau pentru drum și pentru noul început în Canada (cu toate că acum, când mă gândesc la sumă, mi se pare derizorie – cât de orbiți suntem de bani. Ne-am fi putut vinde grădina în India, dar grădinile americane plăteau mai bine. CCISP, Convenția asupra Comerțului Internațional cu Specii în Pericol, tocmai își începuse activitatea, și comerțul cu animale sălbatice se oprise. Viitorul grădinilor zoologice depindea acum de alte grădini zoologice.

Zoo Pondicherry a închis la țanc. A fost bătaie pe animalele noastre. Ultimii cumpărători au fost un număr de grădini zoologice, mai ales Lincoln Park Zoo din Chicago și cea care avea să se deschidă în curând în Minnessota, iar animalele bătrâne au plecat spre Los Angeles, Louisville, Oklahoma City și Cincinnati.

Iar două animale au fost trimise la Zoo Canada. Așa s-a făcut că am plecat Ravi și cu mine. Noi nu voiam. Nu voiam să trăim într-o țară cu vânturi puternice și cu ierni foarte friguroase. Canada nu era pe harta de cricket. Timpul pe care l-am petrecut cu pregătirile ne-a făcut să ne obișnuim cu ideea și ne-a ușurat momentul plecării. Ne-a luat peste un an.

Nu mă refer la noi, ci la animale. Luând în considerație faptul că animalele se lipsesc de îmbrăcăminte, încălțăminte, așternuturi, mobilă, veselă, obiecte de toaletă; că naționalitatea nu înseamnă nimic pentru ele; că n-au idee de pașapoarte, bani, slujbe, școli, case, facilități de sănătate – luând în considerare cât de simplă le e existența, e uimitor cât de greu e să le muți. Mutarea unei grădini seamănă cu mutarea unui oraș.

Actele au fost un coșmar. Litri de apă folosiți pentru a uda timbrele. *Dragă Dle Cutare* scris de sute de ori. Oferte. Oftaturi. Indoieli. Târguieli. Decizii trimise mai sus pentru aprobare. Prețuri stabilite. Afaceri încheiate. Semnături pe linia punctată. Felicitări. Certificate de origine căutate. Certificate de sănătate căutate. Permise de Export căutate. Permise de Import căutate. Reguli de carantină clarificate. Transport organizat. O avere cheltuită pe telefoane. Există o glumă în domeniu că actele implicate în comercializarea unui chițoran cântăresc mai mult decât un elefant, cele pentru un elefant mai mult decât o balenă, și că nu trebuie să încerci niciodată să vinzi o balenă. Părea că era un șir nesfârșit de funcționari de la Pondicherry la Minneapolis via Delhi și Washington, fiecare cu formularele lor, cu problemele lor, cu ezitățile lor. Trimiterea animalelor pe lună n-ar fi putut să fie mai complicată. Tata și-a smuls părul din cap și a fost aproape de a renunța de nenumărate ori.

Au fost și surprize. Majoritatea păsărilor și a reptilelor noastre, lemurii, rinocerii, urangutanii, mandrilii, macacii cu coadă de leu, girafele, babuinii, tigrii, leoparzii, gheparzii, hienele, zebrele, urșii himalaieni și leneșii, elefanții indieni erau foarte căutați, dar alții, de exemplu Elfie, nu aveau căutare.

– O operație de cataractă! a strigat tata, fluturând scrisoarea. O iau dacă o operăm de cataractă la ochiul drept. La un hipopotam! Ce mai urmează? Inele pentru nasul rinocerilor?

Unele dintre animalele noastre erau considerate prea „comune“, lei și babuinii, de exemplu. Tata i-a vândut pe un urangutan în plus de la Zoo Mysore și un cimpanzeu de la Zoo Manila (cât despre Elfie, ea și-a continuat viața la Zoo Trivandrum). O altă grădină a cerut „o vacă brahmană autentică pentru copii“. Tata s-a dus în oraș și a ales una cu ochi mari și umezi, cu o coacășă mare și cu niște coarne așa de drepte și așezate într-un asemenea unghi față de cap, încât părea că fusese băgată în priză. Tata i-a vopsit coarnele în galben viu și i-a pus clopoței de plastic pentru mai multă autenticitate.

A venit o delegație la zoo de trei americani. Eram foarte curios. Nu mai văzusem niciodată americani. Erau roz, grași, prietenoși, foarte competenți și foarte transpirați. Ne-au examinat animalele. Le-au adormit și apoi le-au ascultat cu stetoscopul, le-au examinat urina și fecalele ca și cum ar fi fost horoscoape, le-au luat sânge și l-au analizat, le-au palpat cocoșele, le-au examinat dinții, le-au examinat ochii cu lanterna, le-au ciupit, le-au mângâiat, le-au tras de păr. Bietele animale. Probabil că-și închipuiau că vor fi înrolate în armata SUA. Ne-au zâmbit și ne-au strâns mâna, zdrobindu-ne oasele.

Rezultatul a fost că animalele au căpătat acte, ca și noi. Ele erau viitori yankei, iar noi, viitori canadieni.

CAPITOLUL 35

Am plecat din Mandras pe 21 iunie 1977, pe cargoul japonez înregistrat în Panama *Tsintsum*. Ofițerii erau japonezi, echipajul era taiwanez, iar vasul era mare și impunător. În ultima zi în Pondicherry mi-am rămas bun de la Mamaji, de la domnii Kumar, de la toți prietenii mei și chiar de la mulți străini. Mama era îmbrăcată în cel mai bun sari pe care-l avea. Coadă ei lungă, pliată artistic, era împodobită cu o ghirlandă din flori proaspete de iasomie. Era frumoasă. Și tristă. Pentru că părăsea India, India căldurii și a musonilor, a câmpiilor de orez și a râului Cauvery, a coastelor și templelor de piatră, a căruțelor cu boi și a camioanelor colorate, a prietenilor și a vânzătorilor cunoscuți, a străzii Nehru și Goubet Salai, a tuturor nimicurilor, India atât de familiară și atât de iubită. În timp ce bărbații familiei ei – îmi imaginam că și eu sunt bărbat, deși aveam doar șaisprezece ani – erau grăbiți să plece deja, ea zăbovea.

Cu o zi înaintea plecării a arătat înspre o țigară *wallah* și a întrebat:

– Să luăm un pachet, două?

Tata a replicat:

– Au tutun în Canada. Dar de ce vrei să cumperi țigări? Nu fumăm.

Da, au tutun în Canada – dar oare au Gold Flake? Au înghețată Arun? Au biciclete Heroes? Au televizoare Onidas? Au mașini Ambassador? Au librării Higginbothams? Cam astea cred că erau întrebările care se învâртеau în mintea mamei atunci când se gândea să cumpere țigări.

Animalele au fost sedate, cuștile au fost încărcate și asigurate, hrana a fost adusă, s-au rezervat cabinele pe vapor și s-a dat fluierul de plecare. Când vasul se îndepărta de țărm, am început să-mi flutur mâna cu furie, luându-mi rămas bun de la India pe care o părăseam. Soarele strălucea, briza era constantă, iar albatroșii scoteau țipete ascuțite. Eram foarte emoționat.

Lucrurile n-au mers așa cum ne așteptam, dar ce puteam face? Trebuie să iei viața așa cum e și să profiți la maximum de ea.

CAPITOLUL 36

În India, orașele sunt mari și aglomerate, dar, când le părăsești, călătorești prin zone în care nu vezi nici țipenie de om. Îmi aduc aminte că m-am întrebat unde se ascund 950 milioane de oameni.

Același lucru se poate spune și despre casa lui.

E puțin cam devreme. De-abia am ajuns la poarta din față când am văzut un adolescent ieșind în goană pe ușă. Poartă o uniformă de baseball și are echipament adecvat. Când mă vede, se oprește brusc, uimit. Se întoarce și țipă:

– Tată! A venit scriitorul.

Apoi m-a salutat și a zbughit-o.

Tatăl lui a venit la ușă.

– Bună ziua, a spus.

– Era fiul dumneavoastră? am întrebat, curios.

– Da. Îmi pare rău că ați avut timp să faceți cunoștință. A întârziat la antrenament. Îl cheamă Nikhil. Îl strigăm Nick, a zămbit el.

Sunt în holul de la intrare.

– N-am știut că aveți un fiu.

Se aude un lătrat. Un câțel mic, negru cu maro, vine spre mine, gâfâind și strănutând. Îmi sare pe picioare.

– Sau un câțel, am adăugat.

– E prietenos. Tata, liniștește-te!

Tata îl ignoră. Aud „Bună“. Numai că salutul nu e scurt și energic ca al lui Nick. E lung, nazal și târăgănat: Buuuuuună, cu un uuuuu care mă atinge ca o bătaie pe umăr.

Mă întorc. Sprijinindu-se de canapea, uitându-se la mine sfioasă, văd o fetiță brunetă, îmbrăcată în roz. Ține în brațe o pisică portocalie. Picioarele din față și un cap ascuns e tot ce se vede din ea deasupra brațelor încrucișate ale fetei. Restul pisicii atârnă până la pământ. Animalul pare că se simte bine întins în felul acesta.

– Și ea e fiica dumneavoastră, am spus.

– Da. Usha. Usha, dragă, ești sigură că Mocassin se simte bine așa?

Usha îi dă drumul. Mocassin cade la pământ imperturbabil.

– Bună, Usha, am spus.

Se apropie de tatăl ei și se uită la mine din spatele picioarelor lui.

– Ce faci, micuț? spuse el. De ce te ascunzi?

Nu răspunde, doar se uită la mine zâmbind și-și ascunde fața.

– Câți ani ai, Usha?

Nu răspunde.

Apoi, Piscine Molitor Patel, cunoscut drept Pi Patel, se apleacă și o ia în brațe.

– Știi răspunsul la această întrebare. Ai patru ani. Unu, doi, trei, patru.

La fiecare număr, o atinge ușor pe nas cu arătătorul. Ei i se pare acest gest teribil de caraghios. Chicotește și-și îngroapă fața în scobitura umărului lui.

Această poveste are un final fericit.

CAPITOLUL 37

Vaporul s-a scufundat. A scos un sunet ca un râgâit metalic monstruos. Apa a bolborosit și a înghițit totul. Totul striga: marea, vântul, inima mea. Am văzut ceva pe apă din barca în care mă aflam.

Am strigat:

– Richard Parker, tu ești? Nu se vede nimic. Și ploaia asta! Richard Parker? Richard Parker? Da, tu ești.

Îi vedeam capul. Se lupta să rămână la suprafață.

– Isuse, Maria, Muhamad și Vishnu, ce bine-mi pare că te văd, Richard Parker! Nu te lăsa! Vino spre barcă. Auzi fluierul? Treeeeeee! Treeeeeee! Treeeeeee! Ai auzit bine. Înoată, înoată! Ești un bun înotător. Nu sunt nici treizeci de metri.

Mă văzuse. Era cuprins de panică. A început să înoate spre mine. Apa era involburată în jurul lui. Părea mic și neajutorat.

Richard Parker, poți să crezi că ni s-a întâmplat așa ceva? Spune-mi că e un vis urât. Spune-mi că nu e adevărat. Spune-mi că sunt în cabina mea de pe Tsimtsum și că mă răsucesc în pat și că în curând o să mă trezesc și o să-mi dau seama că a fost un coșmar. Spune-mi că sunt încă fericit. Mamă, îngerul meu păzitor, unde ești? Și tu, tată, iubitul meu pesimist? Și tu, Ravi, eroul orbitor al copilăriei mele. Ține-mă, Vishnu, apără-mă Allah, salvează-mă Isuse, nu mai pot să suport! Treeeeeee! Treeeeeee! Treeeeeee!

N-am fost rănit, dar n-am mai simțit niciodată o asemenea durere, un asemenea sentiment sfâșietor.

N-o să scape. O să se înece. De-abia se mai mișca. Nasul și gura îi intrau în apă. Doar ochii erau ațintiți asupra mea.

– Ce faci, Richard Parker? Nu ți-e dragă viața? Atunci înoată! Treeeeeee! Treeeeeee! Treeeeeee! Dă din picioare!

S-a răsucit în apă și a reînceput să înoate.

– Dar familia mea cea mare – păsări, animale, reptile? Și ele au înecat. Fiecare lucru pe care îl prețuiam în viață a fost distrus. Și nu mi se îngăduie nici o explicație? Trebuie să suport iadul fără nici un semn din rai? În acest caz, care e rolul rațiunii,

Richard Parker? De ce nu poate rațiunea să dea răspunsuri mai înălțătoare? Totul se reduce la îmbrăcăminte, hrană și adăpost? De ce nu putem să aruncăm o întrebare mai departe de unde putem primi un răspuns? De ce este un năvod atât de mare dacă nu putem prinde decât pești mici?

Capul abia i se mai vedea din apă. Se uita în sus, la cer, pentru ultima oară. Era un colac de salvare în barcă, legat cu o sfoară. L-am luat și l-am agitat în aer.

– Vezi colacul, Richard Parker? Îl vezi? Prinde-l! Am să încerc încă o dată.

Era prea departe. Dar imaginea colacului i-a dat speranță. A reînviat și a început să bată apa cu mișcări viguroase, disperate.

– Așa! Unu, doi. Unu, doi. Unu, doi. Unu, doi. Respiră când poți. Atenție la valuri. Treeeee! Treeeee! Treeee!

Inima-mi înghețase. Eram bolnav de durere. Dar nu aveam timp de șocuri termice.

Ceva din mine nu voia să renunțe la viață, voia să continue până la sfârșit. De unde aveam puterea, nu știu.

– Ce ironie, nu-i așa, Richard Parker? Suntem în iad și totuși ne e teamă de nemurire. Iată cât de aproape suntem! TREE! TREE! TREE! Ura! Ura! Ai reușit, Richard Parker. HUMF! Ai reușit! Prinde!

Am aruncat colacul din nou, cu forță. A căzut în apă chiar în fața lui. Cu ultimele fărâme de energie, s-a întins și l-a prins.

– Ține-te bine, te trag eu. Nu-i da drumul. Trage cu ochii și eu o să te trag cu mâinile. În câteva secunde o să fii în barcă și vom fi împreună. Așteaptă o secundă. Împreună? Vom fi *împreună*? Am înnebunit?

M-am trezit și mi-am dat seama ce făceam. Am lăsat frânghia.

– Dă drumul colacului! Dă-i drumul, am zis! Nu te vreau aici, înțelegi? Du-te în altă parte. Lasă-mă în pace. Dispari! Îneacă-te!

Dădea din picioare cu putere. Am luat o vâslă. Am aruncat-o spre el, vrând să-l îndepărtiez. Am ratat și-am pierdut vâsla.

Am luat altă vâslă. Am pus-o în lăcașul ei și am început să vâslesc. N-am reușit decât să mișc un pic barca, aducând un capăt al ei mai aproape de Richard Parker.

Am să-l lovesc în cap. Am ridicat vâsla.

Era mult prea rapid. A ajuns și s-a suit în barcă.

– O, doamne!

Ravi avea dreptate. Chiar trebuia să fiu următoarea capră. Aveam în barcă un tigru bengalez de trei ani ud, care tremura și tușea, pe jumătate mort. Richard Parker s-a ridicat în picioare

clătinându-se pe prelată, cu ochi strălucitori, cu urechile lipite de cap, cu toate armele scoase. Capul avea mărimea și culoarea colacului, doar că avea dinți.

M-am întors, m-am împiedicat de zebură și am sărit în apă.

CAPITOLUL 38

Nu înțeleg. Zile întregi, vasul a mers înainte, indiferent la locurile prin care trecea. Soarele strălucea, ploaia cădea, vântul bătea, curenții se învolburau, marea construia ziduri și săpa văi – *Tsimtsum* era impasibil. Se mișca netulburat, asemeni unui continent.

Îmi adusesem o hartă a lumii pentru călătorie; o pusesem pe peretele cabinei, lângă un panou de plută. În fiecare dimineață, marcam poziția cu o pioneză portocalie. Navigam de la Madras, prin Golful Benagal, prin strâmtoarea Malacca, pe după Singapore și în sus, spre Manila. Îmi plăcea totul. Era minunat pe vapor. Eram foarte ocupați cu îngrijirea animalelor. În fiecare seară ne duceam la culcare rupți de oboseală. Eram în Manila de două zile, ca să luăm hrană proaspătă, o nouă încărcătură și, după cum ni se spusese, pentru verificări de rutină ale motoarelor. Am fost atent doar la primele două. Aprovizionarea însemna o tonă de banane, iar încărcătura era o femelă de cimpanzeu congolez, una dintre afacerile tatei. O tonă de banane vine și cu aproximativ două kilograme de păianjeni negri. Un cimpanzeu e ca o gorilă mai mică, dar mai rea, cu mai puțin din blândețea melancolică a verișoarei mai mari. Un cimpanzeu tremură și se strâmbă când atinge un păianjen negru, ca și oamenii, înainte de a-l strivi nervos cu încheietura degetelor, spre deosebire de oameni. Mi s-a părut că bananele și cimpanzeii erau mai interesante decât o mașinărie zgomotoasă și murdară așezată în burta vaporului. Ravi și-a petrecut zilele acolo, privindu-i pe oameni la muncă. A spus că era o problemă la motoare. S-a întâmplat ceva atunci când au vrut să le repare? Nu știu. Nu cred că o să știe nimeni niciodată. Răspunsul e un mister care zace pe fundul mării.

Am plecat din Manila și am intrat în Pacific. În a patra zi, la jumătatea drumului spre Midway, ne-am scufundat. Vasul a dispărut într-o gaură de pioneză de pe harta mea. Un munte s-a prăbușit în fața ochilor mei și a dispărut sub picioarele mele. De jur împrejurul meu erau resturile unui vapor dezmembrat. Mi s-a făcut greață. Eram în stare de șoc. Am simțit un mare gol care apoi

s-a umplut cu liniște. Mă durea pieptul de durerea și teama zilelor ce vor veni.

Cred că a fost o explozie. Dar nu sunt sigur. S-a întâmplat în somn. M-am trezit. Vasul nu era luxos. Era un cargou întunecat, care trudea, nu era făcut să transporte pasageri și nu era confortabil. Era foarte zgomotos. Dormeam ca pruncii pentru că exista un zgomot permanent, uniform. Era o formă de liniște pe care nimic n-o putea schimba, nici sforăitul lui Ravi, nici faptul că eu vorbeam în somn. Deci explozia, dacă a fost explozie, n-a fost un zgomot nou. A fost un zgomot care ieșea din uniformitate. M-am trezit brusc, ca și cum Ravi mi-ar fi spart un balon în urechi. M-am uitat la ceas. Era trei și jumătate dimineața. M-am ridicat și m-am uitat la patul de dedesubt. Ravi încă dormea.

M-am îmbrăcat și m-am dus jos. De obicei, dorm buștean. În mod normal, aș fi adormit din nou. Nu știu de ce m-am sculat în noaptea aceea. Ravi făcea asta. Îi plăcea expresia „cheamă”; ar fi spus „aventura mă cheamă” și ar fi plecat să exploreze vasul. Nivelul zgomotului revenise la normal, dar era mai estompat.

L-am scuturat pe Ravi. Am spus:

– Ravi! Am auzit un zgomot ciudat. Hai să vedem ce e.

S-a uitat la mine, somnoros. A dat din cap și s-a întors pe partea cealaltă, trăgându-și cearșaful peste cap. O, Ravi!

Am deschis ușa cabinei.

Îmi aduc aminte că am mers pe un coridor care arăta la fel, fie că era zi sau noapte. Dar eu eram cel întunecat. M-am oprit la ușa Mamei și Tatei și am vrut să bat. Îmi aduc aminte că m-am uitat la ceas și m-am răzgândit. Tatei îi plăcea să doarmă. Am hotărât să mă duc pe puntea principală și să văd zorile. Poate văd o stea căzătoare. La asta mă gândeam pe când urcam scările. Noi eram la două nivele sub puntea principală. Uitasem deja de zgomot.

Numai după ce am deschis ușa grea care ducea la punte mi-am dat seama de vreme. Oare asta era furtună? E adevărat că ploua, dar nu prea tare. Oricum, nu era ploaia pe care o vezi în timpul musonului. Și bătea vântul. Unele rafale ar fi întors pe dos o umbrelă. Dar am reușit să merg fără probleme. Marea era agitată, dar pentru un om de uscat marea e întotdeauna impresionantă, frumoasă și periculoasă. Valurile ajungeau până sus, iar spuma albă, dusă de vânt, se prelingea pe marginile vasului. Dar asta am văzut și-n alte zile, și vasul nu se scufunda. Un cargou este o structură imensă și rezistentă, o alcătuire inginerească. E proiectat să plutească în cele mai grele condiții. Doar n-o să doboare vasul un pic de vânt! Trebuia doar să închid ușa, și furtuna

dispărea. Am pășit pe punte. Am apucat balustrada și m-am avântat. Asta era aventura.

Canada, vin! am strigat ud și înghețat. Mă simțeam foarte curajos. Încă era întuneric, dar era destulă lumină ca să văd. Natura oferă uneori spectacole emoționante. Scena e vastă, iluminarea e dramatică, efectele sunt extraordinare, iar bugetul este nelimitat. Ce vedeam era un spectacol de vânt și apă, un cutremur al simțurilor, pe care nici Hollywoodul nu-l putea reda mai bine. Dar cutremurul s-a oprit la pământul de sub picioarele mele. Pământul era solid. Eram un spectator comod instalat în scaunul lui.

Am început să mă îngrijorez doar în momentul când m-am uitat la o barcă de salvare de pe punte. Atârna într-o parte în loc să stea în poziția normală. M-am uitat la mâinile mele. Încheieturile degetelor îmi erau albe. Nu mă țineam de bară din cauza vântului, ci pentru că altfel aș fi căzut spre vas. Vasul era înclinat spre babord, spre partea cealaltă. Înclinarea nu era prea mare, dar eram oricum surprins. Când m-am uitat peste bord, am putut vedea peretele negru al navei.

Un fior rece mi-a trecut pe șira spinării. Am decis până la urmă că era furtună. Era timpul să mă întorc. Am dat drumul barei, m-am strecurat pe lângă perete și am deschis ușa cu putere.

Înăuntru, se auzeau diverse zgomote. Structura scârțâia. M-am împiedicat și am căzut. Nu s-a întâmplat nimic. M-am ridicat. Cu ajutorul balustradelor, am coborât câte patru trepte o dată. Coborâsem doar un nivel, când am văzut apă. Multă apă. Îmi bloca drumul. Venea de jos ca o mulțime furioasă, urlând, înspumată și clocotitoare. Scările au dispărut în întuneric. Nu-mi venea să cred. Ce căuta apa asta aici? De unde venise? Am rămas șintuit, înspăimântat, neîncrezător și nehotărât. Ce să fac acum? Acolo, jos, era familia mea.

Am fugit pe scări în sus. Am ajuns pe punte. Vremea nu mai era distractivă. Mi-era frică. Acum era clar: vasul se înclina puternic. Și nu era în echilibru nici în partea cealaltă. Era o înclinație vizibilă și de la prova la pupa. M-am uitat peste bord. Apa nu mai părea atât de departe ca înainte. Vasul se scufunda. Minte mea refuza să înțeleagă. Era ca și cum luna ar fi luat foc.

Unde erau ofițerii și echipajul? Ce făceau? Am văzut niște oameni fugind prin întuneric. Cred că am văzut și niște animale, dar am crezut că e o iluzie optică din cauza ploii și a umbrelor. Le lăsam chepengul deschis când era vreme frumoasă, dar animalele erau închise în cuști tot timpul. Transportam animale periculoase, nu vite. Deasupra mea, pe punte, am auzit voci.

Vasul tremura și se auzea un zgomot metalic monstruos, ca o râgâială. Ce era asta? Era oare strigătul oamenilor și animalelor care protestau împotriva morții apropiate? Oare era vasul care se elibera de fantome? Am căzut. M-am ridicat. M-am uitat din nou peste bord. Marea creștea. Valurile se apropiau. Ne scufundam repede.

Am auzit maimuțele țipând. Puntea se scutura. Un taur indian a țâșnit și a trecut pe lângă mine cu un zgomot de tunet, îngrozit, înnebunit. M-am uitat la el uimit. Cine îi dăduse drumul?

Am alergat la scările care duceau la puntea superioară. Acolo erau ofițerii, singurii care vorbeau engleza pe navă, cei de care depindeau destinele noastre, cei care aveau să îndrepte situația. Ei aveau să-mi explice totul. Ei aveau să aibă grijă de mine și de familia mea. Am urcat pe puntea secundară. Nu era nimeni. Am alergat spre babord. Am văzut trei oameni, membri ai echipajului. Am căzut. M-am ridicat. Se uitau peste bord. Am strigat. S-au întors. S-au uitat la mine și apoi unul la altul. Au spus ceva. Au venit spre mine repede. Am simțit ușurare și recunoștință. Am spus:

– Slavă domnului că v-am găsit! Ce se întâmplă? Mi-e foarte teamă. E apă jos. Sunt îngrijorat pentru familia mea. Nu pot să ajung la nivelul cabinelor. E normal? Credeți...

Unul dintre ei m-a întrerupt aruncându-mi o vestă de salvare și strigându-mi ceva în chineză. Am observat un fluier galben agățat de jachetă. Oamenii dădeau puternic din cap înspre mine. Când m-au luat și m-au ridicat în brațele lor puternice, nu m-am gândit la nimic. Am crezut că mă salvau. Eram atât de încrezător încât am fost recunoscător când m-au luat pe sus. Am început să mă îndoiesc numai când m-au aruncat peste bord.

CAPITOLUL 39

Am aterizat, cu un salt ca de la trambulină, pe prelată pe jumătate desfășurată care acoperea o barcă de salvare. A fost un miracol că nu m-am rănit. Am pierdut vesta de salvare, dar nu și fluierul, care mi-a rămas în mână. Barca fusese coborâtă pe jumătate și acum atârna. Scăpase din gruiile de ambarcație și se bălăngănea în furtună, deasupra apei. M-am uitat în sus. Doi dintre oameni se uitau la mine, arătau spre barcă și strigau. Nu știam ce voiau să fac. Credeam că aveau să sară după mine. Dar ei și-au retras capetele înspăimântați și în aer a apărut acea creatură, să-

rind cu grația unei gazele. Zebra n-a nimerit pe prelată. Era un mascul care cântărea peste 130 kilograme. A aterizat cu un zgomot puternic pe ultima banchetă, rupând-o și zguduind toată barca. Animalul a început să strige. M-aș fi așteptat să aud răgetul unui măgar sau nechezatul unui cal. Dar sunetul era altfel. Era ceva ca un lătrat, foarte ascuțit, din cauza disperării. Buzele îi erau deschise și îi tremurau, dând la iveală niște dinți galbeni și niște gingii de un roz închis. Barca a zburat prin aer și a căzut în marea învolburată.

CAPITOLUL 40

Richard Parker n-a sărit în apă după mine. Vâsla, pe care intenționasem s-o transform într-o bătă, plutea pe apă. M-am ținut de ea până am ajuns la colac. Era înfricoșător să fii în apă. Era neagră, rece și furioasă. Mă simțeam ca în fundul unui puț care se prăbușea. Apa mă izbea cu furie. Mă ustureau ochii. Mă trăgea spre fund. Abia mai puteam respira. Dacă n-ar fi fost colacul, n-aș fi putut să rezist nici câteva minute.

Am văzut un triunghi care tăia apa la patru metri depărtare. Era o aripioară de rechin. Un fior groaznic, rece și lichid, mi-a trecut pe șira spinării. Am înotat cât am putut de repede până la o parte a bărcii cu capătul încă acoperit de prelată. M-am tras afară din apă. Nu-l vedeam pe Richard Parker, nu era pe banchetă și nici pe prelată. Era pe fundul bărcii. M-am ridicat din nou. Tot ce am putut să văd, la capătul îndepărtat, era capul zebrei agitându-se. Când am intrat din nou în apă, am simțit un alt rechin alunecând pe lângă mine.

Prelata portocaliu deschis era ținută de o sfoară de nylon băgată printre inelele de metal făcute în prelată și cârlige boante pe marginea bărcii. Călcam apa la prova. Prelata nu era atât de bine legată deasupra prorei – care avea un capăt prea scurt. Prelata era un pic mai lejeră când frânghia mergea de la un cârlig de la capătul prorei la celălalt cârlig. Am ridicat vâsla și am vârat-o în acel spațiu lăsat de prelată. Am împins vâsla cât am putut. Acum, barca avea o proră deasupra valurilor, chiar dacă era curbată. M-am tras afară din apă și mi-am înfășurat picioarele în jurul vâslei. Mânerul vâslei apăsa pe prelată, dar aceasta, frânghia și vâsla țineau. Eram deasupra apei, chiar dacă la doar un metru. Creasta valurilor înalte mă lovea din când în când.

Eram singur, orfan, în mijlocul Pacificului, ținându-mă de o vâslă, cu un tigru adult în fața mea, cu rechini sub mine și cu furtuna furioasă deasupra mea. Dacă mi-aș fi analizat situația rațional, aș fi cedat și aș fi dat drumul vâslei, cu speranța că o să mă înec înainte de a fi mâncat. Dar nu-mi amintesc să fi gândit ceva în acele prime minute de siguranță relativă. Nici măcar nu mi-am dat seama că se făcuse ziuă. Mă țineam de vâslă, Dumnezeu știe de ce.

După un timp, m-am folosit și de colac. L-am ridicat din apă și am trecut vâsla prin el. L-am adus spre mine și m-am băgat în el. Acum nu mă mai țineam de vâslă decât cu picioarele. Dacă ar fi apărut Richard Parker, ar fi fost greu să mă dau jos, dar am considerat că prioritatea era Pacificul acum. Cealaltă teroare putea să mai aștepte.

CAPITOLUL 41

Forțele naturii mi-au permis să trăiesc. Barca nu s-a scufundat. Richard Parker nu s-a arătat. Rechinii au dat târcoale, dar n-au atacat. Valurile m-au udat, dar nu m-au tras în adâncuri.

Am privit vasul care dispărea cu bolboroseli și râgâieli. Luminiile au pâlpâit și apoi s-au stins. Am încercat să-mi descopăr familia, alți supraviețuitori, vreo altă barcă, orice mi-ar fi putut reda speranța. N-am văzut nimic. Numai ploaie, valurile agitate ale oceanului negru și resturile tragediei.

Întunericul s-a retras ca și când s-ar fi topit. Ploaia s-a oprit.

Nu puteam să stau tot timpul în poziția în care eram. Îmi era frig. Mă durea ceafa pentru că îmi țineam capul sus și din cauza eforturilor de a mă ridica. Mă durea spatele din cauza colacului. Și trebuia să fiu mai sus ca să pot vedea alte posibile bărci. M-am târât încet pe vâslă până când picioarele au ajuns la prova. A trebuit să fiu foarte prudent. Ghiceam că Richard Parker era pe fundul bărcii, sub prelată, cu spatele la mine, cu fața la zebură, pe care probabil o omorâse până acum. Din cel cinci simțuri, tigrii se bazează cel mai mult pe văz. Vederea le e foarte ageră, mai ales în detectarea mișcării. Auzul e bun. Mirosul e așa și așa. Asta în comparație cu alte animale. În comparație cu Richard Parker, eram surd, orb și lipsit de miros. Dar, pe moment, nu mă putea vedea, și, din cauză că eram ud, probabil nici nu mă putea mirosi. Cu șuieratul vântului și al mării, dacă eram atent, ar fi putut nici să nu mă audă. Atâta vreme cât nu mă sim-

tea, aveam o şansă. Dacă m-ar fi simțit, m-ar fi ucis imediat. Mă întrebam dacă putea să sară prin prelată.

Rățiunea se lupta cu frica. Frica spunea DA. Tigrul era un carnivor de două sute de kilograme. Ghearele îi erau ascuțite ca niște cuțite. Rățiunea spunea NU. Prelata era din pânză groasă, nu din hârtie japoneză. Căzusem pe ea de la înălțime. Richard Parker putea s-o sfâșie cu ghearele imediat și fără efort, dar nu putea să sară prin ea ca un clown cu arc. Și, cum nu mă văzuse, n-avea nici un sens să sară prin ea.

M-am târât pe vâslă. Mi-am dus picioarele la un capăt și mi-am pus tălpile pe copastie. Copastia este marginea de sus a bărcii, buza, dacă vreți. M-am mutat încă un pic până când am ajuns pe barcă. Mă uitam țintă la prelată. În fiecare secundă mă așteptam să-l văd ridicându-se și venind după mine. De câteva ori, m-au apucat crize de tremurat. Atunci când voiam să fiu mai calm, picioarele începeau să-mi bââie fără voie și să bată toba pe prelată. Nici nu putea exista un mod mai evident de a-i atrage atenția lui Richard Parker. Tremuratul trecea la brațe, dar trebuia să merg mai departe. Crizele treceau.

Când am simțit că aproape tot corpul îmi era în barcă, m-am urcat pe prelată și m-am uitat dincolo de ea. Am fost surprins să văd că zebra era încă în viață. Zăcea lângă pupa, acolo unde căzuse, apatică, dar încă gâfâia, iar ochii i se mișcau, exprimând teroare. Era pe o parte, cu fața la mine, cu gâtul și capul proptite de marginea băncii, într-o poziție incomodă. Avea o fractură urâtă la unul dintre picioarele din spate. Unghiul era complet nenatural. Osul îi ieșise prin piele și sângera. Numai picioarele din față păreau normale. Erau îndoite și presate pe tors. Din când în când, zebra își scutura capul, lătra și sforăia. Altfel, zăcea liniștită.

Era un animal frumos. Dungile albe și negre îi erau ude și străluceau. Eram atât de îngrijorat, încât nu mă puteam uita; totuși, m-a șocat modelul curajos, ciudat, artistic, curat al blănii și finețea capului. Era semnificativ faptul că Richard Parker nu o ucisese. În condiții normale, asta s-ar fi întâmplat. Asta fac fiarele: ucid prada. În situația dată, în care Richard Parker era în stare de șoc, ar fi trebuit ca nivelul lui de agresivitate să crească. Zebra ar fi trebuit să fie măcelărită.

Motivul a apărut imediat. Întâi mi-a înghețat sângele în vine, apoi mi-a adus un sentiment de ușurare. A apărut un cap de sub prelată. S-a uitat la mine direct, înfricoșat, a dispărut, a apărut din nou, a dispărut iar, și iar a apărut ca apoi să dispară de tot. Era capul ca de urs al unei hiene pătate. Grădina noastră avea un

grup de șase, două femele dominante și patru masculi subordonați. Trebuiau să meargă în Minnesota. Cea de aici era un mascul. L-am recunoscut după urechea dreaptă, care era ruptă, mărturie a violențelor vechi. Acum înțelesesem de ce Richard Parker nu omorâse zebra: nu mai era la bord. Nu puteau exista o hienă și un tigru într-un spațiu atât de mic. Probabil căzuse de pe prelată și se înecase.

A trebuit să-mi explic cum de ajunsese hiena în barcă. Mă îndoiam că hienele știu să înoate. Am tras concluzia că probabil fusese în barcă tot timpul, ascunsă sub prelată, și că n-o observasem când am căzut. Mi-am dat seama și de altceva: hiena era motivul pentru care fusesem aruncat în barcă de marinari. Nu încercaseră să-mi salveze viața. Era ultimul lucru la care se gândeau. Mă foloseau drept carne de tun. Sperau ca hiena să mă atace, ca eu să scap de ea cumva, iar ei să poată lua barca în siguranță, chiar dacă pe mine m-ar fi costat viața. Acum îmi dau seama spre ce arătau furioși chiar înainte să apară zebra.

Nu m-am gândit niciodată că o să mă bucur că împart un spațiu atât de mic cu o hienă pătată, dar așa era. De fapt, trebuia să mă bucur de două ori: dacă n-ar fi fost hiena, marinarii probabil nu m-ar fi aruncat în barcă și aș fi rămas pe vas, unde as fi murit; iar dacă era să împart spațiul cu cineva, era mai bine să fie un câine a cărui ferocitate era directă, decât o pisică puternică și șireată. Am scos un oftat de ușurare. Ca o măsură suplimentară, am încălecat vâsla, pe marginea rotundă a colacului, cu piciorul stâng pe vârful provei și cu dreptul pe copastie. Era destul de confortabil și eram cu fața la barcă.

M-am uitat în jur. Nu era nimic decât apă și cer. Marea imita toate reliefurile pământului – orice deal, vale, câmpie. Geotonică accelerată. Înconjurul lumii în optzeci de dealuri. Dar nicăieri nu puteam să-mi găsesc familia. Pluteau diverse lucruri pe apă, dar nici unul nu-mi aducea speranță. Nu mai erau și alte bărci.

Vremea se schimba rapid. Marea, imensă, îți lua respirația; se instalase într-o mișcare constantă, cu valuri blânde; vântul se potolise și se transformase într-o briză mângâietoare; nori pufoși, strălucitor de albi, începuseră să se formeze în domul vast și adânc de un albastru pal. Erau zorile unei zile minunate în Pacific. Cămașa începuse să mi se usuce. Noaptea dispăruse la fel de repede ca vasul.

Am început să aștept. Gândurile mele o luaseră razna. Mă concentram sau pe detalii de supraviețuire imediată, sau, pră-

bușit de durere, plângeam încet, cu gura deschisă și cu mâinile pe cap.

CAPITOLUL 42

A venit plutind pe o insulă de banane, într-un halou de lumină, la fel de frumoasă ca Fecioara Maria. Soarele care răsărea era în spatele ei. Părul ei roșiatic arăta uimitor.

Am strigat:

– O, Mamă Binecuvântată, zeiță a fertilității din Pondicherry, aducătoare de lapte și dragoste, braț minunat făcut pentru sprijin, teroare a căpușelor, mai suporti încă o tragedie? Nu e drept că blândețea s-a întâlnit cu oroarea. Mai bine ai muri imediat. Ce amar de fericit sunt să te văd. Îmi aduci deopotrivă bucurie și tristețe. Bucurie pentru că ești cu mine, și durere pentru că asta n-o să dureze. Ce știți despre mare? Nimic. Ce știu eu despre mare? Nimic. Fără șofer, autobuzul e pierdut. Suntem ca și morți. Vino la bord, dacă numele tău este uitare – aceasta va fi următoarea noastră oprire. Putem să stăm împreună. Poți să iei locul de la fereastră. Dar priveliștea e tristă. Dar destul cu această divagație. S-o spun clar: te iubesc, te iubesc, te iubesc, te iubesc, te iubesc. Fără păianjeni, te rog.

Era Suc de Portocale – numită așa pentru că îi curgeau balele matriarhul urangutan de Borneo, steaua grădinii zoologice și mama a doi băieți, înconjurată de o masă de păianjeni negri care se cățarau în jurul ei ca niște admiratori rău-intenționați. Bananele pe care plutea erau legate de rețeaua de nylon cu care fuseseră încărcate. Când a pășit de pe banane în barcă, acestea au săltat și s-au rostogolit. Plasa s-a rupt. Fără să mă gândesc, numai pentru că era la îndemână și pe punctul de a se scufunda, am apucat plasa și am tras-o în barcă, un gest care s-a dovedit a fi salvator în multe privințe; această plasă avea să devină una din cele mai prețioase lucruri pe care le aveam.

Bananele s-au împrăștiat. Păianjenii negri s-au cățarat cât de repede au putut, dar situația lor era fără speranță. Insula s-a prăbușit sub ei. S-au înecat toți. Barca a plutit pentru scurt timp într-o mare de fructe.

Am ridicat ceea ce am considerat a fi o plasă folositoare, dar nu m-am gândit să iau nici o banană. Era banana split într-un sens greșit: marea le împărțea. Această risipă colosală avea să

mă coste scump. Aproape că am intrat în convulsii de disperare când mi-am dat seama de prostia mea.

Suc de Portocale era în ceață. Gesturile îi erau încete, iar ochii ei arătau confuzie profundă. Era în stare de șoc. A zăcut pe prelată pentru câteva momente, liniștită și nemișcată, înainte de a coborî în barcă. Am auzit un strigăt de hienă.

CAPITOLUL 43

Ultima urmă a navei a fost o pată de ulei strălucind pe suprafața apei.

Eram sigur că nu eram singur. Era de neconceput ca *Tsimtsum* să se scufunde fără să se întrebe nimeni unde este. Chiar acum, în Tokyo, Panama City, Madras, Honolulu, chiar și în Winnipeg, becuri roșii de avertizare se aprindeau, sonerii sunau, ochii se măreau de oroare, gurile se căscau: „Doamne! S-a scufundat *Tsimtsum*! Iar mâinile se întindeau spre telefoane. Alte luminițe roșii se aprindeau și mai multe sonerii sunau. Piloții alergau către avioane, cu șireturile de la pantofi încă desfăcute, în mare grabă. Căpitanii de vase învârtteau roțile de comandă până la amețală. Chiar și submarinele coteau pe sub apă ca să ajute la eforturile de salvare. Aveam să fim salvați în curând. O navă avea să apară la orizont. S-ar fi găsit o armă pentru a omorî hiena și a scuti zebra de suferințe. Poate că Suc de Portocale ar fi fost salvată. Eu aş urca la bord unde mi-aş întâlni familia. Ei fuseseră salvați de o altă barcă. Trebuia doar să supraviețuiesc câteva ore, până la venirea navei salvatoare.

M-am întins spre plasă. Am rulat-o și am aruncat-o în mijlocul prelatei ca să fie ca o barieră, chiar dacă era mică. Suc de Portocale era aproape cataleptică. Știam că era pe moarte din cauza șocului. Hiena mă îngrijora. O auzeam nechezând. Mă agățam de speranța că o zebra rănită și un urangutan aveau s-o țină la distanță de mine, cel puțin pentru un timp.

Mă uitam cu un ochi spre orizont, iar cu celălalt urmăream mișcarea din barcă. În afară de nechezatul hienei, nu se auzea nimic, doar niște zgârieturi de gheare pe scândura bărcii, câteva mormăieli și strigăte scurte. Nu părea să aibă loc nici o luptă importantă.

Pe la jumătatea dimineții, hiena a reapărut. Înainte de asta, nechezatul i s-a transformat în țipăt. A sărit peste zebra, la pupa, unde scaunele bărcii se uneau pentru a forma un triunghi. Era o

poziție destul de expusă, distanța de la bancă la copastie fiind foarte mică. Animalul s-a uitat peste bord. Imaginea unei mari cantități de apă mișcătoare nu părea să fie prea atrăgătoare, pentru că imediat și-a întors capul și s-a întors în barcă, în spatele zebrei. Era un spațiu îngust; între spatele zebrei și flancurile rezervoarelor de salvare care erau de jur împrejurul bărcii, nu prea era loc pentru o hienă. S-a plimbat un timp, înainte de a se sui din nou pe pupa și de a sări peste zebra până în mijlocul bărcii, ca să dispară apoi sub prelată. Toată această scenă a durat mai puțin de zece secunde. Hiena s-a apropiat până la aproape cinci metri de mine. Singura mea reacție a fost să înlemnesc de frică. Zebra, spre deosebire de mine, și-a dat capul pe spate și a lătrat.

Speram ca hiena să rămână sub prelată. Am fost dezamăgit. Aproape imediat a sărit peste zebra și din nou s-a cățarat la pupa. Apoi s-a învârtit în cerc de câteva ori, ezitând. Mă întrebam ce avea să facă mai departe. Răspunsul a venit foarte repede: și-a lăsat capul în jos și a început să dea târcoale zebrei, transformând băncile din jur într-o pistă de alergare. A făcut un tur, două, trei, patru, cinci, și așa mai departe, fără oprire, până le-am pierdut numărul. Și la fiecare tur scotea un yip, yip, yip ascuțit. Reacția mea a fost, din nou, lentă. M-a cuprins frica și n-am făcut nimic decât să privesc. Animalul alerga, și nu era mic; era un mascul adult de șaizeci de kilograme. Zgomotul labelor pe scânduri zguduia barca, iar ghearele țacăneau pe scânduri. De fiecare dată când venea de la pupa, mă crispam. Ți se făcea părul măciucă să o vezi fugind spre tine. În mod sigur, Suc de Portocale, oriunde era, nu ar fi un obstacol. Iar prelata rulată și plasa din mijloc erau mijloace de apărare jalnice. Cu un efort minim, hiena ar fi putut să mă atace. Nu eram în planurile ei încă; de fiecare dată când venea către bancă, îi vedeam corpul mișcându-se pe lângă marginea prelatei. Dar în această stare, comportamentul hienei era impredictibil și putea să mă atace fără avertisment.

După un număr de ture, s-a oprit scurt pe banca de la pupa și s-a tupilat, uitându-se în jos, pe sub prelată. Și-a ridicat ochii și s-a uitat la mine. Era aproape privirea tipică a hienei – fără expresie și directă – dacă n-ar fi fost tensiunea, care îi făcea ochii să strălucească, ca și cum ar fi avut febră. M-am pregătit să mor. Dar nu a fost să fie. A început să alerge în cercuri din nou.

Când un animal decide să facă ceva, poate să continue ore în șir. Toată dimineața, hiena a fugit în cercuri făcând yip, yip, yip, yip. Din când în când, se oprea pe banca de la pupa, dar altfel

toate turele semănau, fără variații de mișcare, viteză, volum al sunetului, direcție. Țipătul era ascuțit și supărător. Devenise atât de plictisitor și obositor încât mi-am întors capul în cele din urmă, încercând să supraveghez scena cu coada ochiului. Chiar și zebra, care la început sforăia de fiecare dată când hiena trecea pe lângă ea, picase într-o stare de letargie.

Totuși, de câte ori trecea pe lângă pupa, îmi sărea inima. Și, oricât aș fi vrut să mă concentrez asupra orizontului, nu puteam să-mi iau ochii de la acest animal maniac.

Nu am nimic împotriva nici unui animal, dar e evident că înfățișarea hienei n-o ajută deloc. E iremediabil urâtă. Gâtul gros și umerii înalți care coboară brusc spre spate arată ca un rebut de girafă, iar blana aspră, mițoasă pare să fi fost făcută din petice dispartate, resturi de material. Culoarea este un amestec de bronz, negru, galben, gri, iar petele nu au eleganța celor de leopard; arată mai degrabă ca simptomele unei boli de piele, o formă virulentă de scabie. Capul e mare și prea masiv, cu o frunte înaltă, ca a unui urs, dar cu un început de calviție, și cu niște urechi caraghioase ca de șoarece, mari și rotunde, când nu sunt rupte în luptă. Gura e întotdeauna deschisă și gâfâitoare. Nările sunt prea mari. Nu dă niciodată din coada pipernicită. Merge clătânându-se. Toate părțile puse împreună arată ca un câine pe care nimeni nu și l-ar dori ca animal de companie.

Dar n-am uitat cuvintele tatei. Hienele nu sunt niște mănătoare lașe de cadavre. Dacă National Geographic le-a descris așa, era pentru că le filmase doar ziua. Ziua hienelor începe când apare luna, iar ele se dovedesc a fi vânători sângeroși. Hienele atacă în haite orice animal care poate fi doborât; uneori îl sfâșie înainte ca acesta să se oprească din fugă. Atacă zebre, antilope *gnu* și bivoli de apă, și nu doar pe cei infirmi sau bătrâni. Sunt atacatori rezistenți, se ridică după lovituri de copite și coarne și nu cedează din lipsă de voință. Și sunt deștepte; orice poate fi îndepărtat de mamă este bun. Puiul de *gnu* fătat de zece minute este o delicatesă, dar hienele mănâncă și pui de lei sau de rinocer. Sunt insistenți, iar răbdarea le este răsplătită. În cincisprezece minute, dintr-o zebra nu mai rămâne decât craniul, care poate fi târât și mâncat de pui, în tihna vizuinii. Nimic nu se pierde; chiar și iarba pe care a curs sângele e mâncată. Dacă au noroc, se ghițuiesc de nu se mai pot mișca. După ce au digerat prada, tușesc și elimină cocoloașe de blană, pe care le curăță de tot ce poate fi mâncat. În timpul mesei pot avea loc și scene de canibalism accidental; încercând să muște din zebra, apucă din

greșeală o ureche sau o nară a unui membru al clanului, fără intenție. Nu se simt dezgustate de gest. Plăcerea e prea mare.

De fapt, gusturile hienelor sunt atât de nediscriminatorii încât aproape că atrag admirația. O hienă va bea din apa în care urinează. Urina e folosită și în alte scopuri; pe vreme caldă și uscată, urinează pe pământ și apoi formează o băltoacă de noroi cu labele, băltoacă în care se bălăcesc. Mănâncă excrementele erbivorelor cu icnete de plăcere. Se pune întrebarea, fără răspuns, ce nu mănâncă hienele. Își mănâncă semenii (restul celor ale căror nasuri și urechi le-au mâncat ca aperitive) după ce mor, după o perioadă de aversiune care durează o zi. Atacă mașini – farurile, eșapamentul, oglinzile retrovizoare. Nu le stau în cale sucurile gastrice, iar fălcile, au o putere formidabilă.

Acesta era animalul care-mi dădea târcoale. Un animal care-mi îngheța inima.

Lucrurile au luat sfârșit într-un fel tipic hienelor. S-a oprit la pupa și a început să mârâie pe tonuri joase, întrerupte de accese de gâfâit. M-am îndepărtat pe vâslă până ce doar vârfurile picioarelor mai atingeau barca. Animalul se îneca și tușea. Deodată, a vomitat. Un jet a ajuns în spatele zebrei. Hiena s-a aplecat peste ceea ce produsese și a rămas acolo, tremurând și nechezând, explorând locul. Nu s-a mișcat de acolo toată ziua. Uneori, zebra scotea zgomote, dar în majoritatea timpului zăcea în liniște, fără speranță.

CAPITOLUL 44

Soarele a urcat pe cer, a ajuns la zenit, apoi a început să coboare. Mi-am petrecut toată ziua cocoțat pe vâslă, mișcându-mă doar cât să mă echilibrez. Toată ființa mea era orientată spre orizontul de unde avea să-mi vină salvarea. Era o stare de plictiseală tensionată. Acele prime ore sunt asociate în mintea mea cu un sunet, nu unul pe care l-ați ghici, nu lătratul hienei sau foșnetul valurilor, ci bâzâitul muștelor. Erau muște în barcă. Au apărut și au zburat cum zboară muștele, în orbite leneșe până nu se apropiau una de alta, când se uneau într-o spirală ce se deplasa cu viteză amețitoare și un bâzâit asurzitor. Unele aveau curaj să se aventureze unde eram eu. Se învârteau pe lângă mine, cu zgomot de aeroplan. Nu știu dacă erau din barcă sau veniseră cu animalele, mai precis cu hiena. Oricare ar fi fost originea lor, n-au stat mult; toate au dispărut în două zile. Hiena, din spatele

zebrei, s-a repezit la ele și a mâncat câteva. Altele au fost probabil purtate de vânt în mare. Altele poate că au murit de bătrânețe.

Cu cât se apropia seara, cu atât îngrijorarea mea creștea. Totul mă înspăimânta. Noaptea era greu să fii văzut de o navă. Noaptea hiena putea deveni activă, iar Suc de Portocale de asemenea.

Căzuse întunericul. Nu era lună. Norii ascundeau stelele. Contururile lucrurilor erau greu de distins. Totul dispăruse, marea, barca, propriul meu corp. Marea era liniștită și nu bătea vântul. Păream că plutesc într-un întuneric pur, abstract. Îmi țineam ochii fixați pe locul în care credeam că e orizontul, în timp ce urechile îmi erau ciulite la orice semn din partea animalelor. Nu-mi puteam imagina că voi supraviețui nopții.

Cândva, peste noapte, hiena a început să mârâie, iar zebra să latre și să schelălăie, și am auzit zgomote de lovituri. Am început să tremur de frică și – de ce să vă ascund – m-am scăpat pe mine. Dar aceste sunete veneau din partea cealaltă a bărcii. N-am simțit nici o mișcare. Animalul din iad părea să stea departe de mine. Din apropiere, am auzit expirații șuierătoare, mormăieli, gemete și sunete făcute de o gură umedă. Ideea că Suc de Portocale se mișca era prea mult pentru nervii mei, deci am evitat să mă gândesc la asta. Mai erau și alte sunete, care veneau de sub mine, din apă, mișcări bruște și plescăituri care dispăreau într-o clipă. Și acolo se dădea bătălia pentru viață.

A trecut noaptea, minut după minut greu.

CAPITOLUL 45

Era frig. Era o observație neutră, ca și cum nu m-ar fi interesat. Au venit zorile. S-a întâmplat repede, totuși în grade imperceptibile. Un colț al cerului a început să-și schimbe culoarea. Aerul a început să se umple de lumină. Marea cea calmă s-a deschis lângă mine, ca o carte. Totuși, părea noapte. Deodată, a fost zi.

Nu s-a făcut cald decât când soarele, ca o portocală aprinsă electric, a apărut la orizont, dar n-a trebuit să aștept atât de mult ca să-l simt. Cu primele raze de lumină, a renăscut în mine speranța. Pe măsură ce lucrurile prindeau contur și culoare, încrederea creștea, până când a fost ca un cântec în inima mea. O, ce bine era să te încălzești la focul ei! Lucrurile aveau să se aranjeze. Ce fusese mai rău trecuse. Supraviețuisem nopții. Azi aveam să fii salvat. Înșiruirea acestor gânduri era ea însăși o sursă de speranță. Speranța se hrănea din speranță. Când orizon-

tul a devenit o linie clară, tăioasă, l-am scanat cu înfrigurare. Ziua era luminoasă și vizibilitatea era perfectă. Mi-am imaginat că Ravi avea să mă necăjească în semn de dragoste.

– Ce-i asta? ar zice el. Ți găsești o barcă mare și o umpli cu animale? Crezi că ești Noe, sau ce?

Tata ar fi nebărbierit și nepieptănat. Mama s-ar uita la cer și m-ar lua în brațe. Am inventat zeci de scene în care îmi imaginam dulcea reîntâlnire. Orizontul n-avea decât să se curbeze într-un sens, buzele mele aveau să se curbeze în celălalt sens, într-un zâmbet.

Oricât de ciudat ar părea, a trecut ceva timp până m-am uitat ce s-a petrecut în barcă. Hiena atacase zebra. Gura îi era roșie și încă mesteca. Instinctiv, am căutat să văd rana. Am rămas cu gura deschisă de oroare.

Piciorul rupt al zebrei nu mai era. Hiena i-l retezase și-l târâse la pupa, în spatele zebrei. O bucată flască de piele acoperea ciotul. Încă mai curgea sânge. Victima suporta cu stoicism suferința, fără nici un protest. Un scrâșnet de dinți constant era singurul semn de suferință. Am fost șocat, și m-am înfuriat. Am urât hiena cu intensitate. M-am gândit să fac cumva s-o omor. Dar n-am făcut nimic. Și indignarea a fost scurtă. Trebuie să fiu cinstit. Nu-mi permiteam să simt milă pe termen lung. Când viața îți este amenințată, empatia este înlocuită de o puternică dorință de supraviețuire. Era trist că suferea atât, și, pentru că era un animal puternic, avea să mai îndure încă, dar nu puteam să fac nimic. Mi-a fost milă și apoi am trecut mai departe. Nu sunt mândru de asta. Îmi pare rău ca am fost atât de insensibil. N-am uitat nici acum suferința prin care a trecut zebra. O pomenesc în toate rugăciunile mele.

Suc de Portocale nu se vedea nicăieri. Mi-am întors ochii din nou spre orizont.

În acea după-amiază, vântul a început să bată mai tare și am observat ceva la barcă: în ciuda greutății, plutea ușor pe apă, probabil pentru că ducea mai puțin decât capacitatea ei. Aveam mult loc liber, distanța între copastie și apă; trebuia ca marea să fie foarte agitată ca să ne răsturnăm. Dar mai însemna și că era posibil să ajungem pe lățimea valurilor. Dacă valurile erau mici, rezultatul era o mișcare neîncetată ca un pumn care lovea barca; dacă erau mari, barca se rostogolea obosită și se apleca de pe-o parte pe alta. Această mișcare smucită și fără sfârșit îmi făcea greață.

Poate că o să mă simt mai bine într-o altă poziție. M-am lăsat să alunec pe vâslă și m-am întors la prova. M-am așezat privind

valurile, cu barca în stânga mea. Eram mai aproape de hienă, dar nu se mișca. Tocmai când încercam să respir adânc și să-mi stăpânesc greața, am văzut-o pe Suc de Portocale. Mi-o imaginam departe, lângă pupa, sub prelată, cât mai departe de hienă. Nu era așa. Era pe banca de pe margine, chiar sub marginea pistei acoperite a hienei. Și-a ridicat capul un pic, așa că am putut s-o văd.

M-a cuprins curiozitatea. A trebuit s-o văd mai bine. În ciuda tangajului bărcii, m-am așezat în genunchi. Hiena s-a uitat la mine, dar nu s-a mișcat. Am văzut-o pe Suc de Portocale. Era un pic aplecată și se ținea de copastie cu ambele mâini, iar capul și-l ținea între brațe. Avea gura deschisă, iar limba îi atârna. Gâfâia vizibil. În ciuda tragediei care mă lovise și în ciuda faptului că nu mă simțeam bine, am lăsat să-mi scape un hohot de râs. Totul se reducea la un singur cuvânt: *rău de mare*. Imaginea unei noi specii mi-a apărut în minte: urangutanul verde de mare. M-am întors la poziția inițială. Biata de ea arăta atât de umană în suferința ei! Este deosebit de caraghios să citești trăsături umane în animale, mai ales la maimuțe. Acestea sunt cele mai clare oglinzi pe care le avem în lumea animală. De aceea sunt atât de populare în grădinile zoologice. Am râs din nou. Mi-am dus mâinile la piept, surprins de felul în care mă simțeam. O, Doamne! Acest râs era ca un vulcan de fericire care erupea în mine. Nu numai că Suc de Portocale mă înveselise, ci îmi și luase orice urmă de rău de mare. Mă simțeam bine acum.

Am revenit la scrutarea orizontului, cu speranța întinerită.

Pe lângă faptul că îi era foarte rău, mai era ceva ciudat la Suc de Portocale: nu era rănită. Și era cu spatele la hienă, ca și cum ar fi simțit că poate s-o ignore. Ecosistemul de pe această barcă era uimitor. Cum nu există condiții naturale în care să se întâlnească o hienă și un urangutan, pentru că nu există hiene în Borneo și nici urangutani în Africa, nu se știe cum se împacă. Dar mi se pare improbabil, dacă nu chiar incredibil, ca aceste două animale, un cățărar și un carnivor, aduse împreună, să nu-și acorde atenție unul altuia. Cu siguranță, urangutanul era privit de hienă ca o posibilă pradă, chiar dacă una ciudată, una de care și-ar fi adus aminte mai târziu, când producea minunatele biluțe de blană, mai gustoasă decât o țevă de eșapament. Și, cu siguranță, urangutanul considera hiena un prădător, motiv pentru care trebuia să fie vigilentă. Dar natura e întotdeauna plină de surprize. Dacă o capră poate conviețui cu un rinocer, de ce n-ar putea un urangutan să locuiască împreună cu o hienă? Acest caz ar fi făcut vâlvă la grădina zoologică. Ar trebuit pus

un semn. Deja îl văd: „Dragi vizitatori. Nu vă temeți pentru urangutani. Ei sunt în copaci pentru că acolo locuiesc, nu pentru că le e frică de hienele pătate. Întoarceți-vă la ora mesei sau la apus, când li se face sete, și-i veți vedea coborând din copaci și mergând pe sol, fără să fie atacați de hiene“.

În după-amiaza aceea am văzut primul specimen din specia de broaște țestoase care aveau să se numere printre prietenii mei cei mai dragi și cei mai de încredere. Din mare, se auzeau sunete care semănau cu niște lovituri sau zgârieturi. Câteva secunde mai târziu, atât de aproape de barcă încât aș fi putut să o ating cu mâna, a apărut o broască țestoasă, cu aripioarele care loveau apa leneș și capul care se ridica din apă. Arăta ciudat într-un fel urât, cu o carapace aspră, galben-marou, lungă de un metru și pătată cu petece de alge, o față neagră și verde cu un cioc ascuțit, fără buze, cu două găuri în loc de nări și cu ochi negri care mă priveau insistent. Privirea părea încrezută și dură, ca a unui bătrân cârcotaș. Cel mai ciudat lucru era că era acolo. Arăta atât de străină de locurile acelea, prin comparație cu peștii supli și alunecoși. Totuși, ea era în elementul ei; eu eram cel în plus. A plutit pe lângă barcă vreo câteva minute.

I-am spus:

– Du-te la un vas și spune-le că sunt aici. Du-te, du-te!

S-a întors și a dispărut, cu aripioarele din spate împingând apa cu mișcări alternative.

CAPITOLUL 46

Norii care se adunau unde ar fi trebuit să apară vasele și apropierea serii mă făceau să-mi pierd zâmbetul. Este inutil să vă spun că acea noapte a fost cea mai neagră din viața mea. Am atâtea nopți rele din care să aleg, încât n-am făcut o ierarhizare. Totuși, a doua noapte pe mare îmi rămâne în amintire ca una de suferințe cumplite, diferită de noaptea de dinainte, plină de o anxietate înghețată, prin faptul că suferința a fost de natură spirituală, și diferită de cele ce aveau să vină, prin faptul că încă aveam puterea să apreciez ceea ce simțeam. Și acea noapte groaznică a fost precedată de o seară groaznică.

Am observat prezența unor rechini în jurul bărcii. Soarele începea să dispară. Era o explozie liniștită de portocaliu și roșu, o simfonie cromatică, o pânză colorată de proporții supranaturale, un adevărat asfințit de Pacific, risipit numai pentru mine. Erau

rechini albaștri – iuți, prădători cu botul ascuțit și cu dinți criminali care apăreau din gurile larg deschise. Aveau circa doi metri lungime, unul era chiar mai mare. I-am privit cu neliniște. Cel mai mare din ei a venit spre barcă, ca și cum ar fi vrut să atace, cu aripioara dorsală afară din apă, dar s-a scufundat chiar înainte de a ajunge la noi și a trecut pe dedesubt cu o alunecare înfricoșătoare. S-a întors, dar nu s-a mai apropiat atât de mult, și apoi a dispărut. Ceilalți rechini ne-au făcut o vizită mai lungă, venind și plecând la diverse adâncimi, unii vizibili și la o zvârlitură de băț, alții mai în adânc. Mai erau și alți pești, mici și mari, colorați, diferiți ca formă. Le-aș fi dat mai mare atenție dacă n-ar fi fost un alt eveniment: apăruse Suc de Portocale.

S-a întors și și-a pus un braț pe prelată, cu o mișcare asemănătoare celui ce se relaxează pe spătarul scaunului. Dar ea nu era într-o asemenea dispoziție. Cu o expresie profund tristă, care jelea, a început să se uite împrejur, întorcându-și încet capul dintr-o parte în cealaltă. Deodată, n-a mai fost amuzant. Născuse la zoo doi urangutani, doi masculi de cinci și opt ani, care erau mândria ei. Cu siguranță, pe ei îi căuta, imitând fără intenție sentimentele mele din ultimele treizeci și șase de ore. M-a văzut, dar n-a zis nimic. Eram doar un alt animal care pierduse totul și era sortit să moară. Buna mea dispoziție s-a topit.

Apoi, cu un strigăt, hiena a înnebunit. Nu se mișcase toată ziua din cotlonul ei. Și-a pus etichete din față pe burta zebrei, a apucat o bucată de piele și atras. O fâșie s-a desprins ca o hârtie care se jupoaie de pe un cadou, cu margini clare, dar în liniște, așa cum se sfâșie pielea, opunând o mai mare rezistență. Sângele a țâșnit imediat, ca un râu. Zebra a prins viață ca să se apere. A împins cu picioarele din față și și-a dat capul pe spate, într-o încercare de a se repezi la hienă. Dar aceasta era prea departe. A mișcat din singurul picior din spate care-i mai rămăsese, ceea ce m-a făcut să-mi dau seama că ăsta era zgomotul pe care-l auzisem noaptea trecută: bocănitul copitei pe marginea bărcii. Încercările zebrei de a scăpa au înfuriat-o și mai tare pe hienă, care a început să urle și să muște. A făcut o gaură în burta zebrei. Când n-a mai fost mulțumită cu poziția din spatele zebrei, s-a suit pe ea. A început să tragă de intestine și alte organe interne. Nu făcea lucrurile în ordine. Mușca aici, înghițea acolo, părând copleșită de abundență. După ce a devorat jumătate de ficat, a început să tragă de stomacul alburiu, ca un balon. Dar era grea și, din cauză că șoldurile erau mai sus decât burta, iar sângele era alunecos, a început să patineze pe victimă. Și-a băgat capul și umerii înăun-

tru, până la genunchii picioarelor din față. A încercat să iasă, dar n-a reușit. În cele din urmă, s-a așezat în acea poziție, jumătate înăuntru, jumătate afară. Mânca zebra dinăuntru.

Aceasta protesta din ce în ce mai stins. A început să-i curgă sânge din nări. O dată sau de două ori și-a ridicat capul spre cer, ca și cum ar fi implorat milă – grozăvia momentului a fost exprimată perfect.

Suc de Portocale n-a asistat indiferentă la scenă. Cu picioarele sale incredibil de scurte și cu torsul masiv, părea ca un frigider pe roți strâmbe. Dar cu brațele în aer, era impresionantă. Deschiderea lor era mai mare decât înălțimea – o mână era întinsă peste apă, iar cealaltă se întindea până la capătul celălalt al bărcii. Și-a întors buzele, arătându-și caninii enormi, și a început să *ragă*. Era un răget adânc, puternic, furios, uimitor pentru un animal care era la fel de tăcut ca o girafă. Hiena a tresărit, ca și mine. S-a chircit și s-a retras. Dar nu pentru mult timp. După ce s-a uitat lung la Suc de Portocale, părul de pe gât și umerii i s-a zbârlit și coada i s-a ridicat. S-a urcat din nou pe zebra muribundă. De acolo, cu sângele picurându-i din gură, i-a răspuns lui Suc de Portocale, cu un răget mai puternic. Cele două animale erau la un metru depărtare unul de celălalt, cu maxilarele larg deschise. Își puseseră toată energia în răget și corpul le tremura de efort. Puteam să-i văd gâtulejul hienei. Aerul de Pacific, care până acum un minut era plin de șoaptele mării, o melodie pe care aș fi considerat-o liniștitoare dacă n-ar fi fost circumstanțele, s-a umplut de acest zgomot îngrozitor, ca furia unei băătăii, cu pocnetul armelor, bubuitul tunurilor și explozia bombelor. Hiena urla ascuțit, urangutanul urla în tonuri mai joase, iar între cele două erau țipetele zebrei neajutorate. Mă săturasem. Eram la capătul răbdării. Am început să tremur necontrolat. Eram convins că hiena o va ataca pe Suc de Portocale. Nu mi-am putut imagina că lucrurile se pot înrăutăți, dar m-am înșelat. Sângele zebrei ajunsese și în apa mării. La câteva secunde, am simțit că barca era lovită în mod repetat. Apa a început să mișune de rechini. Căutau sursa sângelui, hrana. Cozile loveau apa, ieșind la suprafață, capetele se agitau. Loviturile se repetau. Nu-mi era teamă că or să ne răstoarne – credeam că rechinii aveau să străpungă fundul bărcii și că o să ne scufundăm.

Cu fiecare lovitură, animalele săreau alarmate, dar nu puteau fi distrase de la activitatea lor principală, aceea de a urla unul la altul. Eram sigur că meciul de sunete avea să se transforme într-un atac fizic. Dar totul s-a oprit brusc după doar câteva secunde. Suc

de Portocale, cu plescăituri și gâfâieli, s-a întors și a plecat, iar hiena și-a lăsat capul în jos și s-a întors în spatele zebrei măcelărite. Rechinii, care nu găsiseră nimic, au încetat atacul asupra bărcii și în cele din urmă au plecat. S-a lăsat liniștea în sfârșit.

Un miros pestilențial pătrunzător, o combinație de putreziciune și excremente, plutea în aer. Era sânge peste tot, sânge care se coagula, formând o crustă. Doar o singură muscă bâzâia, sunându-mi ca un clopot de alarmă pentru nebunia care avea să urmeze. Nu apăruse nici o navă la orizont în ziua aceea, iar ziua se apropia de sfârșit. Când soarele a coborât, nu numai ziua și biata zebra au murit, ci și familia mea. O dată cu acel al doilea apus, neîncrederea a făcut loc durerii și suferinței. Erau morți; nu mai puteam să neg acest lucru. Ce greu e să recunoști acest lucru în adâncul ființei tale! A pierde un frate înseamnă să pierzi pe cineva care te-a însoțit din copilărie, cineva care avea să-ți aducă o cumnată, nepoți și nepoate, cineva care să dea noi ramuri arborelui tău genealogic. A pierde un tată înseamnă să pierzi pe cineva al cărui ajutor îl cauți, care te susține precum un trunchi susține ramurile. A pierde o mamă, ei bine, e ca și cum ai pierde soarele de deasupra capului. E ca și cum ai pierde – scuzați-mă. Dar n-o să continuu. M-am întins pe prelată și am plâns și am jelit toată noaptea, cu fața în mâini. Hiena și-a petrecut o mare parte din noapte mâncând.

CAPITOLUL 47

S-a luminat de ziuă, o dimineată umedă, cu un cer acoperit, cu un vânt cald și o pătură deasă de nori cenușii care arătau ca niște fâșii de bumbac murdare. Marea nu se schimbase. Barca se ridica și cobora, cu o mișcare regulată.

Zebra era încă în viață. Nu-mi venea să cred. Avea o gaură de șaizeci de centimetri în burtă, o fistulă ca un vulcan în erupție, organele pe jumătate mâncate și vomate strălucind în lumină continuau să pulseze de viață, chiar dacă aceasta se stingea încet. Mișca doar dintr-un picior din spate și clipea. Acestea erau singurele semne de viață. Eram îngrozit. Nu credeam că un animal poate să îndure asemenea suferințe și să continue să trăiască.

Hiena era încordată. Nu se liniștea, deși se făcuse ziuă. Poate că era rezultatul faptului că mâncase prea mult; stomacul îi era dilatat. Suc de Portocale era și ea prost dispusă și, prin urmare, periculoasă. Se foia și-și arăta dinții.

Am stat nemișcat, chircit la prora. Eram slăbit fizic și psihic. Mi-era frică să nu cad în apă dacă încercam să-mi găsesc echilibrul.

Zebra a murit pe la prânz. Era roșie și sticloasă și devenise indiferentă la asalturile ocazionale ale hienei.

Violențele au izbucnit după-amiază. Tensiunea atinsese un nivel insuportabil. Hiena schelălăia. Suc de Portocale mârâia și plescăia din buze. Deodată, sunetele lor conjugate au atins limita. Hiena a sărit peste zebra și a atacat urangutanul.

Cred că am povestit despre amenințarea pe care o constituia hiena. Nu i-am dat nici cea mai mică șansă lui Suc de Portocale. Am subestimat-o. I-am subestimat curajul.

A pocnit fiara în cap. Era ceva șocant. Mi-a topit inima de dragoste, admirație și teamă. Am menționat faptul că fusese animal de companie și că stăpânul ei indonezian scăpase de ea fără remușcări? Povestea ei era cea a fiecărui animal de companie nepotrivit. E cam așa: animalul e cumpărat când e mic și simpatic. Le oferă stăpânilor distracție. Apoi crește și mănâncă din ce în ce mai mult. Se dovedește greu de suportat în casă. Într-o zi, servitoarea vrea să-i schimbe așternutul și face o mișcare greșită, sau copilul familiei îi fură în joacă o bucățică din mâncarea pe care o ține în mână. Reacția animalului e disproporționată, își arată dinții, iar familia e înfricoșată. A doua zi, animalul e luat în mașină și dus în junglă. Toată lumea crede că e un loc minunat. Mașina ajunge la o poiană. Se dau jos și explorează împrejurimile. Deodată, jeepul pornește în goană și animalul îi vede dispărând pe toți cei care i-a cunoscut și iubit. A fost părăsit. Animalul nu înțelege. Nu se întorc. Cade seara. Devine deprimat și renunță la viață. Moare de foame în câteva zile. Sau e atacat de câini.

Suc de Portocale ar fi putut să fie unul dintre aceste animale uitate, dar a ajuns la grădina din Pondicherry. A rămas liniștită și blândă toată viața. Îmi aduc aminte, când eram copil, de brațele ei care mă cuprindeau, de degetele ei, lungi cât toată mâna mea, căutându-mi prin păr. Era o femelă care își exersa abilitățile materne. După ce s-a maturizat, am privit-o de la distanță. Credeam că o cunosc atât de bine încât să pot să-i anticipez orice mișcare. Credeam că-i știu nu numai obiceiurile, ci și limitele. Acest spectacol de ferocitate, de curaj sălbatic, m-a făcut să-mi dau seama că mă înșelasem. Toată viața mea, cunoscusem doar o parte din ea.

O lovise pe hienă în cap. Fusese o lovitură năucitoare. Capul animalului s-a lovit de bancă, scoțând un zgomot teribil; lovitura

a doborât-o; credeam că i se spărsese capul sau falca. Dar hiena s-a ridicat într-o secundă, cu părul la fel de zbârlit ca al meu, dar mai puțin ostilă. S-a retras. Am exultat. Suc de Portocale mi-a încălzit inima.

N-a durat, însă.

O femelă de urangutan nu poate ține piept unei hiene masculine. Asta-i adevărul empiric. S-o știe toți zoologii. Dacă ar fi fost mascul, dacă ar fi fost atât de mare cum era în inima mea, situația ar fi fost diferită. Deși bine hrănită și puternică, pentru că fusese crescută la zoo, nu depășea cincizeci de kilograme. Femelele sunt cât jumătate dintr-un mascul. Dar nu e numai o problemă de greutate și forță, ci și de atitudine și pricepere. Ce știe un mâncător de fructe despre vânătoare? Unde să învețe de unde să muște, cât de tare, cât de mult? Chiar dacă un urangutan e înalt, chiar dacă are brațe lungi și puternice, chiar dacă are canini mari, nu știe cum să le folosească și, deci, nu-i folosesc prea mult. Hiena, doar cu fălcile, poate să învingă maimuța pentru că știe ce vrea și cum s-o obține.

Hiena a revenit. A sărit pe bancă și a prins-o pe Suc de Portocale de încheietură înainte ca aceasta să poată să lovească. Suc de Portocale a lovit-o în cap cu cealaltă mână, dar lovitura a făcut-o doar să mârâie cu răutate. Maimuța s-a repezit să muște, dar hiena a fost mai iute. Vai, apărarea ei nu avea precizie și coerență. Iar frica o făcea și mai vulnerabilă. Hiena a dat drumul mâinii și i-a sărit la gât.

Mut de durere și groază, am văzut cum urangutanul lovea hiena în zadar și-i smulgea părul, în timp ce gâtlejul îi era sfâșiat. Spre sfârșit, mi-a adus aminte de oameni: ochii ei exprimau frica într-un fel atât de uman, ca și scâncetele ei de durere. A încercat să se cațere pe prelată. Hiena a scuturat-o violent. A căzut pe fundul bărcii, cu hiena peste ea. Am auzit zgomote, dar n-am mai văzut nimic.

Eu urmam. Era clar. M-am ridicat cu dificultate. De-abia puteam vedea din cauza lacrimilor. Nu mai plângeam pentru familia mea pierdută sau pentru că aveam să mor. Eram prea amorțit ca să mă mai gândesc la asta. Plângeam pentru că eram extenuat și era timpul să mă odihnesc.

Am înaintat pe prelată. Deși întinsă la capătul bărcii, făcea o adâncitură în mijloc. Am făcut câțiva pași, cu un efort supraomenesc. Și trebuia să trec de plasa strânsă și de prelata rulată. Și toate astea într-o barcă în continuă mișcare. În situația în care eram, era o misiune aproape imposibilă. Când am pus

picioarul pe banca din mijloc, duritatea ei mi-a dat o senzație de siguranță, ca și cum aş fi păşit pe pământ. Mi-am pus ambele picioare pe bancă. Mă simţeam ameţit, dar, cum avea să vină momentul capital al vieţii mele, această ameţeală se adăuga sentimentului de teamă. Mi-am ridicat braţele la nivelul pieptului – singurele arme împotriva hienei. S-a uitat la mine. Gura îi era roşie. Urangutanul zăcea lângă ea, lângă zebra moartă. Braţele îi erau depărtate, iar picioarele scurte erau strânse şi aşezate pe-o parte. Arăta ca un Isus al maimuţelor pe Cruce. Cu excepţia capului. Nu mai avea cap. Rana de la gât încă sângera. Era o privelişte insuportabilă pentru ochi şi groaznică pentru spirit. Chiar înainte de a mă năpusti asupra hienei, ca să mă adun înainte de marea bătălie, m-am uitat în jos. Între picioarele mele, sub bancă, am zărit capul lui Richard Parker. Era gigantic. Mi se părea la fel de mare ca planeta Jupiter. Labele erau la fel de mari ca Enciclopedia Britannica.

M-am dus înapoi la prova şi m-am prăbuşit.

Mi-am petrecut noaptea într-un fel de delir. Mă gândeam că dormisem şi visasem un tigru.

CAPITOLUL 48

Îl numisem Richard Parker dintr-o eroare clericală. O panteră teroriza districtul Khulna din Bagladesh, lângă Sundarbans. Recent, atacase o fetiţă. Tot ce mai rămăsese din ea era o mână cu un model de henna pe palmă şi câteva brăţări din plastic. Era a şaptea persoană ucisă în două luni. Şi animalul devenea din ce în ce mai îndrăzneţ. Victima anterioară fusese un bărbat pe care îl devorase în plină zi. Bestia îl târâse în pădure, unde îi mâncase o parte din cap, carnea de pe un picior şi organele interne. Cadavrul a fost găsit într-un copac. Sătenii au stat de pază în noaptea aceea, sperând să surprindă pantera şi s-o ucidă, dar aceasta n-a apărut. Departamentul Pădurilor angajase un vânător profesionist. El ridicase o platformă într-un copac de lângă râu, unde avuseseră loc două dintre atacuri. Legaseră o capră pe malul râului. Vânătorul a aşteptat mai multe nopţi. Credea că pantera era un mascul bătrân, cu dinţii tociţi, incapabil de a prinde altceva în afară de un om. Dar, într-o seară şi-a făcut apariţia un tigru suplu. O femelă urmată de un pui. Capra a behăit. În mod ciudat, puiul, care părea să aibă vreo trei luni, nu i-a dat nici o atenţie. S-a repezit la marginea apei şi a început să bea însetat. Mama l-a

urmat. Dintre foame și sete, setea e mai imperativă. Numai după ce și-a potolit setea s-a îndreptat spre capră. Vânătorul avea două puști: una cu gloanțe adevărate, cealaltă cu săgeți tranchilizante. Acest animal nu era cel care mâncase oamenii, dar era atât de aproape de sat încât era un pericol pentru locuitori, în special pentru că avea pui. A luat pușca tranchilizantă. A tras chiar când animalul se pregătea să doboare capra. Tigru! Tigru! s-a dat înapoi, a mârâit și a fugit. Dar tranchilizantul nu te adoarme ușor; e ca și cum ai bea o sticlă de băutură tare dintr-o dată. Orice mișcare a animalului îi grăbește efectul. Vânătorul și-a chemat ajutoarele prin radio. L-au găsit pe tigrul la aproape 270 metri de râu. Era încă inconștient. Picioarele din spate se înmuieră, iar cele din față se legănau. Când a venit omul, a încercat să fugă, dar n-a reușit. S-a întors către el, ridicând o labă ca și cum ar fi vrut să atace. Însă și-a pierdut echilibrul. S-a prăbușit, iar grădina de la Pondicherry s-a ales cu încă doi tigri. L-au găsit pe pui în tufișuri, mieunând de frică. Vânătorul, al cărui nume era Richard Parker, l-a luat cu mâinile goale și, amintindu-și cum se repezise la apă, l-a numit Setosul. Dar funcționarul care lucra la expediție la Gara Howrath era cam cherchelit. Toate actele pe care le-am primit împreună cu puiul specificau foarte clar că numele lui era Richard Parker, că pe vânător îl chema Setostul și că numele de familie era Fără. Tata s-a distrat de încurcătură, și Richard Parker i-a rămas numele tigrului.

Nu știu dacă Setosul Fără a prins pantera vreodată.

CAPITOLUL 49

Dimineața, nu puteam să mă mișc. Eram ținut de slăbiciune și zăceam pe prelată. Chiar și să mă gândesc era extenuant. Am încercat să judec. În cele din urmă, precum o caravană de cămile care traversau un deșert, au început să apară gândurile.

Ziua era la fel ca precedenta, caldă, cu un cer acoperit, cu nori joși, cu un vânt ușor. Țăsta era un gând. Barca se legăna. Țăsta era al doilea.

M-am gândit la supraviețuire pentru prima dată. Nu mai băusem, nu mai mâncasem și nu mai dormisem de trei zile. Faptul că identificasem cauza slăbiciunii mi-a dat un pic de putere.

Richard Parker era încă la bord. De fapt, era chiar sub mine. E incredibil cum un asemenea lucru are nevoie de consimțământ pentru a fi adevărat, dar doar după ce am deliberat mult, luând în

considerație mai multe întrebări și puncte de vedere, am tras concluzia că nu era un vis sau o iluzie, sau imaginație, sau o amintire plasată prost, ci un lucru palpabil, real pe care îl văzusem într-o stare de slăbiciune și agitație. Adevărul avea să iasă la iveală atunci când mă voi simți destul de bine pentru a investiga.

Cum de nu observasem timp de trei zile existența unui tigru bengalez de 200 kilograme într-o barcă de opt metri lungime era o întrebare pe care aveam s-o clarific mai târziu, când aveam mai multă energie. Dibăcia îl făcuse pe Richard Parker să fie cel mai mare pasager clandestin, vorbind din punct de vedere al proporțiilor, din istoria navigației. De la vârful nasului la vârful cozii, era cam cât o treime din lungimea bărcii.

Ați putea să credeți că mi-am pierdut orice speranță în acel moment. Așa e. Ca drept rezultat, m-am cățarat și m-am simțit mult mai bine. Vedem asta în sport, nu-i așa? La tenis, rivalul începe tare, dar pe parcurs își pierde încrederea. Campionul pare că își adjudecă jocul. Dar, în setul final, când rivalul nu mai are nimic de pierdut, se relaxează și devine îndrăzneț. Atunci începe să joace ca un diavol, iar campionul trebuie să muncească din greu ca să câștige acele ultime puncte. Așa s-a întâmplat și cu mine. Să faci față unei hiene părea posibil, acum când priveam în urmă, prin comparație cu tigrul. Cu un tigru la bord, eram ca și mort. Și pentru că stabilisem asta, de ce nu m-aș fi ocupat de gâtlejul care mi se uscaseră de sete?

Cred că asta mi-a salvat viața în dimineața aceea, faptul că muream de sete. Acum, că-mi apăruse cuvântul în minte, nu mai puteam să mă gândesc la altceva, ca și cum însăși cuvântul era sărat. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi era mai sete. Auzisem că dorința de aer depășește nevoia de apă. Dar aș spune că doar pentru câteva momente. După câteva minute, mori, și disconfortul asfixiei trece. Setea e mult mai chinuitoare. Isus a murit pe cruce de asfixie, dar nu s-a plâns decât de sete. Dacă Dumnezeu a suportat setea cu dificultate, imaginați-vă efectul acesteia asupra unui muritor. Era de ajuns pentru a mă face să înnebunesc. N-am cunoscut niciodată un iad mai cumplit decât acel gust de putrefacție, acea presiune insuportabilă în fundul gâtului, acea senzație că sângele mi se transforma într-un sirop gros care curgea greu. Prin comparație, un tigru nu însemna nimic.

Așa că am îndepărtat orice gând despre Richard Parker și am plecat să caut apă proaspătă.

Cumpăna din mintea mea s-a cufundat adânc și a țâșnit apă când mi-am adus aminte că eram pe o barcă de salvare care avea

mai mult ca sigur rezerve. Propoziția a părut rezonabilă. Ce căpitan n-ar reuși cea mai elementară manevră: aceea de a oferi siguranță echipajului său? Ce negustor nu s-ar fi gândit să facă niște bani sub pretextul salvării unor vieți? Stabilisem. Era apă la bord. Numai că trebuia s-o gălesc.

Ceea ce însemna că trebuia să mă mișc.

Am reușit să ajung până la mijlocul bărcii, la marginea prelatei. De-abia mă târam. Am simțit că urcam un vulcan și că aveam să mă uit peste marginea lui într-un cazan de lavă portocalie. Am rămas la pământ. Am ridicat capul cu grijă. Și nu prea mult. Nu l-am văzut pe Richard Parker. Vedeam hiena, totuși. Era în spatele a ceea ce mai rămăsese din zebură. Se uita la mine.

Nu mai îmi era frică de ea. Nu era decât la trei metri depărtare, dar inima nu-mi mai sărea din piept. Era din cauza prezenței lui Richard Parker. Să-ți fie frică de acest câine ridicol când era un tigru pe aproape, era ca și cum mi-ar fi fost frică de o așchie când împrejur cădeau copacii. M-am enervat pe ea. „Creatură urâtă și murdară“, am murmurat. Singurul motiv pentru care nu mă ridicam s-o arunc peste bord era din cauza lipsei de forță, nu pentru că nu aveam curaj.

A simțit hiena oare că-i eram superioară? Oare și-a spus: „Super-alfa mă urmărește – mai bine nu mă mișc“. Nu știu. Oricum, nu s-a mișcat. De fapt, după cum a lăsat capul în jos, părea că voia să se ascundă de mine. Dar n-avea rost să se ascundă. Avea să-și ia plata în curând.

Richard Parker a explicat comportamentul ciudat al animalelor. Acum era clar de ce hiena se mărginise la un spațiu restrâns în spatele zebrei și de ce așteptase atât de mult până s-o omoare. De frica de animalul mai puternic și frica de a se atinge de hrana acestuia. Pacea temporară, tensionată, dintre Suc de Portocale și hienă, se datora fără îndoială aceluiași motiv: în fața unui prădător superior, toți eram pradă, iar modul normal de a vâna era afectat. Se pare că prezența unui tigru mă salvase de hienă – desigur, un exemplu tipic de săritură din lac în puț.

Dar animalul nu se comporta ca un prădător, și din această cauză hiena își luase nasul la purtare. Pasivitatea lui Richard Parker din toate aceste zile avea nevoie de explicație. Nu există decât două motive: sedarea și răul de mare. Unele dintre animale fuseseră sedate de Tata ca să li se reducă stresul. Era posibil ca el să fi fost sedat chiar înainte de a se scufunda vaporul? Sau șocul scufundării – zgomotele, căderea în mare, teribila luptă cu valurile pentru a ajunge la barca de salvare – mărise efectul seda-

tivului? Iar răul de mare își făcuse efectul după aceea? Acestea erau singurele explicații plauzibile pe care puteam să le produc.

Mi-am pierdut interesul pentru această problemă. Mă interesa numai apa.

Am preluat conducerea bărcii.

CAPITOLUL 50

Avea exact un metru adâncime, doi metri și jumătate lățime și opt metri lungime. Știu pentru că era scris pe una dintre bănci cu litere negre. Spunea, de asemenea, că barca de salvare era construită să ducă maximum treizeci și doi de oameni. N-ar fi fost vesel să o împarți cu atâția oameni? Dar noi nu eram decât trei și era o aglomerație îngrozitoare. Barca era simetrică, capetele fiind rotunde și imposibil de deosebit. Semnul pentru pupa era un pilon fix, o prelungire a chilei, în timp ce prova avea o proră care mi se părea cea mai boantă și mai tristă din istoria construcției de nave. Carena de aluminiu era ornamentată cu nituri și vopsită în alb.

Ăsta era exteriorul bărcii. Interiorul nu era la fel de spațios pe cât te-ai fi așteptat, din cauza băncilor și a rezervoarelor de provizii. Băncile de pe margine se întindeau pe toată lungimea bărcii, unind prova de pupa pentru a forma bănci triunghiulare. Băncile erau suprafețele care acopereau rezervoarele de provizii. Băncile de pe margine aveau cam un metru lățime, iar băncile de la capăt aveau cincizeci de centimetri lățime. Spațiul liber din barcă era de șase metri lungime și un metru și jumătate lățime. Astfel, Richard Parker avea un teritoriu de treizeci de metri pătrați. Pe lățimea bărcii erau trei bănci în formă de cruce, inclusiv cea ruptă de zebură. Fiecare avea un metru lățime și erau la un metru de fundul bărcii, locul pe care îl avea Richard Parker pentru a se mișca, dacă ar fi stat sub bancă. Sub prelată, mai avea vreo cincizeci de centimetri, distanța între copastie, care susținea prelata, și bănci, deci cam un metru, destul pentru a-i permite să stea în picioare. Fundul bărcii, făcut din scânduri înguste de lemn tratat, era plat, iar marginile verticale ale rezervoarelor de provizii erau într-un unghi drept cu acesta. Deci barca era rotundă la exterior, dar dreptunghiulară la interior.

Se pare că portocaliul este culoarea supraviețuirii pentru că întregul interior al bărcii, prelata, vestele de salvare, colacul,

vâslele și orice alt obiect care conta, era portocaliu. Chiar și fluierul de plastic erau portocalii.

Cuvintele *Tsimtsum* și *Panama* erau scrise pe ambele părți ale probei, cu litere romane mari, negre.

Prelata era făcută din pânză tare, impermeabilă. Fusesse derulată până la mijlocul bărcii. Deci o bancă în formă de cruce era acoperită, forma bârlogului lui Richard Parker; a doua era în spațiul liber; a treia era ruptă sub zebra moartă.

Erau șase cârlige de vâslă, cârlige în formă de U în copastie ca să țină vâsla fixă, și cinci vâsle, deoarece pierdusem una când am vrut să-l îndepărtăm pe Richard Parker. Trei vâsle erau pe o bancă de pe margine, una era pe cealaltă, iar alta era cea care mă salvase. Mă îndoiam că erau folositoare ca mijloc de propulsie. Barca nu era una de curse. Era o construcție solidă, proiectată pentru a pluti, nu pentru a naviga, deși cred că, dacă am fi fost treizeci și doi de vâslași, am fi putut să înaintăm.

N-am prins toate aceste detalii – și multe altele – imediat. Le-am observat cu timpul și din necesitate. Eram într-o situație imposibilă, cu un viitor negru în față, când un lucru mic, un detaliu, se transforma și-mi apărea în minte într-o nouă lumină. Nu mai era acel lucru de dinainte, ci era cel mai important lucru din lume, lucrul care avea să-mi salveze viața. Și asta se întâmpla mereu. Ce adevărat este că necesitatea este mama invenției, ce adevărat.

CAPITOLUL 51

Dar prima dată când m-am uitat la barcă, n-am văzut detaliul pe care mi-l doream. Suprafața pupei și a băncilor de pe margine era neîntreruptă, ca și marginile rezervoarelor de provizii. Po-deaua era plată; nu te puteai ascunde nicăieri. Era sigur: nu exista nici un ascunziș, nici o cutie, nici un container. Numai suprafețe netede, portocalii.

Estimarea mea despre căpitani și negustori se clătina. Speranța mea de supraviețuire se diminua. Îmi rămânea doar setea.

Și dacă proviziile erau la prova, sub prelată? M-am întors și m-am târât înapoi. Mă simțeam ca o șopârlă scorjită. M-am dus la prelată. Era perfect întinsă. Dacă o derulam, aș fi putut să am acces la proviziile care probabil erau sub ea. Dar asta însemna să pătrund în bârlogul lui Richard Parker.

Nu era nici un dubiu. Setea mă împingea. Am dat la o parte vâsla de sub prelată. Mi-am pus colacul în jurul mijlocului. Am pus vâsla pe prova. M-am aplecat peste copastie și am scos frânghia din cârligele ce țineau prelata fixată. Era foarte dificil. Dar după primul cârlig, al doilea și al treilea au fost mai ușor de mișcat. Am făcut același lucru la celălalt capăt al pupei. Tensiunea din prelată s-a micșorat. Stăteam pe ea, cu picioarele îndreptate către pupa.

Am derulat prelata un pic. Imediat, am fost răsplătit. Prova era la fel ca pupa. Avea bănci de colț și pe ele, la câțiva centimetri de pupa, ceva metalic strălucea ca un diamant. Era închizătoarea unui capac. Inima a început să-mi bată repede. Am continuat să dau prelata deoparte. M-am uitat pe sub ea. Capacul era ca un triunghi rotunjit, de un metru lățime și șaizeci de centimetri adâncime. În acel moment, am văzut o masă portocalie. Mi-am tras capul înapoi. Dar pata nu se mișca și nu arăta a tigru. M-am uitat din nou. Nu era un tigru. Era un colac. Erau câțiva colaci în fundul bârlogului lui Richard Parker.

M-a trecut un fior. Printre colaci, parțial, ca printre niște frunze, l-am zărit pe Richard Perker, fără nici un dubiu. L-am văzut coapsele și spatele. Roșcat, dungat și pur și simplu enorm. Stătea pe burtă, cu fața la pupa. Stătea nemișcat, cu excepția respirației care îi mișca pieptul. Am fost șocat cât de aproape era. Era la un metru sub mine. Dacă mă întindeam, putem să-l ciupesc de spate. Iar între noi nu era nimic altceva decât o prelată.

– Doamne, ai grijă de mine! Nici o rugă nu era mai pasionată și, în același timp, mai blândă. Stăteam nemișcat. Trebuia să beau apă. Am coborât mâna și am desfăcut închizătoarea de metal. Am tras de capac. Am dat peste un fel de compartiment.

Tocmai am menționat noțiunea de detalii salvatoare. Capacul era prins în balamale la câțiva centimetri de banca de la prova – ceea ce însemna că, atunci când s-a deschis capacul, acesta a blocat ca o barieră spațiul prin care Richard Parker se putea strecura spre mine după ce ar fi trecut de colacii de salvare. Am deschis capacul până când a căzut peste vâslă și marginea prelatei. Am înaintat la prova, cu un picior pe marginea zăvorului deschis și cu celălalt pe capac. Dacă Richard Parker decidea să mă atace de dedesubt, ar fi trebuit să împingă capacul. Acest lucru m-ar anunța și m-ar ajuta să cad în apă ajutându-mă de colac. Dacă venea pe cealaltă parte, cățărându-se pe prelată, puteam să-l văd din timp și să mă arunc în apă. M-am uitat împrejur. Nu era nici un rechin.

M-am uitat în jos. Am crezut că o să leșin de bucurie. Capacul deschis îmi revela alte lucruri. O, ce plăcere să vezi un lucru făcut de mâna omului! Acest moment de revelație materială mi-a adus un surplus de plăcere – un amestec de speranță, surpriză, îndoială, fior, recunoștință – neegalat de nici un Crăciun, o zi de naștere, o nuntă, un *Diwali*, o ocazie de a dăru. Eram nebun de fericire.

Ochii mi-au căzut peste ceea ce căutam. Fie că este într-o cisternă sau într-o cutie, apa nu se poate confunda. În această barcă, vinul vieții era servit în cutii galbene care se puteau ține în mână foarte ușor. Pe ele era scris *Apă de Băut* cu litere negre. Firma era *HP Foods Ltd.*, iar conținutul era *500 ml*. Erau grămezi de cutii, prea multe să poată fi numărate dintr-o privire.

Cu o mână tremurândă, m-am aplecat și am luat una. Era rece și grea. Aerul dinăuntru bolborosea și scotea un sunet, un *glub glub glub*. Aveam să scap de setea cumplită. Pulsul mi s-a accelerat la acest gând. Trebuia doar să deschid cutia.

M-am oprit. Cum să fac asta?

Aveam o cutie din metal – cu siguranță aveam și un desfăcător. M-am uitat în rezervor. Erau multe lucruri. Am început să caut. Mi-am pierdut răbdarea. Trebuia să beau acum – sau aveam să mor. Nu găseam instrumentul dorit. Dar n-aveam timp de disperare. Trebuia să acționez. Oare puteam s-o deschid cu unghiile? Am încercat. N-am reușit. Cu dinții? Nu merita să încerc. M-am uitat peste copastie. Cârligele de la prelată. Scurte, boante, solide. Am ingenuncheat pe bancă și m-am aplecat. Ținând cutia cu amândouă mâinile, am lovit-o de cârlig. Am făcut o adâncitură. Am încercat încă o dată. O altă adâncitură aproape de cealaltă. Din lovitură în lovitură, am reușit. A apărut o perlă de apă. Am lins-o. Am întors cutia și am lovit-o în partea cealaltă casă fac o altă gaură. Munceam ca un nebun. Am făcut o gaură mai mare. M-am așezat din nou pe copastie. Am ridicat-o, am deschis gura și am înclinat cutia.

Sentimentele mele pot fi imaginate, dar nu descrise. Apa cristalină mi-a uns gâtul lacom, pură, delicioasă, gâlgâitoare. Un fel de viață lichidă. Am scurs ultima picătură din cupa galbenă, lipindu-mi buzele de gaură pentru a primi și senzația de umezeală. Am făcut „Ahhhhh!“, am aruncat cutia peste bord și am luat alta. Am deschis-o la fel ca și pe prima și i-am băut conținutul la fel de repede. Cutia a aterizat tot peste bord și am deschis alta. Care a sfârșit tot în ocean. Am luat alta. Am băut patru cutii, doi litri din cel mai succulent nectar, înainte de a mă opri.

Poate credeți că atâta apă băută deodată, după mai multe zile de sete, avea să-mi facă rău. Prostii! Nu m-am simțit mai bine în toată viața mea. Puneți mâna pe fruntea mea! Transpirasem, o transpirație proaspătă, curată, răcoritoare. Totul în ființa mea, până la ultimul por, exprima fericirea.

Am avut un sentiment de bunăstare. Gura mi-a devenit umedă și moale. Am uitat de fundul gâtului. Pielea mi s-a relaxat. Închieturile mi se mișcau mai ușor. Inima a început să-mi bată veselă, iar sângele a început să-mi circule prin vine ca mașinile mirilor care vin de la o nuntă, răsunând pe asfalt. Mușchii și-au recăpătat puterea și suplețea. Mintea mi-a devenit mai clară. Într-adevăr, înviasem din morți. Era minunat, minunat. Să te îmbeți cu alcool e dizgrațios, să te îmbeți cu apă este ceva nobil și extatic. M-am scăldat în abundență și în fericire pentru câteva minute.

Simțeam un gol. Mi-am atins pânțele. Era o cavitate scobită. Ar fi mers ceva mâncare acum. O *massala dosai* cu *chutney* de nuci de cocos – hmmm! Sau mai bine: oothappam! HMMMM! O! Mi-am dus mâinile la gură – IDLI! Simplul gând îmi provoca durere în spatele maxilarelor și un potop de salivă în gură. Mâna dreaptă a început să mă mănânce. S-a întins și aproape că a ajuns la grămăjoarele de orez din imaginația mea. S-a cufundat în carnea lor fierbinte... A format o minge plină de sos...A dus-o la gură.... Am mestecat...Era minunat de dureros!

Am căutat mâncare. Am găsit cutii de Rații de Urgență Standard de la Șapte Oceane, din exotical Bergen, Norvegia. Micul dejun care trebuia să acopere toate celelalte mese pe care le sărisem a venit într-un pachet de jumătate de kilogram, dens, solid, împachetat în vid în plastic de culoarea argintului, cu instrucțiuni în douăsprezece limbi. În engleză spunea că rația era de optsprezece biscuiți fortificați din grâu, *grăsime animală* și glucoză și că nu trebuiau mâncăți mai mult de șase pe zi. Păcat de grăsime, dar, date fiind circumstanțele, vegetarianul din mine avea să se țină de nas și să îndure.

Pe capătul pachetului scria *Deschideți aici* și o săgeată neagră arăta spre o margine de plastic. Marginea s-a rupt sub degetele mele. Au ieșit la iveală două batoane învelite în hârtie ceruită. Am desfăcut unul. S-a rupt în două. Doi biscuiți aproape pătrați, deschiși la culoare și parfumați. Am mușcat dintr-unul. Doamne, cine ar fi crezut? N-am bănuț niciodată. A fost un secret pe care mi l-au ascuns: bucătăria norvegiană e cea mai bună din lume! Acești biscuiți sunt uimitori de buni. Erau savuroși și delicați pentru cerul gurii, nici prea dulci, nici prea sărați. Se

rupeau cu un sunet plăcut. Amestecați cu saliva, formau o pastă care era o încântare pentru limbă și gură. Și când am înghițit, stomacul meu a spus doar atât: Aleluia!

Tot pachetul a dispărut în câteva minute, iar hârtia a zburat peste bord. M-am gândit să deschid un altul, dar m-am gândit mai bine. Nu e rău să te abții. De fapt, cu jumătate de kilogram de mâncare în stomac, mă simțeam destul de greoi.

Am decis să aflu ce se afla în cufărul plin de comori din fața mea. Era mare, mai mare decât deschiderea superioară. Spațiul se întindea până la fundul bărcii și până la băncile de pe margine. Mi-am coborât picioarele în deschizătură și m-am așezat pe margine, cu spatele sprijinit de prova. Am numărat cutiile de Șapte Oceane. Mâncasem unul; mai erau treizeci și unu. Potrivit instrucțiunilor, fiecare cutie de 500 de grame trebuia să țină trei zile pentru fiecare supraviețuitor. Asta însemna că aveam provizii pentru $31 \times 3 = 93$ zile! Instrucțiunile le mai sugerau supraviețuitorilor să se limiteze la un litru de apă pe zi. Am numărat cutiile. Erau 124. Fiecare avea o jumătate de litru. Deci aveam provizii de apă pentru 124 de zile. Niciodată nu mi-a adus matematica un asemenea zâmbet pe buze.

Ce altceva aveam? Am băgat mâna în cufăr și am scos, unul după altul, o mulțime de obiecte minunate. Fiecare mă liniștea. Aveam o asemenea nevoie de companie, încât faptul că acele obiecte se făcuseră cu atenție îmi dădea senzația că acea atenție era direcționată către mine. Am murmurat: „Mulțumesc! Mulțumesc! Mulțumesc!“

CAPITOLUL 52

După o investigație atentă, am făcut o listă completă:

- 192 tablete de medicamente contra răului de mare
- 124 cutii de apă proaspătă, fiecare de 500 mililitri, deci 62 litri cu totul
- 32 pungi pentru vomă
- 31 cutii de rații de urgență, de 500 de grame fiecare, deci 15,5 kilograme cu totul
- 16 păături de lână
- 12 dispozitive de distilat apă
- 10 veste, fiecare cu un fluier atașat
- 6 fiole de morfină

- 6 rachete luminoase manuale
- 5 vâsle plutitoare
- 4 rachete luminoase
- 3 pungi transparente de plastic, rezistente, fiecare cu o capacitate de 50 litri
 - 3 deschizătoare
 - 3 carafe gradate pentru băut
 - 2 cutii de chibrituri impermeabile
 - 2 pistoale de semnalizare portocalii plutitoare
 - 2 găleți de plastic mijlocii
 - 2 pahare de plastic portocaliu plutitoare
 - 2 containere de plastic multi-funcționale etanșe
 - 2 bureți galbeni dreptunghiulari
 - 2 frânghii sintetice plutitoare, fiecare de 50 metri lungime
 - 2 frânghii sintetice neplutitoare, de cel puțin 30 metri fiecare
 - 2 truse de pescuit cu cârlige, undițe și plutitoare
 - 2 cângi cu cârlige ascuțite din ghimpi
 - 2 ancore
 - 2 securi
 - 2 recipiente pentru apă de ploaie
 - 2 pixuri cu pastă neagră
 - 1 năvod de cargou de nylon
 - 1 geamandură solidă cu un diametru interior de 40 centimetri și unul exterior de 80 centimetri, cu o frânghie atașată
 - 1 cuțit mare de vânătoare cu mâner solid, vârf ascuțit, și lamă tăioasă pe o parte și zimțată pe alta; printr-un fir lung de un inel din cufăr
 - 1 set de cusut cu ace drepte și îndoite și ață albă tare
 - 1 set de prim-ajutor într-o cutie de plastic
 - 1 oglindă de semnalizare
 - 1 pachet de țigări chinezești cu filtru
 - 1 tabletă de ciocolată neagră
 - 1 manual de supraviețuire
 - 1 busolă
 - 1 caiet cu 98 pagini liniate
 - 1 băiat cu un set complet de haine, cu excepția unui pantof pierdut
 - 1 hienă pătată
 - 1 tigru bengalez

- 1 colac
- 1 ocean
- 1 Dumnezeu

Am mâncat un sfert din tableta de ciocolată. Am examinat unul dintre recipientele pentru apa de ploaie. Era un dispozitiv care arăta ca o umbrelă întoarsă, cu o pungă de colectare și un tub de cauciuc conectat la ea. Mi-am încrucișat brațele pe colacul din jurul mijlocului, mi-am lăsat capul în jos și am adormit.

CAPITOLUL 53

Am dormit toată dimineața. M-au trezit grijile. Acea maree de hrană, apă și celelalte care îmi treceau prin corpul slăbit, aducându-mi o nouă perspectivă asupra vieții, mi-a adus puterea de a vedea cât de disperată era situația mea. M-am trezit la realitatea lui Richard Parker. Era un tigru în barcă. Nu-mi venea să cred, dar știam că asta era. Și că trebuia să mă salvez.

M-am gândit să sar peste bord și să mă îndepărtez înot, dar corpul meu a refuzat să se miște. Eram la sute sau poate la mii de kilometri de uscat. N-aș fi putut să înot o asemenea distanță, nici măcar cu un colac de salvare. Ce aș fi mâncat? Ce aș fi băut? Cum m-aș fi apărat de rechini? Cum m-aș fi încălzit? Cum aș ști în ce parte să înot? Nu era nici o îndoială: era moarte curată să părăsesc barca. Dar dacă rămâneam? Ar veni la mine, tip-tit, ca o pisică. Înainte să-mi dau seama, m-ar apuca de ceafă și m-ar sfâșia cu colții. Nici n-aș avea timp să strig. Sângele mi s-ar scurge în liniște, netulburat de cuvinte. Sau m-ar ucide cu o labă, rupându-mi gâtul.

– O să mor, am bolborosit hohotind, cu buze tremurânde.

A ști că o să mori în curând e îngrozitor, dar mai groaznic decât orice altceva e să știi că o să mori și să-ți dai seama de asta pentru că ai destul timp să te gândești la fericirea pe care ai avut-o și la cea pe care ai fi putut s-o ai. Vezi cu luciditate tot ce pierzi. Perspectiva îți dă o stare de tristețe pe care nici o mașină care te va lovi și nici o apă în care te îneci nu ți-o va da. Sentimentul este într-adevăr insuportabil. Cuvintele *Tată, Mamă, Ravi, India, Winnipeg* m-au lovit cu o putere înzecită.

Începusem să renunț. Aș fi renunțat – dacă n-aș fi auzit o voce interioară. Vocea spunea:

– Nu voi muri. Refuz. Am să supraviețuiesc coșmarului. Nu o să mă dau bătut, oricât de mult ar trebui să lupt. Am supraviețuit până acum, ca printr-un miracol. Acum, voi schimba miracolul în rutină. Fiecare zi va fi uimitoare. O să mă străduiesc din răsuputeri. Atâta vreme cât Dumnezeu e cu mine, nu voi muri. Amin.

Fața mea căpătase o expresie întunecată și hotărâtă. Spun asta cu modestie, dar am descoperit în acel moment că aveam o voință imensă de a trăi. Nu e nimic evident în experiența mea. Unii dintre noi renunță la viață cu un oftat resemnat. Alții se luptă un pic, apoi își pierd speranța. Alții – și eu mă număr printre aceștia – nu renunță niciodată. Continuăm să luptăm. Nu contează costurile, pierderile, improbabilitatea succesului. Luptăm până la sfârșit. Nu e o problemă de curaj. E ceva constituțional, imposibilitatea de a renunța. Poate că nu e decât o stupidă foame de viață.

Richard Parker a început să mârâie în chiar acel moment, ca și cum mă așteptase pe mine ca să devină un adversar demn de luat în seamă. Mi s-a strâns sufletul de frică.

„Repede, omule, repede“, am șuierat. Trebuia să-mi organizez supraviețuirea. Nu mai aveam nici o secundă de pierdut. Aveam nevoie de adăpost imediat. M-am gândit la prora pe care o construisem cu o vâslă. Dar acum prelată era derulată la prova; vâsla nu mai avea pe ce se sprijini. Și nu eram convins că acest loc mai era sigur, acum că Richard Parker se trezise. Putea să ajungă la mine și să mă înșface foarte ușor. Trebuia să găsesc altceva. Mintea îmi lucra repede.

Am construit o plută. Dacă vă amintiți, vâslele pluteau. Și aveam și vestele și geamandura, care era foarte rezistentă. Cu respirația tăiată, am închis compartimentul și am intrat sub prelată ca să iau vâslele rămase pe băncile de pe margine. Richard Parker a simțit. Îl vedeam printre veste. Reacționa la fiecare vâslă pe care o scoteam – vă dați seama că o făceam cu mare grijă. Dar nu s-a întors. Am scos trei vâsle. A patra era de-a curmezișul pe prelată. Am ridicat capacul compartimentului pentru a bloca deschizătura spre vizuina lui Richard Parker.

Aveam trei vâsle plutitoare. Le-am așezat pe prelată în jurul geamandurii. Era acum înconjurată de vâsle. Arăta ca un joc de Marocco, cu un rotund la mijloc pentru prima mutare.

Acum venea partea periculoasă. Avem nevoie de veste. Mârâitul lui Richard Parker se transformase într-un bubuit care făcea aerul să vibreze. Hiena a răspuns cu un scâncet, un vaiet ascuțit, șovăitor, un semn sigur că era ceva periculos în aer.

N-am avut de ales. A trebuit să acționez. Am pus capacul la loc. Vestele erau la îndemână. Unii erau chiar lângă Richard Parker. Hiena a scos un chiot.

M-am aplecat după o vestă. Îmi era dificil să ajung la ea pentru că îmi tremura mâna tare. Am scos-o. Richard Parker nu părea să reacționeze. Am scos alta. Și alta. Simțeam că o să leșin de frică. Respiram cu dificultate. Dacă era nevoie, mă puteam arunca peste bord cu aceste veste. Am scos-o pe ultima. Aveam patru acum.

Scoțând vâslele una câte una, le-am introdus prin mânecile vestelor de salvare, în așa fel încât să am câte o vestă la fiecare capăt al plutei. Le-am închis și le-am legat.

Am găsit una din frânghiile plutitoare în cufăr. Cu un cuțit am tăiat patru bucăți. Am legat vâslele între ele. Ce mult ar fii însemnat acum să știu să fac noduri! Am făcut zece noduri la fiecare colț și tot îmi era frică să nu se deprindă vâslele. Am lucrat febril, blestemându-mi prostia. Cu un tigrul la bord, așteptasem trei zile și trei nopți ca să mă salvez!

Am mai tăiat patru bucăți de frânghie și am legat geamandura de fiecare parte a pătratului. Am pus frânghia geamandurii în jurul vestelor, în jurul vâslelor, de jur-împrejurul plutei – ca o precauție suplimentară pentru ca pluta să nu se desfacă în bucăți.

Hiena începuse să urle foarte ascutit.

Mai aveam un singur lucru de făcut. „Doamne, dă-mi timp“, l-am implorat. Am luat restul de obiecte plutitoare. Era o gaură care mergea prin prova bărcii, lângă vârf. Am băgat frânghia prin ea și am legat-o. Acum nu mai aveam decât să leg frânghia de plută și puteam fi salvat.

Hiena a tăcut. Mi s-a oprit inima și apoi a luat-o la goană de trei ori mai repede. M-am întors.

– Isus, Mariam Mohamed și Vishnu!

Am văzut o priveliște care avea să mă urmărească tot restul zilelor. Richard Parker s-a ridicat și a ieșit. Nu era nici la cinci metri de mine. Ce mare era! Ne venise sfârșitul, hienei și mie. Am rămas pe loc, paralizat, hipnotizat de imaginea din fața mea. Experiența pe care o aveam deja în domeniul animalelor sălbatice obligate să stea împreună într-un spațiu limitat, acela al bărcii de salvare, mă făcea să mă aștept la proteste și mult zgomot atunci când se anunța vărsare de sânge. Dar totul s-a petrecut în liniște. Hiena a murit fără să se vaiete, iar Richard Parker a omorât-o în liniște. Felina de culoarea flăcării a ieșit de sub prelată și s-a îndreptat spre hienă. Hiena se sprijinea de banca de la pupa,

în spatele leșului zebrei, paralizată. Nu a opus rezistență. S-a lăsat în jos și a ridicat o labă într-un inutil gest de apărare. Fața ei exprima teroare. O labă imensă a lovit-o, iar colții i s-au înfipt în gât. Ochii i s-au dilatat. S-a auzit un pârâit și hienei i-a fost ruptă șira spinării. S-a zbatut. Ochii i s-au încețoșat. Totul se terminase.

Richard Parker i-a dat drumul și a mârâit. Părea un mârâit liniștit, personal, doar pe jumătate. Gâfâia, cu limba scoasă. Și-a lins labele. A mișcat din cap. A adulmecat hiena moartă. Și-a ridicat capul și a mirosit aerul. Și-a pus labele pe banca de la pupa și s-a ridicat. Stătea cu picioarele depărtate. Era evident că nu-i plăcea legănarea bărcii, deși nu se simțea prea tare. S-a uitat dincolo de copastie, spre larg. A mârâit gros, cu răutate. A mirosit aerul din nou. Și-a întors încet capul. S-a întors până a ajuns să se uite la mine.

Aș vrea să vă pot descrie ce s-a întâmplat mai departe, nu cum am văzut totul, ci cum am simțit. L-am văzut pe Richard Parker din unghiul din care arăta cel mai bine; din spate, pe jumătate ridicat, întors spre mine. Era ca o poză, o manifestare intenționată, chiar afectată, a artei imaginii. Și ce artă, ce putere! Prezența lui era copleșitoare, dar și grația lui vioaie era evidentă. Era incredibil de musculos, dar coapsele îi erau suple, iar blana lucioasă. Corpul îi era incredibil de frumos, portocaliu cu nuanțe de brun, brăzdat de dungi negre verticale care se asortau cu nuanța de alb pur de pe piept și cu cercurile negre de pe coadă. Avea capul mare și rotund, cu favoriți formidabili, un barbișon elegant și cele mai frumoase mustăți din lumea felinei, groase, lungi și albe. Urechile îi erau mici, expresive, ca niște arcade perfecte. Fața portocalie avea un nas roz. Smocuri ondulate, negre îi încadrau fața într-un model pregnant, dar subtil, atrăgând atenția asupra bazei nasului. Petele albe de deasupra ochilor, de pe obraji și din jurul gurii erau ca tușe finale demne de un dansator Kathakali. Rezultatul era o față care arăta ca aripile unui fluture, cu o expresie chinezească, ușor antică. Dar când ochii de chihlimbar ai lui Richard Parker i-au întâlnit pe ai mei, privirea lor era intensă, rece și nemișcată, nu prietenoasă, și reușea să fie neutră, deși era pe punctul de a izbucni cu furie. Urechile i se mișcau. Buza de sus i se ridica și cobora ritmic. Astfel, caninul care se vedea erau mai lung decât cel mai lung dintre degetele mele.

Mi s-a zbârlit tot părul, și m-am trezit tipând de groază.

Atunci a apărut șobolanul. Din neant, un șobolan brun, costeliv a apărut pe banca de pe margine, emoționat și gâfâind. Richard Parker a fost la fel de uimit ca și mine. Șobolanul a sărit

pe prelată și a început să fugă către mine. Șocat și surprins, au început să-mi tremure picioarele și aproape că am căzut în compartiment. În fața ochilor mei uimiți, șobolanul a sărit pe mine și mi s-a urcat pe cap, unde i-am simțit ghearele pe piele, ținându-se cu disperare.

Ochii lui Richard Parker l-au urmărit și s-au fixat în cele din urmă pe capul meu.

Trupul s-a întors după cap, și a coborât de pe bancă, calm. Puteam să-i văd creștetul, spatele și coada încovrigată. Urechile îi erau lăsate pe spate. Din trei pași a fost în mijlocul bărcii. Fără efort, s-a ridicat pe prelată cu labelle din față.

Era la mai puțin de trei metri depărtare. Capul, pieptul, labelle – totul era mare, mare! Dinții, un adevărat batalion. Voia să sară pe prelată. Aveam să mor.

Dar îl deranja moliciunea prelatei. A încercat-o cu labelle. S-a uitat îngrijorat – nu-i plăcea să riște. Și nu-i plăcea nici mișcarea bărcii. Pentru un moment, Richard Parker a ezitat.

Am apucat șobolanul și l-am aruncat. Încă îl văd cum a zburat prin aer – cu ghearele scoase și coada ridicată. Richard Parker a deschis gura și șobolanul a zburat direct în ea, ca o minge de baseball în mănuașă celui de la prindere. Coada păroasă a dispărut ca un fir de spaghetti în gura acestuia.

A părut satisfăcut de cadou. S-a dat jos și s-a întors sub prelată. Picioarele mele și-au recăpătat funcția. Am sărit în picioare și am ridicat capacul ca să blochez spațiul deschis dintre banca de la prora și prelată.

Am auzit cum adulmeca hiena și cum o târa. Barca s-a legănat mai tare din cauza mișcării trupului lui Richard Parker. Am auzit cum mânca. M-am uitat pe sub prelată. Era în mijlocul bărcii. Mânca hiena hulpav. Era ultima mea șansă. M-am întins și am luat și celelalte veste – șase cu totul – și ultima vâslă. Aveam să le folosesc la plută, ca s-o fac mai rezistentă. Pe când plecam, am simțit un miros. Nu era mirosul pătrunzător de urină de felină. Era vomă. Era o pată pe podeaua bărcii. Probabil provenea de la Richard Parker. Deci îi fusese cu adevărat rău.

Am legat frânghia de plută. Acum, barca și pluta erau legate. Apoi am adăugat o vestă la fiecare capăt al plutei, pe dedesubt. Altă vestă a îmbrăcat geamandura, jucând rolul unui scaun. Ultima vâslă a fost transformată într-un suport pentru picioare, la marginea plutei, la un metru de geamandură, pe care am legat-o de ultima vestă de salvare. Îmi tremurau mâinile pe când lucram, respiram greu și întretăiat. Am verificat și răsverificat nodurile.

M-am uitat la mare. Valurile erau mici, ușoare. Nu aveau spumă albă. Vântul era doar o adiere. M-am uitat în jos. Erău pești – mari, cu capete proeminente și aripioare dorsale lungi, numiți dorade, pești mici, lungi și supli, pe care nu-i cunoșteam, și pești și mai mici – și rechini.

Am îndepărtat pluta de barcă. Dacă nu plutea, dintr-un motiv sau altul, eram ca și mort. Dar s-a descurcat bine. De fapt, flotabilitatea vestelor de salvare era atât de mare încât a împins vâslele la suprafața apei. Dar inima mi s-a scufundat. Imediat ce pluta a atins apa, peștii s-au îndepărtat – în afara rechinilor. Aceștia din urmă au rămas. Trei sau patru. Unul s-a băgat sub plută. Richard Parker a început să mârâie.

M-am simțit ca un prizonier care era împins în mare de către pirați.

Am adus pluta atât de aproape de barcă cât mi-au permis vâslele. M-am aplecat și am apucat geamandura. Prin *crăpăturile* din podeaua plutei – mai degrabă crevase care se căscau – mă uitam în adâncurile mării. L-am auzit din nou pe Richard Parker. M-am lăsat pe burtă fără să mă mișc. Mă așteptam ca pluta să se răstoarne în orice moment. Sau ca un rechin să atace pluta, mușcând din vestele de salvare și din vâsle. Nu s-a întâmplat nimic însă. Pluta a continuat să plutească, cu vârfurile vâslelor înfigându-se în apă, dar nu s-a scufundat. Rechinii s-au apropiat, dar n-au atins-o.

Am avut senzația că cineva trăgea de plută. Pluta se învârtea. Am ridicat capul. Barca și pluta erau deja separate, cât de mult le permitea frânghia, vreo treizeci de metri. Frânghia era întinsă, deasupra apei. Era o priveliște descurajantă. Plecasem de pe barca de salvare ca să-mi salvez viața. Acum voiam să mă întorc. Pluta era mult prea șubredă. Un rechin care ar fi secționat frânghia, un nod care s-ar fi desfăcut sau un val care s-ar fi spart pe punte ar fi fost de-ajuns ca să însemne sfârșitul pentru mine. Prin comparație cu pluta, barca părea acum un rai al confortului și siguranței.

M-am întors prudent pe spate. M-am ridicat în picioare. Până acum, stabilitatea era bună. Reușeam să-mi mențin echilibrul. Dar era prea mică. Puteam doar să stau pe ea, nu mai mult. Această plută de jucărie putea fi potrivită pentru un eleșteu, nu pentru Pacific. Am prins frânghia și am tras. Cu cât mă apropiam mai tare de barcă, cu atât trăgeam mai încet. Când am ajuns aproape de barcă, l-am auzit pe Richard Parker. Încă mânca.

Am ezitat câteva minute.

Am rămas pe plută. Nu știam ce altceva puteam face. Aveam două opțiuni: să mă urc pe barcă, unde era un tigru, sau să plutesc deasupra rechinilor. Știam foarte bine ce periculos era Richard Parker. Rechinii, pe de altă parte, nu se dovediseră a fi periculoși. Am verificat nodurile care țineau pluta legată de barcă. Am slăbit frânghia până am fost la nouă metri de barcă, distanță la care mă simțeam în siguranță: nici prea aproape de Richard Parker, nici prea departe de barcă. Restul de frânghie, de vreo trei metri, am înfășurat-o de vâsla care servea drept suport pentru picioare. Era ușor de desfășurat în caz de nevoie.

Ziua era pe sfârșite. A început să plouă. Fusesse cald și înno-rat toată ziua. Acum, temperatura scăzuse, iar ploaia era rece și deasă. În jurul meu, stropii de ploaie cădeau în mare și pe plută cu un plescăit puternic. Am tras din nou de frânghie. Când am ajuns la prora, m-am ridicat în genunchi și m-am sprijinit. M-am ridicat în barcă și am tras cu ochiul peste copastie. Nu se vedea nici urmă de tigru.

M-am dus jos, spre compartiment. Am luat un recipient pentru apă, o pungă de plastic de cincizeci de litri, o pătură și manualul de supraviețuire. Am închis capacul cu zgomot. A fost fără intenție – am vrut doar să-mi protejiez bunurile de ploaie – dar capacul mi-a alunecat din mâini. Făcusem o greșeală gravă. Zgomotul atrăsese atenția lui Richard Parker. Era aplecat deasupra hienei. A întors imediat capul. A mârâit. Și-a scos ghearele. Vârful cozii a început să se miște spasmodic. M-am aruncat din nou pe plută, care mi se părea acum mai departe de barcă; probabil se îndepărtase din cauza curenților și a mării agitate, dar e posibil să mi se fi părut doar, din cauza sentimentului de teroare care pusese stăpânire pe mine. Am dat drumul frânghiei. M-am așteptat ca Richard Parker să sară din barcă, să zboare prin aer și să mă înșface. M-am uitat fix la barcă. Cu cât mă uitam la mult, cu atât mi se părea mai insuportabilă așteptarea.

N-a apărut.

Până când am deschis recipientul pentru apă, ca pe o umbră, deasupra capului, și mi-am băgat picioarele în punga de plastic, eram deja ud până la piele. Iar pătura mi se udase când am căzut înapoi pe plută. Totuși, m-am înfășurat în ea.

A venit noaptea. Împrejurimile au dispărut în întunericul negru ca smoala. Doar smuciturile plutei îmi spuneau că mai eram încă legat de barcă. Marea, la doar câțiva centimetri de mine, și totuși atât de departe, clătina pluta. Apa îmi atinge spatele, printre crăpăturile plutei, ca și cum ar fi avut degete.

A plouat toată noaptea. A fost îngrozitor. Era zgomot. Ploaia suna ca bătaia unei tobe pe dispozitivul de colectat apă; în jurul meu, şuieratul amintea de un cuib de şerpi. Palele de vânt schimbau direcţia ploii, aşa că unele părţi ale trupului meu, care se uscaseră între timp, erau din nou udate de şuvoiul neîncetat. Am schimbat poziţia dispozitivului care mă proteja, dar după câteva minute, vântul bătea deja din cealaltă parte. Am încercat să nu mă ud în întregime; am avut grijă să-mi fie cald în jurul pieptului, acolo unde păstram manualul de supravieţuire, dar umiditatea se răspândea cu o hotărâre perversă. Mi-am petrecut toată noaptea tremurând de frig. M-am temut că pluta o să se dezmembreze, că nodurile se vor desface, că mă va ataca un rechin. Am verificat tot timpul legăturile, ca un orb care citea în Braille.

Ploaia se întetea şi marea devenea din ce în ce mai agitată pe măsură ce se făcea noapte. Frânghia care mă lega de barcă se smucea cu mişcări bruşte şi dure, iar mişcarea plutei era din ce în ce mai pronunţată şi mai dezordonată. Continua să plutească, ridicându-se deasupra tuturor valurilor, dar eram înconjurat de apă la fiecare mişcare, ca atunci când un râu îşi iese din matcă. Apa mării era mai caldă decât ploaia, dar până dimineaţă eram ud flească pe toate părţile.

În cele din urmă, am băut. Nu mi-era sete, dar m-am forţat. Dispozitivul de reţinut ploaia arăta ca o umbrelă inversată, o umbrelă întoarsă pe dos de vânt. Ploaia era direcţionată către centrul ei, acolo unde era un orificiu. Acesta era legat printr-un tub de plastic de o pungă făcută din plastic gros, transparent. La început, apa avea gust de cauciuc, dar apoi apa de ploaie a clătit dispozitivul şi gustul s-a schimbat.

În timpul acelor ore întunecate, reci şi lungi, printre zgomoatele asurzitoare ale ploii şi şuieratul mării, gândul meu era tot la Richard Parker. Am urzit câteva planuri de a scăpa de el ca să rămân singur în barcă.

Planul 1: Împinge-l peste bord. La ce bun? Chiar dacă aş fi putut să arunc peste bord înspăimântătorul animal de 250 kilograme, tigrii sunt înotători neîntrecuţi. În Sundarbans erau recunoscuţi pentru că puteau să înoate opt kilometri pe o mare agitată. Dacă ar cădea peste bord, Richard Parker ar călca apa, s-ar căţăra înapoi şi m-ar face să plătesc pentru trădarea mea.

Planul 2: Omoară-l cu cele şase seringi de morfină. Dar n-aveam nici o idee ce efect ar avea asupra lui. Ar fi destul să-l

omoare? Și cum să fac să îi ajungă în sânge? Aș putea să mă gândesc să-l surprind în felul care fusese surprinsă mama lui când a fost capturată – dar cât de tare ar fi trebuit să-l surprind ca să-i fac șase injecții consecutive? Imposibil. Tot ce aș obține ar fi cel mult o lovitură de labă care m-ar decapita.

Planul 3: Atacă-l cu toate armele disponibile. Ridicol. Nu eram Tarzan. Eram o formă de viață firavă, slabă, vegetariană. În India, tigrii se vânează de pe elefanți, cu o carabină puternică. Ce puteam să fac eu? Să-i trag o rachetă de semnalizare în față? Să mă duc la el cu două securi și cu un cuțit în dinți? Să-l termin cu niște ace de cusut? Dacă aș reuși să-l creștez măcar, ar fi o mare realizare. În schimb, el m-ar face bucăți membru cu membru, organ cu organ. Pentru că nu e nimic mai periculos decât un animal rănit.

Planul 4: Strânge-l de gât. Aveam frânghie. Dacă aș sta la prova și aș trece frânghia pe la pupa și aș face un laț în jurul gâtului lui, aș putea să trag de frânghie în timp ce el ar trage să vină spre mine. Și astfel, în această mișcare, s-ar sufoca. Un plan deștept, sinucigaș.

Planul 5: Otrăvește-l, Dă-i foc, Electrocutează-l. Cum? Cu ce?

Planul 6: Poartă un război al nervilor. Tot ce aveam de făcut era să las legile nemiloase ale naturii să-și urmeze cursul și aveam să fiu salvat. Nu-mi cerea nici un efort să aștept să slăbească și să moară. Eu aveam rezerve pentru câteva luni. El ce avea? Doar câteva animale moarte care aveau să se strice în curând. Ce avea să mănânce după aceea? Și mai bine: de unde ar lua apă? Ar putea să supraviețuiască luni de zile fără mâncare, dar nici un animal, oricât de puternic, nu poate trăi fără apă pentru o perioadă lungă.

O rază de speranță licărea ușor, ca o lumânare în noapte. Aveam un plan și credeam că era bun. Trebuia doar să supraviețuiesc dacă voiam să-l pun în aplicare.

CAPITOLUL 55

Au venit zorile și lucrurile s-au înrăutățit. Pentru că acum, la lumină puteam vedea ce înainte doar simțisem, perdelele de ploaie care mă loveau de la înălțime și valurile care mă călcau în picioare unul după altul.

Orbit, tremurând și amorțit, cu o mână pe dispozitivul de colectat apa de ploaie și cu cealaltă pe plută, am continuat să aștept.

Mai târziu, brusc și în liniște, ploaia s-a oprit. Cerul s-a înșeninat, iar valurile au părut să dispară o dată cu norii. Schimbarea era rapidă și radicală. Eram într-un ocean diferit. În curând, soarele strălucea, iar oceanul era ca o epidermă netedă care reflecta lumina cu un milion de oglinzi.

Eram țeapăn, extenuat și mă durea tot corpul; de-abia dacă puteam să fiu recunoscător că eram în viață. Cuvintele „Planul 6, Planul 6, Planul 6“ îmi reveneau în minte ca o *mantra* și mă linișteau cumva, deși nu-mi aminteam ce însemnau. Începeam să mă încălzesc. Am închis „umbrela“. M-am înfășurat în pătură și m-am chircit pe o parte, în așa fel încât să nu ating apa. Am adormit. Nu știu cât am dormit. M-am trezit pe la jumătatea dimineții. Era foarte cald. Pătura aproape se uscase. Fusesse un somn scurt. M-am ridicat într-un cot.

În jurul meu, totul era plat, infinit, un albastru imens. Puteam vedea până departe, fără nici un obstacol. Imensitatea m-a lovit ca un pumn în stomac. Am căzut înapoi, copleșit. Pluta era o glumă. Era doar niște bețe și niște obiecte plutitoare legate de o frânghie. Apa năvălea prin toate crăpăturile. Adâncul ar fi amețit până și o pasăre. Am văzut barca. Era ca o coajă de nucă. Se ținea pe apă cum se țin degetele de marginea prăpastiei. Era doar o chestiune de timp până când gravitația avea s-o învingă, trăgând-o spre adâncuri.

Tovarășul meu de călătorie s-a ivit pe punte. S-a ridicat pe copastie și s-a uitat la mine. Apariția unui tigru e înfricoșătoare în orice împrejurare, dar aici era de-a dreptul paralizantă. Era un contrast puternic între blana lui portocalie și albul inert al bărcii. Mi s-au oprit toate simțurile, și așa foarte încercate. Deși era vast, Pacificul dintre noi părea un șanț cu apă îngust, fără ziduri și zăbrele.

„Planul 6, Planul 6, Planul 6“, auzeam în minte. Dar ce era Planul 6? A da. Războiul nervilor. Jocul așteptării. Pasivitatea. Amânarea. Legile neiertătoare ale naturii. Mersul inevitabil al timpului și epuizarea resurselor. Țsta era Planul 6.

Un gând îmi trecea prin minte ca un strigăt nervos: „Prostule! Babuin fără creier! *Planul 6 e cel mai prost din toate!* Richard Parker se teme de mare acum. Oceanul fusese cât pe ce să-l ucidă acum câteva zile. Dacă va fi înfometat și însetat, își va învinge frica și va face orice ca să-și satisfacă aceste nevoi. Va transforma șanțul cu apă într-un pod. Va înota cât va fi nevoie ca să ajungă la plută și la tine. Iar în ceea ce privește apa, ai uitat că tigrii din Sundabarns beau apă sărată? Crezi că poți rezista mai

mult decât rinichii lui? Dacă vei duce un război al nervilor, vei pierde! Vei muri! E CLAR?”

CAPITOLUL 56

Trebuie să spun ceva despre frică. Ea este unicul inamic adevărat al vieții. Numai ea o poate învinge. Este un adversar inteligent, trădător. Nu are decență, nu respectă nici o lege sau convenție, nu are milă. Merge direct la punctele slabe, pe care le găsește cu uimitoare ușurință. Totdeauna începe în minte. Te simți calm, liniștit, fericit. Apoi, frica, deghizată sub masca îndoielii blânde, se strecoară în mintea ta ca un spion. Îndoiala se întâlnește cu neîncrederea și neîncrederea încearcă să iasă la suprafață. Dar neîncrederea e un infanterist prost înarmat. Îndoiala îl învinge repede. Devii îngrijorat. Rațiunea preia lupta. Te liniștești. Rațiunea e bine înarmată. Dar, spre uimirea ta, în ciuda tacticii superioare și a unui număr de victorii de necontestat, rațiunea este înfrântă. Te simți slăbit, șovăielnic. Îngrijorarea se transformă în groază.

Apoi frica îți cuprinde corpul, care își dă seama că există o problemă gravă. Plămânii îți zboară ca pasărea, intestinele se preling ca șarpele. Limba îți cade, grea ca un oposum, maxilarele încep să galopeze pe loc. Surzești. Mușchii îți tremură ca și cum ar suferi de malarie, iar genunchii încep să-ți danseze. Inima se zbate în timp ce sfincterele se relaxează. Și la fel tot restul corpului. Toate organele te lasă. Numai ochii mai funcționează. Ei sunt pironiți asupra fricii.

Iei decizii pripite. Concediezi și ultimii aliați: speranța și încrederea. Te înfrângi singur. Frica, care e doar o impresie, triumfă.

Problema e dificil de exprimat în cuvinte. Căci frica, adevărata frică, cea care îți zdruncină temelia, cea care pune stăpânire pe tine când trebuie să-ți recunoști mortalitatea, se cuibărește în memoria ta ca o cangrenă: încearcă să strice totul, chiar și cuvintele pe care le folosești pentru a o exprima. Prin urmare, trebuie să te lupți ca să-i dai expresie. Ca să arunci strălucirea cuvintelor asupra ei. Pentru că, dacă n-o faci, dacă frica devine un întuneric inexprimabil pe care îl eviți, sau chiar reușești să-l uiți, te trezești în fața a noi atacuri pentru că n-ai luptat niciodată împotriva adversarului care te-a învins.

Richard Parker m-a liniștit. Este ironia acestei povești că tigru care m-a scos din minți de frică a fost același care mi-a adus pacea, perspectiva, chiar împlinirea.

Se uita la mine fix. După un timp, am recunoscut privirea. Am crescut cu ea. Era privirea unui animal mulțumit, care se uita din cușcă la fel cum te uiți pe fereastra restaurantului după ce ai mâncat bine, atunci când ai chef de conversație. În mod clar, Richard Parker mâncase hiena și băuse apă de ploaie. Nu i se mișca buzele, nu-și arăta dinții, nu mârâia. Pur și simplu mă observa, într-o manieră sobră, dar nu amenințătoare. Își mișca urechile și se uita înclinându-și capul. Semăna cu o pisică târcată, drăguță, mare, grasă, domestică, în greutate de 250 kilograme.

Scotea un sunet, un mârâit prin nări. Mi-am ciulit urechile. Am auzit și a doua oară. Am fost mirat. *Prusten?*

Tigrii scot o varietate de sunete. Răgete, mârâituri, cel mai tare fiind un fel de *aaonh* din fundul gâtului, scos de obicei în perioada de împerechere de masculi și femele în călduri. Este un strigăt care se aude până departe, absolut paralizant când e aproape. Tigrii fac *woof* când sunt surprinși, o scurtă izbucnire de furie care te face să-ți iei picioarele la spinare, dacă nu cumva și s-au lipit de pământ. Când atacă, tigrii scot un răget ca un lătrat gutural. Mârâitul pe care-l scot atunci când vor să amenințe are o altă calitate guturală. Tigrii scot un sâsâit, care, în funcție de emoția pe care vor s-o exprime, seamănă cu foșnetul frunzelor toamna, sau un mârâit, atunci când sunt mai agitați, care seamănă cu scârțâitul unei balamale care se deschide încet – amândouă, însă, îți îngheață sângele în vine. Tigrii mârâie și gem. Torc, deși nu la fel de melodios ca o pisică, și numai când expiră. (Numai pisicile torc și pe inspirație și pe expirație. Asta le deosebește de felinele mari. Dar doar felinele mari pot să ragă. Asta e un lucru bun. Mi-e teamă că popularitatea pisicii ar scădea mult dacă ar putea rage ca să-și arate nemulțumirea.) Tigrii *miaună*, la fel ca pisicile, dar mai tare și într-o gamă mai largă, nu destul de încurajator ca să te facă să te apleci și să-i ridici în brațe. Tigrii pot să și tacă, maiestuos.

Am auzit toate aceste sunete când eram copil. În afară de *prusten*. Dacă știam de el, era pentru că îmi spusese tata. El citise despre asta. Dar îl și auzise o dată, când vizitase Grădina Zoologică de la Mysore, la spitalul animalelor, venind de la un mascul tratat de pneumonie. *Prusten* este cea mai liniștită dintre

chemările tigrlui, un pufăit pe nas pentru a exprima prietenia și intențiile pașnice.

Richard Parker a mai scos o dată același sunet, acum însoțit de o aplecare a capului. Arăta exact ca și cum mi-ar fi pus o întrebare.

M-am uitat la el, plin de uimire înfricoșată. Nemaifiind nici o amenințare directă, m-am relaxat, inima a revenit la bătăile normale și am început să-mi revin.

Trebuia să-l îmblânzesc. De-abia atunci am realizat necesitatea. Nu era vorba de a alege între mine și el; eram eu și el. Eram și la propriu și la figurat în aceeași barcă. Aveam să trăim sau să murim împreună. Putea fi ucis într-un accident sau putea să moară din cauze naturale, dar era nerealist să contezi pe o asemenea eventualitate. Mai degrabă se va întâmpla următorul lucru: timpul va trece, iar puterea lui va depăși posibilitățile mele de supraviețuire. Numai dacă îl îmblânzeam puteam să-l fac să moară primul, dacă trebuia să ajungem până acolo.

Dar mai e ceva. O să vă spun adevărul. O să vă spun un secret: era ceva în mine care se bucura că exista Richard Parker. O parte din mine nu voia ca Richard Parker să moară, pentru că dacă murea, aveam să rămân singur cu disperarea mea, un dușman mai puternic decât un tigru. Dacă aveam putere să trăiesc, asta era datorită lui Richard Parker. Mă împiedica să mă gândesc prea mult la familia mea și la împrejurările tragice în care mă aflam. Mă împingea către viață. Îl uram pentru asta, dar, cu toate acestea, îi eram recunoscător. Îi sunt recunoscător. Asta e adevărul: fără Richard Parker, n-aș mai fi azi în viață să vă povestesc totul.

M-am uitat către orizont. Nu era asta un cerc perfect, fără scăpare, fără nici un colț în care să se poată ascunde? M-am uitat la mare. Nu era o sursă ideală de bunătați pentru tigru, cu condiția să mi se supună? Am observat un fluier care atârna de o vestă de salvare. Nu era asta un bici potrivit pentru a-l disciplina? Ce lipsea ca să pot să-l îmblânzesc pe Richard Parker? Timpul? Puteau trece săptămâni până să mă vadă o navă. Aveam tot timpul din lume. Hotărârea? Nimic nu-ți poate da mai multă hotărâre decât nevoia extremă. Cunoștințe? Nu eram fiul directorului grădinii zoologice? Recompensa? Era oare o recompensă mai mare decât viața? Exista vreo pedeapsă mai rea ca moartea? M-am uitat la Richard Parker. Panica dispăruse. Îmi dominam frica. Supraviețuirea era ușor de obținut.

Să sune trompetele, să bată tobele. Să înceapă spectacolul. M-am ridicat în picioare. Richard Parker a observat. Nu era ușor să-mi mențin echilibrul. Am tras aer în piept și am strigat:

– Doamnelor și domnilor, băieți și fete, ocupați-vă locurile! Grăbiți-vă. Nu întârziați. Așezați-vă și deschideți ochii, deschideți-vă inima și pregătiți-vă să fiți uimiți. Iată, pentru distracția dumneavoastră, pentru edificarea dumneavoastră, spectacolul pe care l-ați așteptat toată viața, CEL MAI MARE SPECTACOL DIN LUME! Sunteți gata pentru miracol? Da? Atunci, iată: sunt uimitor de adaptabili. I-ați văzut în păduri reci, acoperite de zăpadă. I-ați văzut în jungle tropicale dense, musonice. I-ați văzut în zone aride. I-ați văzut în mlaștini pline de mangrove. Se adaptează oriunde. Dar nu i-ați văzut unde o să-i vedeți acum! Doamnelor și domnilor, băieți și fete, fără multă vorbă, am plăcerea să vă prezint: CIRCUL PLUTITOR, INDO-CANADIAN, TRANS-PACIFIC, PI PATEL! TREEEE! TREEEE! TREEEE! TREEEE!

Am avut un efect deosebit asupra lui Richard Parker. La primul sunet de fluier, el s-a chircit și a mârâit. Hai! sări în apă dacă îți dă mâna! Numai încearcă!

TREEEE! TREEEE! TREEEEE! TREEEEE!

A scos un răget și a ridicat labele cu ghearele scoase. Dar n-a sărit. Poate că nu i-ar fi fost teamă de mare dacă ar fi fost înnebunit de foame și sete, dar acum, asta era o teamă pe care mă puteam baza.

TREEEE! TREEEEE! TREEEEE! TREEEEE!

A dat înapoi și a coborât în barcă. Prima ședință de antrenament luase sfârșit. Fusesse un succes deplin. N-am mai fluierat și m-am așezat pe plută, extenuat, cu răsuflarea tăiată.

Și așa mi-a venit ideea:

Planul 7: Păstrează-l în viață.

CAPITOLUL 58

Am scos manualul de supraviețuire. Paginile îi erau încă ude. Am început să-l răsfoiesc. Manualul fusese scris de un comandant al Marinei Regale Britanice. Conținea informații practice despre supraviețuirea după naufragiu. Erau sfaturi de felul următor:

- Citiți instrucțiunile cu atenție.
- Nu beți urină. Sau apă de mare. Sau sânge de pasăre.
- Nu mâncați meduze. Sau pești cu țepi. Sau pe cei care au cioc de papagal. Sau pe cei care arată ca un balon umflat.
- Peștii paralizează dacă îi apăsați pe ochi.

• Corpul poate fi un erou în bătălie. În caz de rănire, nu aplicați tratamente empirice. Ignoranța e cel mai rău doctor, odihna și somnul sunt cele mai bune asistente medicale.

• Țineți picioarele sus cel puțin cinci minute la fiecare oră.

• Nu vă extenuați. Dar mintea care nu e folosită are tendința de a intra în declin, deci găsiți-vă ceva de făcut, orice. Jocul de cărți, Douăzeci de întrebări, Văd cu ochii mei sunt forme excelente de distracție. Cântatul în cor e foarte bun pentru menținerea stării psihice pozitive. Este iarăși foarte recomandat ca supraviețuitorii să povestească.

• Apa verzuie e mai puțin adâncă decât cea albastră.

• Atenție la norii îndepărtați care arată ca niște munți. Căutați culoarea verde. În cele din urmă, picioarele sunt singurele care vă pot spune unde e pământul.

• Nu înotați. Vă consumați energia. O ambarcațiune poate să se îndepărteze mai repede decât poate înota un om. Ca să nu vorbim de pericolele care vă pândesc în mare. Dacă vă e cald, udați-vă hainele.

• Nu urinați îmbrăcați. Senzația de căldură temporară obținută astfel nu merită mâncărimea de durată pe care v-o provoacă.

• Dacă nu se pierde apă prin transpirație, corpul poate supraviețui paisprezece zile fără apă. Dacă vă e sete, sugeți un nasture.

• Broaștele țestoase sunt ușor de prins și sunt foarte bune de mâncat. Sângele lor e bun, hrănitor, fără sare; carnea e gustoasă și sățioasă; grăsimea se poate folosi în multe feluri; ouăle sunt minunate. Atenție la cioc și la gheare.

• Nu vă lăsați pradă disperării; nu vă lăsați învinși. Aduceți-vă aminte: dispoziția contează, mai presus de toate. Dacă vreți să trăiți, veți trăi. Mult noroc.

Mai erau câteva rânduri încryptate despre arta și știința navigației. Am învățat că orizontul, văzut de la o înălțime de un metru și jumătate, era la patru kilometri depărtare.

Sfatul de a nu bea urină nu era necesar. Nimeni care a purtat porecla de Pișare în copilărie n-o să se atingă vreodată de un asemenea lichid, chiar în mijlocul Pacificului. Iar sugestiile gastronomice îmi confirmau că englezii nu cunosc înțelesul cuvântului *hrană*. Altfel, manualul era un pamflet fascinant despre cum să eviți să fii murat în saramură. Doar un singur subiect nu era menționat: stabilirea relațiilor alfa-omega cu posibilele animale din barca de salvare.

Trebuia să inventez un program de dresaj pentru Richard Parker. Trebuia să-l fac să înțeleagă că eu eram tigrul conducător și că teritoriul lui era limitat la podeaua bărcii, la banca de la pupa și la băncile de pe margine, până la crucea din mijloc. Trebuia să-i fixez în minte că prelata și prova, mărginite de teritoriul neutru al băncii din mijloc, era teritoriul *meu* și că-i era interzis.

Trebuia să mă apuc de pescuit imediat. Richard Parker avea să termine cele două leșuri în curând. La grădinile zoologice, tigrii mănâncă în medie patru kilograme și jumătate de carne pe zi.

Erau multe alte lucruri pe care trebuia să le fac. Trebuia să-mi găsesc un adăpost. Dacă Richard Parker stătea sub prelată tot timpul, avea un motiv precis. Să stai tot timpul afară, în soare, în vânt și ploaie, era extenuant nu numai pentru corp, ci și pentru minte. Nu citisem că expunerea prelungită la acești factori putea duce la moarte? Trebuia să-mi găsesc un acoperiș.

Trebuia să leg pluta de barcă cu o a doua frânghie, în caz că prima avea să se rupă.

Trebuia să îmbunătățesc pluta. Acum, plutea, dar nu se putea locui pe ea. Trebuia s-o fac bună de locuit până mă puteam muta pe barcă permanent. De exemplu, trebuia să văd cum aș fi putut să nu mă ud. Pielea îmi era încrețită și umflată pe tot corpul din cauză că eram tot timpul jilav. Trebuia să fac ceva. Și trebuia să găsesc un mod de a avea provizii pe plută.

Trebuia să nu mai sper atât de mult că va apărea o navă să mă salveze. Nu trebuia să mă bazez pe ajutor exterior. Trebuia să supraviețuiesc prin forțe proprii. Din experiență, știam că una dintre cele mai mari greșeli pe care le poate face un naufragiat erau să spere prea mult și să facă prea puțin. Supraviețuirea începe prin a da importanță lucrurilor imediate, apropiate. A sta și a aștepta, cu speranță inutilă, e ca și cum ai visa și ai aștepta să-ți treacă viața.

Erau multe lucruri de făcut.

M-am uitat la orizontul gol. Era atât de multă apă. Iar eu eram așa singur. Singur.

Am izbucnit în plâns. Mi-am ascuns fața în mâinile încrucișate și am început să suspin. Situația era fără ieșire.

CAPITOL 59

Singur sau nu, pierdut sau nu, mi-era foame și sete. Am tras de frânghie. Am simțit o ușoară tensiune. Imediat ce i-am dat

drumul, m-am îndepărtat de barcă. Deci barca mergea mai repede decât pluta, trăgând-o după ea. Am observat doar, fără vreun alt gând. Pe moment, problema mea era Richard Parker.

După toate semnele, era sub prelată.

Am tras de frânghie până am ajuns lângă prova. M-am suit pe copastie. Cum eram ghemuit, gata să dau un tur prin compartiment, am observat niște valuri care m-au pus pe gânduri. Mi-am dat seama că barca își schimbase direcția. Nu mai era perpendiculară pe valuri, ci paralelă și începuse să se clatine dintr-o parte în alta, ceea ce îți provoca greață. Am înțeles de ce: când am lansat pluta, aceasta a acționat ca o ancoră care a tras prova bărcii cu fața spre valuri. Valurile și vântul sunt perpendiculare. Deci, dacă o barcă este împinsă de vânt, dar ținută pe loc de o ancoră, se va roti până nu va mai opune rezistență vântului – adică până când se va alinia cu el și se va așeza în unghi drept față de valuri, ceea ce-i imprimă o mișcare mult mai confortabilă decât cea laterală. Cu pluta alături, efectul de tragere dispăruse și nimic nu mai putea să cârmească barca spre vânt. Prin urmare, s-a întors și a început să se clatine dintr-o parte în alta.

Ceea ce poate vi se pare un detaliu nesemnificativ avea să-mi salveze viața, iar pe Richard Parker avea să-l facă să regrete.

Ca pentru a-mi confirma ceea ce gândeam, tigrul a început să mârâie. Era un mârâit trist, delicat. Era un bun înotător, dar nu și un bun marinar.

Deci aveam o șansă.

Ca să nu fiu prea încrezător în abilitățile mele de a-l manipula, am primit un avertisment sinistru, ca să știu cu cine aveam de-a face. Richard Parker părea să atragă tot ce însemna viață, cu o vitalitate carismatică pe care alte forme de viață o găseau intolerabilă. Eram pe punctul de a sări pe punte când am auzit un bâzâit ușor. Am văzut ceva mic aterizând în apă, lângă barcă.

Era un gândac. A plutit o secundă, două înainte să fie înghițit de gurile flămânde din adânc. Un alt gândac l-a urmat. În următoarele minute, vreo zece gândaci au căzut în mare de ambele părți ale bărcii. Toți au fost mâncați de pești.

Cele mai umile forme de viață abandonau barca.

M-am uitat cu grijă peste copastie. Primul lucru pe care l-am văzut zăcând pe prelată, deasupra băncii de la prova, era un gândac mare, probabil patriarhul lor. L-am privit, fascinat. Când a decis că venise timpul, și-a deschis aripile, s-a ridicat în aer, a

plutit deasupra bărcii, ca și cum s-ar fi asigurat că nu mai rămăsese nimeni, și apoi a virat peste bord, către moarte.

Rămăsesem numai noi doi. În cinci zile, populația de uran-gutani, zebre, hiene, șobolani, muște și gândaci fusese exterminată. Cu excepția bacteriilor și a viermilor care probabil mai trăiau în rămășițele animalelor, nu mai rămăsese nimeni decât Richard Parker și cu mine.

Nu era un gând prea reconfortant.

M-am ridicat și am deschis capacul compartimentului. Nu m-am uitat sub prelată de teamă că ar fi fost ca o chemare pentru Richard Parker. Numai după ce am pus capacul pe prelată am îndrăznit să mă uit în jur și să evaluez situația.

Mi-a venit un miros puternic de urină, un miros pe care-l simți în orice grădină zoologică. Tigrii sunt foarte teritoriali și-și marchează teritoriul cu jeturi de urină. Erau vești bune într-o formă urât mirositoare: mirosul venea doar de sub prelată. Pretențiile teritoriale ale lui Richard Parker se limitau la podeaua bărcii. Asta era o promisiune. Dacă puteam să mă fac stăpân pe prelată, am fi putut să ne înțelegem.

Mi-am ținut respirația și mi-am aplecat capul pe-o parte ca să pot vedea ce se întâmpla dincolo de marginea capacului. Era o băltoacă de apă de ploaie de vreo zece centimetri pe podeaua bărcii – proviziile de apă proaspătă ale lui Richard Parker. Făcea exact ce aș face și eu în locul lui: se odihnea la umbră. Ziua devenea din ce în ce mai caldă. Stătea așezat, cu spatele la mine, cu labele din spate întinse, cu burta direct pe podea. Poziția era ciudată, dar foarte plăcută, se pare.

M-am întors la problema supraviețuirii. Am deschis o cutie cu provizii și am mâncat cât am putut, cam un sfert de pachet. E interesant cât de puțin îți trebuie ca să te sature. Eram pe punctul de a bea din apa de ploaie, când ochii mi-au căzut pe carafele gradate. Dacă nu puteam să fac baie, puteam să trag o dușcă de apă proaspătă? Propriile mele rezerve de apă n-aveau să dureze o veșnicie. Am luat o carafă, m-am aplecat, am lăsat capacul cât să pot introduce carafa în eleșteul lui Richard Parker, la un metru de labele din spate. Labele, întoarse cum erau, păreau niște insule înconjurate de alge.

Am reușit să iau cam jumătate de litru. Culoarea era un pic ciudată. Erau și niște fire de praf în ea. Erau oare bacterii? Nu m-am gândit. Nu mă gândeam decât că mi-era sete. Am dat carafa peste cap cu multă satisfacție.

Echilibrul e cel mai important lucru în natură, așa că nu m-am mirat că imediat mi-a venit să urinez. Am urinat în carafă. Am făcut exact atât cât am băut; n-a trecut un minut că mi-a fost din nou sete și m-am uitat cu jind la rezervele lui Richard Parker. Am ezitat. Simțeam nevoia să simt din nou lichidul alunecând pe gât. Am rezistat tentației. Dar era greu. S-o ia naiba de ironie, urina mea arăta minunat! Încă nu eram deshidratat, deci lichidul era deschis la culoare. Strălucea în lumina soarelui și semăna cu suc de mere. Și era proaspăt garantat, ceea ce nu se putea spune despre cealaltă apă. Dar judecata a fost mai puternică. Am aruncat-o pe prelată și pe capacul cufărului pentru a-mi marca teritoriul.

Am furat alte două carafe de apă de la Richard Parker, fără să mai urinez de data asta. M-am simțit ca o plantă udată.

Acum, era timpul să-mi îmbunătățesc situația. M-am uitat din nou la cufăr și la ceea ce-mi promitea.

Am scos o a doua frânghie și am legat pluta de barcă.

Am descoperit ce este un dispozitiv de apă dulce. Este un dispozitiv ce produce apă dulce din apă de mare. Are un con transparent gonflabil fixat pe un dispozitiv în formă de geamandură care are o suprafață de pânză cauciucată neagră în centru. Funcționează pe principiul distilării: apa de mare de sub conul sigilat este încălzită de soare și se evaporază, adunându-se pe suprafața interioară a conului. Această apă lipsită de sare picură și se adună într-un șanț din perimetrul conului, din care se scurge într-o pungă. Barca avea douăsprezece asemenea dispozitive. Am citit instrucțiunile cu atenție, după indicațiile manualului de supraviețuire. Le-am umflat pe toate și am umplut camerele cu zece litri de apă de mare. Le-am legat împreună, cu un capăt de barcă și celălalt de plută, ceea ce însemna că nu numai că nu pierdeam nici unul dacă s-ar fi desfăcut vreun nod, dar și că aveam o a doua frânghie de siguranță care să mă lege de barcă. Erau drăguțe cum pluteau pe apă, dar păreau șubrede și mă îndoiam că aveau să producă apă dulce cu adevărat.

Mi-am direcționat atenția către îmbunătățirea plutei. Am examinat fiecare nod. Am decis să transform a cincea vâslă într-un catarg. Am dezlegat-o. Cu lama în formă de fierăstrău am scobit cu greu o creștătură în ea, cam la jumătate, iar cu vârful cuțitului am făcut trei găuri în partea plată. Munceam încet, dar eficient. Mintea îmi lucra febril. După ce am terminat, am ridicat vâsla în poziție verticală și am fixat-o într-o adâncitură a podelei, cu partea plată în aer și cu mânerul în jos. Am introdus

frânghia în creștătură repede, ca să nu alunece catargul. Apoi, ca să mă asigur că va sta drept și ca să am de ce-mi agăța acoperișul și proviziile, am introdus frânghii prin găurile pe care le scobisem și le-am legat de capătul vâslelor orizontale. Am legat vesta care fusese prinsă de vâsla pe care-mi sprijineam picioarele de baza catargului. Avea să aibă un dublu rol: de a asigura mai multă flotabilitate pentru a compensa greutatea verticală a catargului și de a fi un scaun mai înalt pentru mine.

Am aruncat o pătură peste frânghii. A alunecat. Unghiul era prea abrupt. Am înfășurat pătura pe lungime o dată, am făcut două găuri la mijlocul ei, la distanță de treizeci de centimetri, și am introdus o sforică prin ele, unindu-le. Am aruncat pătura din nou, de data asta cu sfoara de jur împrejurul catargului. Aveam în sfârșit un acoperiș.

Mi-a luat aproape toată ziua să repar pluta. Aveam multe de făcut. Iar mișcarea mării, cu toate că era lină, nu-mi ușura munca. Și mai trebuia să fiu atent și la Richard Parker. Rezultatul n-a fost un galion. Catargul de-abia dacă îmi depășea capul. Iar puntea era mare doar cât să poți sta cu picioarele încrucișate sau să te întinzi chircit, într-o poziție de fœtus. Dar nu mă plângeam. Plutea și mă salva de Richard Parker.

Când am terminat, ziua era pe sfârșite. Am luat o cutie cu apă, un desfăcător, patru biscuiți și patru pături. Am închis compartimentul (de data asta, foarte încet), m-am așezat pe plută și am dat drumul frânghiei. Barca s-a îndepărtat. Frânghia s-a întins, în timp ce frânghia de siguranță, pe care o măsurasem mai lungă, atârna lejeră. Am pus două pături sub mine, împăturite cu grijă, ca să nu atingă apa. Pe celelalte două mi le-am pus în jurul umerilor și m-am sprijinit cu spatele de catarg. Era mai bine acum, pe vesta de siguranță. Speram să nu mă ud prea tare.

Am mâncat și am privit soarele coborând pe un cer fără nori. Era un moment de relaxare. Bolta lumii avea nuanțe minunate. Stelele se adunau și ele la spectacol; abia a dispărut pătura de culoare că au și apărut, sclipind pe albastrul intens. Vântul adia un pic, marea se vălurea, ca într-un dans în care dansatorii se strâng către mijloc și apoi se depărtează pentru a se strânge din nou, iar și iar.

Richard Parker s-a ridicat. I se vedeau doar capul și umerii peste copastie. S-a uitat la mine. Am strigat:

– Bună, Richard Parker, și am făcut semn cu mâna.

S-a uitat din nou. A sforăit sau a strănutat, cam așa ceva. Din nou *prusten*. Ce creatură ciudată! Ca un adevărat tigru bengalez

regal. Mă consideram norocos. Dacă nimeream cu o creatură urâtă sau proastă, un tapir sau un struț sau un stol de curcani? Ar fi fost o companie mai plictisitoare.

Am auzit un plescăit. M-am uitat la apă. Credeam că sunt singur. Nemișcarea aerului, frumusețea luminii, sentimentul de siguranță relativă – toate acestea mă făcuseră să cred că eram singur. Pacea e făcută din liniște și solitudine, nu-i așa? E greu să fii în pace într-o stație de metrou, nu-i așa? Deci, ce era oare acel zgomot?

Dintr-o privire, am descoperit că marea e de fapt un oraș. Sub mine, de jur împrejur, neștiute, erau autostrăzi, bulevarde, străzi și sensuri giratorii cu trafic infernal. Erau milioane de viețăți, pești ca niște autobuze, mașini și biciclete și pietoni care se grăbeau, lovindu-se și țipând unul la altul. Culoarea predominantă era verdele. La diverse nivele, după cum puteam să-mi dau seama, erau dâre de bule verzi, fosforescente, urmele peștilor care se grăbeau. O dâră dispărea, alta apărea. Mergeau în toate direcțiile și veneau din toate direcțiile. Erau ca acele fotografii supraexpuse făcute orașelor noaptea, cu urmele roșii continue lăsate de mașini. Numai că aici mașinile mergeau unele deasupra celorlalte, ca pe o clădire cu zece etaje. Și culorile erau nebunești. Doradele – cred că erau vreo cincizeci care patrulau pe sub plută – își arătau auriul, albastrul și verdele strălucitor. Alți pești, pe care nu puteam să-i identific, erau galbeni, bruni, argintii, albaștri, roșii, roz, verzi, albi, în toate combinațiile, cu dungi și pătrățele. Numai rechinii refuzau să fie colorați. Dar, oricare ar fi fost culoarea lor și mărimea, un lucru era constant: erau într-o mișcare nebunească. Erau multe tamponări – toate cu victime, mi-e teamă – iar unele mașini se învârteau necontrolat și se loveau de bariere, izbucnind la suprafață și împrăștiind jerbe de lumini. M-am uitat la această agitație urbană cum se uită cineva din balon la orașul de dedesubt. Probabil așa arată Tokyo la orele de vârf.

M-am uitat până când s-au stins luminile.

Din *Tsimtsum*, tot ce vedeam erau delfinii. Trăsesem concluzia că Pacificul era o mare pustie, cu excepția câtorva bancuri de pești. Am învățat de atunci că vasele merg prea repede pentru pești. Poți vedea viața pe mare de pe o navă la fel cum poți vedea viața într-o pădure dintr-o mașină de pe autostradă. Delfinii, foarte buni înotători, se joacă pe lângă nave precum câinii pe lângă mașini: fug până nu mai pot ține pasul. Dacă vrei să vezi adevărata viață sălbatică, trebuie să mergi pe jos și să explorezi.

La fel e și cu marea. Trebuie să te plimbi pe Pacific la pas pentru a-i vedea bogățiile.

M-am așezat pe o parte. Pentru prima oară în cinci zile, m-am simțit calm. Un pic de speranță – greu câștigată, bine meritată, rezonabilă – licărea în mine. Am adormit.

CAPITOLUL 60

M-am trezit o dată în timpul nopții. Am dat acoperișul la o parte și m-am uitat la cer. Luna avea o formă de semilună clară și cerul era senin. Stelele străluceau atât de sălbatic încât era absurd să spui că noaptea e întunecoasă. Marea era calmă, scăldată într-o lumină timidă, ușoară, un dans de negru și argintiu care se întindea la nesfârșit în jurul meu. Volumul lucrurilor din jurul meu era ciudat – volumul aerului și al apei din jurul meu și de dedesubt. Eram jumătate șocat, jumătate înfricoșat. Mă simțeam ca Markandeya, care a căzut din gura lui Vishnu pe când acesta dormea și a văzut întregul univers, tot ce exista. Înainte ca înțeleptul să moară de frică, Vishnu s-a trezit și l-a luat din nou în gură. Pentru prima oară am observat – cum aveam să observ de multe ori în timpul chinului meu – că suferința mea avea loc într-un cadru mirific. Îmi vedeam suferința așa cum era, limitată și neînsemnată, și eram nemișcat. Suferința mea nu se potrivea nicăieri. Și puteam s-o accept. Era în ordine. (Ziua venea cu proteste: „Nu! Nu! Nu! Suferința mea *contează*. Vreau să trăiesc! Nu pot să nu-mi împlinesc viața cu cea a universului. Viața e ca o gaură a cheii, o intrare mică în vastitatea universului – cum să nu mă refer la această viziune scurtă, concisă asupra lucrurilor? Această gaură e tot ce am!“) Am început să mă rog în mahomedană și m-am culcat.

CAPITOLUL 61

A doua zi, nu mai eram ud și mă simțeam puternic. Era de neînțeles, având în vedere starea de tensiune în care mă afluam și faptul că mâncasem atât de puțin în ultimele zile.

Era o zi frumoasă. Am decis să încerc să pescuiesc pentru prima oară în viață. După ce am mâncat trei biscuiți și am băut o cană de apă, am citit ce spunea manualul de supraviețuire despre acest subiect. A apărut prima problemă: momeala. M-am gândit.

Erau animalele moarte, dar nu mă vedeam furând de sub nasul unui tigr. El nu și-ar fi dat seama că acest lucru i-ar fi adus mult mai mult în schimb. Am decis să-mi folosesc pantoful care-mi mai rămăsese. Pe celălalt îl pierdusem la naufragiu.

M-am cățarat pe barcă și am luat din cufăr una din trusele de pescuit, cuțitul și o găleată. Richard Parker stătea pe o parte. Coadă i s-a mișcat când am ajuns la prova, dar nu și-a ridicat capul. Am îndepărtat pluta.

Am legat un cârlig de un fir, pe care l-am legat de undiță. Am adăugat greutate. Mi-am scos pantoful și l-am tăiat în bucăți. Era greu pentru că pielea era tare. Am băgat cârligul prin momeală în așa fel încât să nu se vadă și am aruncat undița. Erau atât de mulți pești noaptea trecută încât mă așteptam să fie foarte ușor.

N-am prins nimic. Tot pantoful a dispărut, bucată cu bucată, cu fiecare mușcătură, până când am rămas doar cu talpa de cauciuc și cu șireturile. Când șireturile s-au dovedit ineficiente ca viermișori, am încercat talpa, toată. N-a fost o idee prea bună. Am simțit o smucitură scurtă și apoi undița a devenit ușoară. O pierdusem pe toată.

Pierderea nu m-a afectat prea tare. Mai erau și alte cârlige, fire și greutate, pe lângă o altă trusă. Și nici măcar nu pescuiam doar pentru mine. Eu aveam destulă mâncare.

Totuși, o parte a minții mele – cea pe care nu vrem s-o auzim – m-a certat. „Prostia are un preț. Data viitoare ar trebui să arăți mai multă grijă și înțelepciune.”

Mai târziu, în aceeași dimineață, a apărut a doua broască țestoasă. A venit chiar înspre plută. Ar fi putut să mă muște de fund dacă ar fi vrut. Când s-a întors, am apucat-o de înotătoare din spate, dar imediat i-am dat drumul cu oroare. S-a îndepărtat.

Aceași parte a minții mele care mă certase pentru eșecul la pescuit m-a certa din nou: „Cu ce intenționezi să-ți hrănești tigrlul? Cât crezi că va rezista cu trei animale moarte? Trebuie să-ți aduc aminte că tigrii nu mănâncă leșuri? Poate că în situația asta n-o să facă prea multe mofturi, dar crezi că nu te va ataca pe tine, băiatul indian, sursă de carne proaspătă, înainte de a se mulțumi cu mortăciuni? Dar apa? Știi cât de nervoși devin tigrii fără apă. I-ai simțit respirația în ultima vreme? E îngrozitoare. Țsta e un semn rău. Poate crezi că o să bea apă din Pacific și faptul că o să-și potolească setea o sa-ți permită să ajungi în America? E uimitoare această capacitate limitată a tigrilor din Sundarbans de a elimina sarea. Vine din faptul că au trăit mult în pădurile mlăștinoase de mangrove, presupun. Dar e limitată. Nu

se spune că tigrii care beau prea multă apă salină pot deveni mâncători de oameni? A, uite, vorbeam de lup. Iată-l. Cască. Ce imensă peșteră roz! Și acele galbene stalactite și stalagmite. Poate într-o zi vei avea posibilitatea s-o vizitezi.“

Limba lui Richard Parker, de mărimea și culoarea unei sticle de apă fierbinte făcute din cauciuc, s-a retras, iar el și-a închis gura. A înghițit.

Mi-am petrecut restul zilei într-o îngrijorare cumplită. Am stat departe de barcă. În ciuda predicțiilor mele sumbre, Richard Parker și-a petrecut timpul destul de calm. Mai avea apă de la ploaie și nu părea să-i fie foame. Dar scotea niște sunete tipice pentru un tigru – mârâituri și gemete – care nu mă linișteau deloc. Ghicitoarea părea de nerezolvat: ca să pescuiesc aveam nevoie de momeală, dar aveam momeală doar dacă aveam pește. Ce puteam să fac? Să-mi folosesc un deget? O ureche?

Soluția a apărut după-amiază într-un mod foarte neașteptat. Mă suisem în barcă. Mai mult: căutam prin cufăr cu înfrigurare o soluție salvatoare. Legasem pluta în așa fel încât să fie la doi metri de barcă. Credeam că puteam să scap de Richard Parker cu doar o săritură. Disperarea mă împinsese la acest gest disperat.

Negăsind nimic, nici momeală, nici idei, m-am ridicat – ca să descopăr că Richard Parker se uita fix la mine. Era la capătul celălalt al bărcii, unde fusese zebra, se ridicase și se uita la mine, parcă așteptând să-l observ. Cum de nu-l auzisem mișcându-se? Ce-am gândit de-am crezut că pot să-l depășesc? Deodată ceva m-a lovit peste față. Am țipat și am închis ochii. Cu viteza unei feline, sărise și mă lovise peste față cu laba. Avea să-mi sfâșie fața cu ghearele, așa aveam să mor, o moarte teribilă. Durerea era atât de mare încât n-am simțit nimic. Binecuvântat fie șocul. Acea parte din noi care ne protejează de suferință și durere. În inima vieții există o cutie cu ace de siguranță. Am scâncit:

– Haide, Richard Parker, termină odată! Dar, te rog, fă-o repede!

Nu se grăbea. Era la picioarele mele și scotea tot felul de sunete. Fără îndoială, descoperise compartimentul și bogățiile. Am deschis un ochi, cu teamă.

Era un pește. Era un pește în cufăr. Sărea ca orice pește pe uscat. Era cam de patruzeci de centimetri și avea aripi. Un pește zburător. Suplu și de un gri-bleu, cu aripi uscate, fără pene și ochi rotunzi și galbeni, care nu clipeau. El mă lovise în față, nu Richard Parker. Era tot la patru metri și jumătate, întrebându-se

ce făceam. Dar văzuse peștele. Citeam curiozitatea pe fața lui. Era gata să investigheze.

M-am aplecat, am luat peștele și l-am aruncat spre el. Așa intenționeam să-l împlânzesc! Unde mersese șobolanul avea să meargă și peștele. Din păcate, peștele zburător zboară. În aer, la jumătatea distanței dintre noi, peștele a cotit și a căzut în apă. S-a întâmplat cu iuțea fulgerului. Richard Parker a întors capul și a hăpăit, dar peștele a fost mai iute. A părut mirat și dezamăgit. S-a întors din nou spre mine. „Unde-i cadoul meu?” părea să întrebe fața lui. M-a cuprins teama și tristețea. M-am întors pe plută dezamăgit.

În momentul acela, aerul a vibrat și ne-am trezit cu un stol de pești zburători. Au venit ca un roi de lăcuste. Nu numai ca număr; era ceva de insectă în zborul lor zbârnâit. Au izbucnit din apă, cu zecile, unii făcând flick-flack-uri de aproape o sută de metri în aer. Unii au plonjat în apă chiar în fața bărcii. Unii au trecut peste ea. Unii s-au lovit de margine, cu un sunet de pocni-toare. Alții, mai norocoși, au reușit să sară peste prelată direct în apă. Alții, mai puțin norocoși, au căzut direct pe barcă, unde au început să se zbată cu zgomot. Iar alții au venit direct spre noi. Neprotejat cum eram, am simțit că trăiam martiriul de la Saint Sebastian. Fiecare pește care mă lovea era ca o săgeată care-mi pătrundea în carne. Am apucat o pătură ca să mă protejez și în același timp să pot prinde câțiva. M-am ales cu tăieturi și vânătăi pe tot corpul.

Motivul acestui măcel a devenit evident: doradele ieșiseră din apă și îi urmăreau. Doradele, mai mari, nu puteau să-i urmeze, dar înotau mai repede și plonjoanele lor lungi erau foarte puternice. Puteau să-i depășească pe peștii zburători dacă erau în urma lor și săreau din apă în același timp și în aceeași direcție. Erau și rechini; și ei săreau din apă, nu la fel de precis, dar devastator pentru unele dorade. Acest măcel acvatic n-a durat mult, dar atât cât a durat, apa a părut că fierbe, peștii au făcut salturi uimitoare și fâlcile și-au făcut datoria.

Richard Parker era mai rezistent decât mine în fața atacurilor acestor pești și mult mai eficient. S-a ridicat și a început să blocheze atacul prin mușcăături. Pe mulți i-a mâncat de vii, întregi, cu aripile zbatându-se în gură. Era un spectacol uimitor de viteză și putere. De fapt, nu viteza era cea care impresiona, ci încrederea pur animală, dedicarea totală momentului. Un asemenea amestec de ușurință și concentrare ar putea să-l facă invidios și pe un yogin.

Când s-a terminat, rezultatul, pe lângă durerile pe care mi le provocase, a fost o recoltă de șase pești zburători în compartiment și un număr și mai mare în barcă. Am înfășurat unul în pătură și m-am dus cu el către plută.

Am deliberat totul. Pierderea pantofului de dimineată avusesse un efect de șoc asupra mea. Nu puteam să-mi mai permit o altă greșeală. Am desfăcut pătura și am scos peștele cu atenție, ținându-l cu o mână ca să nu zboare. Cu cât vedeam mai mult din el, cu atât eram mai dezgustat. L-am văzut capul. Cum îl țineam, părea o ciudată înghețată de pește ieșind dintr-un con de pătură. Peștele căuta apa cu gura, care se deschidea și se închidea odată cu branhiile. Îl simțeam lovindu-mi mâna cu aripile. Am întors găleata și i-am pus capul pe fund. Am luat securea și am ridicat-o în aer.

Am încercat să cobor securea de mai multe ori, dar n-am reușit. Sentimentalismul meu pare ridicol dacă luăm în considerare toate evenimentele prin care trecusem până atunci, dar acelea erau faptele altora, ale unor animale carnivore. Cred că am fost parțial răspunzător pentru moartea șobolanului, dar eu doar l-am aruncat; Richard Parker a fost cel care l-a ucis. O viață de vegetarian pașnic stătea între mine și decapitarea voită a peștelui.

Am acoperit capul peștelui cu pătura și am ridicat securea. Din nou mi-a tremurat mâna. Ideea era mult prea sângeroasă pentru mine.

Am pus securea jos. Am să-i rup gâtul, pe nevăzute, am decis. L-am înfășurat strâns în pătură. Am început să-l îndoi cu amândouă mâinile. Cu cât apăsam mai tare, cu atât peștele se zbătea mai tare. Îmi imaginam cum m-aș simți eu, înfășurat într-o pătură, cu cineva care ar fi vrut să-mi rupă gâtul. Am fost îngrozit. Am renunțat de câteva ori. Totuși, știam că trebuia s-o fac; cu cât întârziem, cu atât prelungeam suferința peștelui.

Cu lacrimile curgând, am continuat până am auzit un trosnet și n-am mai simțit nici o mișcare. Am scos pătura. Peștele murise. Era rupt în două și sângera într-o parte a capului, la nivelul branhiilor.

Am plâns pe săturate pentru sufletul lui. Era prima ființă pe care o omorâsem. Eram un ucigaș. Eram la fel de vinovat precum Cain. Aveam șaisprezece ani, eram un băiat inofensiv, studios și religios și acum aveam mâinile pătate de sânge. E o povară foarte grea. Orice viață e sfântă. Nu uit niciodată să mă rog pentru acest pește.

După asta a fost mai ușor. Acum, că era mort, peștele zburător arăta ca orice pește din piața de la Ponticherry. Era altceva, ceva în afara schemei esențiale a creației. L-am tăiat în bucăți cu securea și l-am pus în găleată.

Înainte de a se lăsa noaptea am încercat să pescuiesc din nou. La început n-am avut mai mult noroc decât dimineață. Dar succesul a venit imediat. Peștii au început să tragă la cârlig. Interesul lor era evident. Am observat că erau pești mici, prea mici pentru cârlig. Deci am aruncat undița mai departe și am lăsat-o să se scufunde mai mult, dincolo de peștii mici care se adunaseră în jurul plutei.

Numai când am folosit peștele zburător drept momeală, când am aruncat undița mai departe și am tras-o repede, făcând capul să plutească pe suprafața apei, am văzut primul pește mușcând. O doradă a țâșnit și a apucat peștele. Am lăsat firul liber ca să fiu sigur că a mușcat bine, după care am smucit cu putere. Doarada a ieșit din apă trăgând de undiță atât de tare încât am crezut că o să mă tragă de pe plută. Mi-am făcut curaj. Undița s-a curbat. Era de foarte bună calitate; nu se rupea. Am început să aduc dorada către plută. Se lupta din toate puterile, zbatându-se, plonjând și împrôșcând cu apă. Firul îmi tăia mâna. Mi-am înfășurat mâinile în pătură. Inima îmi bătea cu putere. Peștele era mai puternic decât un taur. Nu eram sigur că o să pot să-l scot.

Am observat că toți peștii se îndepărtaseră de plută și de barcă. Fără îndoială simțeau disperarea doradei. M-am grăbit. Mă dureau brațele. De fiecare dată când reușeam s-o aduc aproape de barcă, se zbăteau o asemenea frenezie că trebuia să mai dau drumul la fir.

În cele din urmă am reușit s-o aduc la bord. Avea cam un metru lungime. Găleata era prea mică. I-ar fi venit ca o pălărie. Am ținut-o la pământ îngenunchind și folosindu-mi ambele mâini. Era o masă de mușchi, atât de mare încât coada mă lovea când pe mine, când puntea. Mă zgâlțâia așa cum zgâlțâie un taur un cow-boy. Eram într-o dispoziție triumfătoare. Dorada e un pește minunat, mare, cărnos și neted, cu o frunte bombată care arată o personalitate puternică, o aripioară dorsală lungă, mândră ca o creastă de cocoș și o haină de solzi netedă și strălucitoare. Am simțit că îi dădeam destinului o lovitură serioasă cu această frumoasă pradă. Mă răzbunam pe mare, pe vânt, pe naufragiu, pe tot ce-mi era potrivnic.

– Mulțumesc, Zeule Vishnu, mulțumesc! am strigat. O dată ai salvat lumea sub forma unui pește. Acum m-ai salvat pe mine luând forma unui pește. Mulțumesc!

L-am omorât ușor. M-aș fi lipsit de această corvoadă – de fapt era pentru Richard Parker și el l-ar fi omorât ușor – dacă n-ar fi fost cârligul din gură. Exultam la vederea doradei din vârful undiței – aș fi mai puțin entuziasmat dacă ar fi un tigru. Am rezolvat problema direct. Am luat securea și am început să-l lovesc cu mânerul în cap de mai multe ori, cu ambele mâini (nu aveam inima să folosesc partea ascuțită). Când a murit, dorada a făcut ceva extraordinar: și-a schimbat culoarea în mai multe culori, într-o succesiune rapidă. Albastru, verde, roșu, auriu, violet străluceau ca un neon pe când se lupta cu moartea. Am avut impresia că lovesc un curcubeu (am aflat mai târziu că dorada e celebră pentru modul în care își schimbă culoarea atunci când moare). În cele din urmă, s-a potolit, culoarea a revenit la normal și am putut să-i scot cârligul din gură. Am reușit chiar să recuperez o parte din momeală.

Dacă vă întrebați cum am putut să trec într-o perioadă așa de scurtă de la jelitul unui pește zburător la omorul bestial comis asupra unei dorade, v-aș putea spune că faptul de a profita de greșeala de navigație a unui pește zburător m-a făcut să fiu timid și trist, în timp ce emoția prinderii doradei m-a făcut să fiu sigur pe mine și sângeros. Dar de fapt explicația e alta. E simplă și brutală: o persoană se poate obișnui cu orice, chiar și cu omorul.

Am tras pluta lângă barcă plin de mândria vânătorului. Am adus-o lângă margine. Mi-am rotit brațul și am aruncat dorada peste bord. A aterizat cu o bufnitură și a provocat o expresie de surpriză pe fața lui Richard Parker. După ce a mirosit-o, l-am auzit mestecând. M-am dat jos, fără să uit să fluier tare de câteva ori pentru a-i aduce aminte lui Richard Parker că eu eram cel care-i adusese hrană proaspătă. M-am oprit să iau niște biscuiți și o cutie de apă. Cei cinci pești zburători din compartiment muriseră. Le-am smuls aripile și le-am aruncat, apoi am înfășurat peștii în mult vestita pătură.

Până ce m-am spălat de sânge, am curățat echipamentul de pescuit, am aranjat totul și am luat masa de seară, s-a lăsat noaptea. O perdea ușoară de nori masca luna și stelele și era foarte întuneric. Eram obosit, dar încă emoționat de evenimentele ultimelor ore. Sentimentul că făcusem ceva îmi aducea satisfacție; nu mă gândisem deloc la mine sau la situația mea disperată. Pescuitul era cu siguranță o ocupație mult mai plăcută decât spusul

poveștilor sau jocurile. Am decis să reîncep mâine, de îndată ce răsărea soarele.

Am adormit, cu gândul la culorile doradei muribunde.

CAPITOLUL 62

Noaptea aceea am dormit în reprize. Înainte de răsărit am încetat să mai încerc să adorm și m-am ridicat într-un cot. Am tras cu coada ochiului la tigru. Richard Parker era agitat. Gemea, mârâia și se plimba de colo-colo în barcă. Era impresionant. Am evaluat situația. Era imposibil să fie flămând. Sau cel puțin nu într-un mod periculos. Îi era sete? Limba îi atârna din gură, dar nu gâfâia. Iar stomacul și labele încă îi erau ude. Dar nu foarte ude. Probabil nu mai era destulă apă în barcă. În curând avea să i se facă sete.

M-am uitat la cer. Pânza de nori dispăruse. Cerul era senin, cu excepția câtorva WISPS la orizont. Urma o altă zi caldă, fără ploaie. Marea se mișca letargic, ca și cum era deja extenuată de căldura care se anunța.

M-am sprijinit de catarg și m-am gândit. Biscuiții și pescuitul ne asigurau mare parte a hranei. Partea lichidă era problema. Era apă cât vedeai cu ochii, dar era sărată. Ce-ar fi fost dacă aș fi amestecat niște apă proaspătă cu apă sărată? Mai întâi trebuia să fac rost de mai multă apă proaspătă. Cutiile nu aveau să dureze mult, având în vedere că eram doi – de fapt nu-mi făcea plăcere s-o împart cu Richard Parker – și era o prostie să te bazezi numai pe apa de ploaie.

Dispozitivul de apă proaspătă era singurul mijloc prin care puteam obține apă de băut. M-am uitat la dispozitive cu neîncredere. Erau pe apă de două zile deja. Am observat că una din ele se dezumflase. Am tras de sfoară să văd ce problemă avea. Am umflat-o. Fără să mă aștept la prea multe, am încercat apa care era în pungă. Am dat de o pungă destul de voluminoasă. M-a trecut un fior. M-am controlat. Probabil pătrunsese apă sărată. Am scos punga și, conform instrucțiunilor, am aplecat-o. Am închis cele două robinete care duceau la pungă, am desfăcut-o și am scos-o din apă. Era dreptunghiulară și era făcută din plastic galben, gros și moale. Avea semne de nivel pe margine. Am gustat apa. Era fără sare.

– Vaca mea de mare! am exclamat. Ai făcut treabă bună! Ce lapte delicios! Cu un pic de gust de cauciuc, dar nu mă plâng. Uită-te cum beau!

Am terminat punga. Avea o capacitate de un litru și era aproape plină. După un moment de satisfacție, în care am închis ochii de plăcere, am pus punga la loc. Am verificat celelalte pungi. Toate aveau ugerile pline. Am strâns laptele proaspăt, peste opt litri, în găleata de pește. Instantaneu, aceste mașinării mi-au devenit la fel de prețioase ca vitele pentru fermier. Și chiar arătau ca niște vaci pe pășune, cum pluteau înșirate. Am început să am grijă de ele, să aibă destulă apă de mare și să aibă camerele și conurile umflate la presiunea potrivită.

După ce am adăugat un pic de apă de mare în găleată, am așezat-o pe banca de pe margine, dincolo de prelată. Începutul arșiței îl găsea pe Richard Parker la adăpost. Am legat găleata de margine, într-un loc ferit. Am tras cu ochiul peste copastie. Stătea pe o parte. Vizuina era o imagine de coșmar. Toate leșurile erau unele peste altele, în descompunere. Am recunoscut niște picioare, părți din capete, multe oase. Era plin de aripi de pești zburători.

Am tăiat un pește zburător și am aruncat o bucată pe banca de pe margine. După ce mi-am luat tot ce-mi trebuia din cufăr și m-am pregătit să plec, am mai aruncat o bucată de pește peste prelată, în fața lui Richard Parker. A avut efectul scontat. Pe când mă îndepărtam, l-am văzut ieșind din bârlog și luând o bucată. Când și-a întors capul, a văzut cealaltă bucată și un alt obiect lângă ea. S-a ridicat. Și-a aplecat capul imens deasupra găleții. Mi-a fost frică să n-o verse, dar n-a făcut-o. Fața i-a dispărut în ea, era cam mică pentru el, și a început să lipăie. Peste puțin timp găleata a început să zornăie, goală. Când a ridicat capul, m-am uitat la el agresiv și am suflat în fluier de câteva ori. A dispărut sub prelată.

Mi-am dat seama că, cu fiecare zi, barca arăta din ce în ce mai mult ca o grădină zoologică: Richard Parker avea locul lui adăpostit pentru somn și odihnă, hrană, loc de pândă și o băltoacă pentru apă.

Temperatura a urcat. Căldura a devenit sufocantă. Mi-am petrecut restul zilei la umbra acoperișului, pescuind. Se pare că avusesem norocul începătorului cu prima doradă. N-am prins nimic toată ziua, nici după-amiaza, când se însuflețește totul pe mare. A apărut o broască țestoasă, diferită de cealaltă, de culoare verde, mai voluminoasă și cu o carapace mai netedă, dar cu aceeași privire fixă. N-am făcut nimic, dar m-am gândit că ar fi trebuit.

Singurul lucru bun era că dispozitivele de apă dulce lucrau intens, dată fiind temperatura ridicată care provoca evaporarea apei de mare.

Ziua s-a sfârșit. Calculasem că a doua zi se împlinea o săptămână de la naufragiu.

CAPITOLUL 63

Familia Robertson a supraviețuit treizeci și opt de zile pe mare. Căpitanul Bligh de pe celebra navă revoltată *Bounty* și tovarășii săi naufragiați au supraviețuit patruzeci și șapte de zile. Steven Callahan a supraviețuit șaptezeci și șase. Owen Chase, a cărui poveste despre scufundarea navei *Essey* de o balenă l-a inspirat pe Herman Melville pentru romanul *Moby Dick*, a supraviețuit optzeci și trei de zile, cu doi camarazi, cu o ședere de o săptămână pe o insulă neprimitoare. Familia Bailey a supraviețuit 118 zile. Am auzit despre un negustor coreean numit Poon, cred, care a supraviețuit în Pacific 173 zile în anii '50.

Eu am supraviețuit 227 zile. Atât a durat încercarea mea, peste șapte luni.

Am avut grijă să fiu tot timpul ocupat. Asta e una dintre posibilele explicații ale supraviețuirii mele. Pe o barcă de salvare sau pe o plută e întotdeauna ceva de făcut. O zi obișnuită arăta cam așa:

De la răsărit până la mijlocul dimineții
trezirea

rugăciunea
micul dejun pentru Richard Parker
inspecție generală a bărcii și a plutei, cu atenție specială pentru la noduri și frânghii
întreținerea dispozitivelor de apă dulce (curățare, umflare, umplere cu apă)
micul dejun și inspecția rezervelor de mâncare
pescuitul și pregătirea peștelui (curățare, așezarea la soare pentru uscare)

Jumătatea dimineții până la prânz:

rugăciunea
prânz ușor
odihnă și activități relaxante (jurnal, examinarea buzelor și a rănilor, întreținerea echipamentului, observarea lui Richard Parker)

Jumătatea după-amiezii până seara devreme:

rugăciunea

pescuit și pregătirea peștelui

întreținerea peștelui uscat (întoarcere, tăierea părților
putrede)

pregătirea pentru masa de seară

masa de seară pentru mine și Richard Parker

Apus:

inspecție generală a plutei și a bărcii (din nou nodurile
și frânghiile)

colectarea apei dulci și stocarea ei

stocarea hranei și a echipamentului

pregătirea pentru noapte (făcut patul, pregătirea rache-
telor luminoase, în caz de apariție a vreunui vapor și a recipien-
tului de apă de ploaie, în caz de ploaie)

rugăciunea

Noapte:

dormit iepurește

rugăciunea

Diminețile erau de obicei mai bune decât după-amiezele,
când timpul trecea mai greu.

Programul se modifica în funcție de evenimente nepre-
văzute. Ploaia, la orice moment al zilei, oprea orice activitate;
pentru că în timpul ploii, trebuia să țin deschise recipientele pen-
tru apa de ploaie și eram ocupat cu stocarea apei. Vizita unei țes-
toase era un alt eveniment tulburător. Iar Richard Parker era un
permanent element imprevizibil. Găzduirea lui era una dintre
prioritățile de necontestat. Nu avea un program fix în afară de
somn și masă, dar uneori se trezea din letargie și o pornea la
plimbare prin teritoriu, făcând zgomot și făcând pe mofturosul.
Spre fericirea mea, soarele și marea îl oboseau imediat și se în-
torcea sub prelată ca să zacă pe o parte sau pe burtă, ținându-și
capul pe etichetele din față încrucișate.

Dar erau și lucruri care nu țineau de necesitate. Îmi petre-
ceam ore observându-l pentru că era o distracție. Tigrul e un
animal fascinant oricând, cu atât mai mult când e singurul tău
tovarăș.

La început, tot timpul mă uitam după un vapor care să mă
salveze. Dar după câteva săptămâni, cinci sau șase, am încetat
cu totul.

Și am supraviețuit tocmai pentru că am renunțat. Povestea mea a început într-o zi din calendar – 2 iulie 1977 – și s-a terminat într-o zi din calendar – 14 februarie 1978 – dar între cele două date n-a existat calendar. N-am numărat zilele, săptămânile sau lunile. Timpul este o iluzie care ne face să gâfâim. Am supraviețuit pentru că am uitat până și noțiunea de timp.

Îmi aduc aminte doar de evenimente, întâlniri și obiceiuri, semne care apar când și când din oceanul timpului și mi s-au imprimat în memorie: mirosul rachetelor de mână, uciderea țestoaselor, biologia algelor, de exemplu. Și multe altele. Dar nu știu dacă pot să le pun în ordine. Amintirile sunt amestecate.

CAPITOLUL 64

Hainele mi se dezintegrau, victimele soarelui și ale sării. Mai întâi au devenit ca pânza de păianjen. Apoi a rămas doar urzeala și cusăturile. Apoi s-au desprins și ele. Luni de zile am fost gol-goluț, cu excepția fluierului care îmi atârna de gât de o sfoară.

Arsurile de la apa sărată – roșii, mutilante – erau lepra mărilor, transmisă de apa care mă uda. Acolo unde apăruseră, pielea era mai sensibilă: atingerea accidentală a unei răni deschise era atât de dureroasă că îmi venea să țip. De obicei, aceste arsuri apăruseră pe acele părți ale corpului care erau mai expuse la atingerea apei și a lemnului plutei, adică pe spate. Erau zile în care de-abia îmi găseam o poziție în care să mă pot odihni. Timpul și soarele vindecau o rană, dar procesul era lent, și noi arsuri apăreau dacă pielea nu era uscată.

CAPITOLUL 65

Am petrecut ore încercând să descifrez rândurile din manualul de supraviețuire care se refereau la navigație. Erau explicații cum să supraviețuiești pe mare, dar se presupunea că ai ceva cunoștințe despre navigație. În viziunea autorului, naufragiatul era un marinar experimentat, care, cu busola, harta și sextantul în mână, știa cum să-și găsească drumul în situații limită, și chiar cum să iasă din necaz. Rezultatul era: „Amintiți-vă, timpul e distanță. Nu uitați să vă întoarceți ceasul” sau „Latitudinea poate fi măsurată cu degetele, dacă e nevoie:” Aveam un ceas, dar acum

era pe fundul Pacificului. L-am pierdut când s-a scufundat *Tsimtsum*. Cât despre latitudine și longitudine, cunoștințele mele marinărești se limitau la ce trăia în mare și nu se extindeau și la ce plutea pe mare. Vânturile și curenții erau un mister pentru mine. Stelele nu însemnau nimic. Nu puteam să numesc nici măcar o constelație. Familia mea se ghida doar după o stea: soarele. Ne culcam devreme și ne sculam devreme. Mă uitasem în viața mea la un număr de bolte înstelate, când natura pictează cele mai frumoase imagini cu doar două culori, am simțit mirarea și micimea pe care toți le simțim, și acest spectacol mi-a dat un simț al direcției, cu siguranță, dar totul era în sens spiritual, nu geografic. Nu aveam nici cea mai vagă idee cum te poate ghida un cer înstelat. Cum pot stelele, chiar dacă sclipesc, să mă ajute să-mi găsesc drumul dacă își tot schimbă locul pe cer?

Am renunțat să mai aflu. Orice cunoștințe pe care puteam să le dobândesc erau inutile. Nu aveam mijloace de a verifica unde eram – nu aveam nici pânze, nici motor, aveam vâsle, dar nu suficient de puternice. Ce sens avea să planific un curs, dacă nu puteam să-l urmez. Și chiar dacă aș fi putut, cum să știu în ce direcție să merg? Spre vest, înapoi de unde veneam? Spre est, spre America? Spre nord, spre Asia? Spre sud, spre drumul vapoarelor? Fiecare era un curs bun și rău în egală măsură.

Așa că am plutit. Vânturile și curenții au decis încotro. Timpul a devenit distanță pentru mine în felul în care e și pentru muritori – am călătorit de-a lungul drumului vieții – și am făcut alte lucruri cu degetele în loc să măsoar latitudinea și longitudinea. Am aflat mai târziu că mergeam pe un drum îngust, contra curentul ecuatorial al Pacificului.

CAPITOLUL 66

Am pescuit cu diverse cârlige, la diverse adâncimi, diverse tipuri de pești, de la pescuitul la adâncime, cu cârlige imense și multe plutitoare, până la pescuitul de suprafață, cu cârlige mai mici și unul sau două plutitoare. Succesul a venit greu, dar când a venit, a fost foarte apreciat, deși efortul era disproporționat față de răsplată. Orele erau lungi, peștii erau mici, iar Richard Parker era înfometat tot timpul.

Căngile s-au dovedit în final cel mai valoros echipament al meu. Erau trei piese: două piese tubulare care formau săgeata – una cu un mâner de plastic la capăt și un inel de siguranță – și un

cap care consista dintr-un cârlig de cinci centimetri și sfârșind într-un vârf de forma unui ac. Asamblată, fiecare cange avea aproape un metru și jumătate lungime și era la fel de ușoară și rezistentă ca o sabie.

Mai întâi am pescuit în marea deschisă. Lăsam cangea să se scufunde la o adâncime de cam un metru douăzeci, câteodată cu o bucată de pește ca momeală, și așteptam. Așteptam ore în șir, cu trupul atât de încordat încât începea să mă doară. Când simțeam că e timpul, smuceam cangea din toate puterile. Decizia dura o fracțiune de secundă. Experiența mă învățase că era mai bine să lovești când aveai toate șansele de izbândă, decât să ataci cu furie, pentru că un pește învață și el din experiență și cade ra-reori de două ori în aceeași capcană.

Când aveam noroc, prindeam un pește și-l aruncam în barcă. Adesea, străpungeam un pește în stomac sau în coadă, dar scăpa cu o mișcare rapidă. Rănit, era pradă ușoară pentru alt prădător, un dar pe care nu intenționasem să i-l fac. Deci, cu peștii mai mari, ținteam în zona de sub branhii și în zona aripioarelor laterale, pentru că reacția instinctivă a unui pește lovit în acea zonă este să înoate spre suprafață, departe de cârlig, chiar în direcția în care trăgeam. Rezultatul era următorul: înțepat, peștele sărea din apă chiar în fața mea. Îmi pierdeam repede dorința de a atinge viața din adâncuri. Un pește sărind din apă se confrunta cu un băiat înfometat care avea o metodă directă, practică de a-l captura. Îi dădeam drumul cângii dacă simțeam că nu avea un punct de sprijin – nu uitasem să o leg de plută cu o sfoară – și prindeam peștele în mâini. Degetele, deși boante, erau mai îndemânaticе decât cârligul. Lupta era rapidă și furibundă. Peștii erau alunecoși și desperați, dar eu eram doar disperat. De-aș fi avut la fel de multe brațe ca zeița Durga – două ca să țină cangea, patru ca să apuce peștele și două ca să rotească bardele! Dar trebuia să mă descurc așa cum puteam. Le băgam mâinile în ochi, în branhii, le zdrobeam stomacul cu genunchii, le mușcam coada cu dinții – făceam tot ce era posibil ca să-i țin până luam securea și le tăiam capul.

Timpul și experiența m-au ajutat să mă perfecționez. Am devenit mai agil și mai îndrăzneț. Simțeam ce trebuie să fac.

Am avut mai mult succes atunci când am început să folosesc o parte din plasa cargoului. Era inutil, ca năvod – prea țeapăn și prea greu și nu destul de strâns. Dar era perfect ca momeală. Plutind pe suprafața apei, s-a dovedit foarte atractiv pentru pești, mai ales când s-a umplut de alge. Pentru unii, cei lenți, s-a dove-

dit o locuință foarte bună, iar pentru alții, cei iuți, un loc pe care se opreau să-l viziteze. Nici rezidenții, nici trecătorii nu bănuiau că era și un cârlig ascuns pe acolo. Erau unele zile – din păcate prea puține – când puteam să prind orice îmi doream. În asemenea momente, vânam mult mai mult decât îmi trebuia; nu mai era loc pe barcă pentru a usca toată cantitatea de pește, ca să nu mai vorbim de faptul că nu puteam să mănânc tot. Păstram ce puteam, iar Richard Parker primea restul. În timpul acelor zile de abundență, atingeam atâția pești încât eram strălucitor de la toți solzii care mi se lipeau de piele. Purtam toate acele semne precum poartă hindușii semnele divinității pe frunte. Dacă aș fi fost găsit atunci, sunt sigur să marinarii ar fi crezut că sunt un zeu al peștilor care își domina regatul și n-ar fi oprit. Acelea erau zilele bune. Erau rare.

Țestoasele erau o pradă ușoară, într-adevăr, așa cum spunea manualul de supraviețuire. Dacă ar fi să alegem două titluri: „vânătoare“ și „prindere“, ele s-ar încadra în categoria „prindere“. Deși erau masive, ca niște tancuri, nu înotau nici bine, nici repede; puteai să le prinzi cu o mână. Dar manualul nu-ți spunea că o broască prinsă nu era neapărat și o broască pe care o aveau. Trebuia s-o ridici la bord, ceea ce era foarte dificil, având în vedere că avea cam șaiszeci de kilograme. Era o muncă pentru care era necesară forța fizică demnă de un Hanuman (unul dintre eroii epici indieni). Am reușit trăgând-o la prova și legându-i o frânghie în jurul gâtului, a unei labe din față și a uneia din spate. Am tras până am simțit că mi se rup mâinile și-mi explodează capul. Am dus frânghia pe după prelată, pe partea cealaltă a provei; de fiecare dată când frânghia ceda, mă opinteam din răspuseri ca să nu-mi pierd prada. Și așa, încetul ce încetul, am reușit s-o urc la bord. Toată operațiunea dura foarte mult. Îmi aduc amine că, o dată, o țestoasă a spânzurat de marginea bărcii vreo două zile, bătând din labe în tot acest timp. Se întâmpla ca în ultima fază a ridicării țestoasa să mă ajute fără să vrea. În dorința de a se elibera, trăgea de frânghii, ca și mine, și broasca trecea de copastie. Se prăbușea pe punte, extenuată, dar jubilând.

Țestoasele verzi de mare îmi dădeau mai multă carne decât celelalte, iar carapacea de pe burta lor era mai subțire. Cu toate acestea, erau mai mari, uneori prea mari pentru un naufragiat care se afla pe mare de atâta timp.

Doamne, și când te gândești că sunt vegetarian! Când te gândești că, în copilărie, tremuram la auzul pocnetului unei banane

care se rupea pentru că-mi imaginam că era gâtul unui animal! Am ajuns la un nivel inimaginabil de sălbăticie.

CAPITOLUL 67

Partea de sub plută devenise un loc unde se adunau o mulțime de forme de viață. La început au fost alge verzi și moi care se agață de vestele de salvare și alge mai țepene, mai întunecate la culoare. Apoi au venit animalele: crevete nu mai mari de un deget, pești care păreau că erau tot timpul sub raze X – li se vedeau organele prin piele – viermi negri, melci fără cochilie, verzi și gelatinoși, cu membre primitive, pești multicolori, și crabi mărunței și cafenii. Am încercat totul, în afară de viermi, inclusiv algele. Numai crabii nu aveau un gust amar sau sărat. Cum apăreau, cum îi băgam în gură, ca pe dulciuri, până nu mai rămânea nici unul. Nu mă puteam controla. Nu apăreau prea des.

Și barca atrăgea vizitatori, sub forma crustaceelor. Sugeam fluidul din care erau făcute, iar carnea lor era foarte bună ca momeală.

M-am atașat de acești autostopiști oceanici, deși îmi îngreunau pluta. Îmi ofereau distracție, ca și Richard Parker. Ore întregi stăteam pe o parte și priveam. Vedeam un oraș cu susul în jos, mic, liniștit și pașnic, ai cărui cetățeni se comportau ca îngeri. Imaginea era liniștitoare pentru nervii mei întinși.

CAPITOLUL 68

Mi-am schimbat programul de somn. Deși mă odihneam tot timpul, rareori dormeam mai mult de o oră sau două fără întrerupere, chiar și noaptea. Nu mă deranja mișcarea neîncetată a mării, nici vântul; te obișnuiești cu ele așa cum te obișnuiești cu denivelările din saltea. Teamă și îngrijorarea mă țineau treaz. Era uimitor cum puteam supraviețui cu atât de puțin somn.

Spre deosebire de Richard Parker. El era campion la somn. Majoritatea timpului dormita sub prelată. Dar în zilele calme, când soarele nu era prea puternic, și în nopțile calme, ieșea. Una din pozițiile sale favorite era pe banca de la pupa, cu labele întinse pe băncile laterale. Era un tigru prea mare pentru un spațiu așa mic, dar reușea să intre în el curbându-și spatele. Când dormea cu adevărat, își pune capul pe labele din față, dar, când era

un pic mai activ, când alegea să-și deschidă ochii și să se uite în jur, întorcea capul și-și punea bărbia pe copastie. O altă poziție favorită era cu spatele la mine, jumătate de podea, jumătate pe banca din față, cu fața la pupa, cu labele lângă cap, ca și cum ar fi jucat v-ați-ascunselea. Avea tendința de a nu se mișca atunci când stătea în această poziție; doar urechile arătau că nu dormea cu adevărat.

CAPITOLUL 69

În multe nopți, eram convins că vedeam o lumină la distanță. De fiecare dată trimiteam o rachetă. După ce le-am folosit pe toate, am început să arunc unele de mână. Erau oare nave care nu reușeau să mă vadă? Sau era lumina stelelor care apăreau din ocean? Sau valuri pe care imaginația le transforma în iluzie? Orice ar fi fost, era degeaba. De fiecare dată emoția speranței se aprindea și se stingea imediat. Cu timpul, am renunțat să mai aștept să fiu salvat. Dacă orizontul era la patru kilometri, la o altitudine de un metru și jumătate, cât de departe era când stăteam sprijinit de catarg? Ce șansă aveam să fiu văzut de un vapor care traversa Pacificul? Nu, nu avea rost să mă mai bazez pe asta. Trebuia să ajung neapărat pe uscat.

Îmi aduc aminte mirosul de rachete manuale luminoase. Miroseau exact a chimion. Era îngrozitor. Le miroseam și imediat îmi venea în minte Pondicherry, o ușurare care venea după dezamăgirea de a nu primi răspuns la chemările de ajutor. Experiența era foarte puternică, aproape o halucinație. O întreagă lume apărea dintr-un miros. (Acum, când miros chimion, văd Pacificul).

Richard Parker îngheța întotdeauna când vedea o rachetă de mână. Ochii îi deveneau dilatați și se fixau pe ea. Era prea luminoasă pentru mine, un centru orbitor înconjurat de o aureolă roz. Trebuia să-mi întorc privirea. Țineam racheta în aer la distanță de un braț și o roteam ușor. Timp de un minut, o jerbă de lumini se prelingea pe mâna mea. Totul se lumina; și apa din jurul plutei părea să fie mai plină de pești cât dura efectul rachetei.

CAPITOLUL 70

Uciderea și tranșarea unei țestoase cereau mult efort. Mă tenta sângele ei – „bun, hrănitor, fără sare“ – promis de manua-

lul de supraviețuire. Îmi era groaznic de sete. Am apucat carapacea și am prins-o de înotătoarele din spate. Când am simțit că nu mai poate scăpa, am întors-o în apă și am încercat s-o aduc la bord. Se zbătea violent. Nu puteam s-o aduc pe plută. Trebuia să o duc în barcă sau să renunț. M-am uitat în sus. Era o zi caldă, fără nori. Richard Parker mă tolera în asemenea zile, când soarele era ca un cuptor. Stătea sub prelată până spre seară.

Am apucat etichetele testuale cu o mână și am tras de frânghie cu cealaltă. Nu era ușor să urc la bord. Când am reușit, am aruncat testuale în aer și am adus-o pe prelată. Așa cum mă așteptam, Richard Parker nu s-a mișcat. Doar a scos un mârâit o dată sau de două ori. Nu avea chef să facă vreun efort pe o asemenea căldură.

Eram mânat de o hotărâre întunecată și oarbă. Simțeam că nu aveam timp de pierdut. M-am dus la manualul de supraviețuire ca la o carte de bucate. Spunea să pui testuale pe spate. Am făcut-o. Spunea că trebuia să înfiți cuțitul în gât. M-am uitat. Nu avea gât. Se retrăsese în carapace; tot ce se vedea erau ochii și ciocul, înconjurat de piele. Se uita la mine cu o expresie dură. Am luat cuțitul și am lovit o labă. S-a retras și mai mult. M-am decis să fiu mai direct. Ca și cum aș fi făcut-o de nenumărate ori, am înfipt cuțitul într-o parte a capului. Am apăsat și am răsucit. S-a retras și mai mult și, deodată, s-a năpustit la mine cu ciocul. Am sărit în lături. Și-a scos toate etichetele și a încercat să scape. S-a întors pe o parte, cu etichetele bătând violent. Am luat o secură și i-am tăiat gâtul. A țâșnit sângele. Am luat o carafă și am strâns cam trei sute de mililitri. Aș fi obținut mai mult, dar ciocul ei era foarte ascuțit și etichetele din față erau foarte puternice, cu două gheare la fiecare. Sângele nu avea nici un miros. Am gustat. Era cald și animalic, dacă-mi aduc bine aminte. E dificil să-ți aduci aminte prima impresie. L-am băut până la ultima picătură.

Am crezut că trebuie să folosesc secură ca să tai carapacea de pe burtă, dar era de-ajuns lama zimțată a cuțitului. Mi-am pus un picior pe carapace, ferindu-mă de ghearele testuale. Pielea era foarte ușor de tăiat, cu excepția porțiunii de lângă membre.

Era greu să tai pe lângă margine, unde carapacea din față și din spate se întâlneau, mai ales că testuale se zbătea. Până când am terminat de tăiat de jur împrejur, eram leoarcă de sudoare și extenuat. Am tras de carapacea de pe burtă. S-a desprins cu greu, cu un zgomot de vacuum. Au ieșit la iveală organele interne – mușchi, grăsime, măruntaie și oase. Cu toate acestea, testuale se mișca. I-am tăiat gâtul până la vertebre. Nu s-a schimbat nimic. Etichetele încă băteau. Cu două lovituri de secură, i-am tăiat

capul. Labele nu s-au oprit. Mai rău, capul separat de trup a început să respire iar ochii au început să clipească. L-am aruncat în mare. Am aruncat restul corpului spre Richard Parker. Făcea zgomot și începuse să se agite. Probabil simțise mirosul sângelui țestoasei. Am fugit pe plută.

Am privit trist cum se bucura de darul meu. Eram extenuat. Efortul pe care-l depusesem nu prea merita cantitatea infimă de sânge pe care-l obținusem.

Am început să mă gândesc serios cum aveam să mă descurc. Richard Parker mă tolera în zilele caniculare, fără nori, dacă asta era toleranță și nu simplă lene, dar nu puteam să fug mereu. Aveam nevoie să pot să am liber acces la compartiment și să mă sui pe prelată oricând voiam, indiferent de vreme sau de dispoziția sa. Avem nevoie de drepturi, acele drepturi care sunt legate de putere.

Era timpul să mă impun și să-mi marchez teritoriul.

CAPITOLUL 71

Celor care se pot afla într-o situație ca a mea le-aș recomanda următorul program:

1. Alege o zi când valurile sunt mici, dar constante. Ai nevoie de o mare care să se dea în spectacol când barca plutește, fără s-o răstoarne, totuși.

2. Ridică ancora în așa fel încât să-ți asiguri stabilitatea și confortul. Pregătește-ți un loc sigur, în caz că o să ai nevoie (cu siguranță vei avea). Dacă poți, inventează niște metode de protecție corporală. Orice poate juca rolul unui scut. Haine sau păturile înfășurate în jurul picioarelor pot fi o armură minunată.

3. Acum vine partea grea: trebuie să provoci animalul care te supără. Oricare ar fi acesta – tigru, rinocer, struț, porc mistreț, urs brun – trebuie să-i furi capra. Cel mai bun mod de a o face este să mergi până la marginea teritoriului tău și să intri cu zgomot în zona neutră. Eu am făcut așa: am mers până la marginea prelatei și am coborât pe banca din mijloc în timp ce suflam ușor în fluier. E important să faci un zgomot constant, ușor de recunoscut, pentru a-ți face cunoscută agresivitatea. Dar trebuie să fii precaut. Vrei să-l provoci, dar nu mai mult. Nu vrei să te atace. Dacă o face, să te păzească Dumnezeu. Vei fi sfâșiat în bucăți, călcat în picioare, eviscerat, mâncat, mai mult ca sigur. Și nu vrei asta. Vrei un animal care să fie nervos, supărat, vexat, de-

ranjat, dar nu ucigaș. Sub nici o formă nu trebuie să pășești în teritoriul lui. Limitează-ți agresiunea la a-l privi fix în ochi și a sufla în fluier.

4. Când animalul a fost stârnit, încearcă să provoci o incursiune peste graniță. Cel mai bun mod de a o realiza este a te retrage încet în timp ce faci zgomot. **ASIGURĂ-TE CĂ ÎL PRIVEȘTI TOT TIMPUL ÎN OCHI!** Imediat ce animalul a pus un picior în teritoriul tău, sau a avansat pe teritoriul neutru, ai obținut o victorie. Nu fi prea strict cu privire la locul unde a aterizat laba lui. Fii gata să fii atacat. Nu aștepta să analizezi situația – acționează cât de repede poți. Problema e să-l faci să înțeleagă că vecinul de deasupra este grozav de supărăcios în ceea ce privește teritoriul.

5. Imediat ce animalul a intrat pe teritoriul tău, fii nemilos. Fie că te retragi pe plută, departe de barcă, sau că te retragi într-un colț al bărcii, suflă în fluier din toate puterile și apoi aruncă ancora. Aceste două acțiuni sunt de maximă importanță. Nu trebuie să întârzi. Dacă poți să aduci barca cu flancul pe valuri prin alte metode, de exemplu cu o vâslă, fă-o imediat. Cu cât mai repede barca se lansează pe curent, cu atât mai bine.

6. Suflatul continuu în fluier este extenuant pentru naufragiatul slăbit, dar nu trebuie să eziți. Animalul alarmat trebuie să asocieze greața crescândă cu fluieratul. Poți să faci lucrurile să meargă mai departe așezându-te în capătul îndepărtat al bărcii, cu picioarele pe cele două părți ale copastiei, și legănându-te în ritmul mării. Oricât de ușor ai fi, oricât de mare ar fi barca, n-o să-ți vină să crezi. În curând barca se va zbuciuma precum Elvis Presley. Nu uita să suflă în fluier tot timpul și nu exagera cu balansul, ca să nu răstorni barca.

7. Continuă așa până când animalul care îți e povară – tigrul, rinocerul, orice – o să sufere intens de rău de mare. Trebuie să-l auzi icnind și vomitând. Trebuie să-l vezi zăcând pe fundul bărcii, cu membrele tremurând, cu ochii dați peste cap, cu un horcăit muribund. Și în tot acest timp trebuie să suflă în fluier. Dacă ți se face rău, nu-ți irosi voma aruncând-o peste bord. Voma e un foarte bun paznic. Marchează-ți teritoriul cu ea.

8. Când ți se pare că animalul suferă de rău de mare, poți să te oprești. N-o să-i treacă prea curând. Nu e bine să exagerezi. Nimeni n-a murit de greață, dar greața poate să-ți ia dorința de viață. Când crezi că e de-ajuns, ridică ancora, încearcă să-l tragi la umbră, dacă e în soare, și adu-i niște apă în care ai dizolvat pastile contra răului de mare – dacă ai – pentru când și-o reveni.

Animalul e în pericol de deshidratare. După aceea, retrage-te în teritoriul tău și lasă-l în pace. Apa, odihna și relaxarea, plus o barcă în echilibru, îl vor readuce la viață. Animalul trebuie lăsat să-și revină complet înainte de a repeta pașii de la 1 la 8.

9. Tratatamentul trebuie să fie repetat până când animalul asociază fără ambiguitate sunetul fluierului cu senzația de greață intensă. De acum încolo, doar fluierul îi va controla comportamentul. Doar un tril și vei vedea că animalul va începe să tremure și se va retrage în teritoriul său, în partea lui cea mai îndepărtată și mai sigură. Odată ce ai ajuns la această fază, nu abuza de folosirea fluierului.

CAPITOLUL 72

În cazul meu, pentru a mă apăra de Richard Parker în timp ce-l îmblânzeam, mi-am făcut un scut din carapacea țestoasei. Am făcut o creștătură pe marginea fiecărei jumătăți de carapace și le-am unit cu o sfoară. Era mai grea decât aș fi dorit, dar oare își pot soldații alege echipamentul?

La prima încercare, Richard Parker și-a arătat colții, și-a rotit urechile, a scos un răget gutural și m-a atacat. Și-a ridicat o labă cu ghearele scoase și a lovit carapacea care mă acoperea. Atacul m-a aruncat în mare. Am atins apa și, instantaneu, m-am debarasat de carapace. M-am scufundat după ce m-am lovit la fluierul piciorului. Eram terorizat – de Richard Parker, dar și de faptul că eram în apă. Îmi imaginam că un rechin de-abia mă aștepta. Am înotat până la plută cu mișcări disperate, exact cu mișcările care atrag rechinii. Din fericire, nu era nici unul. Am ajuns la plută, am dat drumul frânghiei și m-am ghemuit, tremurând, cu brațele în jurul genunchilor, încercând să sting frica ce creștea în mine. Nu m-am oprit din tremurat decât târziu. Am rămas pe plută tot restul zilei și al nopții. N-am mâncat, n-am băut.

Am încercat încă o dată după ce am vânat o altă țestoasă. Carapacea ei era mai mică și mai ușoară, deci era un scut mai bun. Am încercat să avansez iar și să calc teritoriul neutru.

Mă întreb dacă cei ce mi-au auzit povestea vor înțelege că mă comportam așa nu pentru că eram nebun sau pentru că voiam să mă sinucid, ci din pură necesitate. Trebuia să-i arăt tigrlui cine era Numărul unu și cine Numărul doi – sau aș fi fost un om mort în ziua când aș fi încercat să mă sui în barcă pe vreme urâtă iar el n-ar fi vrut.

Dacă aveam să supraviețuiesc uceniciei mele de îmblânzitor de animale, era pentru că Richard Parker nu dorea cu adevărat să mă atace. Tigrii, de fapt toate animalele, nu aleg violența ca să-și rezolve problemele. Când se luptă, este pentru a ucide, dar înțeleg că pot la fel de bine să fie uciși. Încăierările sunt costisitoare. Prin urmare, posedă un întreg sistem de semne de avertizare desemnate să evite o luptă. Rareori va ataca un tigrul un alt prădător fără o avertizare prealabilă. În mod obișnuit, e de ajuns un atac scurt și un mârâit. Dar tigrul se va opri la timp, cu un sunet gutural din fundul gâtului. Va evalua situația. Dacă decide că nu există nici o amenințare, se va întoarce și va pleca, simțind că a luat atitudinea potrivită.

Richard Parker m-a avertizat de patru ori. De patru ori s-a repezit la mine cu laba ridicată și m-a aruncat în ocean, și de trei ori mi-am pierdut scutul. Eram îngrozit înainte, în timpul și după fiecare atac și îmi petreceam un oarecare timp pe plută. În cele din urmă, am învățat să citesc semnalele pe care mi le dădea. Urechile, ochii, mustățile, dinții, coada și gâtulejul vorbeau într-o limbă simplă, clară, care îmi spunea la ce trebuia să mă aștept. Am învățat să mă feresc înainte de a ridica laba în aer.

Apoi, l-am avertizat *eu*, cu picioarele pe copastie, legănând barca, suflând în fluier, și atunci Richard Barker s-a întins pe po-dea gemând și trăgându-și sufletul.

Al cincilea scut m-a ținut pe toată perioada îmblânzirii.

CAPITOLUL 73

Altă dorință a mea – în afară de a mă salva – era să am o carte. O carte lungă, cu o poveste fără sfârșit. Una pe care puteam s-o citesc iar și iar, înțelegând-o diferit de fiecare dată. Vai, nu avem nici o Scriptură în barcă. Eram un Arjuna nefericit într-un car avariat, fără să pot beneficia de cuvântul lui Krishna. Prima dată când am dat peste o Biblie în noptiera unei camere de hotel din Canada, am izbucnit în lacrimi. Am trimis o sumă de bani către Gideons chiar a doua zi, cu un bilet care îi sfătuia să-și dezvolte activitatea în toate locurile unde s-ar fi putut afla călători obosiți și deprimați, nu numai în camerele de hotel; i-am sfătuit că ar fi putut să adauge și alte scrieri sfinte în afară de Biblie. Cred că e cel mai bun mod de răspândire a credinței. Nu prin predici tunătoare de la amvon, nu prin condamnarea păcate-

lor, nu prin presiunea semenilor, ci doar printr-o Scriptură care să te întâmpine cu blândețe, ca un sărut de copil pe obraz.

Cel puțin dacă aș fi avut un roman bun! Dar nu aveam decât manualul de supraviețuire, pe care îl citisem de vreo sută de ori.

Am început să scriu într-un jurnal. E greu de citit. Am scris cât de mic am putut. Mi-era frică să nu rămân fără hârtie. Nu e cine știe ce. Doar niște cuvinte scrijelite pe o pagină, încercând să surprindă realitatea care mă copleșea. L-am început cam la două săptămâni după naufragiu. Înainte de asta eram prea ocupat și împrăștiat. Pasajele nu sunt datate sau numerotate. Ce mă impresionează acum e modul în care e surprins timpul. Mai multe zile și săptămâni, toate pe aceeași pagină. Am vorbit despre ce te-ai fi așteptat să vorbesc: despre ce s-a întâmplat și despre cum m-am simțit, despre ce am prins și ce n-am prins, despre mare și vreme, despre probleme și soluții, despre Richard Parker. Toate erau lucruri foarte practice.

CAPITOLUL 74

Am practicat ritualuri religioase care se adaptau împrejurărilor – slujbe solitare cu preoți sau invitați, invocarea divinității fără zeități și ritualuri de jertfă cu carne de țestoasă pentru obținerea generozității zeilor, acte de devoțiune către Allah, neștiind unde era Mecca și într-o arabă aproximativă. Ceea ce e sigur e că-mi aduceau liniște. Dar era foarte greu. Credința în Dumnezeu este o deschidere, o abandonare, o încredere nemărginită, un act liber de iubire – dar uneori era greu să iubești. Uneori, inima îmi cădea pradă nervilor, disperării și oboselii; mi-era frică să nu se cufunde în Pacific și să nu fiu în stare s-o recuperez.

În asemenea momente, încercam să mă detașez. Atingeam turbanul pe care mi-l făcusem din rămășițele cămășii și rosteam cu voce tare: „Acesta e acoperământul lui Dumnezeu!”

Îmi atingeam pantalonii și spuneam: „Acesta este veșmântul lui Dumnezeu!”

Arătam spre Richard Parker și spuneam: „Aceasta e pisica lui Dumnezeu!”

Arătam spre barcă și spuneam: „Aceasta e arca lui Dumnezeu!”

Îmi întindeam brațele și spuneam: „Acesta este teritoriul lui Dumnezeu!”

Arătam spre cer și spuneam: „Aceasta este urechea lui Dumnezeu!“

În acest fel, îmi aminteam Creația și locul meu în ea.

Dar acoperământul se desfăcea întotdeauna în bucăți. Pantalonii lui Dumnezeu se destrămau. Pisica lui Dumnezeu era o permanentă amenințare. Arca lui Dumnezeu era o închisoare. Teritoriul lui Dumnezeu mă ucidea încet. Urechea lui Dumnezeu nu părea să asculte.

Disperarea era un întuneric din care nu răzbea nici o lumină. Era iadul care nu se putea exprima. Mulțumesc lui Dumnezeu că trecea întotdeauna. De fiecare dată apărea un banc de pești sau era câte un nod care trebuia întărit. Sau mă gândeam la familia mea, la faptul că ei fuseseră scutiți de această agonie îngrozitoare.

Întunericul se risipea și dispărea în cele din urmă iar Dumnezeu rămânea, un punct luminos în inima mea. Continuam să iubesc.

CAPITOLUL 75

Când am crezut că e ziua mamei, i-am cântat „La mulți ani“ cu voce tare.

CAPITOLUL 76

Mi-am luat obiceiul să-i fac curat lui Richard Parker. Imediat ce-mi dădeam seama că s-a ușurat, mă duceam să-i iau fecalele, ceea ce era destul de riscant, pentru că trebuia să le trag către mine folosind cangea și apoi să ajung la ele de pe prelată. Fecalele pot fi infectate cu paraziți. Pentru animalele din sălbăticie asta nu contează, pentru că nu stau prea mult în apropierea lor; cei ce stau în copaci nici nu apucă să vadă unde sunt, iar cei de pe pământ le elimină și pleacă. La o grădină zoologică, unde spațiul e atât de compact, lucrurile stau altfel. Să lași fecalele în spațiul animalului înseamnă să deschizi calea infecției, încurajând animalul să le mănânce, pentru că animalele poftesc la tot ce pare că seamănă a mâncare. Spațiile sunt curățate din grija pentru sănătatea animalelor, nu pentru ochii și nasul vizitatorilor. Dar păstrarea reputația familiei mele ca deținătoare de grădină zoologică nu mă interesa câtuși de puțin în cazul de față. Peste câteva săptămâni, Richard Parker s-a constipat și nu mai elimina decât o dată pe lună, deci sarcina mea periculoasă era cam inutilă din punct de

vedere sanitar. De fapt, o făceam din cu totul alte motive: prima oară când s-a ușurat, am observat că a încercat să ascundă rezultatul. Semnificația era clară. A arăta fecalele înseamnă a dori să-ți arăți supremația. A le ascunde, sau a încerca să le ascunzi, e un semn de respect – de respect pentru celălalt.

Puteam să-mi dau seama că îl intimidam. Stătea aplecat, cu urechile lipite de cap, și mârâia încet. Am acționat repede, nu numai ca să nu mă atace, ci și ca să-i dau semnalul potrivit. Am luat fecalele în mână, le-am mirosit cu zgomot și m-am uitat la el cu intenție, cu ochii mari deschiși (dacă ar fi știut că de frică!), atât cât să-l fac să se teamă, nu să-l provoc. Cu fiecare privire, suflam în fluier, amenințător, lung. Uitându-mă fix la el (pentru toate animalele, acesta e un semn de agresivitate) și suflând în fluier, l-am anunțat că era dreptul meu, dreptul de stăpân, să-i iau și să-i miros fecalele, dacă voiam. Vedeți, nu eram îngrijitor, eram dresor. Și a mers. De atunci, Richard Parker nu s-a mai uitat fix la mine; privirea îi plutea undeva în aer sau peste mine. Era ceva palpabil, la fel ca excrementele pe care le țineam în mână; era recunoașterea supremației. De fiecare dată, exercițiul mă seca de energie, din cauza tensiunii, dar mă simțeam în al noulea cer.

Dacă am pomenit despre asta, și eu m-am constipat. Era rezultatul dietei, prea multe proteine și prea puțină apă. Pentru mine, actul de a mă ușura, care se întâmpla o dată pe lună, era departe de a fi un moment de ușurare. Era un eveniment îndelungat, dureros, care mă lăsa scaldat în sudoare și extenuat, o încercare mai rea decât febra.

CAPITOLUL 77

Cum se micșorau proviziile, am redus rația zilnică până am ajuns să respect indicațiile manualului: doi biscuiți la opt ore. Îmi era foame tot timpul. Mă gândeam la mâncare tot timpul. Cu cât aveam mai puțină mâncare, cu atât visam la porții mai mari. Mâncarea din fanteziile mele ajunsese să fie la fel de mare ca India. Un Gange de supă. Lipii indiene fierbinți cât Rajasthanul. Boluri de orez cât Uttar Pradesh. Înghețate cât Himalaya. Visele mele se perfecționaseră: aveam toate ingredientele proaspete și în cantități suficiente; cuptorul sau tigaia erau la temperatura potrivită; proporția era întotdeauna exactă; nimic nu era ars sau crud, prea fierbinte sau prea rece. Toată mâncarea era pur și simplu perfectă – numai că nu puteam ajunge la ea.

Încet, încet, a început să-mi crească apetitul. Dacă la început evisceram peștele și-i curățam pielea, mai târziu doar îl spălam înainte de a-mi înfige dinții în el, cu satisfacție. Îmi aduc aminte că peștii zburători erau destul de fragezi și gustoși. Doradele erau mai tari și aveau un gust mai pronunțat. Am început să le mănânc și capul, în loc să i-l arunc lui Richard Parker sau să-l folosesc drept momeală. A fost o mare descoperire că puteam să sug fluidul proaspăt nu doar din ochii peștilor mari, ci și din vertebrele lor. Țestoasele, pe care le tăiam și le aruncam spre Richard Parker, ca pe un bol de supă fierbinte, deveniseră preferatele mele.

Pare imposibil să-ți imaginezi că odată, demult, mă uitam la țestoase ca la o masă cu zece feluri de mâncare deosebite, o alternativă la pește. Dar așa a fost. Prin venele lor curgea un lichid dulce care trebuia băut imediat ce le tăiai gâtul, pentru că se coagula în mai puțin de un minut. Cele mai bune mâncăruri *poriyals* sau *kootus*¹ nu puteau egala aceea delicată care era carnea de țestoasă. Nici un *cardamon paysam*² nu se compara ca dulceață și finețe cu ouăle sau grăsimea de țestoasă. Un amestec de inimă, plămâni, ficat, carne și intestine, la care se adăuga pește, totul cu un sos de gălbenușuri și albușuri, era un *thali*³ de neîntrecut. Spre sfârșitul călătoriei mele, ajunsesem să mănânc tot ce îmi putea oferi o țestoasă. Uneori, găseam crabi în algele care se lipeau de carapacea ei. Și tot ce era în stomacul ei trecea în al meu. Petreceam ore întregi rozând o lăbuță sau oase și sugându-le măduva. Mâncam automat, la fel ca maimuțele, care iau și ultima firimitură pe care o găsesc și o bagă în gură, fără să se gândească.

Carapacele îmi prindeau foarte bine. Nu m-aș fi putut descurca fără ele. Erau bune nu numai ca scut, ci și ca boluri pentru mâncare sau suprafețe pentru tranșarea cărnii. Iar când păturile s-au uzat, le-am folosit ca să mă apăr de soare.

Era înspăimântător cum un stomac plin te făcea să fii bine dispus. Cum mâncam și beam, cum mi se schimba dispoziția. Era o existență teribil de imprevizibilă. Zâmbetul meu depindea de carnea de țestoasă.

Până când am terminat ultimul biscuit, totul era bun de mâncat, indiferent de gust.

¹ Amestec de legume și linte

² Desert din lapte, pâine și ghimbir

³ Desert din aluat în sirop, cu ghimbir

Puteam să pun orice în gură, puteam mesteca și înghiți orice – delicios, scârbos sau fără gust – atâta vreme cât nu era sărat. Dezvoltasem o repulsie pentru sare care încă nu mi-a trecut.

O dată, am încercat să-i mănânc fecalele lui Richard Parker. S-a întâmplat la început, când nu mă obișnuisem cu foamea și imaginația căuta cu înfrigurare soluții. Îi dusesem apă proaspătă cu ceva timp înainte. După ce o băuse dintr-o sorbire, dispăruse sub prelată, iar eu începusem să-mi fac ceva de lucru pe la cufăr. Cum făceam adesea în acele zile, trăgeam cu ochiul pe sub prelată să mă asigur că nu avea intenții necurate. De data asta, avea. Era chircit, cu spatele rotunjit și picioarele din spate depărtate. Își ținea coada în sus, atingând prelata. Poziția spunea totul. Imediat mi-a venit în gând hrana, nu igiena animală. Am decis că primejdia era mică. Era întors și nu i se vedea capul. Dacă-i respectam liniștea, s-ar fi putut să nu mă observe. Am înșfăcat o cană și am întins brațul. Cana a ajuns la ȧanc. În momentul când a ajuns la capătul cozii, tigrlu s-a ușurat, fecalele semănând cu un balon de gumă neagră. A căzut în cană cu un zgomot care semăna în mintea mea disperată cu cel al unei monede de cinci rupii care cădea în cana unui cerșetor; știu că unii o să creadă ca mi-am pierdut orice urmă de omenie făcând asta, dar sunt sigur că nimeni nu-și poate imagina prin ce suferințe treceam. Zâmbetul mi-a făcut buzele să plesnească. I-am fost recunoscător lui Richard Parker. Am retras cana. Am luat excrementele în mână. Erau calde, dar nu miroseau urât. Erau ca niște bile de *gulab jamun*¹, dar nu aveau moliciunea acestora. De fapt, erau tari ca piatra. Dacă încărcai o muschetă cu ele, ai fi putut să omori un rinocer.

Le-am pus înapoi în cană și am adăugat un pic de apă. Le-am acoperit și le-am pus deoparte. Îmi lăsa gura apă. Când n-am mai putut îndura așteptarea, am început să mănânc. N-am putut. Aveau gust înțepător, dar nu era asta. Era mai degrabă concluzia gurii mele, imediată și evidentă: nu era nimic bun în ele. Erau deșeuri, n-aveau nimic nutritiv. Le-am scuipat și mi-a părut rău că irosisem apa. Am luat cangea să strâng ce mai rămăsese din fecalele lui Richard Parker. Le-am aruncat direct în mare.

După câteva săptămâni, corpul a început să mi se deterioreze. Tălpile și gleznele au început să se umfle și mi-era greu să stau în picioare.

¹ Desert din aluat în sirop, cu ghimbir

Erau mai multe ceruri. Cerul era invadat de nori albi mari, plăți la bază și bombați deasupra. Cerul era complet lipsit de nori, de un albastru care-ți zdruncina simțurile. Cerul era o pătură grea și sufocantă de nori negri, dar fără să anunțe ploaie. Cerul era ușor acoperit. Cerul era presărat de nori mici, albi, ca lâna. Cerul era brăzdat de nori înalți, subțiri care păreau făcuți din vată scărmanată. Cerul era o ceață lăptoasă fără formă. Cerul era o adunare de nori negri și amenințători de ploaie care treceau. Cerul era pictat cu un număr mic de nori plăți care arătau ca niște limbi de nisip. Cerul era un bloc ce permitea un efect vizual asupra orizontului: lumina soarelui inundând oceanul, cu delimitarea clară între lumină și umbră. Cerul era o perdea de ploaie neagră și îndepărtată. Cerul era făcut din nori pe mai multe nivele, unii subțiri și opaci, alții ca fumul. Cerul era negru și mă împrășca. Cerul era o perdea de apă care cădea, un potop fără sfârșit care îmi încrețea pielea și mă îngheța.

Erau mai multe mări. Marea răgea ca un tigru. Marea susura ca un prieten care-ți spunea un secret la ureche. Marea zornăia ca mărunțișul din buzunar. Marea tuna ca o avalanșă. Marea scârțâia ca șmirghelul pe lemn. Marea era ca un om care vomită. Marea era nemișcată.

Între cele două, era vântul.

Și toate nopțile și lunile.

A fi naufragiat înseamnă a fi tot timpul în mijlocul unui cer. Oricâte lucruri pot părea să se schimbe – marea pare să treacă de la șoaptă la furie, cerul poate să se schimbe din albastru în alb și apoi în negru – geometria nu se schimbă niciodată. Privirea îți e întotdeauna raza unui cerc. Circumferința e din ce în ce mai mare. De fapt, cercurile se multiplică. A fi naufragiat înseamnă a fi prins într-un îngrozitor balet de cercuri. Ești în centrul unui cerc, în timp ce alte două, opuse, se rotesc deasupra ta. Soarele te supără ca o mulțime de oameni, zgomotoasă, invazivă, care te face să-ți acoperi urechile, să închizi ochii, să te ascunzi. Luna te supără aducându-ți mereu aminte de singurătate; deschizi ochii ca să scapi de singurătate. Când te uiți în sus, te întrebi dacă în centrul furtunii solare, în mijlocul Mării de Liniște, nu mai este și altcineva care se uită în sus, prizonier al geometriei, ca și tine, luptându-se cu frica, furia, nebunia, disperarea, apatia.

Altfel, a fi naufragiat înseamnă a fi prins între extreme ex-tenuante. Când e lumină, deschiderea mării te orbește și te în-

spăimântă. Când e întuneric, ești claustrofobic. Când e zi, ți-e cald, vrei să te răcorești și visezi la înghețată. Când e noapte, ți-e frig și vrei să te încălzești învelindu-te în păături. Când e caniculă, ești deshidratat și ai vrea să fie umed. Când plouă, aproape te îneci și vrei să fii uscat. Când ai mâncare, e prea multă și faci risipă. Când nu e, mori de foame. Când marea e nemișcată, vrei să vezi valuri. Când te afli între ziduri de apă, suferi de frica de spații deschise și ai vrea ca marea să fie nemișcată. Aceste dorințe opuse au loc uneori în același timp. Când soarele este arzător și aproape leșini de căldură, ești conștient că asta e bine pentru dispozitivele de distilat apa de mare sau pentru uscarea peștilor. Când cade ploaia și-ți înprospătează rezervele de apă dulce, ești conștient că proviziile s-ar putea să se strice. Când e furtună și e clar că ai supraviețuit atacului cerului și trădării mării, bucuria îți e temperată de mânia că atâta apă cade direct în mare și de îngrijorarea că e poate ultima ploaie pe care o vei vedea vreodată, că vei muri de sete înainte de următoarea.

Cele mai rele extreme sunt plictiseala și groaza. Uneori, viața este un pendul care oscilează între cele două. Marea nu se mișcă. Nu adie nici o boare de vânt. Orele nu se mai sfârșesc. Ești atât de plictisit încât cazi într-o stare de apatie, aproape în comă. Apoi, marea devine agitată și ești un ghem de emoții. Totuși, nici aceste extreme nu sunt distincte. Există elemente de groază în mijlocul plictiselii: izbucnești în lacrimi; ți-e groază; țiipi; te rănești cu bună știință. Și atunci când ești cuprins de groază – cel mai rău vierme – poți să te simți plictisit, obosit de toți și de toate.

Numai moartea îți excită emoțiile consecvent, fie că o contempli atunci când viața e sigură și plată, fie că o simți când viața îți e amenințată și prețioasă.

Viața într-o barcă de salvare nu e viață. E ca o ultimă partidă a unui joc de șah, un joc în care au mai rămas puține piese. Elementele sunt foarte simple, miza e mare. Din punct de vedere fizic, e dificil, din punct de vedere moral, e ucigător. Trebuie să schimbi ceva dacă vrei să trăiești. Îți iei fericirea de unde poți. Ajungi la un punct care este fundul iadului, dar, cu toate acestea, stai cu brațele încrucișate și cu un zâmbet pe față și simți că ești cea mai fericită persoană din lume. De ce? Pentru că ai la picioare un peștișor mort.

Erau rechini în fiecare zi, mai ales rechini *makos* și din cei albaștri, dar și rechini oceanici; o dată, a fost chiar un rechin ti-gru venit direct din cele mai negre coșmaruri. Preferau zorile și apusul. Niciodată nu ne deranjau. Uneori, coada unuia lovea marginea bărcii. Nu cred că era accidental (și alte vietăți o făceau, țestoasele, chiar doradele). Cred că era modul lor de a determina natura obiectului. O lovitură cu barda peste bot îl îndepărta pe atacator, făcându-l să se scufunde. Singura problemă cu rechinii era că era riscant să fii în apă în același timp cu ei, ca și cum ai fi trecut dincolo de un semn pe care scria „Câine rău“. Altfel, îmi erau dragi. Erau ca niște prieteni vechi plini de resentimente care nu recunoșteau că mă plac, cu toate că veneau să mă viziteze mereu. Rechinii albaștri erau mai mici, nu mai mult de un metru și jumătate lungime, și cei mai frumoși, lungi și supli, cu o gură mică și branhiile aproape invizibile. Spatele era de un bleumarin viu, iar burta albă; culorile deveneau gri sau negru, atunci când erau la adâncime, și străluceau surprinzător, la suprafață. Rechinii *makos* erau mai mari și aveau gura plină de dinți înfricoșători, dar și ei aveau culori frumoase: un albastru-indigo care sclipea în soare. Rechinii oceanici erau adesea mai scurți decât *makos* – unii aveau cel mult trei metri și jumătate – dar erau mai solizi și aveau aripioare dorsale imense; când înotau la suprafață, arătau ca niște steaguri de război, o priveliște înspăimântătoare. Mai mult, aveau și o culoare spălăcită, un fel de gri-brun, iar vârfurile albe ale înotătoarelor nu erau prea arătoase.

Am prins câțiva rechini mici, mai ales albaștri, dar și câțiva *mako*. De fiecare dată la apus, și i-am prins cu mâinile goale când s-au apropiat de barcă.

Primul a fost cel mai mare, un *mako* de mai mult de un metru și jumătate. Venise și plecase de mai multe ori. Pe când se apropia din nou, l-am apucat de coadă, unde era mai subțire. Pielea dură mi-a permis să-l țin și, fără să-mi dau seama ce făceam, am tras. El a sărit și aproape mi-a smuls mâna. Apoi, a sărit în aer într-o jerbă de stropi, spre încântarea mea. Pentru o fracțiune de secundă, n-am știut ce să fac. Era mai mic decât mine, dar oare nu mă simțeam eu un fel de Goliath? Nu trebuia să-i dau drumul? M-am întors, m-am balansat și am aruncat rechinul peste copastie, căzând pe prelată. A căzut pe teritoriul lui Richard Parker. A aterizat cu o bufnitură și a început să se zbată

așa de tare că mi-era teamă că o să strice barca. Richard Parker a devenit curios. A atacat imediat.

A început o luptă epică. Pentru zoologi, aflați următoarele: tigrul nu atacă rechinul cu dinții, ci cu ghearele. Richard Parker a început să lovească rechinul. Tremuram la fiecare lovitură. Erau teribile. O singură lovitură ar fi omorât un om, ar fi transformat o mobilă în așchii, ar fi distrus o întreagă casă. Rechinului nu-i plăcea tratamentul, asta era sigur, după modul cum se învârtea și cum își lovea coada de podea și încerca să muște.

Era poate pentru că Richard Parker nu era obișnuit cu rechinii sau pentru că nu întâlnise niciodată un pește prădător – nu știu, oricum, s-a întâmplat: un accident, una dintre acele dăți când mi s-a adus aminte că Richard Parker nu era perfect, că putea să greșească și el, chiar dacă avea instincte de prădător. Și-a băgat laba în gura rechinului. *Mako* a închis gura. Imediat, Richard Parker s-a ridicat pe picioarele din spate. Rechinul era în aer, dar nu voia să-i dea drumul. Richard Parker a căzut înapoi, a deschis gura și a scos un răget groaznic. Am simțit cum mă lovește o pală de aer cald. Aerul a tremurat vizibil, ca vara, pe un drum asfaltat. Pot să-mi imaginez că undeva, departe, la 242 kilometri, cel ce stătea de pază pe un vas s-a uitat în sus, uimit, ca mai târziu să raporteze un lucru ciudat, că a auzit o pisică mieunând. Câteva zile mai târziu, încă auzeam răgetul. Dar rechinul e surd, așa se spune. Deci, în timp ce eu, care nu mă gândisem niciodată să-l ciupesc de labă sau să-l mușc, doamne ferește, am primit răgetul direct în față și am început să tremur ca o piftie de frică, rechinul n-a perceput decât o vibrație ușoară.

Richard Parker a început să zgârie capul rechinului cu gheara de la laba liberă și a început să-l muște în timp ce labelle din spate îi sfâșiau stomacul și spinarea. Rechinul nu-i dădea drumul și bătea din coadă. Cu efort deosebit, am reușit să mă controlez, să ajung pe plută și să mă îndepărtez. Am văzut scântei de portocaliu și bleumarin, de piele și blană, pe când barca se legăna dintr-o parte în alta. Răgetul lui Richard Parker era pur și simplu îngrozitor.

În cele din urmă, barca nu s-a mai mișcat. După câteva minute, l-am văzut pe Richard Parker ridicându-se și lingându-și laba stângă.

În zilele următoare, și-a petrecut mult timp oblojindu-și cele patru labe. Pielea rechinului este acoperită cu mulți tuberculi care o fac dură ca glaspapirul. Fără îndoială că se tăiasse încercând să omoare rechinul. Laba stângă era rănită, dar nu părea foarte grav; nu-i lipsea nici un deget sau gheară. Cât despre

mako, cu excepția cozii și a zonei din jurul gurii, care erau neatinsse, restul era măcelărit. Peste tot erau bucăți de carne roșiatică și de organe rupte.

Am reușit să strâng câteva resturi cu ajutorul cângii, dar, spre dezamăgirea mea, vertebrele de rechin nu rețin fluidele. Cel puțin carnea era gustoasă și nu avea gust de pește, iar bucățile de cartilaj erau crocante, după atâta hrană moale.

După aceea, am prins rechini mai mici, pui. Am descoperit că puteam să-i omor mai repede înfigându-le cuțitul între ochi decât să folosesc securea.

CAPITOLUL 80

Dintre toate doradele, îmi aduc aminte de una mai ales. Era o dimineată înnorată și eram în mijlocul unei furtuni de pești zburători. Richard Parker se repezea la ei. Eu eram ghemuit sub o carapace de țestoasă, încercând să mă adăpostesc. Aveam o cange și o bucată de plasă. Speram să prind ceva pește. Nu prea aveam noroc. Un pește a trecut pe lângă mine. Dorada care-l urmărea a sărit din apă. Își făcuse un calcul prost. Peștele a reușit să ajungă din nou în apă, dar ea a lovit copastia ca o ghiulea de tun. Sunetul a zguduit toată barca. Sângele a țâșnit și s-a împrăștiat pe prelată. Am reacționat. Am ajuns la doradă chiar înaintea unui rechin. Am tras-o în barcă. Era moartă și corpul ei era un curcubeu de lumini. Ce pradă! m-am gândit cu emoție. Datorită ție, Isus-Matysa. Peștele era gras și cărnos. Probabil cântărea mai mult de optsprezece kilograme. Ar hrăni o hoardă. Ochii și coloana vertebrală ar iriga un deșert.

Dar, capul mare al lui Richard Parker se întorsese către mine. L-am văzut cu coada ochiului. Peștii zburători continuau să vină, dar nu-l mai interesau; centrul atenției era peștele din mâna mea. Era la doi metri și jumătate depărtare. Gura îi era pe jumătate deschisă și o aripioară de pește îi atârna în colțul gurii. Și-a arcuit spatele. Coada a început să i se miște. Era clar: era pe punctul de mă ataca. Era prea târziu să fug sau să suflu în fluier. Îmi venise ceasul.

Dar era și timpul. Suferisem destul. Îmi era atât de foame.

Și astfel, într-un moment de nebunie provocat de foame – pentru că eram mai dornic să mănânc decât să supraviețuiesc – fără nici un fel de apărare, gol din toate punctele de vedere, l-am înfruntat pe Richard Parker. Deodată, forța fizică brută s-a

transformat în slăbiciune morală. Nu se compara cu forța mentală pe care o aveau eu. M-am uitat la el fix, sfidător. Orice administrator de grădină zoologică vă va spune că un tigru, sau orice felină, nu va ataca atunci când cineva se uită la el, ci va aștepta până când celălalt animal își va întoarce privirea. Dar una e să știi asta și alta e să o aplici (și aceste cunoștințe sunt inutile atunci când te afli în fața mai multor animale. În timp ce te uiți la unul dintre ei, celălalt te va ataca pe la spate). Pentru două, trei secunde, s-a dat o bătălie teribilă a minților pentru autoritate între un tigru și un băiat. Avea nevoie doar de o săritură ca să mă înșface. Dar i-am susținut privirea.

Richard Parker și-a lins nasul, a mârâit și s-a întors. A lovit supărat un pește zburător. Câștigasem. Am respirat cu neîncredere, am luat dorada în brațe și m-am dus pe plută. Puțin timp după aceea, i-am dat lui Richard Parker o bucată mare din pește.

Din acea zi, am simțit că nu se mai punea problema supremației și am început să petrec mai multă vreme pe barcă, mai întâi la prora, apoi, când m-am simțit mai stăpân pe mine, pe prelată, care era mai confortabilă. Încă îmi era frică de Richard Parker, dar numai când trebuia. Simpla lui prezență nu mă mai îngrijora. Te poți obișnui cu orice – oare n-am spus asta deja? Nu toți supraviețuitorii spun asta?

Inițial m-am întins pe prelată sprijinindu-mi capul pe partea rulată. Era ridicată un pic – cum capetele bărcii erau mai sus decât mijlocul – și astfel puteam să-l țin pe Richard Parker sub observație.

Mai târziu, m-am întors pe partea cealaltă, sprijinindu-mi capul deasupra băncii din mijloc, cu spatele la Richard Parker și la teritoriul lui. În această poziție, eram mai departe de marginile bărcii și mai puțin expus la vânt și la bătaia valurilor.

CAPITOLUL 81

Știu că e greu să credeți că am supraviețuit. Când mă uit înapoi, și mie îmi vine greu să cred.

Una dintre explicații a fost că am profitat de răul de mare pe care-l avea Richard Parker, a doua că eram singura lui sursă de hrană și apă. Richard Parker trăise la grădina zoologică de când se știa și era obișnuit să primească totul fără să ridice o labă. E adevărat, de câte ori ploua și barca devenea un dispozitiv de colectare a apei, el înțelegea de unde venea apa. Și când eram lo-

viți de un banc de pești zburători, rolul meu nu era prea clar. Dar aceste evenimente nu schimbau cu nimic realitatea, iar realitatea era că, dacă se uita peste copastie, nu vedea jungla în care să poată vâna sau râul din care să bea. Cu toate acestea, îi aduceam hrană și apă dulce. Rolul meu era pur și miraculos. Îmi dădea putere. Dovada: am rămas în viață zi după zi, săptămână după săptămână. Dovada: nu m-a atacat, nici măcar atunci când dormeam pe prelată. Dovada: sunt aici să vă spun povestea.

CAPITOLUL 82

Țineam apa de ploaie și apa pe care o strângeam prin dispozitivul de desalinizare în compartiment, departe de Richard Parker, în trei recipiente de plastic de 50 litri. Le legam cu sfoară. Acele recipiente de plastic n-ar fi fost mai prețioase pentru mine nici dacă ar fi conținut aur, safire, rubine și diamante. Mă gândeam numai la ele. Cel mai groaznic coșmar era să mă trezesc într-o dimineață și să descopăr că apa s-a împrăștiat sau, mai rău, că recipientele s-au spart. Pentru a preveni o asemenea tragedie, le-am înfășurat în pături ca să nu se frece de pereții de metal ai bărcii și le-am mișcat cât mai puțin posibil pentru a reduce uzura. Și mai mult mă îngrijora locul unde erau legate cu sfoară. Dacă sfoara rodea plasticul? Cum aveam să le mai leg?

Când ploua torențial, când erau pline ochi, umpleam și cele două găleți, cele două containere multi-funcționale de plastic, cele trei carafe și cutiile de apă (pe care acum le păstram). Apoi am umplut pungile pentru vomă, legându-le cu un nod. Dacă ploaia continua, mă foloseam și de propriul meu corp ca de un recipient. Îmi introduceam furtunul de la dispozitivul de apă de ploaie în gură și beam fără încetare.

Adăugam întotdeauna un pic de apă de mare în apa lui Richard Parker, o cantitate mai mare după ploaie, una mai mică în timpul perioadelor de secetă. Uneori se apleca peste bord, mirosea marea și lua câteva înghițituri, dar se oprea imediat.

Cu toate acestea, de-abia ne descurcam. Puținătatea apei dulci a fost singura sursă permanentă de anxietate și suferință pe tot parcursul călătoriei noastre.

Richard Parker avea partea leului din orice hrană, ca să spun așa. Nu aveam de ales. Era foarte atent când aduceam la bord o țestoasă, o doradă sau un rechin și trebuia să le împart imediat cu el. Cred că am doborât recordul mondial la tăiatul carapacelor

de pe burta broaștelor țestoase. Cât despre pește, erau spintecați practic înainte de a ateriza în barcă. Dacă nu făceam mofturi la mâncare, nu era doar pentru că mi-era foame; era și pentru că mă grăbeam. Uneori nu aveam timp să văd ce mâncam. Dacă nu mâncam repede, Richard Parker cerea și porția mea, plimbându-se nervos, lovind podeaua cu zgomot și pufnind la marginea teritoriului său. Mi-am dat seama cât de mult decăzusem când într-o zi am descoperit cu inima strânsă că mâncasem în grabă, cu zgomot, fără să mestec, la fel ca Richard Parker.

CAPITOLUL 83

Furtuna a venit pe nesimțite într-o după-amiază. Norii arătau de parcă s-ar fi împiedicat de vânt, speriați. Marea i-a urmat. A început să se ridice și să coboare într-un fel care-mi făcea inima să înghețe. Am dus dispozitivul de desalinizare și năvodul în barcă. Ar fi trebuit să vedeți peisajul! Ce văzusem până atunci fuseseră niște vălurele. De data asta, erau munți. Văile în care cădeam erau întunecate, atât de adânci erau. Pantele erau atât de înclinate, încât barca a început să alunece, ca și cum ar fi făcut surf. Pluta era zguduită sălbatic și aruncată de colo-colo. Am desfăcut ambele ancore, la diferite lungimi, ca să nu se încurce.

Cățărându-se pe valuri, barca se ținea de ancore cum se ține un cățărător de funie. Urcam până ajungeam la o creastă albă într-o izbucnire de lumină și spumă; barca se apleca înainte. Vedeam foarte clar până departe. Dar muntele se schimba, iar solul de dedesubtul nostru se scufunda cu o mișcare care îți făcea greață. Imediat, eram în fundul unei alte văi întunecoase, diferită de ultima, dar la fel, cu mii de tone de apă deasupra noastră și sperând să ne salvăm doar prin faptul că barca era ușoară. Pământul se mișca iar, frânghiile ancorelor se întindeau să plesnească, iar mișcarea de *montagne-russe* începea din nou.

Ancorele își făceau treaba bine – de fapt, aproape prea bine. Fiecare creastă voia să ne răstoarne, dar ancorele, de dincolo de creastă, se ridicau și ne salvau, cu dezavantajul că trăgeau în jos partea din față a bărcii. Rezultatul era o explozie de spumă și un jet de apă la prova care de fiecare dată mă uda până la piele.

Apoi a venit un val care-și propusese să ne spulbere. De data asta, prova a dispărut în apă. Am fost îngrozit. Abia am putut să mă agăț de ceva. Barca era depășită de situație. L-am auzit pe Richard Parker urlând. Am simțit moartea. Singurele alternative

pentru mine erau să mor înecat sau să mă sfâșie Richard Parker. Am ales-o pe a doua.

În timp ce ne scufundam, am sărit pe prelată și am rulat-o către pupa, apropiindu-mă de Richard Parker. Dacă a protestat, nu l-am auzit. Mai repede decât o mașină de cusut, am prins în cârlige prelata pe ambele părți ale bărcii. Urcam din nou. Barca era pe o pantă verticală. Era greu să-mi țin echilibrul. Barca era acum acoperită. M-am strecurat prin spațiul lăsat de banca de pe margine și prelată și am tras prelata peste cap. Nu aveam prea mult spațiu. Între bancă și copastie erau treizeci de centimetri, iar băncile aveau doar șaptezeci de centimetri lățime. Dar nu eram atât de nesăbuit, chiar și în fața morții, ca să mă mișc pe podeaua bărcii. Mai erau de prins patru cârlige. Am strecurat o mână prin deschizătură și am început să prind cârligele. Era din ce în ce mai greu, pe măsură ce spațiul se micșora. Am reușit să prind două. Au mai rămas două. Barca se cățara cu o mișcare lină, continuă. Înclinația era cam de treizeci de grade. Simțeam cum gravitația mă împingea spre pupa. Mi-am întins mâna cu un efort supraomenesc încă o dată și am reușit să mai prind un cârlig. Atât mai puteam face. Asta se face de obicei pe dinafară, nu pe dinăuntru. Am tras tare de frânghie, ceea ce era ușor, pentru că oricum trebuia să mă țin ca să nu ajung în partea cealaltă a bărcii. Barca s-a înclinat la patruzeci și cinci de grade.

Eram la șaizeci de grade înclinație când am ajuns în vârf și valul s-a prăbușit peste noi. Am simțit ca și cum m-ar fi lovit un pumn imens. Barca s-a înclinat brusc pe o parte și totul s-a întors cu susul în jos: eram în partea de jos a bărcii, iar apa care se prăbușise peste noi, transformându-l pe Richard Parker într-un tigru plutitor, venea acum spre mine. N-am simțit tigru – nu știam unde era Richard Parker; era întuneric beznă sub prelată – dar înainte de a ajunge la următoarea vale, eram pe jumătate înecat.

Tot restul zilei și noaptea următoare, am urcat și am coborât, sus, jos, sus, jos, până când teroarea a devenit monotonă și a fost înlocuită de amorțeală și de renunțare. M-am ținut de frânghia prelatei cu o mână și de marginea băncii de la prova cu cealaltă, în timp ce stăteam întins pe banca de pe margine. În această poziție – cu apa care intra și ieșea – prelata se zbătea și mă lovea, eram ud, înghețat, învinețit și tăiat de oasele animalelor mâncate și de carapacele de broască țestoasă care pluteau. Zgomotul furtunii era constant, ca și mârâitul lui Ricard Parker.

Cândva, noaptea, am simțit că furtuna se opri. Ne legănam normal. Printr-o gaură în prelată m-am uitat la cerul nop-

ții. Era plin de stele și fără nori. Am desfăcut prelata și am ieșit. M-am așezat.

Dimineața, am observat că pierdusem pluta. Nu mai rămăseseră decât două vâsle și vesta de salvare între ele. Mă simțeam la fel ca un proprietar care-și privește casa distrusă de un incendiu. M-am întors și am scrutat orizontul. Nimic. Micul meu oraș marin dispăruse. Faptul că, printr-o minune, ancorele nu se pierduseră era o consolare fără efect. Pierderea plutei, în schimb, deși nu era fatală pentru viața mea, era o pierdere pentru mintea mea.

Barca era într-o stare jalnică. Prelata era ruptă în mai multe locuri, unele rupturi fiind opera lui Richard Parker. Proviiziile aproape dispăruseră, pierdute sau distruse de apă. Mă durea tot corpul și aveam o rană la coapsă; rana era umflată și albă. Mi-era frică să verific dacă mai aveam ceva în compartiment. Mulțumesc lui Dumnezeu, pungile cu apă erau întregi. Plasa și dispozitivele de distilare se îngrămădiseră peste ele și apa nu putuse să le ia.

Mă simțeam extenuat și deprimat. Am desfăcut prelata la pupa. Richard Parker zăcea atât de liniștit încât mă întrebam dacă nu murise. Nu murise. Când am desfăcut prelata și a intrat lumina, a mârâit încet și s-a mișcat. A ieșit din apă și s-a așezat pe banca de la pupa. Am luat ață și ac și m-am dus să repar găurile din prelată.

Mai târziu, am legat una dintre găleți cu o frânghie și am golit barca. Richard Parker mă privea distrat. Părea că era plictisit de tot ce făceam. Ziua era fierbinte și lucram încet. Într-o găleată de apă am găsit ceva ce pierdusem. M-am uitat la acel obiect. Țineam în palmă tot ce mă putea ține în viață: ultimul dintre fluierile de plastic portocaliu.

CAPITOLUL 84

Eram pe prelată, înfășurat într-o pătură, și dormitam, visam, mă trezeam, visam cu ochii deschiși. Așa îmi petreceam timpul. Vântul bătea încet. Din când în când, câte un val izbea copastia, împrôscându-mă cu spumă. Richard Parker dispăruse sub prelată. Nu-i plăcea nici să se ude, nici să fie clătinat de valuri. Dar soarele strălucea, aerul era calm și marea nu era agitată. M-am trezit din cauza unei explozii. Am deschis ochii și am văzut apă pe cer. S-a prăbușit peste mine. M-am uitat din nou în sus. Cerul era senin. A urmat o altă explozie, în stânga mea, mai slabă ca

prima. Richard Parker a mârâit cu furie. Apa a căzut peste mine din nou. Avea un miros neplăcut.

M-am uitat peste marginea bărcii. Primul lucru pe care l-am văzut a fost o formă neagră care plutea pe apă. Mi-a luat câteva secunde să-mi dau seama ce era. Am văzut un ochi. Era o balenă. Ochiul, de mărimea capului meu, se uita la mine.

Richard Parker a ieșit de sub prelată. A sâsâit. Am ghicit din mișcarea ochiului că acum balena se uita la Richard Parker. S-a uitat vreo treizeci de secunde înainte de a se scufunda. M-am temut că o să ne lovească, dar s-a scufundat și a dispărut în imensitatea albastră. Coada era o armătură imensă, rotundă care dispărea.

Cred că era o balenă care-și căuta perechea. Probabil hotărâse că eram prea mic și că, oricum, aveam un partener. Am văzut mai multe balene, dar nici una de atât de aproape ca prima. Își anunțau apariția prin jeturile de apă. Ieșeau la suprafață la ceva distanță, trei sau patru, ca un arhipelag de insule vulcanice. Aceste animale uriașe și blânde mă binedispuneau. Eram sigur că îmi înțelegeau situația, că exclamau: „A! Uite! E naufragiatul și pisica lui despre care mi-a spus Bamphoo. Bietul băiat. Sper că are destul plancton. Trebuie să le spun lui Mumphoo și Tomphoo și Stimphoo despre el. Mă întreb dacă n-o fi vreo navă prin apropiere. Probabil mama lui ar fi foarte fericită să-l vadă din nou. La revedere, băiete. O să încerc să te ajut. Mă cheamă Pimphoo.” Și astfel, fiecare balenă știa despre mine și aș fi fost salvat demult dacă Pimphoo n-ar fi căutat ajutor la un navă japoneză, al cărei matelot laș a ucis-o cu harponul, având aceeași soartă ca Lamphoo în mâinile marinarilor unei nave norvegiene. Vânatoarea de balene e o crimă abominabilă.

Delfinii erau vizitatori obișnuiți. Un grup a stat cu noi o zi și o noapte. Erau foarte veseli. Plonjoanele și săriturile lor păreau să fie făcute doar pentru amuzament și mișcare. Am încercat să prin unul. Dar nici unul nu s-a apropiat de cange. Și chiar dacă s-ar fi apropiat, erau mult prea iuți și mult prea mari. Am renunțat și i-am privit doar.

Am văzut șase păsări în total. Am crezut că anunțau apropierea pământului. De fapt, erau pescăruși de larg, care puteau traversa Pacificul cu doar câteva mișcări de aripi. I-am privit cu respect și invidie.

De două ori, am văzut albatroși. Zburau sus, fără să ne vadă. M-am uitat cu gura căscată. Erau ceva supraomenesc și de neînțeles.

Altă dată, au trecut pe lângă noi două păsări, cu picioarele atingând apa. Nici acestea nu ne-au băgat în seamă.

În cele din urmă, am atras atenția unei păsări cu coada scurtă. Întâi a zburat în cercuri deasupra noastră, apoi a coborât. Și-a scos picioarele, și-a strâns aripile și a aterizat pe apă, plutind ușor ca un dop de plută. S-a uitat la mine curioasă. Am pregătit un cârlig în care am pus o bucată de pește zburător și l-am aruncat în direcția păsării. M-am chinuit un pic până când am făcut să ajungă momeala lângă ea pentru că undița nu avea greutate. La a treia încercare, pasărea a venit mai aproape și a aplecat ciocul să o prindă. Inima a început să-mi bată tare de emoție. Când am tras de fir, peste câteva secunde, pasărea a icnit și aproape a regurgitat bucata pe care o înghițise. Înainte să încerc din nou, și-a desfăcut aripile și s-a ridicat în aer. S-a îndepărtat repede, cu doar câteva bătăi din aripi.

Am fost mai norocos cu un pescăruș mascat. A apărut din senin, plutind spre noi, cu aripile mai mari de un metru. A aterizat pe copastie, la foarte mică distanță. S-a uitat la mine cu o expresie nedumerită și serioasă. Era o pasăre mare, albă, cu marginile aripilor negre. Avea un cioc portocaliu, ascuțit și ochi roșii situați în spatele unei măști negre, ceea ce îl făcea să semene cu un hoț care avusese o noapte foarte grea. Doar picioarele erau prea mari, cumva disproporționate față de restul corpului. Pasărea era curajoasă. Și-a aranjat penele cu ciocul. După ce a terminat, s-a uitat în sus și a apărut în toată splendoarea ei: o navă aerodinamică, frumoasă, netedă. Când i-am oferit o bucățică de doradă, mi-a ciugulit-o din palmă.

I-am rupt gâtul cu amândouă mâinile, una ținând gâtul păsării iar cealaltă îndoindu-l către spate. Penele erau atât de bine înfipite că, atunci când am încercat să le smulg, pielea a cedat – nu jumuleam pasărea, o jupuiam. Era ușoară, un volum fără greutate. Am luat un cuțit și am început să desprind pielea. Nu avea prea multă carne. Am fost dezamăgit. În ceea ce privește gustul, era asemănător cu cel al cărnii doradelor; avea doar o textură diferită: era mai elastică, ca guma. În stomac mai avea trei pești, pe lângă bucățica de doradă pe care i-o dădusem. După ce i-am curățat de sucurile gastrice, i-am mâncat. Am mâncat inima, ficatul și plămânii păsării. I-am înghițit ochii și limba. I-am mâncat creierul și labele picioarelor. Restul era piele, oase și pene. I-am aruncat-o lui Richard Parker, dincolo de prelată. Am văzut o labă portocalie întinzându-se către pradă.

La câteva zile, încă mai ieșeau pene din vizuina lui. Cele care aterizau în apă erau înghițite imediat de pești.

Nici o pasăre nu ne-a anunțat apropierea uscatului.

CAPITOLUL 85

O dată, a început să fulgere. Cerul era atât de negru încât ziua era întuneric ca noaptea. Ploua cu găleata. Am auzit tunând în depărtare. Am crezut că totul o să se limiteze la asta. Dar a început vântul, iar ploaia a început să bată în toate părțile. Imediat, o așchie albă s-a prăbușit din cer și s-a înfipt în apă. Era destul de departe de barcă, dar efectul era perfect vizibil. Crescuse un adevărat copac ceresc în apă. Nu mi-am imaginat că era posibil ca fulgerul să lovească marea. Bubuitura a fost îngrozitoare, iar lumina orbitoare.

M-am întors spre Richard Parker și am spus:

– Uite, Richard Parker, asta e un fulger. Am văzut cum a reacționat. Stătea cu burta pe podeaua bărcii, cu picioarele crăcănate și tremurând vizibil.

Efectul asupra mea a fost complet opus. M-a scos din starea de vegetare și m-a făcut să mă simt în al nouălea cer.

Deodată, un fulger a lovit aproape de noi. Poate că trebuia să ne lovească pe noi: eram pe coama unui val și cădeam, când l-am văzut. A fost o explozie de aer cald și apă. Pentru două, trei secunde cioburile orbitoare ale unei vitrine cosmice au dansat pe cer, forță fără substanță, dar copleșitor de puternică. Zece mii de trompete și douăzeci de mii de tobe n-ar fi putut face un asemenea zgomot; era pur și simplu asurzitor. Marea a devenit albă și orice altă culoare a dispărut. Totul era sau lumină pură, sau umbre întunecate. Lumina mai mult penetra decât lumina. Arcul luminos a dispărut la fel de repede cum a apărut – nici nu se topise bine spuma care ne lovise. Valul a continuat să se rostogolească, pedepsit, în întuneric.

Am fost orbit, lovit de tunet – aproape în sensul propriu al cuvântului. Dar nu mi-a fost teamă.

– Lăudat fie Allah, Domnul Tuturor Lumilor, Cel Înțeleghător, Cel Milos, Conducătorul Zile Judecării de Apoi! am murmurat.

– Nu mai tremura! Țsta e un miracol. Este un semn al divinității. Țsta e... Țsta e, i-am spus lui Richard Parker.

Nu puteam găsi cuvântul potrivit pentru ceva mare și fantastic ca acest eveniment.

Rămăsesem fără cuvinte și fără suflare. M-am întins pe spate pe prelată, cu brațele și picioarele desfăcute. Ploaia mă îngheța. Dar zâmbeam. Îmi aduc aminte acea întâlnire de gradul trei cu electricitatea și arsurile de gradul trei ca pe unul dintre momentele de fericire adevărată.

În momentele de minunare e ușor să eviți gândurile meschine, să te conectezi la imensitatea universului care cuprinde tunelul și strălucirea, apropierea și depărtarea, suplețea și grăsimea.

– Richard Parker, o navă!

Am strigat. Eram nebun de fericire. Am uitat de frustrări și de suferințe și am izbucnit, orbit de bucurie.

– Am reușit! Suntem salvați! Înțelegi, Richard Parker? SUNTEM SALVAȚI! Ha, ha, ha, ha!

Am încercat să mă controlez. Dacă nava trecea prea departe de noi? Să trimit o rachetă? Prostii!

– Vine direct spre noi, Richard Parker! Mulțumesc, Lord Ganesha! Binecuvântat fii, Allah-Braman!

Nu putea să nu ne vadă. Oare există fericire mai mare decât cea a salvării? Răspunsul e nu. Pentru prima oară după multă vreme, m-am ridicat în picioare.

– Poți să crezi, Richard Parker? Oameni, un pat, mâncare. Trăim din nou. O, ce fericire!

Vasul a venit mai aproape. Părea să fie un petrolier. Forma prorei se vedea din ce în ce mai bine. Salvarea era o robă de metal negru cu tiv alb.

– Dar dacă....?

N-am îndrăznit să rostesc sunetele. Dacă aveam șansa să-mi revăd familia? *Tsimtsum* avusese mai multe de bărci de salvare. Poate ajunseseră în Canada cu luni înainte și erau nerăbdători să audă vești de la mine. Poate că eram singura persoană de pe navă de care nu se știa nimic.

– Mamă, ce mari sunt petrolierele!

Era ca un munte care se urca pe noi.

– Poate sunt deja în Winnipeg. Mă întreb cum o arăta casa noastră. Crezi că în Canada casele au curți interioare în stil tradițional *tamil*, Richard Parker? Poate că nu. Presupun că s-ar umple de zăpadă iarna. Păcat. Nimic nu reprezintă pacea mai mult decât o curte interioară într-o zi însorită. Mă întreb ce mirodenii cresc în Manitoba.

Nava era foarte aproape. Ar fi fost bine ca echipajul să se oprească sau să ne ocolească.

– Da, ce mirodenii....? Doamne Dumnezeule!

Am realizat cu groază că petrolierul nu venea în direcția noastră, ci peste noi.

Prora era un imens perete de metal care devenea din ce în ce mai mare cu fiecare secundă. Un val mare o înconjura și se deplasa încet spre noi. În cele din urmă Richard Parker a simțit amenințarea. S-a întors și a început să facă Woof! Woof! dar nu ca un câine; lătra ca o felină, cu putere, înfricoșător și potrivit situației.

– Richard Parker, o să ne calce! Ce să facem? Repede, o rachetă. Nu! Trebuie să vâslim. Să pun vâsla în locaș. HUNMF! HUMF! HUMF!

Valul de la prova ne-a împins. Richard Parker s-a chircit și i s-a zbârlit părul.

Barca a alunecat pe val și a fost cât pe ce să se lovească de petrolier, dar a trecut la mai puțin de șaiszeci de centimetri.

Barca a alunecat pe lângă ceea ce părea un perete de canion, un kilometru și jumătate de fortificații înalte fără nici o santinelă care să ne observe în șanțul cu apă. Am tras o rachetă, dar am țintit prost. În loc să se ridice și să explodeze în fața căpitanului, a ricoșat de peretele navei și s-a întors în Pacific, unde a murit cu un fâsâit. Am suflat în fluier din toate puterile. Am strigat din toți plămânii. Degeaba.

Cu motoarele mergând și cu elicea care plesnea apa cu zgomot, vasul a trecut pe lângă noi și ne-a lăsat balansându-ne în dâra înspumată din urmă. După atât de multe săptămâni de sunete naturale, aceste sunete mecanice erau ciudate și demne de respect, așa că m-au redus la tăcere.

În mai puțin de douăzeci de minute, un vas de trei sute de mii de tone a devenit un punct în depărtare. Când m-am întors, Richard Parker încă se uita în direcția vasului. După câteva secunde, s-a întors și el și privirile noastre s-au întâlnit. Ochii mei exprimau dorință, suferință, teamă și singurătate. El era conștient doar că se întâmplase ceva stresant și important, ceva dincolo de limitele înțelegerii lui. Nu-și dădea seama că trecusem pe lângă salvare. El văzuse doar că masculul alfa, acest tigru imprevizibil și ciudat cu care era pe barcă, fusese foarte emoționat. S-a așezat să moțâie. Singurul său comentariu asupra evenimentelor a fost un mieunat supărat.

– Te iubesc!

Cuvintele au izbucnit, pure și libere, nedefinite. Sentimentul mi-a inundat pieptul.

– E adevărat. Te iubesc, Richard Parker. Dacă nu te-aș avea acum, nu știu ce m-aș face. Nu cred că aș supraviețui. N-aș putea. Aș muri de disperare. Nu te da bătut. Richard Parker, nu te da bătut. O să te duc pe uscat, promit, promit!

CAPITOLUL 87

Una dintre metodele mele favorite de evadare era asfixierea blândă. Foloseam o bucată de material pe care o tăiasem dintr-o pătură. O numeam zdreanța de visare. O udam cu apă de mare atât cât să fie doar umedă. Mă întindeam confortabil pe prelată și mi-o așezam pe față, potrivit-o ca să-mi acopere fața în totalitate. Apoi cădeam într-o stare de visare, lucru nu foarte dificil pentru cineva care era într-o asemenea stare de letargie. Dar zdreanța aceea îi dădea visului un caracter aparte. Probabil că reducea cantitatea de aer pe care o primeam. Atunci începeam să visez cele mai nebunești vise, intram în transă, aveam viziuni, mă asaltau amintiri, gânduri, senzații, amintiri. Iar timpul dispărea. Când mă deranja vreun zgomot și zdreanța îmi cădea de pe față, reveneam la starea de conștiență, încântat să realizez că timpul trecuse fără să-l simt. Dovada era faptul că zdreanța se uscaseră. Dar, pe lângă asta, aveam și senzația că lucrurile erau schimbate, că momentul prezent era diferit.

CAPITOLUL 88

Într-o zi, am dat peste gunoi. Mai întâi apa a început să strălucească de ulei. Apoi au urmat deșeurile industriale: mai ales cele din plastic, într-o varietate de forme și culori, dar și bucăți de lemn, cutii de bere, sticle de vin, bucăți de material, de sfoară, toate înconjurate de o spumă galbenă. Am înaintat. M-am uitat să văd dacă puteam să folosesc ceva. Am luat o sticlă de vin. Am dat peste un frigider care nu mai avea motor. Plutea cu ușa spre cer. Am deschis ușa. A țâșnit un miros îngrozitor, dezgustător, care părea să coloreze aerul. Cu mâna la gură, m-am uitat înăuntru. Erau pete, sucuri închise la culoare, niște legume stricate, lapte care arăta ca un jeleu galben, și rămășițele unui animal mort, greu de identificat din cauza stării de putrefacție avansată. După mărime, putea fi miel. În interiorul frigiderului, mirosurile avuseseră timp să se dezvolte, să fermenteze. Mi-au

asaltat simțurile cu o furie devastatoare, capul a început să mi se învântească, stomacul mi s-a întors pe dos și picioarele au început să-mi tremure. Din fericire, s-a scufundat repede. Spațiul liber lăsat de el a fost umplut imediat.

Am lăsat gunoiul în urmă, dar multă vreme după ce nu l-am mai văzut, am continuat să simt mirosul. I-a luat o zi mării să spele uleiul de pe marginea bărcii.

Am pus un mesaj în sticlă: „Cargou japonez *Tsimtsum*, sub pavilion panamanian, s-a scufundat pe 2 iulie 1977 în Pacific, la patru zile de Manila. Sunt într-o barcă de salvare. Mă numesc Pi Patel. Am ceva hrană, apă, dar tigru bengalez e o reală problemă. Vă rog anunțați familia în Winnipeg, Canada. Orice ajutor binevenit. Mulțumesc“. Am pus dopul sticlei și l-am acoperit cu o bucată de plastic. Am legat plasticul cu o sfoară și am înnodat-o strâns. Am aruncat-o în apă.

CAPITOLUL 89

Totul suferea. Totul era ars de soare și bătut de vânt. Barca, pluta până când am pierdut-o, prelata, rezervoarele de apă, pungile de plastic, undițele, păturile, plasa – toate s-au uzat, s-au lăbărlat, au crăpat, s-au uscat, au putrezit, s-au rupt, s-au decolorat. Portocaliul a devenit alb portocaliu. Tot ce era neted s-a asprit. Tot ce era ascuțit s-a tocit. Tot ce era dur a devenit moale. Tot ce era întreg a început să se desprindă în bucăți. Faptul că le frecam cu aripioare de țestoasă sau cu piele de pește nu schimba lucrurile cu nimic. Sarea a continuat să mănânce totul, cu milioane de guri. Soarele prăjea totul. Îl ținea pe Richard Parker într-o stare de somnolență. Făcea ca scheletele să devină de un alb strălucitor. Îmi ardea hainele și mi-ar fi ars și pielea, deși era neagră, dacă nu m-aș fi protejat sub pături și carapace de țestoasă. Când căldura devenea insuportabilă, îmi turnam o găleată de apă în cap. Uneori, apa era caldă ca un sirop. Soarele acționa și asupra mirosurilor. Totul irosea a chimion, am mai spus. Nu știu nici măcar cum mirosea Richard Parker.

Muream încet. Procesul era atât de lent încât nu-l observam tot timpul. Doar din când în când. Eram două animale emaciate, arse și înfometate. Blana lui Richard Parker și-a pierdut strălucirea și s-a rărit, mai ales pe umeri și pe coapse. Slăbise, devenise un schelet într-o pungă de piele prea mare. Și eu mă veștejisem, iar oasele mi se vedeau prin piele.

Am început să-l imit pe Richard Parker; dormeam ore în șir. De fapt, nu era somn propriu-zis, ci o stare de semi-conștiență în care visele de zi și realitatea se amestecau până la confuzie. Mi-am folosit zdreanța de visare.

Acestea sunt ultimele pagini ale jurnalului meu:

Azi am văzut un rechin mai mare decât toți cei pe care i-am văzut vreodată. Un monstru primitiv de 6 metri lungime. Cu dungi. Un rechin-tigru – foarte periculos. Ne-a dat târcoale. Ne-am temut să o să ne atace. Am supraviețuit unui tigru; am crezut că un altul o să mă omoare. N-a atacat. S-a îndepărtat.

Vreme înnorată. Nu plouă. E doar întunecat. Delfini. Am încercat să prind unul. Am realizat că nu pot sta în picioare. R.P. e slăbit și prost dispus. Sunt atât de slăbit că, dacă mă atacă, n-o să fiu în stare să mă apăr. Nu am puterea să suflu în fluier.

Zi calmă și fierbinte. Soare nemilos. Simt că îmi fierb creierii. Mă simt îngrozitor.

Sufletul și trupul îmi sunt într-o stare de prostrație. Voi muri în curând. R.P. respiră, dar nu se mișcă. Și el o să moară. N-o să mă omoare.

Salvarea. O oră de ploaie grea, delicioasă, frumoasă. Mi-am umplut gura, pungile și cutiile, corpul. M-am spălat de toată sarea. M-am târât spre R. P. Nu reacționează. Corpul încovrigat, coada nu se mișcă. Blana udă. Ud, pare mai mic. Osos. L-am atins pentru prima oară. Să văd dacă a murit. Nu. Corpul e cald. E ciudat să-l ating. Chiar și acum e musculos. Blana i s-a încreștit, fremătând ca și cum s-ar fi ferit de un țânțar. În cele din urmă, a reacționat și a băut apă. Mai bine să bei decât să te îneci. Coada i s-a mișcat. I-am aruncat o bucată de țestoasă. Nimic. S-a ridicat doar să bea. A mâncat. Nu s-a ridicat de tot. Timp de o oră, s-a lins. A adormit.

N-are rost. Azi voi muri.

Voi muri azi.

Mor.

Astea au fost ultimele rânduri. După aceea, am îndurat, dar n-am mai scris. Îmi era teamă că voi rămâne fără hârtie. De fapt, n-am mai avut cu ce scrie.

CAPITOLUL 90

Am spus:

– Richard Parker, s-a întâmplat ceva? Ai orbit? Și i-am trecut mâna prin față.

O zi sau două și-a frecat ochii și a mieunat disperat, dar nu mi-am dat seama ce era. Suferința și durerea făceau parte din di-eta zilnică. Am prins o doradă. Nu mâncasem nimic de trei zile. O țestoasă apăruse în ziua precedentă, dar eram prea slăbit ca să o trag la bord. Am tăiat peștele în două. Richard Parker s-a uitat spre mine. I-am aruncat partea. M-am așteptat să o ia cu gura. I-a aterizat în față. S-a aplecat. După ce a adulmecat în stânga și-n dreapta, a găsit peștele și a început să mănânce. Mâncam încet acum, amândoi.

M-am uitat lung în ochii lui. Nu arăta altfel. Poate că ochii îi curgeau mai mult, dar nu era nimic grav, nu atât de grav ca aspectul exterior. Eram amândoi doar piele și oase.

Am realizat că răspunsul era chiar în actul de a privi. Mă uitam în ochii lui ca un medic, în timp ce el se uita nicăieri. Numai o felină oarbă n-ar fi reacționat la o asemenea privire.

Mi-a fost milă de Richard Parker. Ni se apropia sfârșitul.

A doua zi, au început să mă mănânce ochii. M-am frecat, dar mâncărimea nu dispărea. Ba mai rău: devenea din ce în ce mai intensă și, spre deosebire de Richard Parker, a început să-mi curgă puroi din ochi. Apoi, totul s-a întunecat. Mai întâi drept în față, un punct negru. S-a întins tot mai mult până a ajuns să-mi blocheze vederea cu totul. A doua zi, de dimineață, nu mai vedeam decât o linie luminoasă în loc de soare, ca o fereastră mică situată undeva sus. Până la prânz, totul a devenit negru ca smoala.

Mă agățam de viață. Eram groaznic de slăbit. Căldura era infernală. Mai aveam atât de puțină putere că nu mai puteam să stau în picioare. Buzele îmi erau tari și crăpate. Gura îmi era uscată și lipicioasă, cu o salivă care avea un gust și un miros groaznic. Pielea îmi era arsă. Mușchii atrofiați mă dureau. Membrele, în special picioarele, erau umflate și mă dureau întruna. Mi-era foame, dar nu mai aveam mâncare. Richard Parker bea atât de multă apă încât mie nu-mi mai rămâneau decât câteva linguri pe

zi. Dar durerea sa fizică nu se compara cu tortura morală pe care aveam s-o îndur eu. Ziua în care am orbit a fost ziua în care au început chinurile. Nu știu să vă spun exact când. Timpul, cum v-am mai spus, devenise irelevant. Trebuie să fi fost cândva între ziua o sută și ziua două sute. Eram sigur că n-o să mai rezist.

A doua zi, mi-am pierdut orice teamă de moarte și am hotărât să mor. Am ajuns la concluzia tristă că nu mai pot să am grijă de Richard Parker. Eram mai afectat de acest deces iminent decât de al meu. Dar chiar nu mai puteam să fac nimic pentru el.

Muream încet. Simțeam cum mă cuprindea o slăbiciune fatală. Aveam să mor până după-amiază. Ca să-mi fac sfârșitul mai plăcut, am decis să amân starea de sete care mă chinuia și am băut cât am putut. De-aș mai fi avut și mâncare! M-am sprijinit de prelata rulată, în mijlocul bărcii. Am închis ochii și am așteptat să rămân fără suflare. Am murmurat:

– Adio, Richard Parker. Îmi pare rău că n-am reușit. Am făcut tot ce am putut. Adio. Dragă Mamă, dragă Tată, dragă Ravi, salutări. Fiul și fratele iubitor vine să vă întâlnească. N-a trecut o oră fără să mă gândesc la voi. Momentul când vă voi vedea va fi cel mai fericit din viața mea. Și acum las lucrurile în mâna lui Dumnezeu, care e dragoste și pe care îl iubesc.

Am auzit pe cineva vorbind:

– E cineva acolo?

E surprinzător ce poți auzi în întunericul minții. Un sunet fără formă sau culoare sună ciudat. A fi orb înseamnă a auzi diferit.

Vocea a repetat:

– E cineva acolo?

Am tras concluzia că înnebunisem. Trist, dar adevărat.

– E cineva acolo? a insistat vocea.

Claritatea nebuniei este uimitoare. Vocea avea un timbru propriu, greu, obosit.

Am decis să merg mai departe.

– Bineînțeles că este, am replicat. Întotdeauna e cineva. Cine ar pune întrebările, altfel?

– Speram să fie altcineva.

– Cum, altcineva? Îți dai seama unde ești? Dacă nu ești mulțumit cu ce-ți oferă imaginația, poți să schimbi. Sunt o mulțime de fantezii¹.

¹ *Figment* – fantezie; *fig* – smochină (engl.)

Hmmm. Oare n-ar fi bună o smochină?

– Deci, nu e nimeni?

– Ssst.....visez la smochine.

– Smochine! Ai o smochină? Dă-mi și mie. Te implor. Numai o bucățică. Mor de foame.

– Nu am numai o smochină. Am un întreg copac.

– Un întreg copac! Te rog, dă-mi și mie.

Vocea, sau ce-o fi fost, a dispărut.

– Sunt dolofane, grele și înmiresmate, am continuat. Ramurile copacului sunt aplecate, grele de smochine. Trebuie să fie peste trei sute de smochine.

Liniște.

Vocea a răspuns:

– Hai să vorbim despre mâncare...

– Ce idee bună.

– Ce ai mânca dacă ai putea alege?

– Excelentă întrebare. Aș vrea un bufet magnific. Aș începe cu orez și *sambar*. Apoi orez negru *gram dhal*, orez *curd* și...

– Eu aș mânca....

– N-am terminat. Și aș vrea și *tamarind* picant și *sambar* cu cepe mici și ...

– Altceva?

– Ajung și acolo. Aș vrea legume *sagu* și *korma* și *masala* de cartofi și *vadai* de varză și *masala dosai* și *rasam* picant de linte și...

– Înțeleg.

– Așteaptă. Și vinete umplute cu *poryial* și *yam kootu* de nucă de cocos și *idli* de orez și *curd vadai* și *bajii* de legume și...

– Pare foarte...

– Am zis și de *chutney*? *Chutney* de nucă de cocos și de mentă și ardei iuți murați și agrișe murate, toate servite cu obișnuitele *nans*, *popadoms*, *parathas* și *puris*, bineînțeles.

– Sună...

– Salatele! Salată de mango și de *okra* și de castraveți. Și ca desert *paysam* de migdale și de lapte și clătite *jaggery* și caramelle cu alune și *burfi* cu nucă de cocos și înghețată de vanilie cu sos cremos de ciocolată caldă.

– Asta-i tot?

– Aș termina gustarea cu un pahar de zece litri de apă proaspătă, curată și rece și cu o cafea.

– Sună foarte bine.

– Așa-i.

– Spune-mi, ce e *yam kootu* de nucă de cocos?

– Mâncarea zeilor. Îți trebuie *yams*, nucă de cocos rasă, *plantains* verzi, praf de chilli, piper negru măcinat, *turcmeric* măcinat, semințe de chimion, semințe de muștar maro și ulei de nucă de cocos. Sotezi nuca până devine aurie...

– Pot să sugerez ceva?

– Ce?

– În loc de *yam kootu* de nucă de cocos, de ce să nu fierbi limbă de vacă în sos de muștar?

– Nu prea sună a mângare vegetariană.

– Este. Și apoi măruntaie.

– Măruntaie? I-ai mâncat limba bietului animal și acum îi vrei și *stomacul*?

– Da! Visez la *măruntaie à la Caen* – calde – cu *sweetbread*.

– *Sweetbread*? Asta sună mai bine. Ce e?

– E făcută din pancreasul vițelului.

– Pancreasul?

– La cuptor și cu sos de ciuperci e pur și simplu delicioasă.

De unde veneau aceste rețete dezgustătoare, profanatoare? O luasem atât de tare din loc încât să mă gândesc la *vacă și vițel*? În ce fantezie eram prins? Ajunsesem din nou în zona de gunoaie?

– Care ar fi următorul afront?

– Creier de vițel în sos de unt!

– Ne-am întors la cap?

– Creier *soufflé*!

– Mi-e rău. E ceva ce n-ai mânca?

– Ce n-aș da să pot mânca supă din coadă de bou. Purcel prăjit umplut cu orez, cârnați, caise și stafide. Rinichi de vițel cu sos de unt, muștar și pătrunjel. Iepure marinat în vin roșu. Cârnați din ficat de pui. Pate de porc și de ficat cu vițel. Broaște. Ah, dați-mi broaște!

– Abia mai pot de greață.

Vocea a încetat. Tremuram de greață. Una era nebunia minții și alta răul de la stomac.

Deodată, m-am luminat.

– Ai mânca vițel crud în sânge?

– Bineînțeles! Îmi place mușchiul tartar.

– Ai mânca sângele coagulat al unui porc mort?

– În fiecare zi, cu sos de mere!

– Ai mânca orice de la un animal, ultimele rămășițe?

– Tobă și cârnați! O farfurie cu vârful!

– Dar un morcov? Crud?

N-a mai răspuns.

– M-ai auzit? Ai mânca un morcov?

– Te-am auzit. Ca să fiu sincer, dacă aş avea de ales, nu. Nu-mi priesc astfel de lucruri. Nu prea au gust.

Am râs. Ştiam. Nu auzeam voci. Nu înnebunisem. Îmi vor-bea Richard Parker!

Ticălosul de carnivor. Tot timpul am fost împreună şi doar acum s-a hotărât să comunice. Eram fericit să pot vorbi priete-neşte cu un tigru. M-a apucat o curiozitate vulgară, ca aceea a fanilor pentru vedete.

– Sunt curios, spune-mi – ai ucis vreodată un om?

Mă îndoiam. Animalele care mănâncă oameni sunt la fel de rare ca şi criminalii, iar Richard Parker fusese prins când era doar un pui. Dar cine ştia dacă mama lui nu prinsese vreun om?

– Ce întrebare! a replicat Richard Parker.

– Mi se pare rezonabilă.

– Oare?

– Da.

– De ce?

– Se spune că da.

– Da?

– Bineînţeles. Nu ştii?

– Nu.

– Ei bine, hai să facem lumină: toată lumea ştie. Deci, ai ucis vreodată un om?

Linişte.

– Ei? Răspunde.

– Da.

– O! Mă face să mă cutremur. Câţi?

– Doi.

– Ai ucis doi oameni?

– Nu. Un bărbat şi o femeie.

– În acelaşi timp?

– Nu. Bărbatul întâi şi apoi femeia.

– Monstrule! Pariez că şi s-a părut distractiv. Toate ţipe-tele şi lupta.

– Nu prea.

– Erau buni?

– Cum adică buni?

– Ei, nu te face că nu pricepi. Aveau gust bun?

– Nu.

– Mă gândeam eu. De ce i-ai omorât?

- De nevoie.
- Nevoia unui monstru. Regreți?
- Era care pe care.
- Aceasta este nevoia exprimată în simplitatea ei amorală.

Acum regreți?

- A fost un impuls de moment. Întâmplarea.
- Se numește instinct. Totuși, răspunde-mi, ai regrete?
- Nu mă mai gândesc la asta.
- E chiar definiția animalului. Asta ești.
- Dar tu ce ești?
- O ființă umană.
- Ce mândrie!
- Este adevărul adevărat.
- Deci, n-ai arunca primul piatra?
- Ai mâncat vreodată *oothpam*?
- Nu. Dar ce e *oothpam*?
- E atât de bun.
- Sună delicios. Mai spune-mi.
- *Oothpam* este făcut din aluatul care rămâne de la prăjituri, dar rareori mi-a fost dat să mănânc ceva mai gustos.
- Deja simt gustul.

Am adormit. Sau am căzut într-o stare de delir. Ceva mă deranja. Nu știam ce. Orice ar fi fost, nu mă lăsa să mor în pace. Mi-am dat seama ce nu mă deranja.

- Scuză-mă?
- Da? a venit vocea lui Richard Parker.
- De ce ai accent?
- Nu am. Tu ai.
- Nu am. Tu pronunți *ze* în loc de *ză*.
- Pronunț *ze* pentru că așa trebuie. Tu vorbești ca și cum ai avea pietre în gură. Ai accent indian.
- Tu vorbești ca și cum limba ți-ar fi un fierăstrău, iar cuvintele ar fi de lemn. Ai un accent francez.

Era imposibil. Richard Parker era născut în Bangladesh și crescut la Tamil Nadu, deci de ce să aibă accent francez? E adevărat, Ponticherry fusese odată colonie franceză, dar nimeni nu putea să mă convingă că animalele de la zoo au vizitat Alianța Franceză de pe strada Dumas. Eram perplex. Iar eram în ceață.

M-am trezit brusc. Era cineva acolo! Vocea nu era nici vântul care vorbea cu accent, nici un animal vorbitor. Era altcineva! Inima a început să-mi bată cu putere, cu ultimele puteri. Mintea a încercat pentru ultima dată să fie lucidă.

- E doar ecoul, am auzit, ca prin vis.
- Așteaptă, sunt aici! am strigat.
- Ecoul pe mare...
- Nu, sunt eu!
- Că acesta va fi sfârșitul!
- Prietene!
- Mă sfârșesc...
- Stai!

De-abia îl mai auzeam.

Am țipat.

A țipat și el.

Era prea mult. Înnebuneam.

Mi-a venit o idee.

- Mă numesc, am strigat ca să acopăr vântul și marea, Piscine Molitor Patel. Cum poate ecoul să creeze un nume? Mă auzi? Sunt Piscine Molitor Patel, Pi Patel!

- Poftim? E ceva acolo?

- Da.

- Vai! Oare e adevărat? Ai ceva de mâncare, te rog? Orice. Nu mai am mâncare. N-am mai mâncat de mai multe zile. Trebuie să mănânc ceva. Am să-ți fiu recunoscător. Te implor!

- Nici eu n-am de mâncare, am răspuns, disperat. Nici eu n-am mâncat de zile întregi. Speram ca tu să ai ceva. Ai apă? Rezervele mele sunt pe sfârșite.

- Nu, n-am. Chiar n-ai mâncare? Nimic?

- Nu, nimic.

S-a lăsat o liniște grea.

- Unde ești? am întrebat.

- Aici, a replicat stins.

- Unde? Nu te văd.

- De ce nu mă vezi?

- Am orbit.

- Cum? a exclamat el.

- Am orbit. Nu mai văd decât întuneric. Degeaba clilesc. S-a întâmplat cam acum două zile, dacă pielea mea nu se înșeală.

Am auzit un vaiet puternic.

- Ce-i, prietene? am întrebat.

A continuat să se vaiete.

- Te rog, răspunde-mi. Ce s-a întâmplat? Sunt orb și n-avem apă sau mâncare, dar ne avem unul pe altul. Asta tot e ceva. Ceva prețios. Deci, ce este?

- Și eu sunt orb!
- Ce?
- Și eu clipesc degeaba.

A început să se vaiete din nou. Am rămas mut. M-am întâlnit cu un alt orb în mijlocul Pacificului!

- Cum de ești orb? am mormăit.
- Probabil din același motiv ca și tine. Rezultatul lipsei de igienă pe un corp înfometat, la capătul puterilor.

Amândoi am izbucnit în plâns. El se jelea, iar eu suspinam. Era prea mult, cu adevărat prea mult.

- Am o poveste, am spus, după un timp.
- O poveste?
- Da.
- Ce rost are o poveste. Mi-e foame.
- E o poveste despre mâncare.
- Cuvintele n-au calorii.
- Caută mâncarea acolo unde este.
- Asta ar fi o idee.

Liniște. O liniște înfometată.

- Unde ești? a întrebat.
- Aici. Tu?
- Aici.

Am auzit un sunet de vâslă. Am luat una dintre vâslele pe care le salvasem de la pluta care se dezmembrase. Era atât de grea. Am pipăit și am găsit orificiul pentru vâslă. Am pus vâsla în el. Am tras de ea. Nu aveam putere. Dar am vâslit cum am putut.

- Să-ți aud povestea, a spus el gâfâind.
- A fost odată o banană. Banana a început să crească până când s-a făcut mare, galbenă, parfumată. Apoi a căzut pe pământ și cineva a venit și a mâncat-o.

S-a oprit din vâslit.

- Ce poveste frumoasă!
- Mulțumesc.
- Am lacrimi în ochi.
- Mai am ceva.
- Ce?
- Banana a căzut și cineva a mâncat-o și apoi acel cineva s-a simțit mai bine.

- Îmi taie respirația! a exclamat el.
- Mulțumesc.

O altă pauză.

- Dar nu ai nici o banană?
- Nu. Un urangutan mi-a distras atenția.
- Un ce?
- E o poveste lungă.
- Ai pastă de dinți?
- Nu.
- E delicioasă pe pește. Țigări?
- Le-am mâncat deja.
- Le-ai mâncat?
- Mai am încă filtrele. Poți să le iei dacă vrei.
- Filtrele? Ce să fac dacă n-au tutun? Cum poți să mănânci țigări?
- Ce să fac cu ele? Nu fumez.
- Ar fi trebuie să le păstrezi pentru comerț.
- Comerț. Cu cine?
- Cu mine.
- Frate, când le-am mâncat eram singur în barcă în mijlocul Pacificului.
- Și?
- Deci șansa de a întâlni pe cineva în mijlocul Pacificului cu care să schimb țigările pe altceva era foarte mică.
- Trebuie să planifici lucrurile, băiat prost ce ești! Acum nu ai nimic de dat la schimb.
- Chiar dacă aș fi avut ceva, de ce l-aș schimba cu cineva?
- Ce ai tu care să-mi folosească mie?
- Am o cizmă.
- O cizmă?
- Da, o cizmă de piele.
- Ce să fac cu o cizmă de piele într-o barcă în mijlocul Pacificului? Crezi că merg în excursii în timpul liber?
- Ai putea s-o mănânci.
- Să mănânc o cizmă? Ce idee!
- Ai mâncat țigări – de ce nu și o cizmă?
- Ideea e dezgustătoare. A cui e?
- De unde să știu?
- Îmi sugerezi să mănânc cizma unui necunoscut?
- Care e diferența?
- Sunt uimit. O cizmă. Lăsând la o parte faptul că sunt hindus, iar hindușii consideră vaca sfântă, a mânca o cizmă de piele îmi aduce în minte toate mizeriile pe care le secretă un picior.
- Deci nu vrei cizma.
- S-o văd mai întâi.

– Nu.
– Ce? Te aștepti că iau ceva ce n-am văzut?
– Amândoi suntem orbi, dacă-mi permiți să-ți aduc aminte.
– Descrie-mi-o atunci! Ce comis-voiajor jalnic ești! Nu-i de mirare că n-ai clienți.

- Așa e.
- Ei bine, cizma?
- Este din piele.
- Ce fel de cizmă?
- Una obișnuită.
- Adică?
- O cizmă cu șireturi și limbă. Cu talpă interioară. Obișnuită.
- Ce culoare?
- Neagră.
- În ce stare e?
- Purtată. Pielea e suplă, plăcută la atingere.
- Și mirosul?
- De piele.
- Trebuie să recunosc, sună bine.
- Poți s-o uiți.
- De ce?

Liniște.

- Răspunzi, frate?
- Nu există nici o cizmă.
- Nu?
- Nu.
- Asta mă întristează.
- Am mâncat-o.
- Ai mâncat cizma?
- Da.
- A fost bună?
- Nu. Țigările au fost?
- Nu, n-am putut să le mănânc până la capăt.
- Nici eu cizma.
- A fost odată o banană; banana a crescut până s-a făcut mare, galbenă și parfumată. Atunci a căzut și a venit cineva și a mâncat-o și apoi acea persoană s-a simțit mai bine.
- Îmi pare rău pentru tot ce-am făcut și am spus. Nu sunt bun de nimic, a izbucnit.
- Ce vrei să spui? Ești cea mai importantă persoană de pe pământ. Hai, frate, hai să stăm împreună și să ne bucurăm unul de compania celuilalt.

– Da!

Pacificul nu e un loc pentru vâslași, mai ales când sunt slabi și orbi, când bărcile lor sunt mari și când vântul nu cooperează. Era când aproape, când departe, când la dreapta mea, când la stânga, când în față, când în spate. Dar, în cele din urmă, am reușit. Bărcile noastre s-au atins cu o smucitură. El mi-a aruncat o frânghie și am legat cele două bărci. Mi-am deschis brațele să-l îmbrățișez. Ochii îmi erau plini de lacrimi și zâmbeam. Era chiar în fața mea, o prezență care strălucea prin întuneric.

– Dragul meu frate, am șoptit.

– Sunt aici, a replicat el.

Am auzit un mârâit slab.

– Am uitat să-ți spun ceva, frate.

S-a năpustit la mine cu toată greutatea lui. Am căzut jumătate pe prelată, jumătate pe banca din mijloc. M-a apucat de gât.

– Frate, am susurat eu în îmbrățișarea lui, inima mea e cu tine, dar ar trebui să ne retragem într-o altă parte a bărcii.

– Ai dreptate că inima ta e cu mine! a spus el. Și ficatul tău, și carnea ta!

L-am simțit mișcându-se pe prelată până la banca din mijloc și, vai, punând un picior pe podeaua bărcii.

– Nu, nu, frate! Nu! Nu suntem...

Am încercat să-l țin. Dar, vai, era prea târziu. Înainte să pot spune cuvântul *singuri*, eram din nou singur. Am auzit zgomotul ghearelor pe fundul bărcii și zgomotul unei perechi de ochelari căzând, și, în momentul următor, fratele meu a țipat cum n-am mai auzit pe nimeni țipând. Mi-a dat drumul.

Acesta era meritul teribil al lui Richard Parker. Mi-a dat o viață, a mea, dar a luat alta, în schimb. A sfâșiat carnea și a sfârâmat oasele. Am simțit miros de sânge. Ceva în mine a murit atunci ca să nu mai învie niciodată.

CAPITOLUL 91

Am urcat pe barca fratelui meu. Am explorat-o cu mâinile. Am văzut că mă mințise. Avea carne de țestoasă, un cap de doradă și chiar niște firimituri de biscuiți. Și avea și apă. Am mâncat și am băut totul. M-am întors în barca mea și i-am dat drumul celeilalte.

Plânsul mi-a făcut bine, se pare. S-a deschis o spărtură în ferstruica din ochiul din stânga. Mi-am clătît ochii cu apă de

mare. Cu fiecare clătire, vedeam mai bine. Mi-a revenit vederea în două zile.

Ce-am văzut m-a făcut să-mi fi dorit să rămân orb. Corpul său măcelărit, dezmembrat, zăcea pe podeaua bărcii. Richard Parker se înfruptase din el, inclusiv din față, așa că n-am văzut niciodată cine era omul. Torsul său, eviscerat, și coastele curbate ca burta unei nave după naufragiu erau ca barca mea în miniatură, atât de oribile și mânjite de sânge arătau.

Trebuie să recunosc. Am folosit un braț drept momeală pentru pești. Mai mult. Determinat de nevoie și de nebunia în care fusesem împins, am și mâncat din el. Adică mici fâșii care, uscate, aveau aspectul cărnii oricărui alt animal. Mi-au alunecat în gură pe nesimțite. Trebuie să înțelegeți, suferința mea era de nesuportat, iar el era deja mort. M-am oprit imediat ce am prins un pește.

Mă rog pentru sufletul lui în fiecare zi.

CAPITOLUL 92

Am făcut o descoperire botanică extraordinară. Dar vor fi unii care nu vor crede următorul episod. Totuși, vi-l povestesc pentru că mi s-a întâmplat.

Stăteam întins pe o parte. Trecuse o oră sau două de la prânz, într-o zi cu soare și cu vânt blând. Dormisem un pic, un somn agitat care nu-mi adusesese odihna. M-am întors pe o parte, făcând cât mai puțin efort. Am deschis ochii.

Am văzut copaci în depărtare. N-am reacționat. Eram sigur că era o iluzie care va dispărea dacă o să clilesc de câteva ori.

Copacii au rămas. De fapt, s-au transformat într-o pădure. Erau pe o insulă. M-am ridicat. În continuare nu credeam ce vedeam. Copacii erau foarte frumoși. Nu se asemănau cu nimic din ceea ce văzusem până atunci. Aveau o coajă deschisă la culoare, ramuri egal distribuite și un frunziș bogat. Frunzele erau de un verde strălucitor, de smarald, viu, pe lângă care culoarea pădurilor din timpul musonului era veștedă și prăfuită.

Am clipit cu intenție, așteptând ca pleoapele să funcționeze ca niște tăietori de lemne. Dar copacii nu cădeau.

M-am uitat în jos. Eram satisfăcut și dezamăgit în același timp de ce vedeam. Insula nu avea pământ. Copacii nu stăteau în apă, ci pe o masă densă de vegetație de un verde la fel de strălucitor ca și frunzele. Cine a auzit vreodată de pământ fără sol? De

copaci care să crească din pură vegetație? Eram satisfăcut că o asemenea geologie confirma că aveam dreptate, că această insulă era o himeră, un joc al minții. În același timp, eram dezamăgit pentru că o insulă, orice insulă, oricât de ciudată, ar fi fost foarte bună în situația în care mă aflam.

Deoarece copacii se încăpățâneau să nu dispară, am continuat să mă uit. După atâta albastru, verdele făcea bine ochilor: era ca o muzică. Verdele este o culoare frumoasă. Este culoarea Islamului. Este culoarea mea preferată.

Curentul ne-a împins ușor către acea iluzie. Malul nu putea fi numit plajă pentru că nu avea nici nisip, nici pietre, nici posibilitatea de a face surf, din moment ce valurile care cădeau pe insulă dispăreau pur și simplu în porii vegetației. După 270 de metri de suprafață relativ plată, insula cobora spre mare și, după treizeci de metri, se prăbușea abrupt, dispărând în adâncimile Pacificului, cu siguranță cea mai mică insulă înregistrată.

Mă obișnuisem cu iluzia mentală. Ca să o fac să dureze, n-am mai ținut-o în frâu; când barca a atins insula, nu m-am mișcat, ci am continuat să visez. Materialul insulei părea să fie foarte complicat, o rețea de alge ca niște tuburi, mai groase de două degete în diametru. Ce insulă fascinantă, m-am gândit.

După câteva minute, m-am cățărat pe marginea bărcii. „Căutați verdele“, spunea manualul de supraviețuire. Ei bine, asta era verde. De fapt, era un rai al clorofilei. Un verde ce depășea coloranții alimentari și lumina de neon. Un verde cu care să te îmbeți. „În cele din urmă, piciorul e singurul care poate judeca dacă există sau nu pământ“, spunea manualul mai departe. Insula era la depărtare de un pas. A judeca – și a fi dezamăgit – sau a nu judeca, asta era întrebarea.

Am decis să judec. M-am uitat împrejur să văd dacă erau rechini. Nu erau. M-am întors pe burtă și, ținându-mă de prelată, am pus un picior pe insulă. Piciorul a intrat în apă. Era răcoroasă într-un mod plăcut. M-am întins. Mă așteptam ca iluzia să se destrame în fiecare moment.

Nu s-a destrămat. Piciorul s-a cufundat în apă limpede și a întâlnit rezistența unui obiect flexibil, dar solid. Am călcat mai apăsător. Iluzia nu ceda. Mi-am lăsat toată greutatea pe picior. Nu m-am scufundat. Tot nu credeam.

În cele din urmă, nasul a fost cel care a judecat. Am simțit mirosul de vegetație, plin, revigorant, copleșitor. După luni de nimic altceva decât mirosuri de sare-apă, acest colț de materie vegetală era irezistibil. Atunci am înțeles, iar singurul lucru care

s-a scufundat a fost mintea mea; procesul de gândire a început să devină confuz. A început să-mi tremure piciorul.

– Dumnezeuule, am suspinat.

Am căzut peste bord.

Combi-na-ția de pământ solid și apă rece mi-a dat puterea să mă târăsc pe insulă.

Am bolborosit mulțumiri incoerente lui Dumnezeu și m-am prăbușit.

Dar nu puteam să stau nemișcat. Eram prea agitat. Am încercat să mă ridic. Sângele mi-a coborât în picioare. Pământul s-a cutremurat violent. M-a lovit ceva ca o orbire amețitoare. Am crezut că o să leșin. Mi-am revenit. Am început să gâfâi. Am reușit să mă ridic.

– Richard Parker! Pământ! Suntem salvați! am strigat.

Mirosul vegetației era extraordinar de puternic. Cât despre culoarea verde, era atât de proaspătă și liniștitoare încât confortul și puterea ei păreau că se varsă în mine prin ochi.

Ce erau aceste alge tubulare atât de încâlcite? Erau comestibile? Păreau o varietate de alge marine, cam rigide, mult mai rigide decât algele normale. Erau ude la pipăit și crocante. Am tras de una. S-a rupt fără prea mare efort. Avea doi pereți concentrici: cel exterior, umed, tare și de un verde crud, și un perete interior între cel exterior și miezul algei. Diviziunea care a rezultat era foarte simplă: peretele din centru era alb, în timp ce peretele exterior era din ce în ce mai alb pe măsură ce se apropia de cel interior. Am dus-o la nas. Pe lângă mirosul plăcut de vegetație, avea un miros neutru. Am lins-o. Pulsul mi s-a accentuat. Alga era parcă făcută din apă proaspătă.

Am mușcat din ea. Am avut un șoc. Tubul din mijloc era amărui-sărat – dar cel exterior era comestibil, delicios. Limba a început să-mi tremure ca și cum ar fi fost un deget care întorcea paginile unui dicționar, încercând să găsească un cuvânt de mult uitat.

L-a găsit, iar ochii mi s-au închis de plăcere la auzul lui: dulce. Testoasele sunt orice, dar nu dulci. Algele aveau o dulceață care depășea în deliciu chiar și seva arțarilor din Canada. În ceea ce privește consistența, cel mai aproape era stejarul de apă.

Saliva a început să apară în uscăciunea gurii mele. Am rupt mai multe alge împrejurul meu, scoțând sunete de plăcere. Tuburile interioare și exterioare se separau ușor. Am început să mi le îndes în gură pe cele exterioare. Mâncam cu două mâini,

punându-mi la muncă maxilarele care nu mai fuseseră folosite de multă vreme. Am mâncat până când în jurul meu s-a făcut un șanț de apă.

La șaizeci de metri depărtare era un copac solitar. Era singurul copac până la culme, care părea să fie foarte departe. Am spus *culme*; poate cuvântul ne dă o impresie greșită asupra înclinației pantei. Insula era joasă, după cum v-am mai spus. Panta era lină și urca până la optsprezece metri. Dar în starea în care eram, acea înălțime mi se părea a fi cea a unui munte. Copacul era și mai atrăgător. Am observat umbra pe care o dădea. Am încercat să mă ridic în picioare din nou. Am reușit să mă mișc un pic, dar când am încercat să stau în picioare, capul a început să mi se învâртеască și nu am putut să-mi țin echilibrul. Chiar dacă nu cădeam, picioarele îmi erau lipsite de vlagă. Dar voința îmi era puternică. Eram hotărât să merg mai departe. M-am târât, m-am tras pe burtă, am mers în salturi ca să ajung la copac.

Știu că n-o să mai cunosc o bucurie mai mare ca atunci când am ajuns la umbra copacului, o umbră deasă, strălucitoare, și am auzit sunetul uscat, crocant al vântului prin frunze. Copacul era mai mic și mai scund decât cei din interiorul insulei și, din cauză că era așezat pe partea culmii mai expusă la intemperii, era un pic chircit și nu atât de uniform dezvoltat. Dar era un copac, și un copac este un lucru atât de binecuvântat pentru vedere când ai fost pe mare atâta vreme. Am cântat spre gloria aceluia copac; i-am cântat puritatea, frumusețea. Ce n-aș da să fiu ca el, cu rădăcinile în pământ, dar cu fiecare braț înălțat către Dumnezeu, în rugă. Am plâns.

În timp ce inima mea îi mulțumea lui Allah, mintea a început să adune informații despre lucrările lui Allah. Copacul într-adevăr crescuse din alge, așa cum văzusem din barcă. Nu era nici cea mai mică urmă de sol. Ori era sol mai în adânc, ori această specie de copac era un parazit. Trunchiul era de grosimea pieptului unui bărbat. Coaja era verzuie, subțire și netedă, destul de moale pentru a putea lăsa urme cu unghia. Frunzele în formă de inimă erau mari și late și sfârșeau într-un singur punct. Vârful copacului era rotund ca un mango, dar nu era un mango. Credeam că mirosea ca un *lote*¹. Dar nu era. Nici un manglier. Nici un alt copac pe care îl văzusem. Tot ce știam era că era verde și frumos și plin de frunze.

¹ Plantă înrudită cu urzica

Am auzit un mârâit. M-am întors. Richard Parker mă observa din barcă. Se uita și la insulă. Părea că vrea să coboare, dar îi era frică. În cele din urmă, după ce a mârâit și s-a plimbat de colo-colo o vreme, a sărit din barcă. Mi-am dus fluierul la gură. Dar nu avea nici un gând agresiv. Echilibrul îi punea probleme; picioarele îi tremurau la fel ca ale mele. Când înainta, se târa aproape de pământ cu membrele tremurânde, ca un pui nou-născut. Aruncându-mi o privire, s-a îndreptat către culme și a dispărut în interiorul insulei.

Mi-am petrecut ziua mâncând, odihnindu-mă, încercând să stau în picioare și, în general, îmbăindu-mă în fericire. Îmi era greață când exageram cu mișcarea. Și tot mi se părea că se mișcă pământul sub mine și că aveam să cad, chiar și când nu mă mișcam.

Împotriva dorinței mele, strict din motive de siguranță, m-am întors pe barcă. Deși Richard Parker era pe insulă, tot prova și prelata erau teritoriul meu. Am căutat ceva de care să leg barca. În cele din urmă, am înfipt o vâslă în alge și am legat frânghia de ea.

M-am târât pe prelată. Eram extenuat. Corpul meu era obosit de la atâta hrană, și mai era și tensiunea nervoasă care venea o dată cu schimbarea. Spre sfârșitul zilei, mi-aduc aminte că l-am auzit pe Richard Parker răgind în depărtare, dar apoi am adormit.

M-am trezit noaptea, cu un sentiment ciudat; mă durea burta. Am crezut că ea o crampă, că probabil mă otrăvisem cu alge. Am auzit un zgomot. M-am uitat. Richard Parker era la bord. Se întorsese în timp ce dormeam. Mieuna și-și lingeă pernuțele labelor. Mi s-a părut ciudată întoarcerea lui, dar nu m-am mai gândit la asta – crampa se înrăutățea. A început să mă doară mai tare, am început să tremur și a început un proces foarte normal, dar pe care-l uitasem: defecația. Era foarte dureros, dar după aceea, am căzut într-un somn revigorant, primul somn adevărat de la naufragiu.

Când m-am trezit dimineața, eram mult mai puternic. M-am târât spre copacul solitar cu multă vigoare. Mi-am delectat ochii cu el, iar stomacul cu alge. Am mâncat atât de mult încât am lăsat în urmă o gaură.

Richard Parker a ezitat iar înaintea de a sări peste bord. Când a făcut-o, pe la mijlocul dimineții, cum a ajuns pe mal, a vrut să sară înapoi, dar aproape că a căzut în apă. Părea foarte agitat. A sâsâit și a ridicat o gheară în aer. Era curios. N-aveam idee ce voia. Neliniștea i-a trecut și, mult mai sigur pe picioare decât în ziua precedentă, a dispărut încă o dată dincolo de culme.

În acea zi, sprijinit de copac, am stat în picioare. Mă simteam amețit. Singurul mod în care puteam să fac pământul să se oprească era să închid ochii și să mă țin de copac. Am încercat să merg. Am căzut imediat. Pământul s-a grăbit către mine mai repede decât am putut să-mi mișc piciorul. N-am pățit nimic. Insula, acoperită de o asemenea vegetație, strâns țesută, ca de cauciuc, era un mediu ideal pentru a reînvăța să merg. Puteam să cad oriunde, nu aveam cum să mă rănesc.

A doua zi, după o altă noapte odihnitoare pe barcă – la care Richard Parker se întorsese încă o dată – am fost în stare să merg. După ce am căzut de vreo șase ori, am reușit să ajung la copac. Simțeam cum sunt din ce în ce mai puternic. Am tras creanga copacului folosind cangea. Am cules câteva frunze. Erau moi și necerate, dar erau amare. Richard Parker era atașat de bârlogul de pe barcă – asta era explicația pentru întoarcerile sale.

L-am văzut venind înapoi în seara aceea, la apus. Legasem frânghia încă o dată de vâsla înfipță în alge. Eram la prora, verificând-o. A apărut deodată. La început, nu l-am recunoscut. Acest animal magnific ce sărea peste copastie nu putea fi același tigru fără vlagă și murdar care îmi fusese tovarăș de suferință! Dar el era. Era Richard Parker și venea spre mine cu toată viteza. Avea intenții criminale. Gâtul i se încorda, blana și mușchii îi tremurau la fiecare mișcare. Auzeam sunetul pașilor lui, ca o tobă, pe când se apropia.

Am citit că există două tipuri de frică de care nu poți scăpa: să tresari atunci când auzi un sunet neașteptat și violent și vertijul. Aș vrea să mai adaug unul: mișcarea rapidă și apropierea directă a unei feline.

Am căutat fluierul. Când era la vreo șapte metri de barcă am suflat în fluier cu toată puterea. Un țipăt ascuțit a despiciat aerul.

A avut efectul scontat. Richard Parker a încetinit. Dar voia din nou să înainteze. Am suflat a doua oară. A început să se întoarcă și să sară pe loc într-un fel curios, ca o căprioară, mârâind feroce. Am fluierat a treia oară. Toată blana îi era zbârlită. Își scosese ghearele. Era într-o stare de extremă agitație. Mi-a fost teamă că zidul pe care-l construise din șuieratul fluierului avea să se prăbușească, iar el avea să mă atace.

Dar Richard Parker a făcut cel mai neașteptat lucru: a sărit în mare. Am fost mirat. Singurul lucru pe care nu credeam că o să-l facă, l-a făcut, cu putere și hotărâre. A înotat până la pupa cu hotărâre. M-am gândit să fluier din nou, dar am deschis capacul

compartimentului și m-am așezat, retrăgându-mă în sanctuarul teritoriului meu.

A apărut la pupa, cu apa șiroind, ridicând partea bărcii în care mă aflam eu. A ezitat între copastie și banca de la pupa pentru câteva momente, evaluându-mă. Mi-a stat inima. Nu știam dacă aveam să pot să suflu în fluier din nou. M-am uitat la el fără expresie. A dispărut sub prelată. Puteam să-l văd prin orificiul dintre capac și prelată. M-am aruncat pe prelată, în afara razei sale vizuale, dar deasupra lui. Am simțit o dorință copleșitoare să-mi crească aripi ca să pot zbura.

M-am liniștit. Mi-am adus aminte că asta a fost situația mea de o vreme încoace, conviețuirea cu un tigru.

După ce m-am calmat, am adormit.

Cândva, peste noapte, m-am trezit și m-am uitat către el. Visa: tremura și mârâia prin somn. O făcea destul de tare ca să mă trezească.

Dimineața, ca de obicei, pleca spre culme.

Am decis ca imediat ce aveam să devin destul de puternic, aveam să mă duc să explorez insula. Părea destul de mare, după cum se vedea de la mal; se întindea în stânga și în dreapta cu o ușoară curbă. Mi-am petrecut ziua mergând – și căzând – de la mal până la copac și înapoi, în încercarea de a-mi întări picioarele. De fiecare dată când cădeam, profitam de ocazie ca să mă îndop cu alge.

Când Richard Parker s-a întors la sfârșitul zilei, puțin mai devreme decât în ziua precedentă, îl așteptam. Am stat liniștit și nu am suflat în fluier. A venit la marginea apei și, dintr-un salt, a ajuns la marginea bărcii. A intrat pe teritoriul lui fără să intre pe al meu, doar aplecând puțin barca. Revenirea lui Richard Parker din punct de vedere fizic era înspăimântătoare.

În dimineața următoare, după ce a plecat Richard Parker, am ieșit să explorez insula. Am mers până la creastă. Am ajuns relativ ușor, mișcându-mă mândru, într-un pas care era plin de voioșie, chiar dacă un pic neîndemânatic. Dacă picioarele mi-ar fi fost mai slabe, ar fi cedat atunci când am văzut imaginea de dincolo de creastă.

Ca să încep cu detaliile, am văzut că întreaga insulă era acoperită de alge, nu numai marginile. Am văzut un platou mare, verde, cu o pădure în centru. Am văzut mici eleștee împrăștiate pe toată suprafața. Erau identice ca mărime, iar copacii era distribuiți uniform printre ele, totul părând să urmeze un anumit model.

Dar suricatele au fost cele ce mi-au rămas în minte. Am văzut dintr-o ochire că trebuiau să fie sute de mii. Toată insula era plină de ele. Iar când am apărut, toate s-au întors spre mine, mirate, ca puii de găină într-o fermă, și s-au ridicat.

Nu aveam suricate la zoo. Dar citisem despre ele. Erau în cărți și în literatură. O suricată e un mamifer mic din sudul Africii, rudă cu mangusta; cu alte cuvinte, un mamifer carnivor, lung de treizeci de centimetri și cântărind un kilogram la maturitate, suplu, cu un bot ascuțit, cu ochii așezați de-o parte și de alta a botului, în față, cu picioare scurte, cu labe cu patru degete și gheare non-retractile și o coadă de douăzeci de centimetri. Blana e gri-marou, cu dungi negre sau marou pe spate, în timp ce vârful cozii, urechile și cercurile caracteristice din jurul ochilor sunt negre. Este o creatură agilă și cu vederea foarte bună, este diurnă și sociabilă, trăiește în Deșertul Kalahari, se hrănește, printre altele, cu scorpioni, la al căror venin este imună. Când e la pândă, are particularitatea de a sta pe labele din spate, perfect dreaptă, menținându-și echilibrul cu coada. Adesea, grupurile de suricate stau și se uită în aceeași direcție, ca navetiștii care așteaptă autobuzul. Expresia deschisă pe care o au și modul în care își țin lăbuțele din față, strânse la piept, le fac să semene cu niște copii care pozează pentru un fotograf sau cu pacienții din cabinetul unui doctor, dezbrăcați până la piele și încercând să-și acopere organele genitale.

Asta am văzut la o primă ochire, sute și sute de suricate – milioane – întorcându-se către mine ca și cum ar fi spus: „Da, domnule?” O suricată care stă în picioare nu depășește patruzeci și cinci de centimetri, deci nu mărimea impresionantă, ci numărul. Am rămas nemișcat, fără cuvinte. Dacă un milion de suricate ar intra în panică, haosul ar fi nedescris. Dar interesul le-a scăzut peste câteva secunde. S-au întors la treaba lor, adică la ciugulirea algelor sau la admirarea eleșteelor. Aplecarea lor ritmică mi-a adus aminte de credincioșii dintr-o moschee.

Se părea că nu știau ce e frica. Când am coborât de pe culme, nici una nu s-a alarmat. Dacă aș fi vrut, aș fi putut atinge una sau chiar aș fi putut să o ridic. Dar n-am făcut-o. Am înaintat doar în ceea ce părea să fie cea mai mare colonie de suricate din întreaga lume, una dintre cele mai minunate experiențe din viața mea. Era un zgomot neîncetat în aer. Ciripeau, chițăiau, lătrau. Numărul lor era atât de mare încât sunetul venea și pleca precum un stol de păsări, uneori foarte puternic, alteori slab.

Nu le era frică de mine pentru că ar fi trebuit ca eu să mă tem de ele? Mi-a trecut prin minte întrebarea, dar răspunsul mi-a fost

dat imediat – erau inofensive. Pentru a ajunge la un eleșteu, în jurul cărui erau adunate în grupuri, a trebuit să le dau pe câteva deoparte ca să nu calc pe ele. Nu s-au supărat și mi-au făcut loc în modul cel mai civilizat. Le-am simțit blănița caldă pe glezne.

Toate eleșteele aveau aceeași formă rotundă și aveau aproape aceeași mărime – cam un metru și jumătate în diametru. Apa era adâncă. Păreau fără fund. Cât am putut să văd, marginile lor erau formate din alge verzi.

N-am văzut ce le făcea pe suricate să fie atât de curioase și poate aș fi renunțat dacă n-aș fi auzit un lătrat și un chițait aproape de un eleșteu din apropiere. Suricatele săreau, într-o stare de agitație evidentă. Deodată, au început să sară în eleșteu cu sutele. Se îmbrânceau la marginea eleșteului. Frenezia era colectivă. Chiar și puii se înghesuiau, cu greu reținuți de mame și paznici. N-am știut ce să cred. Nu erau suricate standard. Acelea nu se comportă ca broaștele. Erau probabil o subspecie care se specializase într-un mod fascinant și surprinzător.

M-am îndreptat către eleșteu, pășind ușor, și am ajuns chiar la timp ca să văd cum înotau și aduceau pești la mal, zeci de pești. Unii erau dorade. Erau mult mai mari decât suricatele, deci m-am întrebat cum puteau să prindă asemenea pești.

Pe când suricatele aduceau peștii la mal, am observat ceva curios: toți peștii, fără excepție, erau morți. Muriseră de curând. Erau pești pe care nu-i omorâseră ele.

Am îngenuncheat lângă eleșteu, dând la o parte câteva suricate ude. Am atins apa. Era mai rece decât m-aș fi așteptat. Un curent aducea apa rece de dedesubt. Am luat apă în mână și am dus-o la gură. Am luat o înghițitură.

Era apă dulce. Asta explica moartea peștilor. Dacă pui un pește de mare în apă dulce, va muri imediat pentru că se va sufoca. Dar ce făceau peștii de apă sărată într-un eleșteu cu apă dulce? Cum ajunseseră acolo?

M-am dus la un alt eleșteu, printre suricate. Era tot apă dulce. Și următorul la fel.

Toate aveau apă dulce. De unde venea atâta apă dulce? Răspunsul era evident: de la alge. Algele desalinizau apa de mare în mod natural și continuu. Nu m-am întrebat de ce făceau asta sau cum sau unde dispărea sarea. Mintea mea nu mai punea astfel de întrebări. Pur și simplu m-am aruncat într-un eleșteu. Era dificil să stai la suprafață. Eram încă slăbit și nu aveam destulă grăsime care să mă ajute să plutesc. M-am ținut de marginea eleșteului. Efectul băii în apă limpede, curată, rece este de nedescris. După

atâta vreme pe mare, pielea îmi era uscată, iar părul lung, încăl-cit și la fel de mățos ca o plasă de muște. Până și sufletul îmi fusese corodat de sare. Deci, sub privirea mirată a sute de suricate, m-am îmbăiat, mi-am topit sarea de prin toate crăpăturile pielii.

Suricatele s-au uitat toate într-o parte. Am ieșit să văd ce era. Era Richard Parker. Mi-a confirmat ceea ce bănuiam. Suricatele nu avuseseră nici un dușman de ani de zile, deci nu știau că trebuie să fugă de pericol. Richard Parker se plimba printre ele, răspândind moarte, devorând o suricată după alta, cu sângele picurându-i din gură, iar ele, fericite să vadă un tigru, săreau în sus pe loc ca și cum ar fi strigat: „E rândul meu! E rândul meu!“ Scena se repeta la nesfârșit. Nimic nu le distrăgea pe suricate de la activitatea lor obișnuită: să mănânce alge și să privească înspre eleșteu. Dacă apărea Richard Parker sau oricine altcineva, le era egal. Erau lipsite de mândrie și erau niște animale foarte blânde.

A omorât mult mai multe suricate decât putea să mănânce. La animale, dorința de a ucide e separată de nevoia de hrană. Pentru că atâta vreme nu avusesese nici o pradă, instinctul de vânător i se transformase în răzbunare.

Era departe. Nu reprezenta nici un pericol pentru mine. Cel puțin pentru moment.

În dimineața următoare, după ce a plecat, i-am făcut curățenie. Era nevoie. Nu pot să vă descriu cum arăta mormanul de schelete umane și animale, amestecat cu rămășițe de pește și țestoase. Am aruncat totul peste bord. Am evitat să calc pe teritoriul lui Richard Parker ca să nu-mi las mirosul, deci am făcut curățenie folosind cangea, de pe prelată sau de pe marginea bărcii. Ce n-am putut curăța cu cangea am spălat cu găleți de apă.

În seara aceea, a intrat în bârlogul curat fără nici un comentariu. Adusese cu el o mulțime de suricate pe care le-a mâncat toată noaptea.

Mi-am petrecut următoarele zile mâncând și bănd și îmbăindu-mă și observând suricatele și plimbându-mă și fugind și odihnindu-mă și devenind mai puternic. Am început să alerg cu ușurință, o sursă de euforie. Mi s-a vindecat pielea. Nu mă mai durea nimic. Pur și simplu revenisem la viață.

Am început să explorez insula. Am încercat să o înconjur, dar am renunțat. Cred că avea cam unsprezece kilometri în diametru, ceea ce înseamnă o circumferință de aproape treizeci de kilometri. Ceea ce am văzut m-a îndreptățit să cred că malul era cam la fel peste tot. Peste tot aceeași verdeață, aceeași culme,

aceeași pantă, aceiași copaci izolați. Pe țarm am descoperit ceva extraordinar: algele, deci insula însăși, variau în mărime și densitate în funcție de vreme. Când era foarte cald, algele deveneau dense, iar insula era mai înaltă; drumul către culme era abrupt. Procesul era lent. Era provocat de câteva zile de căldură. Dar era incontestabil. Cred să era vorba de conservarea apei, de expunerea cât mai redusă la razele soarelui.

Fenomenul invers – dilatarea insulei – era mai rapid, mai dramatic, iar cauzele erau evidente. Atunci, culmea se apropia de țarm, iar restul se lățea, algele de pe margine răbindu-se. Acest fenomen era provocat de vremea mai rece sau de marea agitată.

Am trecut și printr-o furtună pe insulă. Experiența m-a făcut să-mi doresc să mă aflu întotdeauna pe o astfel de insulă pe timp de furtună. Era un spectacol înfricoșător să vezi dintr-un copac valurile gigantice atacând insula, părând să vor să șteargă totul, culme și manguste, ca apoi să se îmblânzească și să se topească ca și cum ar fi nimerit pe nisipuri mișcătoare. Din acest punct de vedere, insula era Gandhian: rezista tocmai pentru că nu opunea rezistență. Toate valurile dispăreau fără nici un plescăit, doar cu puțină spumă. Doar un tremur ușor și văturele pe suprafața apei din eleștee erau singurele semne că un val puternic trecuse pe acolo. Și într-adevăr trecuse: valurile ieșeau de sub insulă și mergeau mai departe. Era cea mai ciudată priveliște, să vezi valuri care părăsesc plaja. Furtuna, și următoarele cutremure mici, n-au perturbat nicidecum activitatea suricatelor. Au continuat să-și ducă viața netulburate ca și cum forțele naturii n-ar fi existat.

Mai greu de înțeles era completa simplitate a insulei din punctul de vedere al speciilor de animale și plante. N-am văzut nicio dată o insulă mai lipsită de forme de viață. În aer nu erau muște, fluturi, albine, în general nici o insectă. În copaci nu era nici o pasăre. Pe câmp nu erau rozătoare, viermi, șerpi, scorpionii; nu erau copaci, tufe, iarbă, flori. Nu erau pești de apă dulce în eleștee. Nu erau crabi, corali, pietre, roci, buruieni. Cu excepția suricatelor, nu mai exista nimeni, organic sau anorganic. Nu era nimic decât alge verzi strălucitoare și copaci verzi strălucitori.

Copacii nu erau paraziți. Am descoperit asta într-o zi când am mâncat atât de multe alge de la baza unui copac, încât i-au ieșit rădăcinile la suprafață. Copacii nu-și întindeau rădăcinile printre alge, ci erau parte din ele. Ceea ce însemna că acești copaci sau trăiau într-o simbioză cu algele, într-un avantaj mutual, sau erau parte integrantă a lor. Cred că a doua variantă era cea mai plauzibilă pentru că nu aveau nici flori, nici fructe. Mă îndo-

iesc de faptul că un organism independent, oricât de puternică ar fi simbioza, ar renunța la una dintre părțile esențiale ale procesului său: reproducerea. Apetitul frunzelor pentru lumină, dovedit prin abundența lor, lățimea și verdele lor strălucitor m-a făcut să să bănuiesc că aceștia aveau mai mult o funcție de captatori de energie. Dar astea sunt doar supoziții.

Mai vreau să fac o ultimă observație. E mai mult bazată pe intuiție și mai puțin pe dovezi. Insula nu era o insulă în adevăratul sens al cuvântului – o limbă de pământ fixată de fundul oceanului – ci era un organism plutitor, o minge de alge de proporții gigante. Eleșteele ajungeau până sub această insulă plutitoare și se deschideau spre ocean, de unde și inexplicabila prezență a doradelor și a celorlalți pești de apă sărată.

Aș face mai multe studii dacă aș avea algele, dar, din nefericire, le-am pierdut pe cele pe care le luasem cu mine.

Richard Parker a înviat, ca și mine. Pentru că s-a îndopat cu suricate, s-a îngrășat, iar blana a început să-i strălucească din nou. Se întorcea mereu la barcă la apusul soarelui. Veneam întotdeauna înaintea lui și-mi marcam teritoriul cu urină ca să nu uite cine sunt și care e locul fiecăruia. Dar pleca întotdeauna la răsăritul soarelui și mergea mult mai departe decât mine. Eu stăteam într-o parte și nu-l vedeam aproape deloc pe timpul zilei. Și mi-era teamă. Vedeam cum își ascutea ghearele pe coaja copacilor. Și auzeam cum răgea, acel răget bogat ca mierea, dar care îți făcea sângele să înghețe în vine ca o mină părăsită sau ca un roi de albine amenințătoare. Nu mă deranja că era în căutarea unei femele; mă deranja că se simțea atât de bine pe insulă încât ar fi putut să se gândească la reproducere. În această condiție, s-ar fi putut să nu mai tolereze un alt mascul pe noul său teritoriu, dacă nu-i răspundea nimeni la chemări, ceea ce avea să se întâmple.

Într-o zi, mă plimbam în pădure. Mă plimbam cu pași mari, cufundat în gânduri. Am trecut pe lângă un copac și am dat nas în nas cu Richard Parker. Amândoi am tresărit. A sâsăit și s-a ridicat pe picioarele din spate, cu labelle gata să mă sfâșie. Am înghețat pe loc, paralizat de frică și șoc. A revenit în patru labe și s-a îndepărtat. După ce a făcut doi-trei pași, s-a uitat în urmă, mârâind de data asta. Am continuat să stau nemișcat ca o statuie. A mai mers un pic și apoi și-a repetat amenințarea a treia oară. Satisfăcut că nu eram un pericol, s-a îndepărtat încet. Imediat ce mi-am revenit și am încetat să mai tremur, mi-am dus fluierul la gură și am început să alerg după el. Mersese destul, dar încă îl puteam vedea. L-am ajuns. S-a întors, m-a văzut, s-a tupilat și apoi a sărit. Am suflat în

fluier cât de tare am putut, sperând să fie destul de puternic și să sune precum chemarea unui tigru singuratic.

În noaptea aceea, în timp ce se odihnea la doi pași de mine, am ajuns la concluzia că trebuia să încep din nou procesul de îmblânzire.

Marea dificultate atunci când îmblânzești un animal este că ele reacționează fie din instinct, fie din rutină. Inteligența, care le permite să facă asociații de idei, nu prea funcționează. Așadar, imprimarea în mintea animalului a conexiunii artificiale că, dacă face o acțiune, va primi o recompensă, se poate realiza prin repetiții neîncetate. E un proces lung care depinde de noroc și de muncă, cu atât mai mult cu cât animalul e adult. Am suflat în fluier până m-au durut plămânii. M-am bătut în piept până m-am umplut de vântăi. Am strigat: „Hep! Hep! Hep!“ – comanda pentru „Fă asta!“ – de mii de ori. I-am aruncat mii de bucăți de suricată pe care aș fi putut să le mănânc eu. Îmblânzirea tigrilor nu e treabă ușoară. Sunt mult mai puțin flexibili mental decât alte animale de la circ sau zoo – lei de mare și cimpanzei, de exemplu. Dar nu vreau să mă laud cu progresele mele cu Richard Parker. Norocul meu, norocul care mi-a salvat viața, a fost că el era un adult receptiv, un animal omega. Mi-era teamă că situația de pe insulă avea să-mi fie potrivnică. O asemenea abundență de mâncare și apă și o asemenea libertate ar fi putut să-l facă să se relaxeze, fiind mai puțin deschis la influența mea. Dar nu s-a întâmplat așa. Îl cunoșteam prea bine ca să nu-mi dau seama. Noaptea, în barcă, era agitat și zgomotos. Am pus asta pe seama tensiunea noului mediu; orice schimbare, chiar pozitivă, îl face pe orice animal să fie tensionat. Oricare ar fi cauza, tensiunea sub care se afla însemna că el continua să arate o dorință de a se supune; mai mult, că simțea o *nevoie* de a se supune.

L-am antrenat să sară printr-un cerc pe care l-am făcut din ramuri. Erau doar trei salturi simple. Pentru fiecare primea o bucată de suricată. Când venea spre mine, prima dată țineam cercul cu mâna stângă la nouăzeci de centimetri de pământ. După ce sărea prin el, luam cercul cu mâna dreaptă și-l ridicam, cu spatele la el, apoi îi comandam să sară. Pentru al treilea salt, mă așezam într-un genunchi și țineam cercul deasupra capului. Era o experiență înfricoșătoare să-l văd venind spre mine în fugă. Niciodată n-am scăpat de senzația că o să vină să mă atace. Din fericire, sărea de fiecare dată. După aceea, aruncam cercul ca pe o roată. Richard Parker trebuia să-l urmărească și să treacă prin el înainte ca acesta să cadă. Nu era prea bun la partea asta, fie

pentru că eu nu reușeam să arunc cercul bine, fie pentru că el se lovea de cerc, neîndemânatic. Dar cel puțin îl urmărea, ceea ce însemna că se îndepărta de mine. Întotdeauna era uimit când cercul cădea. Se uita la el ca și cum ar fi fost un animal cu care alergase și care căzuse. Stătea lângă el, mirosindu-l. Îi aruncam ultima bucătică și plecam.

În cele din urmă am părăsit barca. Mi se părea absurd să-mi petrec nopțile într-un loc atât de mic cu un animal care devenise din ce în ce mai liber, când puteam să am toată insula numai pentru mine. Am decis că un copac era cel mai sigur loc pentru odihnă. Nu mă puteam baza pe faptul că Richard Parker doarme în fiecare noapte în barcă. În caz că ar fi vrut să iasă la o plimbare nocturnă, nu era bine pentru mine să dorm afară din barcă, pe pământ, pe un teritoriu care nu era al meu, fără apărare.

Deci, într-o zi am plecat, cu plasa, o frânghie și niște pături. Am căutat un copac frumos la marginea pădurii și am aruncat frânghia pe după cea mai de jos creangă. Eram atât de în formă încât n-am avut nici o problemă să mă cațăr. Am găsit două ramuri solide care erau la același nivel și aproape una de alta și am legat plasa între ele. M-am întors din nou la sfârșitul zilei.

Tocmai terminasem de împăturit păturile pentru a-mi face o saltea, când am detectat o mișcare printre suricate. M-am uitat. Am dat ramurile la o parte să văd mai bine. M-am uitat în toate direcțiile și până la orizont. Nu încăpea îndoială: suricatele părăseau zona eleșteelor și se îndreptau spre pădure. Toate veneau repede, cu spatele curbat și mișcându-și picioarele cu iuțeala luminii. Mă întrebam ca altă surpriză îmi mai pregăteau, când am observat consternat că suricatele care erau lângă eleșteul cel mai apropiat de mine au înconjurat copacul în care eram și au început să se cațere. Trunchiul dispăruse, ascuns de mulțimea trupurilor. Am crezut că au venit să mă atace, că de aceea Richard Parker venea să doarmă în barcă: în timpul zilei suricatele erau docile și inofensive, dar noaptea își striveau nemilos dușmanii sub greutatea lor colectivă. Mi-era frică și eram indignat în același timp. Să supraviețuiești într-o barcă în care se afla un tigru bengalez de 250 kilograme ca să mori într-un copac din cauza unor suricate de nouăzeci de centimetri mi s-a părut o tragedie mult prea nedreaptă și ridicolă.

Dar nu voiau să-mi facă nici un rău. S-au urcat la mine, peste mine, în jurul meu și pe lângă mine. S-au așezat pe toate crengele. Copacul era greu de ele. Mi-au luat chiar și patul. Și la fel peste tot. Se cățarau în toți copacii, cât vedeai cu ochii. Toată pă-

durea se făcuse maro, ca și cum toamna venise în câteva minute. Împreună, cum se cățarau în copacii goi din pădure, făceau mai mult zgomot decât o turmă de elefanți în alergare.

Câmpia era goală.

Dintr-o cabină cu paturi suprapuse pe care o împărțeam cu un tigru la un dormitor comun suprapopulat cu suricate – oare mă va crede cineva că viața îți oferă cele mai ciudate surprize? M-am împins cu suricatele pentru un loc de dormit. S-au cuibărit până aproape de mine. N-a rămas nici un pic de spațiu liber.

S-au liniștit. Au încetat să mai chițăie. Copacul s-a cufundat în tăcere. Am adormit.

M-am trezit în zori acoperit din cap până-n picioare de o pătură de blană vie. Unii pui au descoperit părțile calde ale corpului meu. Aveam un guler strâns, transpirat în jurul gâtului – probabil mama lor mi se așezase pe cap – în timp ce altele se ghemuiseră în zona burții.

Au părăsit copacul la fel de repede cum îl invadaseră. La fel și în ceilalți copaci. Câmpia s-a umplut de suricate, iar zgomotul a crescut în aerul dimineții. Copacul era gol. Și eu m-am simțit gol pentru o clipă. Îmi plăcuse experiența de a dormi cu suricatele.

Am început să dorm în copac în fiecare noapte. Am golit barca de lucrurile de care aveam nevoie și mi-am făcut o locuință în copac. M-am obișnuit cu zgârieturile neintenționate ale suricatelor care voiau să treacă peste mine. Singurul disconfort era că animalele care se cățăraseră pe crengile de sus se ușurau pe mine de la înălțime.

Într-o noapte, m-au trezit. Tremurau și chițăiau. M-am ridicat și m-am uitat în direcția în care erau întoarse. Cerul era senin și era lună plină. Totul strălucea în nuanțe de negru, gri și alb. Era eleșteul. Forme argintii se mișcau, țâșnind din adâncuri.

Pești, pești morți. Veneau de undeva de jos. Eleșteul se umplea de tot felul de pești morți până când suprafața nu a mai fost neagră, ci argintie. Și, după cum se vedea din mișcarea apei, era sigur că aveau să mai apară și alții.

Până când a apărut un rechin mort, suricatele erau în culmea nerăbdării, țipând ca păsările tropicale. Isteria s-a răspândit și la celelalte. Era asurzitor. Mă întrebam dacă n-o să văd cum urcă peștii în copaci.

Nici o suricată n-a coborât. Nici măcar n-au avut intenția. Și-au exprimat frustrarea doar prin sunete.

Mi s-a părut sinistru. Era ceva ciudat cu toți acei pești morți.

M-am întins și am încercat să readorm. În zori, am fost trezit de talmeș-balmeșul pe care îl făceau ca să se dea jos din copaci. Când și întinzându-mă, m-am uitat spre heleșteul care fusese sursa atâtor pești și a zgomotului de peste noapte.

Era gol. Sau aproape. Dar nu erau de vină suricatele. Dar acum se scufundau ca să ia ce mai rămăsese.

Peștele dispăruse. Eram șocat. Oare mă uitam la un alt eleșteu? Nu, eram sigur că ăsta era. Eram sigur că nu suricatele îl goliseră? Absolut. Nu puteam să le văd scoțând un rechin din apă, ca să nu mai vorbim că nu puteam să-l transporte și să dispară cu el. Oare fusese Richard Parker? Posibil, dar nu puteam mânca un întreg eleșteu într-o noapte.

Era un mister. Degeaba mă uitam la el. Nu puteam găsi nici o explicație. Noaptea următoare, m-am uitat din nou, dar n-au mai apărut pești.

Răspunsul la misterul peștilor a venit mai târziu, din mijlocul pădurii.

În mijlocul pădurii, copacii erau mai mari și mai apropiați. Terenul dintre trunchiuri era liber, pentru că nu era nici un fel de vegetație, dar coroana era atât de densă încât cerul era blocat, sau altfel spus, cerul era de un verde solid. Copacii erau atât de aproape că ramurile se întrepătrundeau; se atingeau și se răsuceau una în jurul celeilalte, astfel încât era greu de știut unde începea unul și unde se termina celălalt. Am observat că aveau trunchiuri netede, curate, fără urme de gheare de la suricatele care se cățărau. Am ghicit ușor de ce: puteau să meargă de la un copac la altul fără să se mai dea jos. Am găsit, ca dovadă în sprijinul acestei idei, copaci a căror coajă fusese jupuită. Ei erau, fără îndoială, porțile de intrare ale orașelor suricatelor, mai aglomerate decât în Calcutta.

Aici am găsit copacul. Nu era cel mai mare din pădure, sau cel mai central, sau cel mai remarcabil. Avea crengi așezate cam la același nivel, asta-i tot. Ar fi fost un loc ideal de unde să vezi cerul sau să observi viața de noapte a suricatelor.

Pot să vă spun exact în ce zi am dat peste copac: era cu o zi înainte de a pleca de pe insulă.

Am observat copacul pentru că părea să aibă fructe. Erau negre pe fond verde. Crengile erau răsucite într-un fel ciudat. M-am uitat cu atenție. O întreagă insulă era acoperită de copaci fără fructe, în afară de unul. Și nici ăsta complet. Fructele creșteau doar pe o mică parte a copacului. Am crezut că am dat peste o pădure asemeni unei regine a albinelor și m-am întrebat

dacă algele or să înceteze să mă uimească vreodată cu ciudățenia lor botanică.

Am vrut să încerc fructele, dar erau prea sus. Așa că m-am întors cu o frânghie. Dacă algele erau delicioase, atunci cum erau fructele?

Am aruncat lațul pe o creangă și m-am urcat, creangă cu creangă, în prețioasa livadă.

De aproape, fructele erau de un verde mat. Erau cam de mări-mea portocalelor. Fiecare era în centrul unui număr de rămurele curbate în jurul lor – pentru a-l proteja, am presupus. Când m-am apropiat, am putut vedea un alt scop al acestora: acela de a le susține. Fructele nu aveau doar o tulpină, ci zeci. Suprafața lor era plină de tulpini care le legau de celelalte crenguțe. Aceste fructe trebuie că erau grele și zemoase, m-am gândit. M-am apropiat.

Am luat unul. Am fost dezamăgit cât de ușor era. Nu cântărea aproape nimic. Am tras de el și l-am smuls din tulpini.

M-am așezat bine pe o creangă rezistentă, cu spatele la trunchiul copacului. Deasupra mea era un acoperiș mișcător de frunze verzi printre care se strecurau săgeți de lumină. În jurul meu, cât vedeai cu ochii, suspendate în aer, erau drumurile răsucite ale acestui oraș suspendat. Bătea un vânt ușor, plăcut. Eram foarte curios. Am examinat fructul.

Îmi doresc să nu fi existat acel moment. Dacă n-ar fi fost, aș fi putut trăi ani – sau chiar tot restul vieții – pe această insulă. Nimic nu mă putea face să mă întorc pe barcă, la suferințele și lipsurile pe care le îndurasem, nimic! Ce motiv aș fi avut să plec de pe insulă? Oare nu aveam tot ce-mi doream aici? Oare nu era mai multă apă dulce decât aș fi putut bea într-o viață? Mai multe alge decât aș fi putut mânca? Și dacă aș fi vrut varietate, mai multe suricate și pești decât mi-aș fi dorit? Dacă plutea, oare nu plutea în direcția bună? Nu era o navă cu legume care să mă ducă la mal? Și nu aveam aceste minunate suricate să-mi țină companie? Și nu trebuia Richard Parker să-și perfecționeze cel de-al patrulea salt? Niciodată nu m-am gândit să părăsesc insula. Erau câteva săptămâni de acum și aveau să fie și mai multe. Eram sigur de asta.

Greșeam.

Dacă acele fructe aveau semințe, acestea erau semințele plăcerii mele.

Fructul nu era fruct. Era o acumulare densă de frunze, ca o minge. Zecile de tulpini erau tulpini de frunze. Fiecare tulpină desfăcea o frunză.

După câteva frunze, am ajuns la unele care-și pierduseră co-dița și erau lipite de minge. Mi-am folosit unghiile ca să le des-fac. Erau ca foile de ceapă. Aș fi putut să rup „fructul“- n-am alt cuvânt mai bun – dar am ales să întârzii plăcerea descoperirii.

A ajuns de mărimea unei mandarine. Erau frunze peste tot. Acum era de mărimea unui *rambutan*.

Și acum mă trec fiori când mă gândesc.

De mărimea unei cireșe.

Apoi a apărut o perlă în inima unei stridii.

Un dinte uman.

Mai exact, un molar. Suprafața era verde și plină de găuri...

Am început să mă îngrozesc. Am avut timp să iau un alt fruct.

Fiecare conținea un dinte.

Unul un canin.

Altul un premolar.

Aici un incisiv.

Acolo un alt molar.

Treizeci și doi de dinți. O dentiție completă. Nu lipsea nici un dinte.

Și atunci am înțeles.

N-am strigat. Numai în filme oroarea este vocalizată. Eu m-am înfiorat și am coborât.

Mi-am petrecut ziua în agitație, cântărindu-mi opțiunile. Toate erau proaste.

În noaptea aceea, în copacul care mi-era dormitor, am eva-luat situația. Am luat o suricată și am aruncat-o din copac.

A chițait pe când cădea. Când a ajuns jos, a urcat imediat înapoi.

Cu inocență, a venit tot lângă mine. Apoi a început să-și lingă lăbuțele. Părea că suferă. Gâfâia greu.

Aș fi putut să las lucrurile așa. Dar voiam să știu din proprie experiență. Am coborât și am apucat frânghia. Făcusem noduri ca să mă pot urca mai ușor. Când am ajuns la rădăcina copacu-lui, am vrut să pun piciorul, dar am ezitat.

Mi-am dat drumul.

La început n-am simțit nimic. Deodată, am simțit o durere pătrunzătoare. Am țipat. Am crezut că o să cad. Am reușit să apuc frânghia și m-am ridicat. Mi-am frecat tălpile picioarelor de trunchi. Mă simțeam mai bine, dar nu îndeajuns de bine. M-am urcat din nou. Mi-am băgat picioarele în găleata cu apă. Mi le-am șters cu frunze. Am luat cuțitul și am omorât două

suricate pentru a-mi alina durerea în sângele lor. Totuși, picioarele îmi ardeau. N-am putut să dorm toată noaptea din cauza arsurii și a îngrijorării.

Insula era carnivoră. Asta explica dispariția peștilor din eleșteu. Atrăgea pești de mare în tunelele ei subterane – cum, nu știu; poate peștii mâncau algele la fel de lacom ca mine. Erau prinși în capcană. Se rătăceau? Se închideau orificiile? Apa își schimba salinitatea atât de repede încât era prea târziu să se întoarcă? Oricum ar fi fost, se trezeau prinși în apă dulce și mureau. Unii pluteau pe suprafața eleșteelor, rămășițele pe care le mâncau suricatele. Noaptea, printr-un proces chimic necunoscut mie, dar întrerupt de soare, algele prădătoare deveneau acidice iar eleșteele deveneau rezervoare de acide care devorau peștii. De aceea se întorcea Richard Parker în fiecare noapte. De aceea dormeau suricatele în copaci. De aceea nu văzusem decât alge pe insulă.

Și asta explica și dinții. Un biet suflet ajunsese pe această insulă înaintea mea. Oare cât timp stătuse aici? Săptămâni? Luni? Ani? Câte ore uitate în orașul din copac, în compania suricatelor? Câte vise de viață fericită splberate? Câtă speranță irosită? Câte cuvinte nerostite? Câtă singurătate? Și după toate acestea, ce?

Nimic decât dinții protejați de smalțul lor, ca mărunțișul în buzunar. Probabil murise în copac. De boală? Răni? Depresie? Cât îi ia unui spirit zdrobit să ducă spre moarte un corp care are hrană, apă și adăpost? Și copacii erau carnivori, dar cu un nivel mai mic de aciditate, destul de siguri ca să-ți petreci noaptea în ei. Dar, o dată ce omul murise și nu mai mișca, copacul se strânsese în jurul corpului și îl digerase până când n-a mai rămas nimic. Cu timpul, și dinții ar fi dispărut.

M-am uitat la alge. M-a apucat amărăciunea. Toată promisiunea pe care o oferea în timpul zilei era înlocuită de trădarea din timpul nopții.

Am murmurat: „Nimic altceva decât dinți! DINȚI!”

Când a venit dimineața, luasem hotărârea. Preferam să plec și să pier în căutarea oamenilor decât să trăiesc în confort fizic și moarte spirituală pe această insulă criminală.

Mi-am luat provizii de apă și am băut ca o cămilă. Am mâncat alge toată ziua până când n-am mai putut. Am ucis și am jupuit atâtea suricate cât puteau intra în compartiment și pe puntea bărcii. Am luat pești morți din eleștee. Am tăiat o cantitate mare de alge pe care le-am legat de barcă.

Nu puteam să-l abandonez pe Richard Parker. Dacă-l lăsam, asta însemna condamnarea lui la moarte. N-ar fi supraviețuit nici

o noapte. La asfințit, aș fi știut că el s-ar fi topit de viu sau că s-ar fi aruncat în apă, unde ar fi murit înecat. Am așteptat să se întoarcă. Știam că n-are să întârzie.

Când a ajuns la bord, am plecat. Pentru câteva ore, curenții ne-au ținut pe lângă insulă. Mă deranjau zgomotele. Și nu mai eram obișnuit cu legănatul bărcii. Noaptea a trecut încet.

Dimineața, insula dispăruse, ca și masa de alge pe care le trăgeam. Cum a venit noaptea, algele au dizolvat frânghia cu acidul pe care-l secretau.

Marea era grea, cerul era gri.

CAPITOLUL 93

Mă săturasem de situația mea, la fel de fără rost ca vremea. Dar viața nu voia să mă lase. Restul poveștii nu e decât suferință, durere și îndurare.

Când ești sus, mintea e jos și invers. Dacă ați fi într-o asemenea situație disperată, ați încerca să gândiți pozitiv. Cu cât ești mai jos, cu atât mintea îți va zbura mai sus. Era normal ca, disperat cum eram, în ghearele unei suferințe permanente, să mă îndrept către Dumnezeu.

CAPITOLUL 94

Când am ajuns pe uscat, în Mexic mai exact, eram atât de slăbit încât abia aveam puterea să mă bucur. Am ancorat cu mare greutate. Barca aproape s-a răsturnat. Am scos ancorele – sau ce mai rămăsese din ele – ca să ne țină perpendicular pe valuri și le-am ridicat atunci când urcam. În felul acesta, am reușit să ajungem la mal. Era periculos. Dar am prins un val chiar la timp și ne-a dus o distanță destul de mare, pe lângă pereții de apă. Am ridicat ancorele pentru ultima dată și am fost împinși pe restul distanței. Barca s-a oprit pe nisip cu un scrâșnet.

M-am lăsat pe o parte. Mi-era teamă să-mi dau drumul, acum, la mal, de teamă să nu mă înec. M-am uitat în față să văd cât trebuia să merg. L-am văzut pe Richard Parker pentru ultima oară. În acel moment, l-am văzut pe Richard Parker sărind peste mine. I-am văzut corpul, atât de plin de vitalitate, întins în aer deasupra mea, un curcubeu zburător. A aterizat în apă, cu picioarele din spate crăcănate, ținându-și coada în sus, și de acolo,

direct pe plajă. S-a dus spre stânga, a zgâriat nisipul ud cu la-bele, dar și-a schimbat intenția și s-a întors. A trecut direct prin fața mea și s-a dus în dreapta. Nu s-a uitat la mine. A alergat cam nouăzeci de metri pe mal înainte de a pleca. Mersul lui era neîndemânatic și lipsit de coordonare. A căzut de câteva ori. La marginea junglei, s-a oprit. Eram sigur că va veni spre mine. Că o să se uite la mine. Că o să-și miște urechile. Că o să mârâie. Într-un anumit fel, să încheie relația noastră. N-a făcut nimic din toate acestea. Doar s-a uitat fix la junglă. Apoi, Richard Parker, tovarăș al suferințelor mele, cel care mă ținuse în viață, a înaintat și a dispărut pentru totdeauna din viața mea.

M-am luptat să ajung pe mal și am căzut pe nisip. M-am uitat în jur. Eram cu adevărat singur, lipsit nu numai de familie, dar și de Richard Parker și aproape și de Dumnezeu. Bineînțeles că nu eram. Această plajă, așa moale, fermă și vastă, era ca obrazul lui Dumnezeu și undeva doi ochi străluceau de plăcere și o gură zâmbea pentru că eram acolo.

După câteva ore am fost găsit de un membru al speciei mele. A plecat și s-a întors cu un grup. Erau șase sau șapte. Au venit spre mine acoperindu-și gura și nasul cu mâna. M-am întrebat ce se întâmplase cu ei. Au vorbit cu mine într-o limbă ciudată. Au tras barca pe plajă. M-au dus de acolo. Mi-au luat din mână bucata de țestoasă pe care o luasem cu mine din barcă și au aruncat-o.

Am plâns ca un copil. Nu era din cauza faptului că depășisem situația, deși plângeam și de asta. Nici din cauza prezenței fraților și a surorilor mele, deși și asta era emoționant. Plângeam pentru că Richard Parker mă părăsise fără nici o remușcare. Ce lucru îngrozitor, să nu îți iei rămas bun. Sunt o persoană care apreciază forma, armonia ordinei. Unde putem, trebuie să dăm lucrurilor o formă comprehensibilă. De exemplu – poți să spui povestea mea amestecată în exact o sută de capitole, nici mai mult, nici mai puțin? Vă spun, e un lucru pe care îl urăsc la porecla mea: acela că numerele se repetă la infinit. E important ca în viață să închei lucrurile corect. Numai după aceea poți să mergi mai departe. Altfel, îți rămân cuvinte nespuse, pe care ai fi vrut să le spui, iar inima îți e cuprinsă de remușcări. Faptul că Richard Parker nu-și luase rămas bun mă doare și azi. Aș mai fi vrut să mă uit la el încă o dată din barcă, să-l provoc, ca să-și poată aduce aminte de mine. Aș fi vrut să-i spun atunci – știu că era un tigru, și totuși – aș fi vrut să-i spun: „Richard Parker, s-a terminat. Am supraviețuit. Poți s-o crezi? Îți datorez mai multă recunoștință decât aș putea să exprim. N-aș fi putut să supravie-

țuiesc fără tine. Aș vrea să ți-o spun formal: Richard Parker, mulțumesc. Mulțumesc pentru că mi-ai salvat viața. Și acum, du-te unde vrei. Ai cunoscut restricțiile de la zoo toată viața ta; de acum vei afla restricțiile libertății junglei. Îți doresc succes. Atenție la Om. Nu-ți e prieten. Dar cred că-ți vei aduce aminte de mine ca de un prieten. Eu nu te voi uita niciodată, asta e sigur. Mă vei însoți întotdeauna, în inima mea. Ce este hârșăitul ăsta? A, barca a atins nisipul. Deci la revedere, Richard Parker, la revedere. Dumnezeu fie cu tine!

Oamenii care m-au găsit m-au dus în satul lor și acolo niște femei mi-au făcut o baie și m-au frecat atât de tare încât mă întrebam dacă nu-și dădeau seama că aveam pielea închisă la culoare și că nu eram un băiat alb murdar. Am încercat să le explic. Au dat din cap și au zâmbit și au continuat să mă frece ca și cum aș fi fost puntea unei nave. Am crezut că vor să mă jupoaie de viu. Dar mi-au dat mâncare. Delicioasă. O dată ce-am început să mănânc, nu m-am mai putut opri. Am crezut că n-am să încetez niciodată să-mi fie foame.

A doua zi, a venit o mașină de poliție și m-a dus a spital și acolo s-a terminat povestea mea.

Am fost copleșit de generozitatea celor care m-au salvat. Oamenii sărmani mi-au dat haine și hrană. Doctorii și asistentele au avut grijă de mine ca și cum aș fi fost un copil prematur. Oficialii mexicani și canadieni mi-au deschis toate ușile în așa fel încât de la plaja din Mexico până la casa mamei mele vitrege și până la clasele Universității din Toronto, a fost un coridor lung, ușor de parcurs. Acestor oameni vreau să le mulțumesc din tot sufletul.

PARTEA A TREIA

INFIRMERIA BENITO JUAREZ, TOMATLAN, MEXICO

CAPITOLUL 95

Domnul Tomohiro Okamoto, de la Departamentul Maritim al Ministerului Transporturilor, acum pensionat, mi-a spus că el și colegul lui mai tânăr pe vremea aceea, domnul Atsuro Chiba, erau în Long Beach, California – principalul port de containere din America de vest, lângă Los Angeles – cu afaceri, când au fost anunțați că un singur supraviețuitor al vasului japonez Tsimtsum, care a dispărut fără urmă în apele internaționale ale Pacificului cu mai multe luni în urmă, a acostat lângă orașelul Tomatlán, pe coasta Mexicului. Au fost anunțați de departamentul lor să meargă să contacteze supraviețuitorul și să vadă dacă pot afla ceva despre soarta navei. Au cumpărat o hartă a Mexicului pentru a vedea unde este Tomatlan. Din nefericire pentru ei, o îndoitură a hărții traversa golful California deasupra unui orașel de coastă numit Tomatlán, scris cu litere mici. Domnul Okamoto a fost convins că a citit Tomatlán. Din moment ce era la jumătatea drumului până la golful California, s-a decis că ar fi cel mai bine să meargă acolo cu mașina.

Au pornit în mașina închiriată. Când au ajuns la Tomatan, la opt sute de kilometri la sud de Long Beach și au văzut că nu era Tomatlán, domnul Okamoto a decis să meargă până la Santa Rosalia, la două sute de kilometri mai în sud, și să ia feribotul peste golful California până la Guyamas. Feribotul a întârziat pentru că mergea încet. Iar de la Guyamas mai erau încă o mie trei sute de kilometri până la Tomatlán. Drumurile erau rele. Au rămas în pană și mecanicul care a reparat-o a furat unele dintre părțile motorului, punând în loc piese folosite, pentru înlocuirea cărora au trebuit să plătească companiei de închiriere și care au avut drept rezultat încă o pană, pe drumul de întoarcere. Al doilea mecanic i-a pus să plătească mai mult. Domnul Okamoto a recunoscut să erau obosiți atunci când au ajuns la Infirmeria Benito Juarez din Tomatlan, care nu e în

golful California, ci la o sută de kilometri sud de PuertaVallarta, în statul Jalisco, aproape la același nivel cu Mexico City. Călătoriseră patruzeci și una de ore fără întrerupere. „Muncim mult“, a spus domnul Okamoto.

El și domnul Chiba au vorbit cu Piscine Molitor Patel, în engleză, timp de trei ore, înregistrând convorbirea. Ce urmează sunt fragmente din înregistrare. Îi sunt recunoscător domnului Okamoto că mi-a pus la dispoziție o copie a casetei și a raportului final. Pentru claritate, am indicat cine vorbește, când nu e evident. Porțiunile scrise cu bold au fost spuse în japoneză, pe care apoi le-am tradus.

CAPITOLUL 96

– Bună ziua, domnue Patel. Numele meu este Tomohiro Okamoto. Sunt de la Departamentul Maritim al Ministerului Japonez al Transportului. Acesta este asistentul meu, Atsuro Chiba. Am venit să vă vedem cu privire la naufragiul vasului Tsimtsum, al cărui pasager ați fost. Aveți amabilitatea să vorbiți cu mine?

– Da, bineînțeles.

– Mulțumesc. E foarte amabil din partea dumneavoastră. **Acum, Atsuro-kun, ești nou, deci fii atent și încearcă să înveți.**

– **Da, Okamoto-san.**

– **E pornit casetofonul?**

– **Da.**

– **Bine. O, sunt atât de obosit! Azi este 19 februarie 1978. Numărul cazului este 250663, în legătură cu dispariția cargoului Tsimtsum. Stați bine, domnule Patel?**

– Da. Mulțumesc. Dumneavoastră?

– Foarte.

– Ați venit tocmai din Tokyo?

– Eram în Long Beach, California. Am venit cu mașina.

– Ați călătorit bine?

– Am călătorit minunat.

– Eu am avut o călătorie îngrozitoare.

– Da, am vorbi cu poliția înainte de a veni aici și am văzut barca.

– Mi-e un pic foame.

– Vreți o prăjiturică?

– O, da!

– Pofțiți.

- Mulțumesc!
- Cu plăcere. E doar o prăjitură. Acum, domnule Patel, ne întrebam dacă ați putea să ne spuneți ceva despre ce vi s-a întâmplat, cu multe detalii, dacă e posibil.
- Da, cu plăcere.

CAPITOLUL 97

Povestea.

CAPITOLUL 98

Domnul Okamoto: Foarte interesant.

Domnul Chiba: Ce poveste!

– **Crede că suntem proști.** Domnule Patel, vom lua o scurtă pauză și apoi ne vom întoarce, da?

– Da. Aș mai lua o prăjitură.

– Da, bineînțeles.

Domnul Chiba: **I-am dat mai multe și nu le-a mâncat. Sunt sub cearșaf.**

– **Mai dă-i una. Trebuie să-i facem pe plac.** Ne întoarcem în câteva minute.

CAPITOLUL 99

Domnul Okamoto: Domnule Patel, nu credem povestea dumneavoastră.

– Scuzați-mă, aceste prăjituri sunt bune, dar se cam sfărâmă. Sunt uimit. De ce nu?

– Nu ține.

– Adică?

– Bananele nu plutesc.

– Poftim?

– Ați spus că urangutanul a venit pe o insulă de banane.

– Corect.

– Bananele nu plutesc.

– Ba da.

– Sunt mult prea grele.

– Nu sunt. Încercați. Aveți aici două banane.

Domnul Chiba: **De unde au apărut astea? Ce mai are sub cearșaf?**

Domnul Okamoto: **Fir-ar!** Nu, e în ordine.

Este o chiuvetă acolo.

În ordine.

Insist. Umpleți-o cu apă, puneți bananele în ea, vom vedea.

– Am vrea să mergem mai departe.

– Insist.

(Liniște).

Domnul Chiba: **Ce facem?**

Domnul Okamoto: **Simt că și asta o să fie o zi lungă.**

(sunetul unui scaun pe podea. Zgomot de apă care curge la robinet)

Pi Patel: ce se întâmplă? Nu văd de aici?

Domnul Okamoto (distant): Umplu chiuveta.

– Ați pus bananele?

(de la distanță) Nu.

– Și acum?

(de la distanță) Sunt în chiuvetă.

– Și? (liniște)

Domnul Chiba: **Plutesc?**

(de la distanță) **Plutesc.**

– Deci, plutesc?

(de la distanță) Plutesc.

– Ce vă spuneam?

Domnul Okamoto: Da, da. Dar e nevoie de multe banane ca să țină un urangutan.

– L-au ținut. Erau cam o tonă. Și acum mi se face rău când mă gândesc la risipa de banane, când aș fi putut să iau câte voiam.

– Păcat. Acum, despre...

– Îmi dați bananele înapoi, vă rog?

Domnul Chiba: **Le aduc eu.**

(sunetul unui scaun pe podea)

(de la distanță) **Ia uite, chiar plutesc.**

Domnul Okamoto: Dar acea insulă de alge peste care ați dat?

Domnul Chiba: Pofțiți bananele.

Pi Patel: Mulțumesc. Da?

– Îmi pare rău că o spun atât de direct, nu vrem să vă jignim, dar nu vă așteptați să vă credem, nu-i așa? Copaci carnivori? O algă mănătoare de pește care produce apă dulce? Rozătoare care se urcă în copac? Aceste lucruri nu există.

– Numai pentru că nu le-ați văzut niciodată.

– Așa-i. Credem ce vedem.

– Și Columb a făcut la fel. Ce faceți când sunteți în întuneric?

– Insula dumneavoastră este, din punct de vedere botanic, imposibilă.

– Așa a spus musca aterizând în Capcana lui Venus.

– De ce nu a mai văzut-o nimeni?

– E un ocean mare traversat de vase care se grăbesc. Eu am mers încet, observând.

– Nici un om de știință n-o să creadă asta.

– Au fost unii care nu i-au crezut pe Copernic și pe Darwin. Oare s-au terminat plantele noi? În bazinul Amazonului, de exemplu.

– Nu sunt plante care contrazic legile naturii.

– Pe care le cunoașteți.

– Destul de bine ca să ne dăm seama de diferența între posibil și imposibil.

Domnul Chiba: Eu am un unchi care știe ceva despre botanică. Locuiește la țară, lângă Hita-Gun. Este un maestru al bonsaiului.

Pi Patel: Un ce?

– Un maestru al bonsaiului. Bonsai sunt niște copaci mici.

– Adică tufe?

– Nu, sunt copaci. Bonsai sunt copaci mici. Sunt mai puțin de șaiszeci de centimetri înălțime. Poți să-i duci în brațe. Pot ajunge foarte bătrâni. Unchiul meu are unul care are peste trei sute de ani.

– Copaci de trei sute de ani pe care să-i poți căra în brațe?

– Da. Sunt foarte delicați. Au nevoie de multă atenție.

– Cine a auzit de asemenea copaci? Sunt, din punct de vedere botanic, imposibili.

– Dar vă asigur că există, domnule Patel. Unchiul meu...

– Cred ceea ce văd.

DOMNUL Okamoto: Numai o clipă, vă rog. **Atsuro, cu tot respectul pentru unchiul tău care locuiește la țară lângă Hita-Gun, nu suntem aici ca să discutăm botanică.**

– Încerc doar să fiu de folos.

– **Bonsaiul unchiului tău se hrănește cu carne?**

– Nu cred.

– **Ai fost vreodată mușcat de unul?**

– Nu.

– **În cazul acesta, bonsaiul unchiului tău nu ne ajută. Unde rămăsesem?**

Pi Patel: Cu acei copaci înalți, de mărime normală, cu rădăcinile în pământ despre care îți vorbeam

– Să-i lăsăm deoparte.

– E cam greu. N-am încercat niciodată să-i scot și să-i car.

– Sunteți glumeț, domnule Patel. Ha! Ha! Ha!

Pi Patel: Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

Domnul Chiba: Ha! Ha! Ha! **N-a fost foarte bună gluma.**

Domnul Okamoto: **Râzi, nu te opri!** Ha! Ha! Ha!

Domnul Chiba: Ha! Ha! Ha!.

Domnul Okamoto: Acum, despre tigru, și cu el avem o problemă.

– Ce vreți să spuneți?

– Ne e greu să credem.

– E o poveste incredibilă.

– Exact.

– Nu știu cum am supraviețuit.

– Cu siguranță a fost stresant.

– Mai vreau o prăjitură.

– Nu mai sunt.

– Ce e în pungă?

– Nimic.

– Pot să văd?

Domnul Chiba: **S-a dus prânzul nostru.**

Domnul Okamoto: Vorbind despre tigru...

Pi Patel: Teribilă problemă. Delicioase sandvișuri.

Domnul Okamoto: Da, arată bine.

Domnul Ciba: **Mi-e foame.**

– Nu s-a găsit nici urmă de el. E greu de crezut, nu-i așa? Nu sunt tigri pe teritoriul Americilor. Dacă ar fi un tigru sălbatic acolo, nu credeți că poliția ar fi aflat de el până acum?

– Ar trebui să vă spun despre evadarea panterei negre de la grădina din Zürich, în mijlocul iernii.

– Domnule Patel, un tigru este un animal teribil de periculos. Cum să supraviețuiești cu un tigru în barcă? E...

– Ce nu știți e că noi suntem o specie ciudată pentru animalele sălbatice. Le umplem de teamă. Ca să ne evite cât mai mult. Ne-a luat câteva secole până am reușit să le facem să le fie frică

– domesticire se numește – dar majoritatea nu pot scăpa de frică și mi-e teamă că nici nu vor scăpa vreodată. Când animalele sălbatice ne atacă, e din pură disperare. Simt că nu au alternativă.

– Într-o barcă? Haideți, domnule Patel, e greu de crezut!

– Greu de crezut? Ce știți despre greu de crezut? Vreți ceva greu de crezut? Vă spun eu ceva greu de crezut. E un secret bine ținut printre administratorii de grădini zoologice din India faptul că în 1971 Bara, ursul polar, a scăpat de la grădina zoo din Calcutta. Nu s-a mai auzit niciodată de Bara, nici poliția, nici vânzătorii, nici braconierii, nici altcineva. Bănuim că trăiește pe malurile râului Hugli. Atenție, dacă mergeți la Calcutta, domnule: dacă mirosiți a sushi s-ar putea să plătiți scump! Dacă ați lua orașul Tokyo și l-ați întoarce pe dos, ați fi uimiți de toate animalele care ar cădea din el: bursuci, lupi, șerpi boa, varani, crocodili, struți, babuini, capibara, porci mistreți, leoparzi, lamantini, rumegătoare. Nu există nici o îndoială în mintea mea că girafe și hipopotami sălbatici trăiesc în Tokyo de generații fără să-i vadă nimeni. Ar trebui să comparați toate lucrurile care vi se lipsesc de talpa pantofilor când mergeți pe stradă cu ce vedeți în cuștile de la zoo Tokyo. Și vă așteptați să vedeți un tigru în jungla mexicană! E de râs. Ha! Ha! Ha!

– Poate că sunt girafe și hipopotami sălbatici care trăiesc în Tokyo și un urs polar în Calcutta. Noi nu credem că ați avut un tigru în barcă.

– Aroganța citadinilor! Dați metropolelor toate animalele din Eden, dar negați existența unui tigru bengalez într-un sătuc!

– Domnule Patel, vă rog să vă liniștiți.

– Dacă vă împiedicați de lucruri pe care nu puteți să le credeți, pentru ce mai trăiți? Dragostea nu e greu de crezut?

– Domnule Patel...

– Nu mă luați așa cu politețea! Dragostea e greu de crezut, întrebați orice îndrăgostit. Viața e greu de crezut, întrebați orice om de știință. Dumnezeu e greu de crezut, întrebați orice credincios. Care e problema voastră cu ceva greu de crezut?

– Suntem doar raționali.

– Și eu! Mi-am folosit rațiunea tot timpul. Rațiunea e bună ca să obții hrană, îmbrăcăminte și adăpost. Rațiunea e cea mai bună cutie de unelte. Nimic nu întrece rațiunea când e să te ferești de tigri. Dar dacă ești prea rațional, riști să arunci tot universul o dată cu apa din scaldătoare.

– Calmați-vă, domnule Patel, calmați-vă.

Domnul Chiba: Apa din scaldătoare? De ce vorbește despre apa din scaldătoare?

– Cum să pot fi calm? Ar fi trebuit să-l vedeți pe Richard Parker.

– Da, da.

– Imens. Dinți atâta de mari! Gheare ca iataganele!

Domnul Chiba: **Ce sunt iataganele?**

Comnul Okamoto: **Chiba-San, în loc să pui întrebări stupide despre vocabular, de ce nu te faci util? Băiatul ăsta e greu de înfrânt. Fă ceva!**

Domnul Chiba: Uite o tabletă de ciocolată.

Pi Patel: Minunat.

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: **Ca și cum nu ne-ar fi furat deja prânzul! În curând o să ceară *tempura*.**

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: Pierdem din vedere scopul investigației noastre. Suntem aici pentru scufundarea cargoului. Sunteți singurul supraviețuitor. Și sunteți doar un pasager. Nu purtați responsabilitatea pentru ce s-a întâmplat. Noi...

– Ciocolata e bună!

– Nu căutăm să vă acuzăm de infracțiuni. Sunteți o victimă nevinovată a unei tragedii pe mare. Încercăm doar să determinăm cum s-a scufundat Tsimtsum. Ne-am gândit că poate ne puteți ajuta, domnule Patel.

(liniște)

– Domnule Patel?

(liniște)

Pi Patel: Tigrii există, bărcile există, oceanele există. Deoarece cele trei nu s-au întâlnit în spațiul limitat, îngust, al experienței voastre, refuzați să credeți că pot exista. Totuși, adevărul e că toate trei au fost aduse împreună de vasul Tsimtsum care apoi s-a scufundat.

(liniște)

Domnul Okamoto: Dar francezul?

– Ce-i cu el?

– Doi orbi care se întâlnesc în două bărci în Pacific – coincidența e cam deplasată, nu?

– Așa-i.

– E foarte puțin probabil.

– Și câștigul la loterie, și totuși cineva câștigă.

– E foarte greu de crezut pentru noi.

– Și pentru mine.

– **Știam că trebuia să ne luăm o zi liberă. Ați vorbit despre mâncare?**

– Da.

– Știa multe despre mâncare.

- Dacă poți s-o numești mâncare.
- Bucătarul de pe Tsimtsum era francez.
- Sunt francezi peste tot în lume.
- Poate că francezul pe care l-ați întâlnit era bucătarul.
- Poate. Cum era să știu? Nu l-am văzut. Eram orb. Apoi Richard Parker l-a mâncat de viu.
- Ce întâmplare binevenită!
- Deloc. Era groaznic și puțea. Apropo, cum vă explicați oasele de surică din barcă?
- Da, oasele unui animal mic erau...
- Erau multe!
- ...Oasele unor animale mici erau în barcă. Probabil erau de pe vas.
- Nu aveam suricate la zoo.
- Nu avem dovezi că erau oase de surică.

Domnul Chiba: Poate erau oase de banană! Ha! Ha! Ha!

- **Atsuro, taci!**
- **Îmi pare rău, Okamoto-san. E din cauza oboselii.**
- **Faci serviciul de răs!**
- **Îmi pare rău, Okamoto-san.**

Domnul Okamoto: Pot fi oasele unui alt animal mic.

- Erau suricate.
- Poate erau manguste.
- Mangustele de la zoo nu s-au vândut. Au rămas în India.
- Puteau fi animale dăunătoare de pe navă, cum ar fi șobolanii.

Mangustele sunt răspândite în India.

- Mangustele ca animale dăunătoare?
- De ce nu?
- Care au înotat în Pacific, în grupuri, până la barcă. E cam greu de crezut, nu-i așa?
- Mai puțin greu de crezut decât unele dintre lucrurile pe care le-am auzit în ultimele două ore. Poate că mangustele erau deja în barcă, ca șobolanul de care ați vorbit.
- Numărul de animale din barcă e pur și simplu uimitor.
- Așa-i.
- O adevărată junglă.
- Da.
- Erau oase de surică. Le-a verificat un expert.
- Nu rămăseseră prea multe. Și nu erau capete.
- Le-am folosit ca momeală.
- Nu cred că un expert poate să spună dacă erau de surică sau de mangustă.

– Găsiți un zoolog judiciar.

– Bine, domnule Patel. Ați câștigat. Nu putem explica prezența oaselor de suricată în barcă, dacă sunt într-adevăr de suricată. Dar nu asta e problema noastră. Suntem aici pentru că un cargou japonez deținut de Compania de Transport Oika, care naviga sub pavilion panamez, s-a scufundat în Pacific.

– Ceva ce n-am uitat nici o clipă. Mi-am pierdut toată familia.

– Ne pare rău.

– Nu la fel de mult ca mie.

(pauză lungă)

Domnul Chiba: **Ce facem acum?**

Domnul Okamoto: **Nu știu.**

(pauză lungă)

Pi Patel: Vreți o prăjitură?

Domnul Okamoto: Da, mulțumesc.

Domnul Chiba: Mulțumesc.

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: E o zi frumoasă.

Pi Patel: Da, însorită.

(pauză lungă)

Pi Patel: E prima dumneavoastră vizită în Mexic?

Domnul Okamoto: Da.

– Și a mea.

(pauză lungă)

Pi Patel: Deci nu v-a plăcut povestea mea?

Domnul Okamoto: Nu, ne-a plăcut foarte mult. Nu-i așa, Atsuro? Ne-o vom aduce aminte multă vreme.

Domnul Chiba: Da.

(liniște)

Domnul Okamoto: Totuși, am vrea să știm ce s-a întâmplat.

– Ce s-a întâmplat?

– Da.

– Deci vreți o altă poveste?

– Aa...nu. Am vrea să știm ce s-a întâmplat cu adevărat.

– Nu devine poveste orice istorisire?

– Aa...poate în engleză. În japoneză, o poveste are un element de invenție în ea. Nu vrem invenții. Vrem fapte, cum spuneți în engleză.

– Nu e orice istorisire – în engleză sau japoneză – deja o invenție? Nu e privirea asupra lumii deja o invenție?

– Aaa...

– Lumea nu e doar așa cum este. E diferită în funcție de înțelegerea noastră, nu-i așa? Și ca să înțelegem ceva, trebuie să adăugăm ceva, nu-i așa? Nu asta face viața o poveste?

– Ha! Ha! Ha! Sunteți foarte inteligent, domnule Patel.

Domnul Chiba: **Despre ce vorbește?**

– **N-am idee.**

Pi Patel: Vreți cuvinte care să reflecte realitatea?

– Da.

– Cuvinte care nu contrazic realitatea?

– Exact.

– Dar tigrii nu contrazic realitatea.

– O, vă rog, nu mai vorbiți de tigri.

– Știu ce vreți. Vreți o poveste care să nu vă surprindă. Care să confirme ceea ce știți deja. Care să nu vă facă să vedeți mai departe sau diferit. Vreți o poveste plată. Imobilă. Vreți factualitate seacă, neproductivă.

– Aaa...

– Vreți o poveste fără animale.

– Da!

– Fără tigri și urangutani.

– Corect.

– Fără hiene sau zebre.

– Fără.

– Fără suricate și manguste.

– Nu le vrem.

– Fără girafe sau hipopotami.

– O să ne astupăm urechile!

– Deci am dreptate. Vreți o poveste fără animale.

– Vrem o poveste fără animale care să ne explice scufundarea vasului Tsimtsum.

– Un moment, vă rog.

– Bineînțeles. **Cred că suntem pe drumul cel bun. Să sperăm că începe să vorbească rațional.**

(pauză lungă)

– Iată o altă poveste.

– Bine.

– Vasul s-a scufundat. A făcut un zgomot ca un râgâit metalic monstruos. Apa a bolborosit și vasul a dispărut. M-am trezit călcând apa în Pacific. Am înotat până la barcă. A fost cel mai greu moment din viața mea. Păream că stau pe loc. Înghițeam apă. Mi-era foarte frig. Îmi pierdeam puterile. N-aș fi reușit dacă

bucătarul nu mi-ar fi aruncat un colac și nu m-ar fi scos din apă. M-am urcat la bord și m-am prăbușit.

Au supraviețuit patru dintre noi. Mama s-a ținut de un mănunchi de banane și a ajuns la barcă. Bucătarul era deja acolo, ca și marinarul.

A mâncat muște. Vorbesc de bucătar. Eram în barcă doar de o zi. Aveam rezerve pentru mai multe săptămâni; aveam instrumente de pescuit și vase de apă; nu aveam nici un motiv să ne îndoim că vom fi salvați în curând. Cu toate acestea, își rotea brațele și prindea muște pe care le mânca lacom. Imediat era terorizat de foame. Spunea că suntem idioți și nebuni că nu făceam ca el. Eram ofensați și dezgustați, dar n-o arătam. Eram foarte politicoși. El era străin. Mama a zâmbit și a dat din cap, ridicând mâna în semn de refuz. Era un om dezgustător. Gura lui era ca o pubelă. A mâncat și șobolanul. L-a tăiat și l-a uscat la soare. O să fiu sincer, am luat și eu o bucățică, foarte mică, fără să știe mama. Mi-era foarte foame. Era o brută, bucătarul, nervos și ipocrit.

Marinarul era tânăr. De fapt, era mai în vârstă decât mine, probabil avea vreo douăzeci de ani, dar și-a rupt piciorul sărind de pe navă și suferința îl făcea să se comporte ca un copil. Era frumos. Nu avea păr pe față și avea un ten deschis la culoare, strălucitor. Trăsăturile lui – fața lată, nasul plat, ochii înguști – arătau foarte elegant. Arăta ca un împărat chinez, pentru mine. Suferea îngrozitor. Nu vorbea engleza, nici un cuvânt, nici măcar *da* sau *nu*, *bună ziua* și *mulțumesc*. Vorbea doar chinezește. Nu înțelegeam nimic din ce spunea. Probabil se simțea foarte singur. Când plângea, mama îi lua capul în poală, iar eu îl țineam de mână. Era foarte, foarte trist. Suferea iar noi nu puteam să facem nimic pentru a-l ajuta.

Piciorul drept era rupt la coapsă. I se vedea osul prin piele. Tipa de durere. Îi așezam piciorul cum puteam mai bine și aveam grijă să mănânce și să bea. Dar piciorul i s-a infectat. Deși îi drenam puroiul în fiecare zi, situația lui s-a înrăutățit. Piciorul i s-a înnegrit și i s-a umflat.

A fost ideea bucătarului. Era o brută. Ne domina. A început să spună că infecția se va întinde și nu va supraviețui decât dacă îi vom amputa piciorul. Din cauză că piciorul era rupt la coapsă, era nevoie doar să tăiem carnea. Încă îi aud șoapta drăcească. El avea să facă operația care avea să-i salveze viața, dar noi trebuia să-l ținem. Surpriza avea să fie anestezia. Ne-am aruncat asupra lui. Mama și cu mine l-am ținut de mâini, în timp ce bucătarul s-a așezat pe piciorul lui stâng. Marinarul s-a zbătut și a țipat. Pieptul i se mișca spasmodic. Bucătarul a tăiat. Piciorul a căzut. Imediat,

Mama și cu mine i-am dat drumul și ne-am dat la o parte. Am crezut că, dacă n-o să-l mai ținem, n-o să se mai zbată. Am crezut că se va calma. N-a fost așa. S-a ridicat deodată. Țipetele erau din ce în ce mai puternice. Țipa și se uita fix, transfigurat. Era sânge peste tot. Mai rău, era contrastul între activitatea frenetică a bietului marinar și imobilitatea piciorului care zăcea pe fundul bărcii. A continuat să se uite la membru, ca și cum l-ar fi implorat să se întoarcă. În cele din urmă, s-a prăbușit din nou. Bucătarul a acoperit ciotul cu o bucată de piele. A legat ciotul într-o bucată de material și l-a legat cu sfoară ca să oprească sângerarea. L-a așezat cât mai confortabil pe salteaua din veste de salvare și a avut grijă să-i fie cald. Credeam că e inutil. Nu credeam că un om putea supraviețui unei asemenea dureri, ca să nu mai vorbim de măcelărire. Toată noaptea a gemut și a respirat greu. Delira. M-am așteptat să moară peste noapte.

S-a agățat de viață. Era în viață în zori. Își pierdea cunoștința din când în când. Mama i-a dat apă. Am văzut piciorul amputat. Mi s-a oprit respirația. În toată agitația, fusese uitat undeva, în întuneric. Arăta mai subțire. Am luat o vestă și am folosit-o ca pe o mănușă ca să iau piciorul.

– Ce faci? a întrebat bucătarul.

– Vreau să-l arunc peste bord, am replicat.

– Nu fi idiot. Îl vom folosi ca pe o momeală. Asta era și ideea.

A părut să-și regrete cuvintele chiar pe când le rostea, pentru că vocea i-a devenit mai slabă. S-a întors.

– *Asta era și ideea?* a întrebat Mama. Ce vrei să spui?

Se făcea că era ocupat.

Mama a ridicat vocea.

– Ne spui că i-am tăiat piciorul doar ca să facem momeală din el?

N-a spus nimic.

– Răspunde-mi! a strigat Mama.

Ca un animal încolțit, a ridicat ochii și s-a uitat la ea.

– Ni se termină proviziile, a mârâit. Avem nevoie de mai multă mâncare sau murim.

Mama i-a întors privirea.

– Nu-i adevărat! Avem destulă mâncare și apă. Avem pachete de biscuiți care să ne țină până la salvare.

A luat containerul de plastic în care țineam rezervele de biscuiți. Era prea ușor. Mai erau doar câteva firimituri.

– Ce? Unde sunt biscuiții? Containerul era plin aseară.

Bucătarul și-a ferit privirea. Și eu.

– Monstrule! a țipat Mama. Motivul pentru care rămânem fără hrană e că te ghiftui.

– A mâncat și el, a spus arătând spre mine.

Ochii Mamei s-au întors spre mine. Mi-a stat inima.

– E adevărat, Piscine?

– Era noapte, Mamă. Eram pe jumătate adormit și mi-era foame. Mi-a dat un biscuit.

L-am mâncat fără să mă gândesc...

– Doar unul, nu-i așa? a rânjit bucătarul.

De data aceasta, a fost rândul Mamei să se uite în altă parte. Fără să spună nimic, s-a întors și s-a dus să-l îngrijească pe marinar.

Aș fi vrut să se înfurie, să mă pedepsească. Nu să fie liniștită. M-am dus să aranjez niște veste ca să pot să fiu lângă ea. Am șoptit:

– Iartă-mă, Mamă, îmi pare rău.

Ochii îmi străluceau de lacrimi. Când i-am ridicat, am văzut că și ea plângea. Dar nu s-a uitat la mine. Ochii ei se uitau la o amintire.

– Suntem complet singuri, Piscine, singuri, a spus ea pe un ton care mi-a spulberat orice speranță.

Nu m-am simțit niciodată atât de singur în toată viața mea. Eram în barcă de aproape două săptămâni și deja începea să se simtă. Era din ce în ce mai greu de crezut că Tata și Ravi supraviețuiseră.

Când ne-am întors, bucătarul ținea piciorul de gleznă deasupra apei. Mama i-a acoperit ochii marinarului.

A murit încet, viața i s-a scurs ca lichidul din picior. Bucătarul l-a tăiat imediat. Piciorul nu era o momeală prea bună. Carnea nu se ținea în cârligul undiței. Pur și simplu se dizolva în apă. Monstrul profita de orice. A tăiat totul, inclusiv pielea marinarului și intestinele. Și organele genitale. Când a terminat cu torsul, a trecut la brațe, la picioare și la umeri. Mama și cu mine ne-am zvârcolit de groază. Mama a țipat la el:

– Cum poți face asta, monstrule? Unde îți e umanitatea? Nu mai nici o rușine? Ce ți-a făcut bietul om? Monstrule! Monstrule!

Bucătarul i-a răspuns vulgar.

– Cel puțin acoperă-i fața, pentru numele lui Dumnezeu! a strigat Mama. Gestul era insuportabil să vezi acea față frumoasă, atât de nobilă și senină, legată de o asemenea crimă. Bucătarul s-a apucat de capul marinarului și l-a scalpat în fața noastră. Am vomitat amândoi.

Când a terminat, a aruncat carcasa măcelărită peste bord. La puțin timp după, erau organe și piele întinse la uscat la soare peste tot. Mirosul era de nesuportat.

Următoarea dată când bucătarul s-a apropiat, Mama l-a pălmuit cu zgomot. Gestul era foarte șocant, având în vedere că venea de la mama. Și era eroic. Era un act de ultragiu și durere și curaj și milă. Era făcut în memoria bietului marinar. Trebuia să-i salveze demnitatea.

Am fost uimit. La fel și bucătarul. A rămas nemișcat, fără un cuvânt, pe când Mama se uita în ochii lui. Am observat că nu s-a uitat în ochii ei.

Ne-am retras în spațiul nostru. Am rămas alături de ea. Eram cuprins de un amestec de admirație și teamă abjectă.

Mama nu l-a scăpat din ochi. A doua zi, l-a văzut făcând-o. A încercat să fie discret, dar l-a văzut ducându-și mâna la gură. A strigat:

– Te-am văzut! Ai mâncat o bucată! Ai spus că era pentru momeală! Știam eu. Monstrule! Monstrule! Cum ai putut? *Este om!* E de-un fel cu tine.

Dacă se aștepta ca el să fie îngrozit, să scuipe carnea și să ceară scuze, se înșela. A continuat să mestece. De fapt, a ridicat capul și a introdus toată bucata în gură.

– Are gust de porc, a mormăit.

Mama și-a exprimat indignarea și dezgustul, întorcându-se cu o mișcare violentă. A mai mâncat una.

– Mă simt deja mai puternic, a mormăit.

S-a concentrat asupra pescuitului.

Fiecare aveam capătul nostru de barcă. E surprinzător cum reușește puterea să construiască ziduri. Au trecut zile întregi ca și cum nici n-am fi fost acolo. Dar nu puteam să-l ignorăm tot timpul. Era o brută, dar o brută pragmatică. Era îndemânatic și cunoștea marea. Era plin de idei bune. El a fost cel care s-a gândit să-și facă o plută pentru pescuit. Dacă am supraviețuit, a fost datorită lui. Era foarte iute la mânie, repezindu-mă și insultându-mă.

Mama și cu mine n-am mâncat deloc din marinar, în ciuda slăbiciunii pe care o simțeam, dar am început să mâncăm ce prindea bucătarul. Mama, o vegetariană convinsă, a trebuit să mănânce pește crud și carne de țestoasă. A făcut-o cu greu. Nici odată n-a putut să-și învingă repulsia. Mie mi-a fost mai ușor. Foamea dădea gust la orice.

Când viața ți-a acordat o amânare, e imposibil să nu ai nici un sentiment pentru cel căruia îi datorezi această amânare. A

fost foarte emoționant când a adus pe punte prima broască sau a prins o doradă mare. Ne-a făcut să zâmbim larg și am fost bucuroși câteva ore. Mama și bucătarul au discutat într-un mod civilizat, chiar au glumit. Viața a fost chiar frumoasă preț de câteva apusuri minunate. În asemenea momente îl priveam cu tandrețe. Cu dragoste. Îmi imaginam că eram prieteni apropiați. Era dur chiar și când era bine dispus, dar ne făceam că nu vedem. A spus că vom da peste o insulă. Asta era speranța noastră. Ne-am scurs ochii privind orizontul pentru a descoperi o insulă care nu se mai arăta. Atunci a început să fure din apă și din mâncare.

Pacificul plat și fără margini se ridica precum un zid între noi. Nu credeam că aveam să-l trecem vreodată.

A omorât-o. Bucătarul a omorât-o pe Mama. Muream de foame. Eram slăbit. Nu am putut să țin strâns o broască țestoasă. Din cauza mea, am pierdut-o. M-a lovit. Mama l-a lovit. El a lovit-o. Ea s-a întors spre mine și mi-a strigat să plec, împingându-mă spre plută. Am sărit. Am crezut că sare după mine. Am aterizat în apă. M-am cățărat pe plută. Se luptau. N-am făcut decât să mă uit. Mama se lupta cu un bărbat. Era musculos și puternic. A prins-o de încheietură și i-a răsucit mâna. Ea a țipat și a căzut. El s-a repezit la ea. A apărut un cuțit. L-a ridicat. L-a lăsat să cadă. Când l-a ridicat din nou, era roșu. L-a înfipt de mai multe ori. N-am putut s-o văd. Era pe fundul bărcii. L-am văzut doar pe el. S-a oprit. Și-a ridicat capul și s-a uitat la mine. A aruncat ceva spre mine. M-a stropit un jet de sânge. Nici un bici n-ar fi putut fi mai dureros. Am ținut capul mamei în mâini. I-am dat drumul. S-a scufundat într-un nor de sânge, cu părul împletit fluturând în urmă ca o coadă de animal. Au venit pești spre el, până când a apărut rechinul, și atunci a dispărut. M-am uitat în sus. N-am putut să-l văd. Se ascundea pe fundul bărcii. A apărut când a aruncat trupul Mamei peste bord. Gura îi era roșie. Apa fierbea de pești.

Am petrecut restul zilei și al nopții pe plută, uitându-mă la el. Nu vorbea. Ar fi putut să taie frânghia care lega pluta de barcă. Dar n-a făcut-o. M-a păstrat pe lângă el ca pe o conștiință vinovată.

Dimineața, am tras de sfoară și m-am suit în barcă. Eram foarte slăbit. N-am spus nimic. Am stat liniștit. El a prins o țestoasă. Mi-a dat sângele ei. A măcelărit-o și mi-a lăsat partea mea pe banca din mijloc. Am mâncat.

Apoi ne-am luptat și l-am omorât. Nu avea nici o expresie pe față, nici de disperare, nici de mânie. A cedat. S-a lăsat omorât, deși ar mai fi putut lupta. Știa că mersese prea departe, chiar și

după standardele bestialității. Mersese prea departe și nu mai voia să trăiască. Dar n-a spus: „Îmi pare rău“. De ce ne înverșunăm să fim răi?

Cuțitul era la vedere pe bancă. Amândoi o știam. Ar fi putut să-l ia de la început. El îl pusese acolo. L-am luat. L-am înjunghiat în burtă. A făcut o grimasă, dar nu s-a prăbușit. L-am înjunghiat din nou. Țâșnea sângele. Tot nu se prăbușea. Uitându-se la mine, și-a ridicat capul încet. Voia să îmi spună ceva? Gestul lui vorbea de la sine. L-am înjunghiat în gât. A căzut fulgerat. Și a murit. N-a spus nimic. Nici un cuvânt de adio. Doar a tușit sânge. Cuțitul are o dinamică puternică; o dată pornit, e greu de oprit. L-am înjunghiat de mai multe ori. Sângele mi-a udat mâinile. I-am scos inima. Era delicioasă, mult mai bună decât țestoasa. I-am mâncat ficatul. Am tăiat bucăți de carne.

Era un om rău. Ceea ce este și mai rău, a trezit tot ce era mai rău în mine – egoismul, furia, cruzimea. Trebuie să trăiesc cu ele în continuare.

A început singurătatea. M-am întors către Dumnezeu. Am supraviețuit.

(pauză lungă)

– E mai bine? Sunt pasaje greu de crezut? Ați vrea să schimb ceva?

Domnul Chiba: Ce poveste oribilă!

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: Atât zebra, cât și marinarul taivanез și-au rupt un picior, ai observat?

– Nu.

– Iar hiena i-a secționat piciorul cum a făcut și bucătarul cu marinarul.

– Ooo, Okamoto-san, vedeți foarte multe.

– Orbul pe care l-a întâlnit nu omorâse un bărbat și o femeie?

– Da.

– **Bucătarul a ucis-o pe mama lui și pe marinar.**

– **Foarte impresionant.**

– **Poveștile se potrivesc.**

– Deci marinarul e zebra, mama lui e urangutanul, bucătarul e hiena – ceea ce înseamnă că el e tigrul!

– Da, tigrul a omorât hiena – și pe francezul orb – tot așa cum l-a omorât pe bucătar.

– Mai aveți o ciocolată?

– Imediat.

- Mulțumesc.
- **Dar ce înseamnă asta, Okamoto-san!**
- **N-am nici cea mai vagă idee.**
- **Și insula? Cine sunt suricatele?**
- **Nu știu.**
- **Și dinții? Ai cui erau dinții din copac?**
- **Nu știu. Nu-i pot ghici gândurile.**

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: Vă rog să mă scuzați că vă întreb, dar a spus bucătarul ceva despre scufundarea vasului Tsimtsum?

- În a doua poveste?
- Da.
- N-a spus.
- N-a menționat nimic despre data de 2 iulie, ceva care să poată explica întâmplarea?
- Nu.
- Nimic de natură mecanică sau structurală?
- Nu.
- Nimic despre alte vase de pe mare?
- Nu.
- N-a putut explica scufundarea vasului Tsimtsum deloc?
- Nu. N-a putut să spună de ce n-au trimis un semnal de ajutor?

- Și dacă ar fi făcut-o? Din experiență, când o găleată murdară și ruginită de mâna a treia se scufundă, dacă nu are norocul să transporte petrol, sute de tone de petrol, de ajuns pentru a distruge ecosisteme întregi, nimănui nu-i pasă. Ești pe cont propriu.

Când Oika și-a dat seama că era o problemă, era prea târziu. Erați prea departe pentru a fi salvați pe calea aerului. Navele din preajmă au fost anunțate. Au spus că nu au văzut nimic.

Și fiindcă tot suntem la subiect, nu numai vasul era de mâna a treia.

Echipajul era un grup de oameni posaci, neprietenoși, harnici când erau de față ofițerii, dar leneși când erau singuri. Nu vorbeau deloc engleza și nu ne erau de nici un ajutor. Unii dintre ei miroseau deja a alcool până la prânz. Cine știe ce au făcut idioții? Ofițerii...

- Ce vreți să spuneți cu asta?
- Cu ce?
- Cine știe ce au făcut idioții?
- Vreau să spun că într-o criză de beție unul dintre ei s-ar fi putut să dea drumul animalelor.

Domnul Chiba: Cine avea cheile cuștilor?

– Tata.

Domnul Chiba: Deci cum puteau să le dea drumul dacă nu aveau cheile?

– Poate au folosit răngi.

Domnul Chiba: De ce s-o facă? De ce ar vrea cineva să elibereze un animal sălbatic din cușcă?

– Nu știu. Poate cineva ghici ce e în mintea unui bețivan? Ce pot să vă spun e doar ce s-a întâmplat. Animalele erau libere.

Domnul Okamoto: Scuzați-mă. Vă îndoiiți de echipaj.

– Da. Am mari dubii.

– Ați observat vreun ofițer sub influența alcoolului?

– Nu.

– Dar membri ai echipajului?

– Da.

– Ofițerii erau competenți și profesioniști?

– Nu prea aveau de-a face cu noi. Nu s-au apropiat niciodată de animale.

– Vreau să spun în ceea ce privește navigația.

– De unde să știu? Credeți că luam ceaiul împreună în fiecare zi? Vorbeau engleza, dar nu erau cu nimic mai buni decât echipajul. Ne făceau să ne simțim nedoriți în camera comună și de-abia dacă ne adresau vreun cuvânt în timpul mesei. Vorbeau în japoneză, ca și cum n-am fi fost acolo. Eram o familie indiană singuratică însoțită de o încărcătură stânjenitoare. Am sfârșit prin a mânca singuri în cabina Mamei și a Tatei. „Aventura ne cheamă! a spus Ravi. Simțul aventurii făcea totul suportabil. Ne petreceam tot timpul curățând excremente și spălând cuști și hrănind animalele în timp ce Tata făcea pe veterinarul. Atâta vreme cât animalele erau bine, și noi eram. Nu știu dacă ofițerii erau competenți.

– Ați spus că vasul s-a înclinat pe o parte?

– Da.

– Și că era înclinat de la pupa spre prova.

– Da.

– Deci s-a scufundat cu prova înainte?

– Da.

– Nu cu pupa?

– Nu.

– Sunteți sigur? Vasul era înclinat dinspre față spre spate?

– Da.

– N-a lovit un alt vas?

– N-am văzut vreun alt vas.

- N-a lovit vreun obiect?
- N-am văzut.
- A naufragiat?
- Nu, s-a scufundat până a dispărut.
- Nu v-ați dat seama să fi avut vreo problemă după ce a plecat din Manila?
- Nu.
- Vi s-a părut că vasul era încărcat corect?
- Era primul meu drum cu un vas. Nu știu cum ar trebui să arate un vas încărcat corect.
- Credeți că ați auzit o explozie?
- Da.
- Alte zgomote?
- Mii.
- Vreau să spun, zgomote care să explice scufundarea.
- Nu.
- Ați spus că vasul s-a scufundat repede?
- Da.
- Puteți să estimați cam câtă vreme a durat?
- E greu de spus. Foarte repede. Cred că mai puțin de douăzeci de minute.
- Și au fost multe rămășițe?
- Da.
- A fost lovit de un val uriaș?
- Nu cred.
- A fost o furtună?
- Marea părea agitată. Ploua și bătea vântul.
- Cât de înalte erau valurile?
- Înalte. Cam 9 metri.
- Destul de modeste.
- Nu și când ești într-o barcă.
- Da, bineînțeles. Dar pentru un cargou?
- Poate că erau mai înalte. Nu știu. Vremea era destul de rea ca să mă scoată din minți de frică, asta-i tot ce știu.
- Ați spus că vremea s-a îmbunătățit brusc. Vasul s-a scufundat, dar imediat după aceea vremea s-a făcut frumoasă, nu-i așa?
- Da.
- Se pare că a fost doar o furtună trecătoare.
- Destul cât să determine scufundarea navei.
- Asta ne miră.
- Toată familia mea a murit.
- Ne pare foarte rău.

– Nu mai rău decât mie.

– Deci, ce s-a întâmplat? Suntem nedumeriți. Totul era normal și apoi...?

– Apoi normalul s-a scufundat.

– De ce?

– Nu știu. Dumneavoastră ar trebui să-mi spuneți. Dumneavoastră sunteți experții. Folosiți-vă cunoștințele.

– Nu înțelegem.

(pauză lungă)

Domnul Chiba: Și acum ce facem?

Domnul Okamoto: Renunțăm. Explicația scufundării vasului Tsimtsum se află pe fundul Pacificului.

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: Da, asta-i. Haideți să mergem. Ei bine, domnule Patel, cred că am aflat tot ce ne trebuie. Vă mulțumim pentru cooperare. Ne-ați fost de mare ajutor.

– Cu plăcere. Dar înainte de a pleca, aș vrea să vă întreb ceva.

– Da.

– Vasul Tsimtsum s-a scufundat pe 2 iulie 1977.

– Da.

– Iar eu am ajuns pe coasta Mexicului, singurul supraviețuitor, pe 14 februarie 1978.

– Așa-i.

– V-am spus două povești despre cele 227 zile dintre cele două momente.

– Da.

– Nici una nu explică scufundarea vasului Tsimtsum.

– Așa-i.

– Amândouă sunt la fel pentru dumneavoastră, din punct de vedere al faptelor.

– E adevărat.

– Nu puteți dovedi care poveste este adevărată și care nu. Trebuie să mă credeți pe cuvânt.

– Cred că da.

– În amândouă poveștile, vasul s-a scufundat, întreaga mea familie a murit și eu am suferit.

– Da, e adevărat.

– Deci, spuneți-mi, din moment ce vă este egal și nu puteți dovedi nimic, ce poveste preferați? Care e mai bună, povestea cu animale sau povestea fără animale?

Domnul Okamoto: E o întrebare interesantă...

Domnul Chiiba: Povestea cu animale.

Domnul Okamoto: **Da.** Povestea cu animale e mai bună.

Pi Patel: Mulțumesc. Așa e și cu Dumnezeu.

(liniște)

Domnul Okamoto: Cu plăcere.

Domnul Chiiba: **Ce a spus?**

Domnul Okamoto: **Nu știu.**

Domnul Chiiba: **Priviți, plânge.**

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: O să conducem cu grijă. Nu vrem să dăm peste Richard Parker.

Pi Patel: Nu vă fie teamă, n-o să dați. Se ascunde undeva unde n-o să-l puteți găsi.

Domnul Okamoto: Mulțumesc pentru timpul acordat, domnule Patel. Suntem recunoscători. Și ne pare realmente rău pentru ce vi s-a întâmplat.

– Mulțumesc.

– Ce o să faceți acum?

– Cred că o să mă duc în Canada.

– Nu înapoi în India?

– Nu. Nu mai am nimic acolo. Numai amintiri triste.

– Bineînțeles, știți că veți lua banii de asigurare.

– O!

– Da. Oika vă va contacta.

(liniște)

Domnul Okamoto: Trebuie să plecăm. Vă dorim toate cele bune, domnule Patel.

Domnul Chiiba: Da, toate cele bune.

– Mulțumesc

Domnul Okamoto: La revedere.

Mr. Chiiba: La revedere.

Pi Patel: Vreți niște prăjiturile pentru drum?

Domnul Okamoto: Ar fi grozav.

– Uitați, câte trei de fiecare.

– Mulțumesc.

Domnul Chiiba: Mulțumesc.

– Cu plăcere. La revedere. Dumnezeu fie cu voi, fraților.

– Mulțumesc. Și cu dumneavoastră, domnule Patel.

Domnul Chiiba: La revedere.

Domnul Okamoto: **Mi-e o foame de lup. Hai să mâncăm. Poți să închizi ăla.**

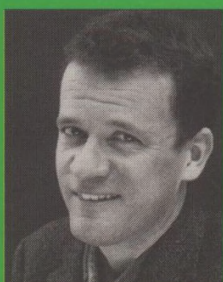
Domnul Okamoto, în scrisoarea sa către mine, și-a adus aminte de întâlnire ca fiind „dificilă și memorabilă”. Piscine Molitor Patel era „foarte slab, foarte dur, foarte inteligent”.

Raportul său spune următoarele, în mare:

Singurul supraviețuitor nu a putut să explice motivul pentru care vasul Tsimtsam s-a scufundat. Se pare că s-a scufundat foarte repede, ceea ce indică o avarie la carenă. Teoria e susținută de multitudinea de rămășițe. Dar cauza exactă a avariei este imposibil de determinat. Nu s-a raportat nici o furtună semnificativă. Evaluarea pe care a făcut-o supraviețuitorul asupra vremii e bazată pe impresii. Nu ne putem baza pe ea. S-ar putea ca vremea să fi contribuit la dezastru. Cauza a fost cel mai probabil de natură internă. Supraviețuitorul crede că a auzit o explozie, care ne duce către o problemă majoră la motoare, probabil explozia unui boiler, dar e doar o speculație. Nava avea douăzeci și nouă de ani vechime (Erlandson și Skank Shipzards, Malmo, 1948), reparată în 1970. Vremea combinată cu posibila oboseală a navei pot fi de vină, dar e doar o supoziție. Nu s-a raportat nici un alt naufragiu în zonă în acea zi, deci e exclusă coliziunea cu o altă navă. Coliziunea cu resturi e posibilă, dar neverificabilă. Coliziunea cu o mină plutitoare e posibil să fi produs explozia, dar e ciudată, pe lângă faptul că e foarte puțin probabilă, deoarece scufundarea a început de la prova, ceea ce ar însemna că avaria a fost și ea la prova. Supraviețuitorul aruncă îndoieli asupra echipajului, dar nu și asupra ofițerilor. Compania de Navigație Oika pretinde că toată încărcătura era legală și că nu știau de nici o problemă cu ofițerii și echipajul.

Cauza scufundării este imposibil de determinat din dovezile prezentate. Procedura de obținere a asigurării e cea standard. Nu este necesară nici o altă intervenție. Recomand închiderea cazului.

Ca un element secundar, povestea unicului supraviețuitor, domnul Piscine Molitor Patel, cetățean indian, este o poveste uimitoare de curaj și rezistență în circumstanțe extraordinar de dificile, tragice. Potrivit experienței investigatorului, povestea sa nu are egal în istoria naufragiilor. Foarte puțini naufragiați pot pretinde că au supraviețuit la fel de mult ca domnul Patel, și nici unul în compania unui ~~tigru bengalez~~ ~~aduk~~.

Viata lui Pi infirmă cu succes prejudecata că toate marile cărți de aventuri pe mare s-au scris. Canadianul Yann Martel, laureat al Booker Prize, ne propune, cu un desăvârșit umor negru, o rețetă cât se poate de simplă, cu următoarele ingrediente:

- 1) O barcă de salvare pierdută în Oceanul Pacific.
- 2) În barcă, un adolescent, Pi, și Richard Parker, un tigru bengalez. Parker i-a consumat pe ceilalți doi pasageri ai bărcii, un urangutan și o zebra. În situații de criză, se mulțumește și cu carne de om. Nici Pi n-o refuză, dar în porții mici. El însă ar putea fi porția de supraviețuire pentru amicul său bengalez.

EDITURA UNIVERS

ISBN: 978-1-60257-035-1

DISTRIBUIT NUMAI ÎMPREUNĂ CU ZIARUL COTIDIANUL. 2007